

Latinské školy při klášteře Želivském.

Napsal opat SALESIUS ROUBÍČEK, O. Praem.

První zmínka o latinských školách ve vzkříšeném (r. 1622) klášteře Želivě máme v r. 1633. Učители světské studující mládeže byli z nedostatku řeholních kněží zprvu rovněž světská muži, jména jejich byla Mikuláš, Maxmilián a Rychetský. Správcem či ředitelem těchto škol, jimž alumnatus říkali, ustanovil opat Štěpán Magni svého řeholníka Ludolfa Teisera. V 18. století byli učители alumnatu řeholní kněží želivští, jména praefektů na alumnátu uvádějí se v té době Jan Melzer, Bernard Vidimský, Ludolf Kvissek, Kandid Dubský, Tomáš Kostelecký, Tobiáš Mayer, Rafael Čihula 1764, Milo Stibral 1770, Prokop Weltzel, Antonín Hájek 1774. V psaném seznamu žakovstva v Želivě (album alumnatus Siloënsis) jsou vedle jiných také tyto: Jiřík Šop ze Senožatného r. 1633, Matěj Recek ze St. Bříšť, Daniel Polesný ze vsi Želiva r. 1645, potom Alexander Silignus z Třeboně a jiní hoši z Jihlavy, z Prahy, z Pelhřimova, z Ledče, ze Světlé, z Červené Řečice, z Kolína nad Lab., z Tábora, ze Žatce, z Duchcova, z Herálce, z Humpolce, z Hořepníka, z Benešova. Z drobné šlechty v Želivě studovali: rytíř Jindřich Lapáček ze Zrzavého, Bedřich Kelbuch r. 1647, téhož roku Martin Omor, Irčan; Beneš Ebenauer Pražan, šlechtic Václav Cetenský, dva bratři Mitrovští stavu rytířského, rytíř Petr Frenđer z Božejova, falckrabě Ludvik Hunt. R. 1670 dokončil pětileté učení v klášterní škole Augustin Voračický z Paběnic odjel do Božejova k dědečkovi Janovi Leskovicovi z Leskovic. Dále studovali zde rytíř Hadrian Vaitmile, rytíř Václav Gastheim r. 1678 a umřel na Onšově, rytíř Frant. Gastheim, který byl pak r. 1687 jako praporečník do Uher vypraven; rytíř Frant. Velvarský, rytíř Václ. Hornatecký, šlechtic Karel Myška ze Žlunic učil se v Želivě gramatice, Antonin Josef sv. pán z Talberka, šlechtic Václav Hamsa ze Zabědovic z Brandejsa, který se dal potom mezi poustevníky sv. Augustina; Albert svob. pán z Kapounů. R. 1741 studovali v Želivě syntaxi Jan, jedináček rytíře Františka Vraždy z Kunvaldu a Karel, jedináček rytíře Bernardina Vraždy z Kunvaldu. Krom těchto chodili do želivských latinských škol Josef Kalina ze vsi Želiva, který se pak stal r. 1730 lékárníkem v klášteře; Jan Kalina, který byl v klášteře r. 1745 ranhojičem; Tomáš Fröger, luterán z německé říše, jenž 2. února 1749 učinil v klášterním kostele vyznání katolické

víry a dokonav studie odejel do Vidně; Jan Rulik ze Žleb, který zemřel v Praze 4. června 1812, slav se českým spisovatelem.*)

Z r. 1771 byla sepsána českým jazykem pravidla, jimiž studující mládež světská v Želivě po domácku, na procházce a v chrámu Páně se spravovati měla (viz dále).

Z r. 1774 jsou sepsány jména, i povinnosti studentů tehdejších jakož i předměty, kterýmž bylo vyučováno. Toho roku studovalo v Želivě přes 40 žáků na šestero oddílů rozdělených, říkalo se jim parvisti, principista, grammatista, syntaxista a poeta; třída poetů trvala dvě léta. Do alumnatu byli přijímáni vedle pouhých Čechů i taci, kteří kromě českého jazyka i německy uměli. Studenti střídali se v obsluhování duchovenstva u oltářů; jiní na kruchtě zpívali, jiní hráli jak na varhany tak i na ostatní hudební nástroje. I měli studenti sepsané pobožnosti a písně, které na každý den v kostele jazykem latinským, píseň k sv. Aloisiu jazykem českým zpívali. Pobožností každodenní byly t. zv. „malé hodinky“ a sice v neděli o Nejsv. Trojici, v pondělí o sv. Norbertu, v úterý o sv. Josefu, pěstounu Páně, ve středu o sv. Janu Nepom., ve čtvrtek o Velebné Svátosti Oltářní, v pátek o bolestné Panně Marii, v sobotu o neposkvrněném Početí bl. Panny Marie.

K rozkazu vlády zrušeny jsou r. 1778 a zavřeny školy latinské při klášteřích, na Želivě zanikly 14. prosince téhož roku.

*) Na oslavu vlasteneckého kněze opata Zikmunda Hemerky, který na Želivě opatoval v letech 1792—1806, sepsal zajímavou básničku a r. 1801 tiskem vydal s nápisem: Zikmundu Hemerkovi vysoce důstojnému opatovi na Želivě a v království Českém a praelatovi na den 2. měsíce máje leta 1801.

Věnc pocty, Čechu slavný,
vlastky viji pro Tebe,
kvítí vonné nesou krásny
roucha zlata přes sebe.
Čechové Tvůj svátek slaví
ozdoba jsi vlasti, pravi,
krásné vychvalují ctnosti
srdce Tvého dobroty;
Tvé si váží poctivosti
nade všecky klenoty;
Vlast' ti věnc obětuje
Čecha svého zvelebuj.
Nechť se čím chce vychlubuje,
nepocítí, co jest čest,
kdo své řeči nemiluje,
Čechem býti sláva jest.
Nezahyne česká sláva
ani její svatá práva.
Příkladem svým ze sna budíš
ospalé ach! vlastence,
k mateřské své řeči pudíš
také české nedbalce:
Protož slavné dnes Tvé jméno
od nás Čechů jestiž ctěno.

V r. 1779 opět otevřeny jsou v Želivě latinské školy a sice v takový způsob, aby se žákům k zpěvu a kostelní hudbě způsobilým v prvním roce počátky literní a v následních třech letech ostatní předměty přednášely. Ale brzo na to r. 1803 z rozkazu vlády klášterní gymnasia na čisto jsou zrušena.

Alumnát klášteře Želiva měl své pečetidlo čili znak: dva křížem položené klíče, nad nimi poprsí Panny Marie s Ježíškem a kolem toho obrazu nápis *Sigillum Alumnatus Silsensis*.

Nedlouho potom co školy latinské v klášteře Želivě byly zavřeny, obrátili se měšťané Německobrodští bezpochyby návodem svého krajského hejtmána v Čáslavě Norberta ze Schmelzeru ku opatu kanonie želivské Zikmundu Hemerkovi, známému ctiteli národa a jazyka českého, jakož i příteli škol, se žádostí, aby na otevření veřejných latinských škol, na nichž té doby privátních členové tamního klášteře Augustiánského působili, byli uvedeni členové klášteře Želiva. Opat Zikmund Hemerka vyšel žádosti Německo-brodských občanů s největší ochotou vstříc, slibiv, že, kdyby dosavadní fondy na vydržování členů klášteře jako učitelů na latinských školách nestačily, klášter Želiv pokud bude moci doplní nedostatečné fondy poskytnutím ročních deputátních příspěvků. Jednání mezi klášterem Želivem, a c. k. erárem vzal do rukou biskup Královéhradecký Maria Ferdinand hrabě Trautmannsdorf a jeho přičiněním se stalo, že dne 9. září 1807 nejvyšším rozhodnutím zřízení gymnasia svěřeno bylo učitelům praemonstrátům z klášteře Želiva. Klášter se pro všechny budoucí časy zavázal opatrovati šestitřídní gymnasium v Něm. Brodě sedmi profesory dobře způsobilými, z nichž jeden měl býti praefektem kollegia a představeným gymnasia. Opat Zikmund Hemerka se však otevření latinských škol v Něm. Brodě nedočkal, zemřel 24. července 1806.*)

Uvedení profesorů praemonstrátů stalo se slavnostně 3. listopadu 1807. za přítomnosti nového opata Želivského (zvoleného 19. ledna 1807) Vojtěcha Fendricha, krajského hejtmána čáslavského Norberta ze Schmelzeru, který dle tehdejšího řádu byl prvním direktorem gymnasia německo-brodského, a Františka Wurdy, kanovníka z Král. Hradce, který zastupoval biskupa Královéhradeckého jmenovaného už hraběte Trautmannsdorfa. Zajímavost jest čísti o tehdejší neobyčejně veliké slavnosti, s jakou otevření gymnasia se stalo a neméně zajímavý jsou i proslovy, které promluvily vyznačené osoby při té slavnosti.

Slavnostní průvod vyšel po 8. hod. ranní ze hřbitovního kostela sv. Vojtěcha, bral se do děkanského kostela za zpěvu církevního a odtud do vlastního kostela gymnasiálního a do klášteře bývalého Augustiánského, sídla latinských škol. Ve hřbitovním kostele oslovil hejtmán čáslavský zástupce biskupa, vsdp. kanovníka Frant. Wurdu následovně:

*) Jak byl svými řeh. bratry milován, dokazuje nápis na jeho náhrobním kameni:

Candidus hic quiescit Sigismundus Hemerka,
Abbas officio, mente animoque pater.
Qui legis, ad laudem nil porro exquire viator:
abbas rite fuit, qui fuit usque pater
die XXIV. Julii MDCCCVI.

Vysoce Důstojný Pane! Pane kanovníče a Rado Konsistoriální, též k dnešní slavnosti zřízený biskupský plnomocníče!

Vznešený cíl a konec, pro který jsme se dnes shromáždili Vaší Důstojnosti, jakožto plnomocníku Jeho Excellence nejdůstojnějšího a vysoce urozeného pána, pana biskupa Královéhradeckého, dobře povědom jest. Jeho pečlivost o dobré netoliko církve Boží, ale i milé naší vlasti vesměs, zvláště pak tohoto královského města, jest nejhlavnější téhož původ. Poněvadž Jeho c. kr. Milost, náš nejmilostivější pán a otec země, císař rakouský a král Český, František První nic tak vroucně nežádá, jako aby věrní poddani Jeho požívali štěstí pravého, to ale toliko v náboženství a v křesťanských mravích též i v známostech a umělostech jednomu každému stavu potřebných a užitečných se zakládá: ráčil milostivě uzavřít, aby školy latinské, v nichžto se mládeži vlastenecké vštěpují ctnosti a umění, ne toliko cíli tomu přiměřeněji zřízeny, ale i dostatečně rozmnoženy byly. Že Jeho Excellence k vyvedení toho nejmoudřejšího a nejdobročinnějšího úmyslu Jeho cis. král. Milosti jak radou, tak i skutkem nejoučinněji přispěl, bylo by mi lehké mnoha důkazů přivoditi; poněvadž ale všem nám přítomným, i také vůbec povědomy jsou, toliko jediný, a sice ten přednesu, jenž spolu příčinou jest naší dnešní slavnosti a radosti. Na Jeho Excellenci schválení mého předložení: že v kraji čáslavském mně podřízeném a od Jeho cis. král. Milosti svěřeném, školy latinské pro znamenitou a rodičům obtížnou vzdálenost od jiných, nevyhnutelně potřebné jsou — a že zdejší klášter bosého řádu sv. Augustina nejpohodlnější pro takové školy příležitost poskytuje: bratři ale téhož řádu škol latinských potřebnými učiteli i na budoucnost opatřiti nemohli; ráčil Jeho cis. král. Milost netoliko německo-brodského gymnasia potvrditi, bydlivší zde bratry bosého řádu s. Augustina podle mého návržení do iných jim patřících klášterů přesaditi, to jich zdejší založení kanovnické řeholi praemonstrátské Želivské milostivě darovati, ale i k slušnému vyživení potřebných profesorů téhož řádu hojněji nadati. — Já tedy, jakožto toho času od našeho nejmilostivějšího mocnáře ustanovený kraje čáslavského a zdejšího cis. král. gymnasium ředitel s potěšením představuji Vaší Důstojnosti, jakožto plnomocníku Jeho Excellenci, nejdůstojnějšího a vysoce urozeného pána, pana biskupa Královéhradeckého, přítomného nejdůstojnějšího pana opata Želivského, též i ctihodné oudy kanovnického řádu praemonstrátského s tou žádostí, abyste nejdůstojnějšího pana opata jakožto hlavu a držitele tohoto zdejšího školního založení a řádného vrchního nad syny a spolubratry jeho, je pak jakožto učitele při zdejším gymnasium do tohoto královského města Německého Brodu uvedl.

Odpověď p. kanovníka zněla:

Vysoce Urozený Vladyko, cis. král. pane guberniální rado! Vaše Milosti!

Se vsí vážností a slušnou uctivostí děkuji jménem Jeho Excellenci našeho pana biskupa Vaší Urozenosti za představení tohoto důstojného řádu, kterýž vlasti tak prospěšnou povinnost cvičení mládeže na se přijal; a ubezpečuji vaší Milost, jakož i Vás, ctihodní v Kristu Ježíši našeho pana biskupa synové, nejdůstojnější pane opate a ostatní páni řeholní kanovníci želivští, že toto Vás

vedení na místo vašeho nového určení netoliko z povinnosti úřadu svého, ale i s nevýmluvným potěšením jménem pana biskupa na se přijímám vida na obličejích veškerého přítomného lidu, že ve vás velikou skládá a s neobyčejnou radostí vás přivítává. I já se tou sladkou nadějí kojím, že se tento dobrý našemu biskupu a biskupství svěřený lid křesťanský i budoucně tak upřímně z vašeho zde s ním přebývání radovati bude, jako se dnes z vašeho příchodu raduje. Čehož jistotně očekávati smíte, když v tomto vašem na se vzatém úřadu důkazy pravé pobožnosti, pilnosti, vřidnosti a pokory na jevo dáte. Abyste duchovní posily k vašemu úřadu tím snažěji dosáhli, jménem pana biskupa uvedu vás, ctihodní a milí moji v Kristu bratři, nyní především jakožto nové oudy a spoluměšťany německobrodské do farního chrámu Páně, abychom tam vespolek Bohu, prameni všeho dobrého, se pokloníce, požehnání jeho k nastávajícímu svatému konání ve vsi pokoře žádali a přijali.

V děkanském kostele německo-brodském vsdp. kanovník opata Želivského a řeholníky takto oslovil:

Nyní jsem vás tedy, ctihodní a milí v Kristu Ježíši našeho pana biskupa synové, Nejdůstojnější pane opate a ostatní páni řeholní kanovníci želivští, uvedl do tohoto svatého místa, kdež všickni sem přivtělení oudové církve Kristové pod správou biskupského místodržícího, zdejšího pastýře duchovního skrze slovo Boží a udělované svátosti k poznání vůle Boží a k pobožnému ctnostnému životu vedeni jsouce i milosti Boží i spasení duší svých nabývají. Neuvedl jsem vás sám ale proto, abych vás poučoval, čeho dle církevního pořádku pozorovati máte, neb jsem přesvědčen že vám všeliké povinnosti jak ze zákona Božího a církevního, tak i z nařízení zemských dobře povědomy jsou; nýbrž pro tu jedinou příčinu jsem vás do hlavního chrámu Páně nejprve uvedl, abych vás předně v společnosti shromáždění křesťanského vůbec představil v místě nejhlavnějším města tohoto, jehož mládež budoucně jak náboženství tak mravův, též učení i umělosti od vás nabývati bude; též abych vás povzbudil, abyste jakožto budoucí učitelové mládeže jak ji samé, tak i veškeré osadě předně krásný příklad pobožnosti a zachovávání od Boha, od svatě jeho církve a od země pána ustanoveného pořádku a za druhé krásný příklad křesťanské jednoty dali, ukážíce v skutku veřejně, že, jakož se zdejší osadou k jedné víře Kristě Ježíše, a k jednomu zákonu lásky přiznáváte, tak i s ní týž chrám jakožto všeobecný pramen víry, naděje a lásky křesťanské, i milosti Božích, a jakožto dům jednoho nebeského Otce, v němž se všichni zdejší věřící v jednu čeleď jeho shromáždíjí a sjednocují, považujte. — Přistupte tedy před oltář Boha nejvyššího a nejsvětějšího a učiníce v tomto posvátném místě, k němuž od nyníčka jakožto oudové osady německo-brodské přivtělení jste, první poklonu Jeho božské Velebnosti ve vsi pokoře a hlubokosti, přijměte nejprvnější znamení milosti jeho, přijměte jeho svatě požehnání.

Po požehnání s Nejsv. svátostí promluvil čáslavský hejtman: Poněvadž tito ctihodní páni kanovníci řádu praemonstrátského již jakožto oudové tohoto křesťanského i městského shromáždění slavně uvedeni a přijati, též božského požehnání oučastni učinění jsou,

čas jest, aby i do onoho chrámu Páně uvedeni byli, kdež budoucně mládež sobě svěřenou v pobožnosti svatého náboženství cvičiti a pro ni služby Boží vykonávati budou, a aby se jim odevzdal jak chrám Páně tak i příbytek, jež jim Jeho císař král. Milost k vedení mládeže k bázni Boží a moudrosti propůjčiti ráčil. Račtež tedy, Vaše důstojnosti, těmto ctihodným bratřím tu lásku prokázati a přítomnému lidu toho potěšení popřítí a uvésti je dobrotivě k jejich uctěnému místu a cíli.

V gymnasiálním kostele promluvil p. kanovník následovně: Nyní jste tedy ctihodní a milí v Kristu Ježiši vašeho pana biskupa synové, nejdůstojnější pane opate a ostatní páni řeholní kanovníci želivšti, na místě určení vašeho. Zde jest to místo, kteréž vám mocnář náš nejmilostivější k vykonávání vaší pobožnosti a povinnosti propůjčiti ráčil. Zde jest to místo, kdež mládež vám od Boha a od církve, od mocnáře a vlasti, od otců a matek svěřenou především k poznání nebeského Otce a Syna Jeho, spasitele Ježíše Krista v jeho božské, spasitelné pravdy uvésti máte. Zde jest to místo, kdež máte vstěpovati v srdce její lásku k Bohu a bližnímu, lásku k ctnosti a ke všemu dobrému, lásku k mocnáři tak otcovsky o ni pečujícím, lásku k milé naší vlasti. Zde jest to místo, kdež máte vůli mládeže od všelikých zlých žádostí, náklonností a naruživotí a rozum její od všelikých škodných předsudků, bludu a pověr ochrániti a jí známostí potřebných a užitečných věcí opatřiti, aby sobě i bližnímu, vlasti i církvi prospěšná, Bohu i lidem milá, časně i věčně blažena byla. Slovem zde jest to místo, odkud my všickni, z rukou vašich tak všelikých, tak hojných užitek pro všeobecné dobré, totiž rozumných, nábožných, ctnostných, užitečných a blažených lidí očekáváme. — Ejhle, tak znamenité, tak důstojné, tak dobročinné, tak záslužné jest určení vaše! Ne jiná než hojná odplata vám za tak veliké a důležité práce a péče od Boha spravedlivého v království jeho připravena jest. I nepochybuji, že všecku silu vynaložíte, abyste se takové odplaty, kteréž žádný svět, nýbrž jediný Bůh uděliti v stavu jest, hodny učinili. A protož s radostí odevzdáváme vám dle došlého k nám nařízení vysoce slavného c. kr. české země gubernium tento chrám Páně, i celý k němu přínaležící příbytek a nábytek i všecku k vašemu řádu propůjčenou moc jménem našeho pana biskupa, abyste jich podle smyslu a vůle nejmilostivějšího zeměpána ke cti a slávě Boží, k spasení svěřené vám mládeže a k prospěšení církve a vlasti, obzvláště pak k mravnímu zisku tohoto královského města Německého Brodu užívali.

Však ale vždycky pamětlivi buďte, že zde přebývajíce nikoli ani od kanonie želivské odloučení, ani od pořádku a povinnosti řádu vašeho, jak dalece se s vaším nynějším určením srovnává, osvobození ani poslušenství k vašemu nejdůst. panu opatovi sprostěni nejste; nýbrž že i v tomto příbytku jakožto k želivské kanonii od Jeho císař. král. Milosti přivtěleném místě pod řízením opata želivského pořádky a povinnosti řehole své bez ublížení toliko povinností, ku kterýmž jako c. kr. veřejní učitelové zavázáni jste, zachovávati a podle toho nejdůst. opata svého vždycky poslušně se spravovati a řídití máte. K tomu cíli a konci račte dovoliti, vysoce urozený pane guberniální rado, abych jménem našeho pana bi-

skupa klíče tohoto chrámu Páně a příbytku od Jeho cis. král. Milosti tomuto ctihodnému kanovníckému praemonstrátskému řádu Želivskému svěřené vrchnímu jeho odevzdal. — Přijměte, nejdůstojnější pane opate a mně nejmilejší v Kr. Ježíši bratře, tyto klíče a užívejte berly opatské, kterouž vám Jeho Exc. pan biskup, posvětiv vás na opatskou důstojnost, odevzdal, užívejte s ní té samé moci nade všemi vám podřízenými syny a bratřími opatství želivského, kteréž v tomto příbytku ode dneška dle vašeho určení živi aneb budoucně od vás neb od vašich řádně zvolených v opatství želivském nástupců sem zřízení a ustanoveni budou; užívejte jí i zde ke cti a slávě Boží a církve sv., ke cti svého důstojenství, e ke cti svěřené sobě kanonie želivské, ke cti a prospěchu tohoto města, i celé naší milé vlasti. K čemuž vám dopomáhej Bůh Otec i Syn i Duch svatý. Amen.

Když byl opat Vojtěch Fehndrich za to poděkoval, že klášteru Želivu se dostalo právomoci nad kostelem a klášterem v Nēm. Brodě ovšem s povinností mládež gymnasiální vzdělávati a vychováti, ujal se slova čáslavský hejtman Norbert ze Schmelzeru jako politický, představený toho kraje i jako ředitel c. k. gymnasia a v další řeči své vybízel magistrát i měšťany Německo-brodské ku úctě a vděčnosti ku novým učitelům gymnasiálním, členy řehole praemonstrátské, jichž přítelem a ctitelem se prohlásil, žádal aby žákům svítili příkladem všech ctností, hlavně příkladem pokory, se spoluobčany, aby se snášeli v lásce přátelství a pokoji, a žáky nabádal ku úctě, lásce a vděčnosti ku jejich učitelům a vůdcům a varoval před společnostmi se špatnými lidmi a ukončil svoji promluvu plnou zbožnosti a nadšeného vlastenectví řka: „A já, jakožto gymnasium toho od Jeho cis. a král. Milosti ustanovený direktor a představený váš, ničeho sobě tak nežádám, jako abych se mohl honositi, že to gymnasium, jakožto v tomto způsobu dokonalení já původní příčinou jsem, ani jednoho nezdárného učence nepočítá, kterýžby jemu někdy k potupě, rodičům k zármutku a vlasti k obtížnosti a snad i ke škodě byl, nýbrž že jest semenistěm samých výborných, vlasti, užitečných a čest dělajících oudů.“

Vsdp. opat Vojtěch Fehndrich ukončil tuto památnou slavnost tímto významným projevem: Důvěru, kterou jak ve mne tak i mých zde stojících důchovních bratřích skládáte, tak v srdce mé působí, že mi nelze opominouti Vám, Pane guberniální rado, jakožto prvnímu a nejhlavnějšímu řediteli těchto z milosti našeho nejdobrotivějšího mocnáře potvrzených latinských škol, nejen zde veřejně svou vroucnou uctivost na jevo dáti, nýbrž i také srdečně děkovati. Zásluhy Vaše při tom tak prospěšném založení jsou tak veliké a nesmrtelné, že žádný čas, žádný věk nemůže jich z paměti lidské vyhladiti. Vaše znamenité jméno bude se k zvelebení našeho kanovníckého řádu, k slávě tohoto královského města, ku potěšení všech rodičů a k vzdělání mládeže v zdejších pamětních knihách stkvíti. Ano i také v ten čas, když již Vaše tělo v tmavém hrobě porušení vysazeno bude, tehdy, pravím, zůstane mnohý ze zdejších obyvatelů při něm státi v duchu svém takto volaje: „zde leží sláva našeho města, původ našich v štěstí postavených dítek, a ten nejhorlivější milovník umění a náboženství, ó dejž mu Bůh radost věčnou!“ Však ale nač potřeba, budoucí časy na paměť

voditi? Pohledněte jen, vysoce urozený Pane gub. rado, na tváře všech zde v Kristu shromážděných; a naleznete předpovědění mé beze vší pochybnosti potvrzené! Tam Vám již mnohý otec slzavýma očima v srdci svém díky vzdává. Zde zase mnohá starostlivá matka za prodloužení Vašeho živobytí své vroucné myslí k Bohu pozdvihuje. Tam nevinná mládež s největší důvěrností do Vaší milosti a ochrany se utiká. Zde její nastávající učitelové ve Vaší osobě svého nejhorlivějšího zastavovatele a mocného patrona ctí a draze si váží. Jedním slovem, zde v tomto vzácném a laskavém v Kristu shromáždění jedno každé srdce Vám se vděčné a náchylné ukazuje. Přijměte tedy, vysoce urozený pane dnešního dne za všecku svou práci a starost na znamení vděčnosti všechny ty hojné slzy, které zde vylity byly, všecku tu radost, která se na jednou každém obličejí viditelně vyzradila, všecku tu uctivost, kterou Vám jednokaždé srdce vnitř prokazovalo, a konečně ode mne to silné ujistění že se strany mé i mých duchovních spolu-bratří všecko se vynaloží, cokoli k slávě Boží, k rozmnožení křesťanstva, k dokonalému vzdělání svěřené péči naší mládeže, a k spokojenosti všech na tom prospěšném založení podíl majících nemálo prospěje. — Z toho ohledu obracím já nyní řeč svou i k Vám moji nejmilejší duchovní bratří. Vy máte býti nástroji všeho toho štěstí, jimžto se zde dnes toto královské město honosí. Vy máte býti prvotními rozmnožiteli té slávy, nad kterouž jedno každé srdce plesá. Vy máte býti horliví mládeže učitelové, v kterýchž veškeren lid nemálo dověruje. Ó rozvažte bedlivě ten cíl a konec vašeho povolání a rozjímejte pozorlivě i také ten důstojný úřad, který se na vás důvěrně skládá. Neschází vám na vtipnosti ani na umění; neschází vám na dobrém způsobu a jednání; aniž vám neschází na pravých prostředcích, jimiž nade všemi těžkostmi snadně zvítěziti můžete. Jste nyní spoluoudové tohoto slavného královského města; máte zde nejsilnější jeho podporu v celém slavném magistrátu, jehožto dobrotivosti já vás zde co nejdůvěrněji poroučím. Obcujete zde s důstojným a nejlaskavějším pastýřem zdejší křesťanské obce, jehožto srdce již bez toho k vám nakloněné vidíte. Máte nejupřímnější přátelé ve veškerém slovném měšťanstvu, kteréž vám na znamení nejdůvěrnější lásky svou hojnou pomoc radostně obětuje, jste sice nyní od své prvotní matky oddělení, nepřebýváte více v její mateřském lůnu, v kterémž vás jakožto své věrné syny zachované měla, nic však méně nepřestává býti vaší pečlivou matkou a uznáváti vás za pravé syny své; ona bude aspoň ve svém duchu neustále uprostřed přebývati, všem nedostatkům vašim hojnou pomocí přispívati, toho jediného se vší silou vyhledávajíc, by zde mezi vámi nápodobné sídlo spokojenosti, lásky svornosti a hojného štěstí bylo. Vynasnažte se tedy také svou příčinlivostí ten nejpevnější základ k rozmnožení její cti a slávy založiti, k jejímu zvelebení den po dni v dokonalostech prospívati, náboženství v srdcích všem vám svěřených silně zakoreniti, a jejich rozum všelikerým uměním ostrovtipný učiniti, k čemž já vám zde veřejně svého otcovského požehnání uděluji ve jménu Otce i Syna i Ducha sv. Amen.

Po promluvě katechety Adolfa Hrubého ku žákům o důležitosti vyučování náboženství na výchovu mravů sloužil vsdp. opat

slavnou pontifikální mši sv. s vzýváním Ducha Sv. a s chvalozpěvem „Te Deum laudamus.“ Vojenská posádka střílela mezi mši sv. slavnostní salvy.

Radost, jakou obyvatelé Německobrodští při slavnosti uvedení profesorů praemonstrátů že Želiva na jevo dávali, svědčila že v nový ústav a nové učitele velikou skládají naději. A naděje tato město nesklamala; měloť město ústav, který, řízen jsa učiteli vzdělanými, zjednal si brzy široko daleko v okolí dobrou pověst a slavné jméno a byl po všechna léta svého trvání četně žáky navštěvován.

Gymnasium bylo na počátku dle tehdejšího učebního plánu pětitřídní, záleželo z pěti tříd, které sluly principie, grammatika, tyntax, poetika a rhetorika a bylo v nich vyučováno odbornými učiteli. V r. 1818 z nejvyššího rozhodnutí byla gymnasia pětitřídní proměněna v šestitřídní a v každé třídě šestitřídního gymnasia jeden professor vyučoval vždy všem předmětům. V r. 1851 byla gymnasia ministerským nařízením v nižší čtyřtřídní a ve vyšší, osmitřídní pozměněna a protože při gymnasiu německobrodském nebylo po ruce prostředků, pomoci jichž by gymnasium ve vyšší doplněno bylo a šestitřídním dle nového řádu zůstatí nesmělo, bylo na nižší jen čtyřtřídní zredukováno. Zkrácení to město těžce neslo; usilovalo proto po dlouhá léta o doplnění gymnasia a snaze města se konečně podařilo, že výnosem c. k. ministerstva vyučování ze dne 7. září 1865 bylo svoleno, aby počnaje r. 1865. postupně ve vyšší se doplnilo, náklad na udržování čtyř vyšších tříd muselo na sebe město vzíti. První maturitní zkouška konala se na gymnasiu ku konci škol roku 1869, za předsednictví ředitele gymnasia Jindřichohradeckého J. M. Růžičky.

Od r. 1865 spočívalo břímě udržování celého gymnasia na klášteře Želivu a na městu Něm. Brodu. Původní kapitály gymnasiální (zakladatelkou gymnasia byla ctihodná matrona německobrodská pl. Kateřina Barbora Kobsinova † 1730) dávno nestačily ani klášteře Želivu na udržování převzatého ústavu po Augustiánech, utrpělať cena peněz za válek napoleonských velice. Z příčiny té podal již r. 1842 opat klášteře Želiva Ignác Sekoušek do Vídně žádost, aby klášter byl zbaven břemena udržování gymnasia, protože klášter rok co rok musil čím dále tím větší roční příplatek přidávati. Udržování pak celého gymnasia od r. 1865, třeba že město Něm. Brod s polovice náklad neslo, vyžadovalo od obou udržovatelů takových obětí, že byly oběma břemeny přímo nesnesitelnými. Z příčiny té obracovalo se město i klášter o pomoc ku vládě a úsilí jejich se po dlouhé době konečně podařilo, že roku 1885 bylo celé gymnasium převzato do státní správy. Smlouva mezi klášteřem Želivem a c. k. erárem byla podepsána 21. listopadu 1889. S hlediska náboženské a mravné výchovy školní mládeže na středních školách jest ovšem toho litovati, že kláštery za doby liberální nebyly s dostatek vládou podporovány, aby náklady s udržováním gymnasií čím dále tím větší mohly krýti. Když r. 1870 bývalý ministr vyučování a kultu, hrabě Lev Thun stěžoval si v té příčině, ba přímo vytykal jednomu reholnímu professoru (p. Dru. Kadeřávkovi), že kláštery pouštějí

gymnasia ze svých rukou, obdržel odpověď se smutkem pronesenou, že nejsou vládou, jak se sluší, podporovány.

Za celou tu dobu, co gymnasium v Nēm. Brodě bylo ve správě kláštera Želiva působili na něm čtyřicet dva řeholní kanovníci želivští. Představenými či praefekty gymnasia byli Antonín Rössler 1807—1815, Arnošt Sedláček 1815—1819, Vít Daniček 1820—1846, Quirin Svoboda 1847—1854, který po pět let měl dle nového nařízení již titul ředitele; nástupcem v ředitelství ústavu byl pak Karel Šindelář 1854—1871 a Fulgent Ledvinka 1875—1887.

Mnozí z profesorů praemonstrátů na gymnasiu zdárně působili a vynikali, že byli na jiné ústavy za praefekty ustanoveni, jako Ignác Sekoušek, který byl praefektem gymnasia v Jindřichově Hradci 1812—1830, Bedřich Sokol byl praefektem gymnasia v Král. Hradci 1813—1849 a byl vyznamenán r. 1847 zlatým záslužným penízem; Arnošt Sedláček byl praefektem gymnasia v Písku 1819 až 1823; Ambrož Špalek praefektem gymnasia ve Znojmě 1824 až 1851.

Vynikajícími učiteli na gymnasiu Nēm. Brodském krom jmenovaných praefektů na jiná gymnasia poslaných, byli praemonstráti:

Vít Václav Daniček, který od r. 1809 byl profesorem matematiky a přírodopisu a v r. 1820 stav se praefektem jeho, setrval v úřadě tom až do své smrti 9. října 1846; pro mnohé zásluhy o ústav byl mu udělen zlatý záslužný peníz; za jeho správy gymnasium německobrodské daleko široko nejlepší pověsti požívalo: byl činným členem národního musea a vlastenecko-oekonomické společnosti, obdržel od biskupa královéhradeckého hodnost biskupského notáře a pohřben byl na hřbitově Nēm. Brodském opatem Želivským Ignácem Sekouškem.

Karel Jos. Šindelář působil na gymnasiu v Nēm. Brodě od r. 1827—1871 a sice nejprve jako profesor gramatikální, od r. 1843 jako humanitní a od r. 1854 byl ředitelem jeho; r. 1858 byl jmenován bisk. notářem, později čest. kons. radou; r. 1869 byl pro své veliké zásluhy vyznamenán od J. V. zlatým záslužným křížem s korunou a když z Nēm. Brodu odcházel do Želiva jako stařec sedmdesátiletý, jmenovalo ho město čestným měšťanem. Zemřel v Želivě dne 25. ledna 1878 a pohřbu jeho účastnila se četná deputace král. města Nēm. Brodu i gymnasia.

Norbert Arnošt Sychrava působil na gymnasiu od r. 1839 jako katecheta a od r. 1846—1857 jako profesor gramatikální; v r. 1857 zvolen opatem kláštera Želiva, byl vyznamenán rytířským křížem řádu Leopoldova od J. V. císaře a zemřel v Želivě r. 1890.

Adolf Jan Špaček působil na gymnasiu v Nēm. Brodě 1850—1853, pak na c. k. voj. gymnasiu v Seni od r. 1853—1857; ve výroční zprávě toho gymnasia z r. 1855 jest od něho sepsána krásná filosoficko-přírodopisná stať „das Reich des Menschen“; na to opět od r. 1858—1861 byl profesorem matematiky a přírodopisu v Nēm. Brodě; zemřel v Želivě 1891.

Ferdinand Jan Nep. Bursík působil na gymnasiu v Nēm. Brodě od r. 1853—1872 a vyučoval jazykům klassickým

i moderním, měl za 19tiletého působení celou řadu vděčných žáků, kteří se k němu, když v r. 1890 opatem klášteře Želiva zvolen byl, s velikou uctivostí a vděčností hlásili. Zemřel v Želivě r. 1903 vyznamenán komthurským křížem císaře Frant. Jos. I.

Jeronym Jan Solař byl učitelem gymnasiálním 1853 až 1858 a vyučoval dějepisu a přírodopisu; byl pilným spisovatelem, sepsal Dějiny města Králové Hradce, Dějiny diecése královéhradecké, Dějiny města Humpolce. Četné statě místního dějepisectví uveřejnil v Zapových „Památkách archeologických a místopisných“. Zemřel v Želivě r. 1877.

Dr. Eugen Jan Kadeřávek pobyl jako učitel klassické filologie na gymnasiu v Něm. Brodě sice jen 6 let 1866—1872, činnost jeho však výchovná a spisovatelská zasluhuje, abychom se i na tomto místě o něm šířeji zmínili. Narodil se v Něm. Brodě 26. července 1840, nižší gymnasium navštěvoval ve svém rodišti, vyšší v Jihlavě, bílým řeh. rouchem v Želivě oděn r. 1859, slavné sliby složil 28. září 1863 a na kněze vysvěcen 31. července 1864, potom studoval 2 roky na pražské universitě klassickou filologii a r. 1866 na domácím gymnasiu v Něm. Brodě počal učitelskou dráhu, r. 1871 na universitě Vídeňské povýšen na doktora filosofie; v r. 1872 jmenován professorem na c. k. slovanském gymnasiu v Olomouci, kdež r. 1883 stal se též soukromým docentem křesťanské filosofie na theologické fakultě, r. 1891 povolán do Prahy na tehdy zřízenou bohosloveckou fakultu při c. k. české universitě za řádného profesora bohovědy základní či apologetické a filosofie křesťanské; r. 1897/98 byl zvolen za rektora české university, r. 1905 se odebral pro nemoc do výslužby po třicetiosmileté činnosti professorské, r. 1911 ustanoven za převora praemonstrátského klášteře v Želivě, v kteréžto hodnosti a úřadu působí až podnes. Byl vyznamenán hodností bisk. notáře, čest. radou kn. arcibisk. konsistoře v Praze, skut. kons. radou v Hradci Král., od J. V. rytířským řádem železné koruny III. tř. Na katolických sjezdech ve Vídni, v Linci i v Praze zasazoval se o zavedení křesťanské filosofie a křesťanské apologetiky na filosofických fakultách, podal v té příčině i zvláštní pamětní spis (memorandum) vládě, avšak bez výsledku.

Činnost svou literární započal dr. Eugen Kadeřávek již r. 1873, psal do různých časopisů četné články filosofické, apologetické, paedagogické a aesthetické, jakož i posudky knih zvláště obsahu filosofického a výchovného.

Samostatné spisy vydal: 1. Křesťanská filosofie, porovnána s některými soustavami filosofickými nového věku. 2. Atheismus čili bezbožectví. 3. Obrana základů víry katolické. 4. Krasověda a obecná aesthetika. 5. Apologie filosofie křesťanské. 6. Logika kritická čili noetika. 7. Metafysika v přírodě. 8. O duši lidské o sobě uvažované. 9. Logika formálná. 10. Psychologie. 11. Překlad Chaignonových rozjímání kněžských. 12. Řeč inaugurační „O účelnosti v přírodě“. 13. Řeč o sv. Tomáši Aquinském. 14. Názory o vzdělanosti. 15. O původu tvorstva. 16. O jsoucnosti Boží. 17. O bytnosti Boží. 18. Padesát profesorů vysokých škol, upřímných katolíků z 19. stol. 19. Morálka filosofická. 20. O rodině. 21. Metafysika obecná. 22. Náboženství, apologeticky vykládá

intelligentům Dr. Kadeřávek. 23. Je-li spor mezi vědou a vírou r. 1914. 24. O stavu řeholním 1915. 25. Neznabožství upřímným důkazem jsoucnosti Boží r. 1915 a mnohé jiné menší práce. Pokud příjmy jeho stačily, vydal mnohé, zvláště poslední svoje díla svým vlastním nákladem a na sta výtisků jich zdarma rozdal intelligentům, aby šlechetné zásady víry katolické mezi české vzdělance pronikly a nesly hojné ovoce. Vzdor svému stáří (dokonává 76. rok svého věku) jest ve svém klášteře Želivě, který upřímností duše své miluje, v plnění povinností řeholních den ze dne prvním (priorem).

Fulgentius Vinc. Le dvínka působil na gymnasiu v Ném. Brodě od r. 1870 jako professor dějepisu a zeměpisu, od r. 1875—1887 byl jeho ředitelem. Vynikal neobyčejným taktem, laskavostí a učeností, žákům byl pravým otcem a přítelem, mládež gymnasiální lnula k němu s velikou uctivostí a láskou. Celé město ho v pravém triumfu doprovázelo, když nepřítel spůsobila, že byl z Ném. Brodu přeložen na akademické gymnasium do Prahy. Zemřel v Želivě, kdež i na hřbitově sv. Petra a Pavla odpočívá, 21. února 1899 ve stáří 59 let.

Augustin Jan Dufek působil na gymnasiu po 35 let jako professor matematiky a fyziky až do r. 1907, kdy gymnasium mohlo slaviti stoleté jubileum uvedení praemonstrátů Želivských do Ném. Brodu. Byl učitelem velice oblíbeným, vychoval mnoho žáků, z nichž nejedni míst vynikajících ve veřejných úřadech zastávali a zastávají: odešel z ústavu, když nová, moderní budova pro gymnasium erárem zbudována a kdy žáci z bývalého kláštera do nového gymnasia se přestěhovali. Léta svého odpočinku trávil v Ném. Brodě, zastáváje úřad pokladníka v občanské záložně a složil úřad ten v r. 1913, když byl v záložně, kterou v Ném. Brodě založil, po 40 let pokladníkem. Zemřel 26. listopadu 1915 a pochován 29. téhož měsíce na hřbitově sv. Vojtěcha v Ném. Brodě za účastenství žáků, profesorů, úředníků, měšťanstva a všech tříd obecnstva.

Když v r. 1857 v měsíci listopadu oslavena byla památka padesátiletá uvedení Praemonstrátů do Ném. Brodu, celé město na ni radostný podíl mělo. Tehdy se shledalo, že z řeholníků Želivských, kteří 4. listopadu 1807 do Ném. Brodu přišli pouze dva na živu byli, Antonín Rössler, první praefekt gymnasia, který tehdy trávil poslední svá léta v Želivě, a Bedřich Sokol, praefekt gymnasia Královéhradeckého, tehdy na odpočinku v Praze. Za uplynulých 50 let vystříдалo se na gymnasiu Německobrodském 26 členů kláštera Želiva. Tehdejší ředitel gymnasia Karel Šindelář v pamětní knize gymnas. poznamenal: „A jaké jest množství těch, kdož z ústavu toho vyšedše, rozličných dostihli výší hodnosti a úřadu. Generálními a štábními auditory, plukovníky, praesidenty zemských soudů, kanovníky, děkany atd. stali se mnozí z více než 6000 žáků ústavu toho. A což více váží, jak často za těchto 50 let upoutal ústav pozornost kruhů i nejvyšších, ba nejenom pozornosti, ale i spokojenosti, uznalosti a libosti se těšil osob tytých i nejvznešenějších.“

Po nových 50 letech opustil poslední professor-praemonstrát gymnasium, gymnasium samo opustilo ctihodné síň klášterní a přestěhovalo se do budovy nové.

Přiléhavě poznamenal referent v „Čechu“ o pohřbu c. k. školního rady kněze Augustína Dufka 5. prosince 1915: „Byl listopad 1807, kdy na místo zasloužilých, ale vetších již členů řeholní družiny Augustiánské, uvedeni byli v učitelský úřad na gymnasium v Německém Brodě professori řádu praemonstrátského kanonie Želivské. Byl opět listopad po 108 letech, kdy vyprovodili jsme ku hrobu posledního z řady čtyřiceti dvou professorů-*praemonstrátů*, jež během minulého století na latinské školy německobrodské klášter Želiv poslal. Úmrtím c. k. školního rady Dufka odešel poslední z bílých bratrů, na něž Německý Brod drahná léta byl uvyklým. Páska, která druhdy tak významně Želiv s Německým Brodem poutala, jest přestřižena docela.“ A ku konci dodává: „Kdo vzpomene na působení *Praemonstrátů* na tomto ústavě, musí býti naplněn uznáním za všecko, co oni jako učitelé pro vlast učinili; vždyť kdož by zapomněl, že jejich žáky byli Jirsík, Havlíček, Smetana, Zelený. Quis a celá řada jiných ušlechtilých vlastenců a pracovníků na národa roli dědičné i navinici Páně! Avšak i hořkost se mnohého zmocní, když vzpomene, že se neuskutečnila snaha biskupa Hahnla (po r. 1850): založiti při brodském řeholním gymnasiu studentský konvikt! Jakou baštou pravdy a mravního dobra, jakou chloubou podnes řádu *Praemonstrátskému* mohlo býti gymnasium německobrodské; kdyby hradecké *Borromeum* bylo bývalo založeno při něm! A nejen Čechy, nýbrž i Morava byla by tomu dílu žehnala, poněvadž i z této sesterské země celá řada žáků na brodské latinské školy přicházela.“

Neuplynulo ani jedno století a gymnasium *praemonstrátské* v Něm. Brodě zaniklo. „Bůh milý ví, proč se nevyplnilo přání z r. 1807: „*floreatque et hic conventus Siloe, nullo periturus. anno*“ t. j. nechť zkvétá i zde konvent Želivský a nezhyne v žádném roce!“*)

Regulae aneb Pravidla k zachování od mládeže při alumnatu slavného kláštera Želivského.

Initium sapientiae timor Domini. Ps. 110.

Ascensiones in corde sic disposuit. Ps. 83.

Předně.

Přede všemi věcmi bázeň Boží, která jest počátek moudrosti, má mladým myslím starostlivě vštípena býti. Pročež studenti ráno jsouce probuzeni, neopominou znamením svatého kříže sebe znamenati a hned dobrý úmysl učiniti, že všechny činy, práce ano i kroky k větší cit a slávě Boží chtějí činiti a konati.

*) Při slavnosti 4. listopadu 1807 sepsal jakýsi výběrčí cla z vina D. Čermák některá *chronogrammata*; na opata Vojt. Fändricha znělo *chronogramma*:

VIVat
ADaLbertVs FenDrICH
CeLeber PraeLat v s
RegnI nostrI!

rLoreatqVe et hIC ConVentVs
slLoe
nVLLo perItVrVs anno!

Za druhé.

Při ranních a večerních modlitbách, při zpytování svědomí a při mši ranní mariánské všichni přítomni budou. Nepřítomné *curam habens regenti alumnorum* oznámí, aby byli trestáni. Pročež jeden každý student mši sv. slyšeti povinnen bude každého dne.

Za třetí.

Kdykoliv hodiny bítí budou „*Maria, Mater gratiae*“ za šťastnou smrt všichni pobožně kleče neb stoje modliti se neopominou. Pobožnost aneb *communione publicam* t. j. svaté zpovědi a přijímání aspoň dvakrát v měsíci dle ponavrnutí *alumnorum regentis* jíti nevynechají, a nepřítomné *constitutus* pronese.

Za čtvrté.

Na kázání a katechismus se všichni vynajíti nechají, též o dlouhém dnu, (t. j. v letní době) s větších slavnostech při jitřních na *Te Deum laudamus*. V chrámu Páně mimo pobožných knížek růženec jedenkaždý nejenom při sobě ale i v rukách sepjatých v kostele, zvláště při ministerio, držeti jakožto clitel Mariánský povinen bude. Pakli sv. škapulířem zapatřen kdo není, takový každý přijmouti neopomene, aby tak, kdyby náhle umřel, znamení katolického křesťana na sobě měl.

Za páté.

Řád důležitý vsudy zachovávající i v kostele před velkým oltářem a velebnou Svátostí hlubokou poklonu učiní; kteří pak ministrují ne ohlížeti, ale s rukama sepjatýma se modliti mají, a když v zakristii nejsou potřebni, okolo štal stejně naproti sobě, v nich pak nikdy, nebo v řadě. V 9 pak hodin ministři v první stoličce klečeti tiše a pobožně budou, očekávající zavolání zakristiana, aniž se kdy o missal tahati opovází, ale mladší staršímu *secundum classes* skromně z poručení některého pana patera ustoupiti povinen bude, sice *signum morum* takový dostane, s kterýmž jakož i *cum signo locutionis* nejenom při stole, ale i jindy pro větší hanbu státi povinem bude. Na kůru *musicanti*, když nezpívají, pobožně klečeti v tichosti mají na schodu mříže, bedlivě pozor dávíce na *responsoria*, které jakož i *Pange lingua* a píseň před kázáním všichni zpívati neopominou.

Za šesté.

Alumnorum regenti od Jeho Milosti pana praeláta ustanovenému a představenému poníženou uctívou zvláště veřejně před lidmi čest a náležité poslušenství prokážou, odmlouvatí ani na odpor nebudou, třebaš nevinně trpěli, dobře majíce v paměti, že jest *melior obedientia quam victimae*. *Delegatos curam habentes* ve všem dobrém napomínání poslechnou, kteří v nepřítomnosti *alumnorum regentis* představení jsou. Velebným pánům páterům i pánům klerikům jak konventským tak venkovským, zvláště přespólním hostům náležitou počestnost dají, i zdaleka je smeknutým kloboukem a blíž rukou políbením pozdravují; slovem i jinším obzvláště starým lidem v pozdravování počestnost proukážou, jakož příchod cizích lidí do školy pozorovati budou, latiníkův s pozdravením „*laudetur Jesus Christus*“, Němcův *Gelobet sei Jesus Christus*, Čechův Pochválen buď Ježíš Kristus.

Za sedmé.

Do kláštera a kdykoliv všichni ze školy vyjdou, bez křiku, v tichosti a mlčenlivosti dva a dva půjdou, kázání a *Canisium* u sv. Petra

a Pavla aneb v jiném ustanoveném chrámu Páně v řadě naproti kazatelově stoličce tiše, bedlivě počestně poslouchati budou, by tak tázání svému představenému užitek slova božího aneb nějaký příklad, který sobě pamatovali, vyprávěti mohli.

Za osmé.

Před stolem, pakli představený alumnorum regens přítomen jíti bude, jehož příchod v řadě v tichosti, když již všechno připraveno jest, očekávati budou: před stolem a po stole modlitbu obyčejnou pobožně z obě strany septatýma rukama v řadě na znamení jeho neb senioris curam habentis konati neopominou. Při stole latinské, německé a české čtení míti budou a po stole, když předepsané proces odbydou, a přítomnosti alumnorum regentis, který do svého obydlí skrze řad půjde, rukou políbením díky činiti neopominou.

Za deváté.

Škola, dormitář a jinší místa čistě se zachovati mají skrze časté dohlížení curatorum a vestiariorum. Hlavu hned jak vstanou čistě učeřanou, vlasy v pentli neb harpajtlu složené, krouzle učiněné, slovem tvář, ruce, kořili, střevíce a celý obuv čistý míti mají, a časně, když potřeba jest, spraviti nechají bez nabízení.

Za desáté.

Mimo pozorujících povinností žádný ze školy nevyjde: jestli kdo v něčem výjiti potřebu míti bude i do klášteřa s dovolením alumnatus regentis, nebo když on přítomen není, s vědomostí curam habentium jíti dovoleno bude: mimo ale klášteřa do vsi neb někam jinam zvlášť času nočního také u přítomnosti pánův rodičův žádný nemá moc některého propustiti pod velikou pokutou i vyhnání. Následovně se také přísně zakazuje, by žádný se neopovážil dovolení žádati, tím méně jíti na veřejná divadla aneb bláznivé komedije, leč něco takového počestného a užitečného k spatření býti uzná a na takové jíti dovolí alumnorum regens.

Za jedenácté.

Substitutí curatores, praeceptores, instructores a ostatní, kteří nějaké officium mají, na svém svědomí jsou zavázáni bedlivě a upřímně mládež cvičiti, nedbanlivé a lenivé, svým představeným nevyhnutelně oznámiti, jakož i decurioni ostře a pozorně zcela zouplna uložené ranní i polední lekce vyslychati a dle zasloužení ne falešně ale svědomitě, bez intressací scit neb nescit do šedé (knihy) zaznamenati povinni jsou, by tak classis snae učení představený vel. pán pater professor dle jednoho každého přičinění seznal a ku konci roku zasloužené testimonium dobré neb zlé dáti věděl. Aby ale tím chvalitebněji v latině prospívali a dobrým mravům navykli, signa neb znamení rozprávky a mravův ostře zachovávana a pozorována býti mají.

Za dvanácté.

Slova nepoctivá, zvlášť proklínající, lhářská neb utrhačná žádný ať se neopovažuje z huby vypustiti; ani ráno před modlením ani večer po modlení, ani v studiích ať žádný nečtveračí, nekřičí ani nemluví, načež nejenom bedlivý pozor dají curam habentes, ale i určitým trestem takové nezbedné školáky pokutovati budou.

Za trinácté.

Curatores musaei, vestiarii dohlážeti budou, aby všudy čistota zachována byla, pročež smetí, papíru a prachu per minores vyčistiti neopominou, sice takovou povinnost sami zastanou.

Za čtrnácté.

Handlování neb partikování neb prodávání jakýchkoliv věcí studentůn mezi sebou neb s jinými nejostřeji se zapovídá; ti kteří by to činili, dobře potrestáni býti mají: ano raděj svých věcí rejstřík na víku truhly přilepený každého měsíce přehlédnou, aby, když jejich představený visitovat bude všechny věci, zvlášt od rodičů dané, měli. Kdyby pak jeden druhého truhly aneb jakékoliv zámky jakýmkoliv způsobem otvírajícího, dobývajícího, kazícího, vyvracujícího spatřil, takového nevyhnutelně svému představenému dověsti a jej obžalovati neopomine, sice sám sebe takové opovázlivosti vinného učini.

Za patnácté.

Kdokoliv ručníčný prach, nebo zbraň mlti, jakýmkoliv způsobem stříletí, do vody choditi, se koupati, ryby, raky chytati, času zimního na ledě se klouzati osmělil a opovážil, neb kdoby bez dovolení přes noc mimo alumnatu a dovolení svého vrchního zůstal, ten příkladně a ostře potrestán, ze školy vystrčen a vyhnán býti má.

Za šestnácté.

Každého měsíce jedna každá classis komposici pro zkušenost, jak jeden neb druhý se učí, vybývati má. Recreatio dvakrát za týden po půl dnu dovolena jest, budoucně dle nynějších královských patentů a nového studium mimo jednoho půl dne druhý celý den se uděluje, by tak světší chutí k literárnímu cvičení mládež svou práci vynaložila. V tom pak dle své vůle a dobrého chování svých učencův pokračovati může a také takovou recreaci dovoliti neb odepřiti učitel školní může. Začne pak se ráno recreatio od sedmé hodiny až do deváté, odpoledne od třetí hodiny až do páte. Když ale studenti mimo školy na recreaci jdou, mají substituti pozor dáti, aby všickni pospolu beze všeho skotáctví se obveselili a spolu se v tichosti navrátili, kterýžto příkaz kdokoliv přestoupí, takového substituti panu paterovi regentovi nevyhnutelně oznámějí. Colloquium počestné latinské a německé se začne za špýchary, za kocandou, za prádlem: kdyžby skrze ves přišlo jiti, také bude silentium až za ves. Pakli ale bude recreatio domestica, nějaké počestné hry bez křiku a scamen, stolů lámání mezi sebou mlti mohou, nic však méně karty a kostky pod vyhnáním ze školy se zapovídají mimo dámy a lurču.

Za sedmnácté,

Před večerní collaci i po ní předepsané obyčejné modlení bude a silentium skrze celou kollaci, po kteréžto vykonání senior substitutus jakož i po obědě regenti, pakli by přítomen nebyl, na místě všech poděkovati se přijde: pak počestné dle listu příkazův colloquium bude, nápotom po modlitbách večerních a růženci, který každodenně, leč regens alumnatus jináč usoudí, předně za dlouhé panování jakožto nejpřednějšího milostivého patrona a protektora Jeho milstpána pana opata a slavné kanonie želivské živé i mrtvé, zdejšího alumnátu dobrodince obětovati povinni budou jak Bohu Všemohoucímu, Blahoslavené Paně Marii, sv. andělu strážci a svým svatým patronům do ochrany pobožně se odporoučejíce v pokoji spáti budou a odpóčinou. Curam habentes dormitoriorum

k tomu všemu je nabízetí budou, a aby v tichosti a beze všeho dokonce nebezpečnosti oheň nevyšel, světlo času zimního shasnutí neopominou a takové zvlášť do loclamentův vnášeti nepřipustíce, lečby sám na sebe trest uvaliti veleli.

Za osmnácté.

Co se dotýče dní nedělních a svátečních po mši mariánské od sedmi hodin až do velké mše svaté buď v čtení knihách nebo v jinších pobožných modlitbách, leč by od pana patera regente jináč usouzeno bylo, čas strávití a to ve vsí tichosti bez křiku, beze všeho toulání okolo kostela, nebo mezi konventem, kdežto kteří mimo sakristie dopadnutí budou, také zvlášť externistae druhého dne přísně trestáni býti mají.

Za devatenácté.

Dle předeslaných pravidel při gymnasium slavného kláštera želivského pozorování tedy jest :

Předně by jeden každý ráno vzbuzen v hodinu pátou, ihned beze všeho prodlévání poznamenaje ke znamením na čele proti náhlé a nenadálé smrti Jesus Nazarenus, Rex Iudaeorum, Ježíš Nazaretský, král Židovský, nápotom s ochotností se oblačel, aby docela ve všem náležitě oblečen, umyt, čistě učesan v horpajtlu aneb v pentli mimo obyčejných krouzli vlasy složeny měl a o půl šesté své ranní modlitby se vsí pobožností a pokorou nábožně sepjatýma rukama vykonati mohl. Kterí pro ministerio nařízení jsou ve tři čtvrtě na šestou in silentio totiž v mlčenlivosti všichni pohromadě vespolek a počestně do kostela se odeberou. Pokudžby ještě kostel otevřen nebyl, v tichosti vpuštění očekávati budou. Přiřdouce do sakristie též v tichosti a ve vsí počestnosti příchod velebných pánů ke mši v řadě pozorujice, jim při oblačení pásek podají, albu náležitě zároveň s habitem srovnají a spravějí, vezmouce missal, jej předloží, pak k oltáři napřed pokračovati budou a před velkým oltářem vždy hlubokou poklonu učiní. Pakli oltář bude na levo, pana patera předejiti nechají, jakož i k oltáři kráčejšího. Ostatní v první čtvrti na sedmou pospolu in silentio v největší zvlášť po schodech tichosti do kostela pokračovati budou, tam s pobožností bez ohlížení, neb sem tam lelkování své hodinky nebo officium pozorně, zřetelně a nechvátavě vykonávají budou, po kterém in silentio v počestnosti domů zase všichni bez nížádného vyjmutého (leda by ještě kdo k ministrování potřeben byl) se navrátí: ať se žádný neopováží po ambitech neb v zahradě jak velké tak malé, jak dole tak obzvlášť na hoře velebným konventem neb jinde se procházeti, pakli kdo k některému velebnému pánu bude povolán, v krátkosti času ať se tam zdrží a to s dovolením toho, který na řad pozor dává. Vcházení pak do pokojů přísně se zapovídá leda s příčinou: tam než kdo vejde, subtilně na dvéře zaklepá, vchod dovolený skrze Ave Maria neb ingredere očekávati bude a vcházejíc i odcházejíc přebývajícimu tam velebnému pánu uctivě ruku políbíti zanechaje pozdraven laudetur Jesus Christus neopomine. Domů nápotom se nevrátíce v tichosti bez brebencování své lekce sobě přehlédnou, aby takové svým decurionům odříkati náležitě mohli a to bez křiku, po kterých ve vsí počestnosti a mlčenlivosti příchod velebného pána patera professora očekávati budou a to každý na svém místě sedíce. V hodinu devátou, kteří povinni budou jíti pro ministerio, jestli tam potřebni nebudou, domů se navrátí k školnímu nějakému cvičení, pakli figurale jest, musici před čtvrtí na desátou v řadě skrze kostel nábožně, bez smíchu až k zemi hlubokou poklonu při sacristii velkém oltáři udělajice na kůr v tichosti se ubíratí budou,

kdežto každý na svém místě státi a curam habentes musices dobře nastemována instrumenta míti budou, aby tak ad introitum bez zdržování Kyrie se zpívalo. Nápotom domů se v řadě navrátice buď lekci neb explicaci sobě přehlednou a v jedenáctou hodinu všelijaké cvičení v musice následovati bude, s kterým ne křiklavě obíratí se budou dle ponavrhlutí regentis chori a k tomu představených. V hodinu dvanáctou počestně v mlčenlivosti začnou svůj obídek, při kterém ustavičně nějaké latinské, německé a české čtení skrze jednoho se vykonávati bude, leda a praesidente dovolené neb vyprošené colloquium by bylo, které vždy počestné, nekřiklavé aniž svarlivé bude, sice přestupující signum morum dostanou. V hodinu první s poledne bude všeobecné latinské mezi sebou rozmlouvání kteréžto kdokoliv přestoupí signum locutionis nevyhnutelně přijmouti má, v němž kolikrátkoliv vpsán jest, dne určitého při konferenci dle usouzení conferentis potrestán bude. V půl druhé s poledně začnou se učiti zase lectiones silentiose mlčenlivě, které také do hodiny druhé sobě ve spolek odříkají, by zase očekávati mohli příchod velebného pana patera professoru, leda by následovala nějaká počestná a užitečná recreatio, po které začnou se studia, v nichž buďto lekci se učiti neb occupaci na budoucí den dělati budou. V hodinu pak šestou po studium (v dlouhém dnu) v musice, (v krátkém) v latinské neb německé mezi sebou řeči všelijaké cvičení čas trávití budou cum observantia bohemici signi locutionis. V sedm hodin na večer svou collaci obyčejným způsobem zažijou ve vsí mlčenlivosti. O půl osmé večerní modlitby vykonají, při kterých i také zpytování svědomí následovati bude, co skrze celý den zlého jak proti Pánu Bohu, tak bližnímu ano i sobě samému učinili, načež kajicně a skroušeným srdcem s předsevzetím náležitým polepšení příslibující nápotom dle znamení představeného dále pokračující a při konci požehnání a regente, kteréž per seniorem curatorem žádajíce, summo in silentio v největší mlčenlivosti a beze všeho prodlévání na odpočinutí se odeberou, aniž v nějakých roztržitých myšlénkách, ale v obětování sebe do pěti ran Krista Pána, do zásluh blah. Rodičky Boží a svatých vyvolených, do ochrany svého anděla strážce a sv. svých patronův v pokoji odpočinou. Posledně přikazuje se jednomu každému, aby pokoru, poslušnost, poníženost, uctivost všudy zachoval, obzvláště v pozdravení a rukou políbení vel. pánů duchovních, starších lidí, sv. obrazův a statuí aspoň s odkrytým kloboukem. Při tom zapovídá se mimo potřebí vcházení do dormitáře, do kuchyně, zvláště na podkroví; též smetí ať se nikde nedělá.— Ministři do kuchyně ráno ve tři čtvrtě na jedenáctou, na večer v pěti půjdou, tam beze všeho toulání a jiné hraní, co jejich povinnost v posloužení přináší pilně vykonají, v sedm hodin večer se zase vynalézti v alumnatu dají. — Při tom také nejpřísněji se zapovídá, by se žádný neopovážil sebe nebo někoho jiného na zdích podpisovati neb něco malovati neb něco škrábatí: jestli se takový dopadne neb zví, přísně trestán a ze škol vystrčen bude, což aby se žádnému nepřítrefilo, nýbrž všechno dle přítomných příkazův zachovááno bylo jedenkaždý ta samá pravidla dle možnosti nanejvýš pozorovati bude.

Posledně a to velmi ostře se zapovídá, by žádný se neopovážil od Milostpána praeláta, jakožto nejpřednějšího milostivého patrona a protektora ustanovené, nové, obnovené i také staré školní věci kaziti, s nimi z jednoho místa na druhé hýbatí, zvláště kostelní instrumenta chorální lámati, pro svá privátní exercitia spotřebovati, z nich struny, smyčce stahovati neb za horší prohandlovati, načež obzvláště curam habentes instru-

mentorum i na školní skazy curatores musaei pozor dají, by tak předně své svědomí neobtěžili a spolu škody učiněné sami osobě ku konci roku platiti nemusili.

Appendix aneb přídavek.

Ty a přítomné regulae aneb pravidla ty jedenkaždý želivského gymnasium studiosus velebné kanonie alumnus lépe v pamět a v pozornost uvéstí mohl, každý pátek od ustanovených čisti se budou, které kdekoliv skrze celý týhoden zcela zouplna zachoval, s potěšitelným srdcem díky Bohu vzdávati bude, kdožkoliv ale přestoupil, silné polepšení života svého předsevzítí učiniti neopomine, aby k větší cti a chvále Boží svůj stav studentský náležitě strávití a do budoucího, ku kterému od Boha povolán jest, snadněji přijítí mohl.

Chvaltež tedy Boha Otce Nebeského, který vám propůjčil znáti co zlého co dobrého, by vám vaše práce i dobré činy ráčil požehnati a po tomto časném životě popřál slávy věčné dojíti, kdežto se raduje, kraluje a panuje s Bohem Synem i Duchem Svatým na věky věkův. Amen.

Ad majorem Dei gloriam, SS. P. P. Augustini et Norberti honorem.

A. R. S. 1771.

Ordo traditionis Humaniorum

Pro classe Ima

Explicatio Parvae Bohemica et Germanica usque ad Pascha. A Paschate principia latina, Orthographia. Historia Boemo-Germanica a condito mundo usque ad Christum Natum. Canisium, graeca, et arithmetica-

Pro classe IIa

Principia latina cum carminibus grammaticae ita, ut post Pascha inchoetur ipsa explicatio grammaticalis de verborum praeteritis et supinis exclusive cum orthographia, graeca, Canisio, historia et arithmetica.

Pro classe IIIa

Grammatica a verborum praeteritis et supinis cum syntaxi simplici ad communem verborum constructionem exclusive cum historia profana de quatuor monarchiis, geographia, arte heraldica, Canisio et arithmetica.

Pro classe IVta

Expensa communi verborum constructione traditur syntaxis ornata. Epistolographia et post Pascha prosodia usque de constructione versuum exclusive. Sequitur tractatus de chriis cum historia profana, geographia, arithmetica, Canisio et graeca.

Pro classe Vta

De constructione versuum et ex rhetorica atque oratione numerosa de periodis. Post Pascha ex libro IIIo de tropis et figuris cum historia ecclesiastica, geographia, arte heraldica, Canisio et Graeca.

Pro classe VIa

Ex poesi promiscue et ex rhetorica de inventione sive locis oratoriis atque de argumentatione in genere cum historia ecclesiastica, arte heraldica, geographia, Canisio et Graeca.

Pře o polovici statku odoumrtního, neřízeného a nekšaftovaného po Jakobovi Lhotovi z Šebína.

(Z archivu m. Loun vynesl Fr. Štědrý. Pokračování.)

Beneš Nyč jinak Huspeka, Florián Rakovnický, Jan Bělota Vlach z m. Libochovic a Krystyán Čurhalík z Cejnova plnomocníci položili třetí spis svůj z strany přípovědi statku po někým Jakobovi, Lhotovi z Šebínu zůstalého proti paní Anně Vesecké z Vesec k ouřadu za p. purgmistra Jakuba Zá-kostelského z Bilejova v středu po seslání Ducha sv. na apoštoly l. 1595.

V. Mti. pp. spoluradni m. Luna!

Ačkoli paní Anna Vesecká z Vesec jak v prvním tak i v druhém spisu svým hned s počátku toho doklad jistí, že jest Jakuba Lhotu druhého manžela svého do statku svého vlastního za společníka pravého vedle nákych smluv a řezaných cedulí přijala: ale však hned nížeji v tomto druhém spisu svém, ač od toho, upouští a k tomu se přiznává a sama sebe tím stihá, že jest spolu s ním Jakobem Lhotou ten dům, jakž jej nebožtík Jeroným z Denína prvnější manžel její koupil, v té summě na doplacení ostatních vejrunkův ujala. A kdyby co tu na argumentování dialektickým (jako ona toho sama proti nám užívá) záleželo, jaké by znamenité contradictoria v tom se vyhledati a shromážditi mohly.

Předně praví, že jest jeho Jakuba Lhotu do svého vlastního statku a domu přijala. Druhé že jest ten dům společně s p. Jeronýmem z Denína, prvnějším manželem svým koupila. Item že na ten trh s Jakobem Lhotou nastoupila, vejrunky roční platila a kladla. Čtvrté že Jakob Lhota dcerám jejím po 50 kop. míš. spravedlnosti po otci jich vyplatil. I jestliže jest statek její vlastní byl, jaká jest tedy toho potřeba byla, aby znovu na ten trh nastupovala, a jej doplacovala. Ale jak první věc sama v sobě pravdiva není, tak ani druhá, ni třetí. Nebo hned s počátku od nás to položeno jest, že p. Jeroným ten dům i s příslušenstvím k němu dřívě, nežli jest jí paní Annu za manželku dostal, sám k své ruce koupil, na závdavek se dlužil a dosti málo ročních peněz vykladl. Item že p. Jakob Lhota tejj ten dům i jiné věci v prvním spisu zejména doložené sem k své ruce koupil, i roční vejrunky kladl, jak se to z jistých zápisův vyhledá a prokáže. Jistoty i řezané cedule na summu peněz rozpůjčoval též na jeho vlastní osobu svědčí. Že pak ona tím svou spravedlivost dolčiti usiluje pravíc, že takové peníze na půjčky vlastníma rukama svýma rozsazovala a tou příčinou jí náležití měly. Ta příčinka od ní přednešena měla jen platnost k tomu přinese. Nebo i z nás někteří se tolika sta i tisíce přijímáme a zase rozsazujeme, . . . ale však ne našemu a pro sebe je jako cizí přivlastňovati nemůžeme. A kdyby jaká společnost mezi nimi, jakž ona nyní po smrti jeho jistí a psáti dá, proč jest se to přímění nedomlouvala a sebe spolu s ním do jistot na summy peněz rozpůjčených a na statky do rejster purkrechtních, k kterýmž ty grunty příslušeji zapisovati nedala. Co se pak smluv svadebních a nákych cedulí

(ač jsou-li jaké pořádné) dotýče, které se míti praví, to se k této věci nic sformovati a trefiti nemůže. Nebo žádný pán bez jistého povolení svého statky a grunty své na jiné právo smlouvami a cedulemi řezanými pokoutními přenášeti nedopouští, nežli chceli kdo co komu na takovém kmecím a poddacím statku ujistovati, dáti, odkázati, má to učiniti při témž právě kněhami purkrechtními, když se soudové obecní držívají a to ještě s dovolením panským, Ale v této příčině nic se toho při témž právě s povolením panským do kněh nepoznamenalo a byvší spolu v manželství přes 24 leth při rádném soudu ty smlouvy svadební a řezané cedule (ač jsou-li jaké) do kněh vtěliti nedaly. Nežli koupě domu, dědin, vinic zahrad a dvoru to vše v kněhách zapsáno jest a Jakobovi Lhotovi samému a ne jí paní Anně svědčl. Že tehdy první příčiny my plnomocníci ne na statek její vlastní neb společní, nežli na Jakuba Lhoty vlastní a nezřízený přívověď jistou jsme učinili a ten také spravedlivým právem dosáhneme a obdržíme. Zastírá se také paní Anna i tou příčinou, že by se ta milost a privilegium strany odoumrtní jak na ni samou, tak i na Jakuba Lhotu manžela jejího jakožto lidi svobodné a erbovní nevztahovalo nežli toliko na nás samé Libochovské poddané. Pan Jakub Lhota ačkoliv jest v novotě erbu od J. M. C. však na přimluvu J. Mti p, Jiřího z Lobkovic dostal, však tím erbem, jakž on Lhota tak ani žádný jiný vedle jistého artykule vyměření zřízení zemského A. 15 jsa poddaný pána svého dědičného zhoštěn bejtí nemá a nemůže a on také jak živ jak do prvního, ni druhého, ni do třetího stavu svobodného v tomto král. českém přijat nebyl, nežli jak se v poddanosti panské narodil, tak až do smrti v ní pozůstal, s námi živností městské provozoval, všechny sousedské pořádky vykonával a na roboty panské vysílal, právy našimi se spravoval a téhož pána a vrchnost měl. —

Item strany téhož obdarováníž na odoumrtní sám nejprvnější příčina byl, to ujal, schválil, vospy roční platil, od víry své prvnější pod obojí odstoupil a k naší pod jednou, aby zadosti tomu obdarování učinil a jeho s námi užítí mohl, přistoupil a schválil a mezi námi některé osoby také k tomu namluvil a první toho příčina, autor a původ jesti byl. I kterakž pak nyní ona paní Anna v těchto spisích svých jeho z toho vyvésti a z poddaného svobodného bez průvodu učiniti chce a může. A poněvadž jest on ku právu našemu při (104 fol.) náležel, jakž vejše o tom obšírněji dotknuto jest, slušné tehdy to i ona vedle vyměření práv k našemu zrávu přináležeti by měla. V druhé příčině artikul z práva Saského přivedenej a zejména citovanej, kterežž jest do spisu svého zle položiti dala, ten nyní vopakuje, premuje a zcítá na impressi královskou, že by v té třetině v též knize to zapsáno bylo. Když se jí jedno nesnáší, tehdy hledá to v Polště. Naposledy pak třebas se vodstne(!) v Moskvě. Městkou Libochvoskou býti nechce, ale vedle práva městského třetiny statku po manželu by užítí chtěla. Ale nebude se to moci trefiti. Nebo na stav rytířský zde v tomto království českém to právo se nevztahuje nežli na městský stav. I jestli žeť co při svém právě, sobě ujistěno má, i buďet tehdy moci v těch místech a při tom právu k kterémuž se hlásá, svého vyhledávai.

V čtvrté příčině přivozuje jakési argumet zmatenej, že bychom klásti a potvrzovati měli víru pod oboji způsobu za dobrou a hned tomu zas odpírati a tak to dvě že by se spolu potějkati mělo. Proti tomu pravíme, že jest nedobře ušetřila v argumetum svém latinském naše mínění pravé, nežli činí jemu svůj vlastní zlej vejkład. Povolili jsme předešle vedle od ní přivedených concilií a zejména položených artikulův zřizování zemského a povolujeme až posavad, však aby ta obrana její naše privilegium vlastní, dobrovolná a svobodná úmlouva s prvnější vrchností ode všech Libochovských ujatá, při kteréžto J. M. C. p. p. náš nejmilostivější nás ráčí zůstavovati milostivě, zrušiti, zkaziti a v nic obrátiti měla, tomu my nikoli místa dáti nemůžem. Nebo i Vídenské a Bazilejské concilium a jiné obrany její předložené nám Libochovským právo odoumrti nic na škodu hejti nemůže a nemohou.

Naposledy štrafuje nás i v tom že bychom prej ten popis skrze pány kommissaře zřizované komory král. čes., že by se v tom nebedlivě a nespravedlivě zachovati měli, nafíkali a nám, že by to naně prokazovati ukazovala. Proti tomu klademe, že jest ten artykul na vopak přečtla, neb přehlídla. A když v něj znova bedlivě nahlídne, nenajde toho, abychom my co o těch poctivých páních kommissarích zlého psáti, aneb klásti měli nežli vo její vlastní osobě p. Anně Vesecké z Vesec psali jsme a posavad pravíme, že jest mnohé věci zakryla, zatajila, zapřela a o nich pánům kommissarům neoznámila, kteréž ani v popisu uvedeny nebyly nejsou, co potom skrze spravedlivej průvod se vyhledá. A tak i tou obzvláštní příčinou sebe jest v veliké podezření dala a uvedla. Pročež i na svatých popis nověj spravedlivě sobě očisťovati povinna bude. Protož zavírajíce náš třetí spis vedle práva k průvodům připuštění býti žádáme, další proces vyhrazujem, školy opovídáme.

Beneš Nyč jinak Huspeka, Florián
Rakovnický, Jan Belota Vlach z m.
Libochovic a Krystyan Ourhalík
z Cejnova m. Litoměřický, plnomocníci.

Anna Vesecká z Vesec skrze plnomocníka svého Jana Michlena, položila třetí spis proti plnomocníkům v témž spise zejména dostavěným v radě ve středu po památce Těla Božího jinak posledního dne m. máje l. P. 1595.

Kteréhožto dne jest stranám čas k průvodům a důvodům jmenován do osmi neděl pořad zběhlých.

Slovútné Opatrnosti, V. Mti. pp. spoluradni m. Luna.

V posledním spisu in triplica od plnomocníků zejména Beneše Nyče jinak Huspeky, Floriana Rakovnického, Jana Beloty Vlacha, a Krystyána Čurhalíka z Cejnova ku právu tomuto předloženým, kterak se bez potřebně v mnohejch artikulích calumniose štrafují a v svejch obranách jináče, než samo v sobě jest, nedůvodně rozkládají, jsem vyrozuměla. Kdybych sobě více nežli oni spravedlnosti, kteréž by mně podly (!) jakéhosi smyšleného předsevzetí zbaviti chtěli, i také processu práva neušetřovala, mola bych i jejich pletichy animo calumniandi přednesené tak rejicere, že by snad straně nehrubě přijemné bylo. V takovém předsevzetí kdo nemůž pravdů svítěziti et qui non potest probare,

quod intendit calumniari presumitur. C si quem sed non utique 2 q 3 nechci se jim připodobniti, ale raději rady Catona mudrce následovati: Contra verbosos noli contendere verbis Ilachna datur cunctis, animi sapientia paucis. Té samé pochybné ku P. Bohu a spravedlivému soudu naděje quod calumniatores in accusatione deficient iustioem (?) recipient C. calumniator 2. 9. 3. Co jsem koliv k jich nepořádné připovědi za odpověď dala, i také skrze dupliku obšírnějšího vysvětlení spravedlnosti mé předložila, při tom stojím, že jsem téhož Jakuba Lhotu z Šebínu mládence chudého skrze řádné manželstvo do svého (105. fol.) statku na smlouvách svadebních i všelijaké společnosti za mocného hospodáře přijala, v té společnosti spolu s ním až do smrti zůstáváje, věrně, upřímně i manželsky statku shromažďovati pomáhala, s ním se v ničemž nikdy nedělila, cožkoliv P. Bůh s požehnání svého nám společně z statku mého vlastního, do kteréhož jest se Jakub Lhota mládenec chudý dostal, naděliti ráčil, to k živému obdržení mezi námi zůstalo a podle zřízení zemského K. 9. K. 11. býti nemůže, ale toho šetřeno býti má, že jest to Buožské nadělení nejinak než ze společností pošlo. Jak bych svadební smlouvy provozovati a k této při ukazovati měla jim ani žádnému jinému v tom se spravovati povinna nejsem. A když k průvodům odklad se stane, bez kterýchž bejtí nemůže, tehdy já co za podstatu spravedlnosti mé bude, se v tom neomejlím, které jsem dlužníkům našim peníze na ty jistoty odvozovala a půjčovala, to jest v pravdě tak aby z těch plnomocníků netoliko na sta, ale i na tisíce peněz přijímati a zase rozsazovati měli, toho povědoma nejsem, než to se při ouřadě nejvyššího purkrabství Pražského nachází, že jest na jednoho z plnomocníků těch zatýkač pro jistou summu vydán, a aby se po témž zatýkači stavěti, aneb věřitele svého spokojiti měl, ve všech knihách ouřadu nejvyššího purkrabství Pražského vyhledati se nemůže. K takovému příkladu nemohu potahována bejtí. V jinejch bezpotřebnejch důtkách nemíním V. Mti. zaneprazdňovati. Nebo o prikupování statku a působení jistot již jest dosti oznámeno a toho na věky provésti a prokázati Libochovští moci nebudou, aby Jakub Lhota spolu se mnou jsa v manželství v jaké nesvobodě aneb komu v poddanosti a v člověčenství zůstáváje s Libochovskými v jejich nesvobodě srovnán bejtí mohl. Jestliže jest se jim Libochovským v jakém fedruňku v dobrém přátelství při p. Jiřím z Lobkovic toho času Libochovských pánu dědičném propůjčoval, měli by mně jakožto manželce jeho a vdově po něm pozůstalé jinačejší vděčnost prokazovati a se toho dobrodiním odplacovati. Z strany vřry pod jednou a pod obojí slušně a spravedlivě by (poněvadž víra jest dar boží) měli jedni druhé proti zřízení zemskému a patrnému mandatu JMC. p. p. našeho nejmilostivějšího utiskovati, dědickejch spravedlností zbavovati, nebo to na vejkladu Libochovskejch a ne na vyměření toho na onen čas p. Jiřího z Lobkovic, ale v jakém osvobození jsme my manželé zůstávali, to se bohdá z průvodů dokonaleji vyhledati moci bude.

K poslední vejmluvě z svého nesmyslného předsevzetí a dobřejch, poctivejch lidí, kteříž od J. Mti. p. presidenta a pp. rad komory král. čes. za komisaře zvolení na popsání a zinventování téhož statku do Libochovic vysláni byli, že jsou se v tom ňák ne-

slušně a nebedlivě; nespravedlivě zachovali, nařikání a štrafování touto triplikou opremovati nebudou moci. Nebo při témž inventování a popisování, kteréž se stalo v outerej po Obětování P. Marie leta pominulého 94, abych (!) se ňák nespravedlivě nevěrně (jakž mne nedůvodně nařikati směji) při tom statku zachovati měla, nic toho oznamováno nebylo. Nýbrž jednomyslně to před týmiž pp. commisaři oznamovali. že ten statek vsecken jest můj a jeho Jakuba Lhotu že jsem chudého mládence do statku svého přijala, pak abych své vlastní měla před někejm ukrývati a v jaké podezření se uvozovati, musela bych velmi nesmyslna býti. Popis a inventář jest vykonán, J. Mtem na komoru presentován a tak zavíraje tuto tripliku Svatejm Božim ničímž povinna kromě samé uctivosti nejsem, ješto bych se před nimi očišťovati měla a tak k dalšímu processu práva připuštěna býti a těch všech vejpisů i psaní, kteréž jsou Libochovští proti mně do komory král. čes. s ládali a k V. Mtem odeslány jsou k této při za průvod užití žádám, škody opovídám a beneficia právní vsecka vyhrazuji. Datum v m. Libochovicích v pondělí po pam. Božího Těla 29. Maji anno 95.

Anna Vesecká z Vesec a v m. Lib.
po někdy J. Lh. z Š. poz. vdova.

Průvodové plnomocníků proti Anně Vesecké.

Svědkové na živě vedeni jsou zapsáni in tabulis depositionis testium fol. 504. 511. 525. 528.

(504 str.) Svědomí podle práva a zřízení zemského přijaté ku potřebě slovutných Beneše Nyče jinak Huspeky, Floriana Rakovníckého, Jana Běloty, Vlacha, a Krystyana Čurhalíka z Cejnova měštěnína města Litoměřic nad Labem jakožto zřízených k té při na místě a k ruce záduší i vsí obce města Libochovic plnomocníkův a to o polovici statku odoumrtního neřizeného a nekšaftovaného po někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu pozůstalého proti Anne Vesecké z Vesce skrze mne Tomáše Brodského písaře radního v středu po památce sv. Víta letha 95 v přítomnosti relatorův Floriana Rokycanského a Urbana Rozlera z Lišic z konšelův, kteřížto podle sněmovního snešení na nížepsané svědky otázky činili a oni po učiněném napomenutí svědčili takto:

P. Jan Kaňka Pořický J. M. C. ouředník panství Libochovského. Co jsem vysvědčil J. M. C. rychtáři p. Jiřímu Dědkovi z Vlkové, to tolikéž plnomocníkům na místě záduší a vsí obce města Libochovic vysvědčuji. A jiného nic nevím.

Jiřík Škornička J. M. C. purrabě panství Libochovského: Jaké sem svědomí J. M. C. p. rychtáři Jiřímu Dědkovi z Vlkové vydal, totéž plnomocníkům na místě záduší a vsí obce města Libochovic svědčím. Nic jinšího nevím.

Mikuláš Chloubka měštěnín města Biliny.

Jakož jsem pohnán od pp. plnomocníkův p. purgmistra a pánův i vsí obce města Libochovic zřízených, abych jim k dnešnimu dni ku právu města Luna kožich vlčí a čepici modrým sukнем potaženou za průvod položil. Kteréhož jmenovaného kožichu a čepice od paní Anny Vesecké z Vesec sobě daný věci nikdy sem neměl aniž mám, aniž za mnou zůstávají. Nic víc.

(505 str.) Adam Leský správce školní města Libochovic. Jakož jsem pňhonem pohnán od plnomocníkův Beneše Nyče jinak Huspeky, Floriana Rakovnického, Jana Bieloty Vlacha a Krystýána Čurhalčka z Cejnova toho jsem povědom: kterak on nebožtík p. Jakub Lhota byvší prve křesťanské víry pod obojí způsobou od ní odstoupil a k druhé víře též křesťanské a římské, jenž se pod jednou způsobou jmenuje, též přistoupil a jeho sem také přijímati velebnou svátost oltářní pod jednou způsobou viděl. Při kteréžto až do své smrti zůstával. Víc nejsem povědom.

Václav Kunatko měštěnin m. Libochovic. Nic jiného nevím než to, že jest Jakub Lhota s námi se v náboženství pod jednou srovnával a toho jsem přítomen byl, když mu kněz Jakub pod jednou podával a tak v ní do smrti zůstával. Nic jiného nevím.

Tomáš Rabucký jinak Trumpeška měštěnin m. Libochovic. Co sem kolivěk J. M. C. p. rychtáři svědčil, to také p. purgmistru a pánům m. Libochovic i vsí obci a záduší jich v týchž slovích vysvědčuji a při tom zanechávám.

Volf Krejčí souseď m. Libochovic:

Byl sem toho přítomen, když sou byli vysláni páni komisaři k inventování statku a svrškův po nebožtíkovi Jakobovi Lhotovi. Co se spatřilo a našlo, ptali se na jistoty hlavní a na rozpuřčené peníze, ona jich paní Anna Vesecká ukázati nechtěla a oznámila, když budou peníze na hotově, že se jistoty také najdou. A což sem prve svědčil, toho při tom všeho zanechávám.

Salomena Kohoutka manželka Jana Žateckého z m. Libochovic: Jaké sem svědomí z strany dědiny a složení cedule řezané panu rychtáři vydala, toho při tom pozůstavuji a jiného nic nevím.

Václav Mičan souseď m. Libochovic.

Jaké sem svědomí p. rychtáři z strany vaření a vystavování piva vydal, totěž plnomocníkům obce a záduší m. Libochovic svědčím a jiného nevím.

Martin Sládek: Co sem svědčil J. M. C. p. rychtáři Lounskému, totěž svědčím obci a záduší Libochovskému a víceji nevím.

Jan Květoň: Co sem svědčil p. rychtáři totěž svědčím plnomocníkům obce m. Libochovic.

(506 str.) Pavel Kudrna: Co sem koliv svědčil p. rychtáři císařskému, totěž svědčím obci a záduší m. Libochovic a jiného nevím.

Kříž Kuček z Klapího učinivši přísahu na kříži svědčil: Jaké sem svědomí vydal p. rychtáři, totěž také svědčím obci a záduší m. Libochovic a toho při tom zanechávám.

Bartoň Valin vinař z Solan učinivše přísahu na kříži svědčil: Co sem koliv vysvědčil p. rychtáři, totěž svědčím obci a záduší Libochovskému a toho při tom pozůstavuji.

Jan Hejtmánek ze vsi Klapího učinivše přísahu na kříži svědčil: Co sem koliv svědčil p. rychtáři císařskému města tohoto, totěž svědčím vsí obci a záduší m. Libochovic a jiného nevím.

Mikuláš Mazánek z Klapího.

Adam Karušek z Klapího učinivši přísahu na kříži svědčil: Jaké sem koliv svědomí p. rychtáři císařskému vydal, totěž obci a záduší m. Libochovic svědčím a při tom toho zanechávám.

Štěpán Voda z Klapího po učiněné přísaze na kříži svědčil: Co sem p. rychtáři cís. svědčil, totéž záduší a obci Lib. svědčím a při tom toho pozůstavuji.

Martin Hlivara z Klapího učinivše přísahu na kříži svědčil: Co sem koliv prve p. rychtáři cís. svědčil, totéž svědčím obci a záduší m. Libochovic a jiného nevím.

Protestací.

Jan Michlen plnomocník paní Anny z Vesec o nadepsaných svědcích sobě protestoval, aby mohl proti nim i po publikování jich mluvití a psátí, což by za potřebné uznal. Actum ut supra die et anno.

(507 str.) Svědomí podle práva a zřízení zemského přijaté ku potřebě J. M. C. p. rychtáře Jiřího Dědka z Vlkové na místě a k ruce J. M. C. v té při o polovici statku odoumrtního, neřízeného a nekšaftovaného po někdy Jakubovi Lhotovi pozůstalého proti Anně Vesecké z Vesec skrze mne Petra Hradeckého písaře radního přísežného v středu po památce sv. Prokopa letha Panie 95 v přítomnosti relatorův Floriana Rokycanského a Urbana Rezlera z Lišic z konšelův, kteřížto na nižepsané osoby podle sněmovního snesení otázky činili.

Jan Šiffl z Vosrsteina přijav to na povinnost, kterou k ouřadu konšelskému učinil na dovolení obojí strany svědčil: To pamatuji czilcze (!) leta přítomného 95 v středu po neděli Laetare p. rychtář J. M. C. Jirí Dědek z Vlkové učinil přípověď na polovici statku Jakuba Lhoty z Šebínu, p. Jan z Bytýšky dal odpověď J. M. C. p. rychtáři, že jest paní Anny Vesecké z Vesec podle práva ne citoval a že té přípovědi slyšeti nechce. Na to p. rychtář oznámil, že jest teprv včerejšího dne u večír přišlo o též věci od J. M. pánův rad zřízené komory v království českém poručení, aby k polovici toho statku přípověď učinil. P. Jan z Bytýšky dále mluvil: Bychom pak nyní chtěli toho brániti, však se objedná druhé poručení a k tomu přijde. I jest ta přípověď čtěna u přítomnosti paní Anny Vesecké z Vesec. Víc nevím.

Jan Michlen po učiněné povinnosti svědčil: Toho sem povědom, když podle sročení vyslaní plnomocníci na místě a k ruce záduší, i vsí obce m. Libochovic položili přípověď na půl statku všelijakýho po neb. Jakubovi Lhotovi z Š. v Libochovicích pozůstalého, ohlásil se také JMC. p. rychtář v m. Luna na místě a k ruce J. M. C., že tolikéž k druhé polovici téhož statku po týmž Jakubo (str. 508) vi Lhotovi proti Anně Vesecký z Vesec přípověď klade. A p. Jan Kobiš z Bytýšky od paní Anny Vesecký mluvil, že k tomu paní Anna od J. M. C. p. rychtáře není obeslána. A J. M. C. p. rychtář dal od sebe mluvití, že tu přípověď činí na poručení J. M. C. kterýž jako dne včerejšího před večerem jemu dodáno jest. Tak proti sobě mluvili, až k tomu přišlo, že ta přípověď čtěna jest. A já k té při od paní Anny Vesecké splnomocněn jsem. Víc nevím. Jakub Petřík písař radní z m. Libochovic: V paměti své dobré mám a přítomen jsem byl, když jsou páni comisari J. M. C. p. Mathiáš Jizbický z Jizbice puchalter a Šťastný Jelínek k inventování statku po nebožtíkovi Jakubovi Lhotovi z Šebína pozůstalého vyslaní jsouc do Libochovic přijeli a při tom inventování na některé jistoty jemu p. Jakubovi Lhotovi na jisté

sumy od uroz. p. p. Jan a Zbyňka Zajíce z Hazmburku na Budyni a Mšeném svědčící, též i na jiné se doptávali a aby přednešeny byly, poroučeli, že jest paní Anna Vesecká z Vesec takových jistot neukázala a ukázati nechtěla pravíc toliko, že když peníze budou, také ty jistoty se najdou. Item při témž inventování jmenovaná paní Anna Vesecká žádných koflíkův stříbrných pozlacených, žádné zlaté mince a žádných zlatých prstenův jest nevykazovala, ježto co se koflíku stříbrného pozlaceného s příkrývadlem dotýče, ten jest nebožtíkovi Marcus Meyzl žid v Praze daroval v přítomnosti mý. Ano také i zlatý prsten s turkusem, kterýž že jest nebožtíkovi též Marcus Meyzl daroval a 15 tolarův jej šacoval. Tož také když jest obstavuňk nebožtík p. Jakub při právě m. Libochovic učinil, k ruce jeho a v jeho přítomnosti na zlaté uherské minci přes půl druhého sta kop miš. jsem ztáhl, kterýžto obstavuňk kterého dne a leta byl učiněn, to se z register rychtářských m. Libochovic vyhledati bude moci. Třetí v své paměti také mám, že jest nebožtík p. (509 str.) Jakub Lhota v nemoci své mne jak sám osobně, tak take skrze Floriána Rakovnického žádal, abych k němu na chvíli se uprázdnil a jemu některé věci, ano i kšaft sepsal. Však ačkoliv chvíli sobě k tomu jmenoval, ale nikdy jest pro mne neodeslal, než správu jsem slyšel, že jest té chvíle, když již téměř umíral, nějaký kšaft strejci svému Burianovi tovaryši řemesla řeznického v přítomnosti slovuťného p. Jana Kaňky Poříckého ouředníka panství Libochovského psáti dal, však toho jest nedokonal, ale tak v rukou umřel. Nic víc nevím.

Bartoloměj Albin měštěnin m. Libochovic:

Jsem toho povědom že leta 84 v outerý po sv. Erazimu držal se soud obecní na poručení J. M. p. Jiřího z Lobkovic od p. Vilma Vodkolka z Oujezdie a na Hořeních Malobratricích regenta a vrchního hejtmana v přítomnosti p. Jakuba Lhoty t. č. ouředníka a pánův radních a tu ze starých register vytaženy všecky a všelijaké spravedlnosti lidské a do nových register purkrechtních mou vlastní rukou pode jednoho každého přiznání vepsány; mezi kterýmižto našlo se; že p. Jakub Lhota koupil dům svůj tu v m. Libochovicích se vším příslušenstvím za summu devět set. Zavdal dvě stě kop, které jsou odvedeny p. Jiřímu za dluh nebožtíka Jeronýma z Denína, prvnějšího manžela paní Anny Vesecké. Placení roční po 20 K. V kterýchžto knéhách p. Jakub Lhota spravedlnost na tom gruntu sirotkům téhož nebožtíka Jeronýma, co by jim vydáno býti mělo, též mou vlastní rukou zapsati dal v přítomnosti pp. radních s tím doložením, že jim to ne z povinnosti, ale z lásky daruje a dává, jakž se to v týchž registřích nadchází a najde. Víc nevím.

(510 str.) Václav Škornička měštěnin m. Libochovic: Toho jsem povědom a to sem spatřil, když bylo po inventování statku nebožtíka p. Jakuba Lhoty, které se skrze p. comissary k tomu vyslané stalo, bylo poručeno paní Anně Vesecké od týchž pp. komisarův, aby ničímž nehejbala, ona pak přes to všecko svému zeti Mikulášovi Chloubovi z města Biliny plničký vůz, který čtyřmi koňmi vezli, naládovala, ze spod byly pytle a na nich konopě nedělaný, z předu také byly nějaký kotly. Jiného nevím.

Vit Chraštín měštěnin m. Libochovic: Toho jsem povědom, když správa byla, že by paní Anna Vesecká měla nětco stěhovati do m. Biliny, spěl sem za město. Oni jeli s tím vozem, stál při tom Erazim a souseda našeho podruh. Ptal jsem se ho: Štěpáne, co jsou to vezli paní Vesecký? On pověděl: Co ste jich neviděli? Já proti tomu, že jsem neviděl, než že se ho ptám. Pověděl, že vezou konopě, v prostřed jsou náké pytle a napřed náký kotly. Víc nevím.

Jirík syn Václava Škorničky z m. Libochovic. To jsem viděl, že na tom voze Mikuláše Chlouby, který vezli z domu paní Vesecké byly na vrchu konopě a zespod pod nimi pytle, ale nevím, co v nich bylo. Dosti těžce čtyři koně ten vůz táhli.

Martin podruh od Kateřiny Vocáskovy z m. Libochovic po učiněné na kříži přísaze svědčil: Viděl jsem to, že pacholci p. Mikuláše z Biliny vezli na voze konopě, pod konopěm byly pytle, ale nevím, co v nich bylo. Jiného nejsem povědom.

Pavel syn někdy Brožíka z Malých Vuniček, poddaný J. M. C. po učiněné na kříži přísaze svědčil: Jsem za voráče u paní Anny Vesecké, to jsem viděl, že pacholík p. Mikuláše z Biliny nasejpal do dvou pytlů voves a do třetího děvečka přinesla pšenice asi za půl strycha z Zelený hory. Toho jsem pomáhal na vůz klásti. Na vrch jsme přiložili konopě, a kotlík, na kterém se šaty vařívají, též hrnec měděný, kterým se koření kropí. Víc nevím.

(str. 511) Balcar Draštil podruh z domu řečeného Zelená hora v městě Libochovicích po učiněné na kříži přísaze svědčil: Dělal jsem u paní Anny Vesecké. Ona sama paní Vesecká Anna při stole mluvila nám to: že tou starostí zapoměla na tu komoru nahore, kde vobilí má a že toho nic zapsáno není. Víc nevím.

Uřšila Bočkova podruhně od Víta Chraštína z m. Libochovic učinivši na kříži přísahu svědčila: Viděla jsem konopě na voze, který dcera paní Anny Vesecký do Biliny odvezla. Jiného nic nevím.

Protestací.

Jan Michlen na místě paní Anny Vesecké z Vesec o nadepsaných svědcích sobě protestoval, aby při publikování jich i po publikování mohl proti nim mluvit i psát, což zapotřebí bude. Stalo se dne a leta u. s.

Svědomí podle práva (viz totéž na str. 24) jen datum jest v stredu po sv. Prokopu leta 95 u přítomnosti relatorův Jana Děbera a Jana Mikšovic z konšelův kteří atd. (v. str. 13.) (512 str.) Jakub Petřík písař radní m. Libochovic: Co sem podle pňhonu a dňhonu J. M. C. p. rychtáři Jirřimu Dědkovi z Vlkové jemu svědčil, totéž Benešovi Huspekovi, Florianovi i Rakovnickému, Janovi Belotovi a Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova plnomocníkům obce a záduší m. Libochovic nařizeným svědčím a toho při tom zanechávám.

Bartoloměj Albin měštěnin m. Libochovic: Jakého jest ode mne vysvědčení J. M. C. p. rychtář potřeboval, to sem jemu vydal. Totéž svědčím obci a záduší m. Libochovic plnomocníkům a toho při tom zůstavuji. Jiného nevím.

Václav Škornička měštěnin m. Libochovic: Co sem koliv svědčil J. M. C. p. rychtáři Jirřikovi Dědkovi z Vlkové, totéž svědčím plnomocníkům obce i záduší m. Libochovic. A toho při tom zanechávám.

Vít Chřastín soused m. Libochovic: Co sem svědčil J. M. C. p. rychtáři, totéž svědčím vši obci a záduší m. Lib. plnomocníkům. Vic nevím.

Jiřík syn Václava Škorničky z m. Lib.: Co sem koliv vysvědčil J. M. C. p. rychtáři Jiříkovi Dědkovi, totéž svědčím obci a záduší m. L. A toho všeho při tom zůstavuji.

Martin podruh od Kateřiny Vocáskové z m. L. po učiněné na kříži přísaze svědčil: Co sem koliv svědčil o konopích a pytlích, které vezeny byly, toho při tom zanechávám. A totéž druhé straně plnomocníkům obce a záduší Lib. svědčím. Dány mi byly od chůze čtyry bílé groše.

Pavel Brožíček voráč paní Anny Vesecké z Vesce učinivše přísahu na kříži svědčil: Co sem svědčil p. rychtáři totéž svědčím obci a záduší Lib. Jinšího nevím. Dány mi od chůze čtyři bílá.

(513 str.) Balcar Draštil nádenník z Lib. po učiněné přísaze na kříži svědčil: Jak sem svědčil koliv p. rychtáři cis. zdejšímu, totéž svědčím p. purgmistru a pánům a vši obci a záduší m. L. Jiného nic nevím.

Uršila, Jana Bočka podruha zm. Lib. manželka, učinivši přísahu na kříži svědčila: Jak sem svědomí J. M. C. p. rychtáři z strany konopí vydala, totéž svědčím plnomocníkům panův Lib. Dány mi čtyry bíla groše.

Protestací

o nadepsaných svědcích paní Anna z Vesce skrze plnomocníka svého sobě protestovala, pokudžby co proti právu pochybeno bylo, aby mohla při publikování i po tom proti nim dáti mluvíti a psáti. Actum u. s.

Svědomí podle práva a zřízení zemského přijaté ku potřebě uroz. paní Anny Vesecké z Vesec v té při o polovici statku odoumrtního neřizeného a nekšaftovaného po někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu pozůstalého proti slovutným Benešovi Nyčovi jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému, Janovi Bielotovi Vlachu a Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova jakožto zřízeným na místě a k ruce záduší i vši obce m. Lib. plnomocníkům skrze mne Tomáše Brodského písaře radního v outerý po památce s. Kyliana letha 1595 v přítomnosti relatorův Václava Nosidly a Jana Mikšovic konšelův, kteřížto podle sněmovního snešení otázky na nížeřpané svědky činili a oni po učiněném napomenutí svědčili takto:

(514 str.) Pan Jan Kaňka Pořický J. M. C. ouředník panství Lib. Toho jsem povědom, že od předešlého p. p. Jiříka z Lobkovic k víře pod jednom žádný v m. Lib. nutkán a vězením přidržán nebyl, než jak od pána, od kněží i od samého p. Jakuba Lhoty pěkným, několikerým napomináním k tomu vedeni byli. Kteríž pak vedle jiných všech vůbec k tomu přivolili a přijímati velebnou svátost pod jednou příslibili a potom na rok neb ve dvou letech toho nevykonali, ti byli někteří vězením proti žalobě pánův farářův šatlavou potrestáni, že sou svým přispovědím dobrovolným zadost neučinili. Item sám mi p. Jakub nejednou to pravíval, že nejednou pan Jiří z Lobkovic jeho k tomu napomínal a Patera Alexandra na něho posílal a jemu poroučel, aby ho k tomu měl, aby se s pánem in religione srovnal, což potom i při něm se našlo, že několik let před smrtí svou, jak za pána tak i po pánu velebnou

svátost pod jednou jest přijímal. Aby paní Anna k tomu kdy a od koho anebo dcery její vedeny býti měly, toho povědom nejsem. Co se pak jiných lidí z vesnic dotýče, z mnohých vesnic pěkným napomenutím od p. Jakuba Lhoty k tomu převedení dobrovolně jsou. Kteří pak přivolili po jednou a po druhý nechtěli, ty on p. Jakub Lhota na poručení páně vězením k tomu přidržoval a pán jich propustiti nedal, dokavad nepřivolili. Druhý. Aby p. Jakub měl člověkem svobodným býti, o tý jeho svobodě nejsem povědom. Než o tom vím, že p. Jiřík z Lobkovic jemu erb od J. M. C. zjednati ráčil. A když mu majestát z Prahy přinešen byl s prázdným spacium na žádost jeho s týmž majestatem po třikráte chodil jsem do Litoměřic k malíři a jak mu on poručil tak sem mu jeho erb v tomž spacium vymalovati dal.

Třetí aby měli oni manželé jaký spolčení na statku spolu míti, anebo se o něj spolu dělili, toho nic nejsem povědom. Než o tom dobrou vědomost mám, že ona jsouc jeho manželka velice se vsí pilností a bedlivostí jemu se živiti pomáhala a statku opatrovati.

(515 str.) Čtvrtý. Jest ovšem tak, když p. Mathiáš Jizbický a p. Šťastný od J. M. pp. kameratorův (!) v komissí na Libochovice posláni byli a statek po Jakobovi Lhotovi popisovati chtěli a mujc? poručení (že se za tou příčinou do Libochovic posílají) přinesli: tu sem já se před nimi ozval, že se tomu divím: proč by se to jí díti mělo, že my Libochovští za ty odoumrti vrchnosti jistý plat dáváme, že by nám inventovány ani brány býti neměly vedle našeho na to obdarování. Za tou příčinou že ani jí inventováno a bráno býti nemělo. (Dali i ty věci na ouřad Libochovský, co k tomu říkají, sem podal. Ale oni nic k tomu neřkajíc všickni vystoupili z světnice ven, na síni se o to radili a vstoupivše zase že chtějí na to správu psanou učiniti oznámili. Což potom a správy psané panům komisarům jsou podali) a ten statek že jest její. Nemyslíte na to, aby pro něj takové sepeňení býti mělo s tím doložením, že nebožtík Jakub Lhota i ona paní Anna jsou lidé erbovní a on Jakub že jest se k ní přiženil. Ale oni páni komissari okázavše plnomocenství od J. Mti pp. z komory, na němž doloženo bylo, aby tu věc předně neoslejchajíce se v tom žádného na tu mou řeč nic nedbajíce vzavše s sebou ouřad Libochovský z rámku do domu jejího šli a statek inventovali. Jinýho nic nevím.

Václav Kunatko primas m. Libochovic: Jakož na mně paní Anna Vesecká svědomí žádá, abych jí to vysvědčil, když jest Jakub Lhota k ní se dostal, že jest nic svého neměl. Já o tom nic nevím, co jest on měl nebo neměl; neb sem tehdáz v m. Lib. nebyl bytem. Toho jsem též povědom, že když bylo při inventování statku, že jest se p. Mathiáš Jizbický paní Anny ptal a jí napomínal, aby nic neukrývala a pověděla o penězích a klenotích, že to bude k jejímu lepšímu. Vytáh truhlici ze stolu našel tam pytlík peněz, pověděl, takových my hledáme. Paní Anna oznámila, že jest jich půl druhého sta a spečetěných. Vložil je zase na to místo. V sklepě když inventovali, našli nětco málo přes třicti (516 str.) kop, těch jí nechali na outratu. Víc nevím.

Beneš Huspeka měštěnin m. Lib.:

Když jest p. Jeroným z Denína koupil statek od Jana Štastného a Reginy Neřádky, ten jest byl naplněný se všemi svršky, s obilím, které sklizeno bylo. Štastný vzal své šatky a sto kop a Neřádka též sto kop. Těch dvou set půjčil jest nebožtík starý pán jemu na závdavek. Dědin kněžských za nebožtíka z Denína jest neužívala. Nebožtík mluvil mi v Praze: já sem se domníval že má žena má koflíky doma v truhle a ony byly v zástavě v Praze. Druhé: Když sem byl důchodníkem, dostal se k nám Jakub Lhota z Točníka; neb byl tam písařem u starého pána, měl šatky čisté, jak na písaře náleží. Udělal jej pán písařem důchodním, potom ouředníkem a naposledy regentem. Mnoho-li jest on peněz měl, když se k ní dostal, o tom nevím.

Třetí toho sem povědom, že jest povinnosti vsecky s námi zastával a na roboty vysílal, o svobodě jeho žádný nevím.

Čtvrtý: Za čí jest Jakub Lhota peníze statky kupoval, o tom já nevím. Než to vím, když jest manželka jeho co na vobilí jemu prodala, že jest mu ze všeho počet činiti musela.

Pátý: Toho jsem přítomen byl, když se páni komisari ji paní dotazovali, aby pověděla o penězích a klenotích, že to k jejímu lepšímu bude, nechtěla pověditi nic. Našli potom v pytlíku půl druhého sta a v sklepe XXXII. kop sme čtli. Nevzali jí nic, zanechali toho všeho podle přípovědi toliko popsali. Jiného nevím.

Volf Krejčí měštěnin m. Lib.: Jakož paní Anna Vesecká ode mne svědomí žádá, tak to v své paměti mám a činím a jí to vysvědčuji: Když jest měl nebožtík Jakub Lhota paní Annu sobě za manželku pojíti, že jest byl toho času písařem u starého pána, nesl se jako jiní písaři po dvorskou, na něm žádné chudoby znáti nebylo. Žeby pak nebožtík Jakub žádný spravedlnosti míti neměl, já sem se na to nikdy neptal, nevím o tom co praviti, aniž podnes nevím, odkud jest byl rodilý.

(517 str.) Druhé totéž pamatuji, že jest statky prikupoval, ale jakými penězi to platil toho nevím. Také mne k tomu nepotřeboval, když platil pána a jinými půjčkami zakládal to jest tak: co měl a chtěl lidem chudým na roky rozdal.

Třetí: Že jest Jakub Lhota nikdy k víře pod jednou nutkán nebyl, to já nevím, jaké sou oni měli s p. Jiříkem spolu srozumění. Však naposledy před smrtí to se stalo, že jest kněze katolického potřeboval. Více že jest byl i člověk svobodný a paní Anna též, o takové svobodě nevím co jiného praviti než že jest byl člověk erbovní, ale stavu jest neužíval, s městem spolu trpící byl, městské živnosti užíval, panské poplatky, sousedské pořádky jest vykonával, jakož podnes paní Anna činí a vykonává.

Proti čtvrtému artikuli to pravice sem já toho nemluvil ani od jiného neslyšel, abychom měli brániti, aby ten statek zinventován nebyl, my sme nemohli komisarům rozkazovati, co by činiti měli, co sou oni nám rozkázali, to sme učiniti museli. Při inventování p. Mathiáš Jizbický a p. Štastný sou se nejednou ptali na klenoty, koflíky stříbrný aneb pozlacené i na sumu hotovou a na zlatě, však se takovýho nic nenašlo. Nic více nevím.

Václav Škornička m. m. Lib.: Dostalse k nám nebožtík Jakub Lhota z Točníku za starého pána za písaře důchodního s Huspekou, měl jest na sobě šatky poctivý, jakž na písaře záleží. Co se dru-

hého artykule dotýče, abych jí to měl svědčiti, o tom já naprosto žádné vědomosti nemám, neb sem já teprv devět let v Libochovicích. Třetí, aby měl nebožtík sobě svoboden býti, než že jest měl pana za pána potrhal se nejednou z města, nikdy se nesměl o to pokusiti ne, nevěděl kterak. Čtvrté: Byl jsem při tom, když se ten statek inventoval (518 str.) oni sou se páni komisari na všeliký statek vyptávali. Nechtěla o ničem nic věděti. O koflících oznámila, že jest je měla, ale že jest je musela pro svou potřebu rozprodati. Ptali se na peníze, pravila, že o žádných též nic neví. Pastorek pana komisaře vytáhl nějakou truhličku, našlo se v ní půl druhého sta českých gr. spečetěných a v truhle sme též našli, když sme šaty překládali třiceti půl druhé kopy. Když byla dotazována, kde by ta jistota na 1000 tolarů byla, nechtěla pověděti. Odložila toho do rána. Pak nevím, odvedla-li jest ji neb neodvedla. Jiného nic nevím.

Anna mlynářka z města Budyně: Jiného nic nevím než natom se pamatuji, že jest nebožtík p. Jeroným koupil ten Neřadovský statek. Když ho potom Pán Bůh povolal, zůstala paní Anna kmotra má na statku nabytým s dcerami svými. Koflíky, pasy, prsteny měla, vozila to do Prahy, nevím, zač jest to prodala. Pan Jakub jí pomáhal a pravil, že chce na to místo jinam živnost vésti. Dostal se k ní chudej písař, byl potřebných rodičův, nepřiložil k ní nic. Šaty měla nebožtíka dosti poctivý, koupila mu nový šaty k veselí. Jiného nemám v paměti.

Vavřinec, mlynář z města Budyně: Toho jsem povědom, že jest nebožtík p. Jeroným statek koupil od Neřádky. V tom umřel. Dostal se do Libochovic od pana hofmistra z Točníka Jakub Lhota. Byl písařem obročním. Chodíval k nám do mlýna. Prosil nás, abychom mu paní Annu snoubili. Když sme mu ji namluvili, měl chatrný šatky, neměl svého všeho jmění za pět kop gr. Dala mu šaty nové i také čubu nebožtíka pána, střevíce i na všecko jiné, co k veselí náleží. Když na soudy jezdíval, prve než ji měl, musel se vo šubu dluživat. Když se k ní dostal, byl v domě všecek plný nábytek, byli 3 koně, krav i s jalovicemi osm. Nevím víc.

(str. 519) Mandalen a Hlaváčková souseda z m. Lib.:

Byla sem za kuchařku u paní Anny Vesecký za předešlého jejího p. Jeronýma, našla sem peníze v holině pod vohnišťem, byly na groších a bílých penězích. Paní Anna je k sobě vzala, nevím, co jest jich bylo. Bylo to za starého pána. Koflík jediný toliko sem u nich viděla a páteř, který děti mívaly. Více nevím, co praviti.

Kateřina Květoňka souseda z m. Lib.:

Sloužila jsem s Mandalenou Hlaváčkovou u paní Anny z Vesce za nebožtíka p. Jeronýma manžela jejího. Ona byla za kuchařku, já za děvku. Našly sme holinku peněz pod kuchyní, nasypaly je na vopálku, z vopálky do džbánu. Ty se dostaly paní Anně Vesecké. Byly český groše, tolary a bílý peníze. Potom se rozdělil (sic) o ně na tři díly: Regině Neřádce jeden díl, p. Jeronýmovi druhý a paní Anně z Vesce třetí. Vážili je na vahách. Dali nám z nich po 12 bílých. Potom je nám napsali ku mzdě zas. Nevím víc.

Ambrož Strejček z m. Lib.: Kdy jest se dostal Jakub Lhota za písaře obecního do Libochovic, o tom nic nevím. Jaký jest statek anebo nábytky po p. Jeronýmovi z Denína pozůstal, o tom též nevím. Kdy jest se Jakub Lhota ženil, o tom též nevím. Než to jest tak, že soused nebožtíka koupil kožich, černých šatkův tři letha po moru za XIII kop. Byl li jest prve koho jiného, toho též nevím. Nic jiného.

Jan Razim soused m. Lib.: To pamatuji, když jest nebožtík p. Jakub přišel ponejprv do Libochovic, měl šatky prostřední tak jak na písaře náleží. Přijal jej nebožtík jeho starý pán za písaře obročního, byl jím několik let. Potom jej vzala sobě paní Anna za manžela do svého příbytku. Byl také ouředníkem několik let. Mnoho-li jest on měl neb málo, o tom nevím.

(520 str.) Jakub Sládek z m. Lib.: Jiného nevím než to, že jest nebožtík p. Jeroným koupil sobě živnost od Neřádky. Když na domě byl, vzal sobě za manželku paní Annu Veseckú, splodil s ní dvě dcerky. Potom umřel. Anna vzala sobě po něm p. Jakuba Lhotu za manžela. Jinýho nic nevím.

Melichar Tkadlec soused z m. Libochovic: Tcho sem povědom, že jest byl nebožtík Jakub Lhota u starého pána písařem a potom za p. Jiřika byl učiněn ouředníkem. Vzal sobě za manželku potom tuto paní Annu Veseckú. Víc nevím.

Burian Lhota, řemesla řeznického tovaryš: Nebožtík p. Jakub strejce můj nikdá jest žádnýmu v poddanosti nebyl, ani žádnýmu nesliboval, byl sobě svobodný. Druhé to vím, že jest nikda nebyl od pána, ani žádného jiného k tomu nutkán, aby přestoupil. Než před svou smrtí sám dobrovolně jest přestoupil. Třetí toho jsem povědom, že jest paní Anna za živobyť jeho i po smrti obilé prodávala, peníze za ně brala i také zas z toho nakládala. Čtvrté toho jsem povědom, neb jsem 11 let u p. Jakuba strejce svého byl, že sou se oni manželé od sebe statkem ani ničím jiným nedělili, společně všeho užívali. Páté nosil jsem p. Zajícovi, když mu peněz připůjčil sám šest set na tolařích. Co jest od sirotek aneb koho koupil, to jest sobě sám do register svých zač a vejklad poznamenal. Nevím více.

Pavel Kudrna jinak Chvítal z m. Lib.: Když sem byl ladařem, ladoval sem z poručení p. Jakuba Lhoty obilé všelijaké. Sám peněz buď doma neb ne doma nikdá nepřijímal, než paní Anna s dcerkami. Zase mu z toho musejí počet činiti. Když se peněz nedostalo, museli mu svými dokládati. Víc nevím.

(521 str.) Jakub Krystofovic, soused z m. Lib.: Když sem byl před osmnácti lety ladařem, ladovával sem p. Jakobovi Lhotovi obilí. Přijímal peníze na větším díle sám, když tu nebyl, tehdy, komu poručil, manželka neb dcerky. Víc nevím.

Jakub Malý pekař soused z m. Lib.: Za nebožtíka p. Jakuba Lhoty byl sem ladařem a zůstávám až posavad. Když ladoval jaké obilé formanům, nikda jest sám peněz nepřijímal, než paní Anna anebo dcerky její. Nic více nevím.

Protestací.

Plnomocníci záduší i vši obce m. Libochovic o nadepsaných svědcích sobě protestovali, aby před publikováním i po publikování jich mohli proti nim mluvit a psát co zapotřebí.

Item žádali toho při pánech relatořích, aby nadepsaným svědkům poručeno bylo, aby cedule pŕihonní neb dŕihonní pilně pro budoucí toho potřebu schovali sobě od paní Anny Vesecké odeslané. Což vše k žádosti jich poznamenáno. Actum a. et d. u. s.

Svědómí u. s. ku potřebě paní Anny Vesecké z Vesec v té při o polovici statku cdoumrtného, neřizeného a nekšattovaného po někdy Jakubovi Lhotovi z Šebína pozůstalého proti J. M. C. p. rychtáři v m. Luna Jiřikovi Dědkovi z Vlkové na místě a k ruce J. M. C. v outerý po památce sv. Kyliana leta Paně 95 skrze mne Petra Hradeckého písate radního přisežného v přítomnosti relatořův Urbana Rezlera z Lišic a Jana Vávrovic z konšelův u. s.

Pan Jan Kaňka Pořický JMC. panství Lib. outedník: Co sem kolivěk proti plnomocníkům na místě záduší a vsí obce m. Lib. vysvědčil, to tolikéz proti J. M. C. p. rychtáři Jiřimu Dědkovi z Vlkové svědčím a jiného nic nevím.

(522 str.) Václav Kunatko měšt. m. Lib.: Jaké sem svědomí vydal proti pp. plnomocníkům na místě a k ruce záduší a vsí obce m. L. zřizeným, takové vydávám proti J. M. C. p. rychtáři Jiřikovi Dědkovi z Vlkové a jiného nic nevím.

Beneš Nyč jinak Huspeka m. m. L.: Jaké sem vydal svědomí proti zřizeným plnomocníkům etc. toho při tom i k té při proti p. rychtáři císařskému pozůstavuji a viceji nevím.

Volf Krejčí m. m. L.: Co sem vysvědčil proti plnomocníkům záduší etc. totéz vysvědčuji proti p. rychtáři císařskému. Jiného nic nevím.

Václav Škornička m. m. L.: Co sem koliv svědčil proti plnomocníkům u s. etc. totéz proti p. rychtáři císařskému svědčím a toho při tom pozůstavuji.

Anna, mlynárka Budyňská: To vím, že jest nebožtík p. Jeroným, predešlý manžel paní Anny Vesecký, koupil statek Neřádovský prve, nežli sobě za manželku pojal ji paní Annu Veseckou. V tom, když ho P. Bůh ráčil s tohoto světa povolati, pozůstala s dítkami svými v tom po něm statku plným a nabytým. Klínoty, koflíčky, prsteny, pasy měla poctivý. Nebožtík p. Jakub Lhota, když se za ni dostal, měl ji k tomu, aby to bylo prodáno, že chtějí na to jinou živnost vésti. I prodali to společně. Přizenal se k ní, chudej písar byl a chudejch rodičův. Pan Jeroným nebožtík měl poctivé šaty, ale ona paní Anna koupila mu nový šaty k veselí. Jiného nic nevím.

Vavřinec mlynář Budyňský: Jaké sem prvé svědomí vydal proti pp. plnomocníkům záduší i obce m. L., totéz vydávám proti p. ry (523 str.) chtáři císařskému a jiného nevím.

Mandalena Hlaváčková, souseda z m. L.: Byla sem u paní Anny Vesecký za kuchařku, našla sem peníze pod vohništěm, vzala je z země sama paní Anna, byly v holince. Koflík jsem toliko jeden u paní Anny viděla když jsem u ni byla, patéře dětinský jedny. Nevím nic jiného.

Kateřina Květoňka souseda z m. L.: Co jsem koliv svědčila proti plnomocníkům etc. totéz proti JMC. p. rychtáři svědčím a jiného nic nevím.

Ambrož Strejček m. m. Lib. dto.

Jan Razim m. m. Lib. . . . dto a toho všeho při tom pozůstavuji.

Jakub Sládek z m. L.: To v paměti snáším, že nebožtík p. Jeroným koupil statek od nebožky Neřádky a pojal sobě za manželku paní Annu Veseckou. Splodil s ní dvě dcerky a potom umřel. Jiného nevím.

Melichar Tkadlec m. m. Lib.: Jaké jsem vydal svědomí paní Anně Vesec é proti plnomocníkům záduší a obce m. Lib. totéž vydávám proti p. rychtáři císařskému a co jiného pravili nemám.

Burian Lhotě, tovaryš řemesla řeznického, jako předešlý . . . a toho (524 str.) všeho při tom zůstavuji.

Pavel Kudrna jinak Chvístal m. m. Lib. Co jsem prvé svědčil etc. totéž svědčím a jiného nic nevím.

Jakub ladař jinak Kryštofovic m. m. L. Co sem kolivěk prve svědčil etc. to svědčím etc. a jiného nevím.

Jakub Malý pekař m. m. Lib. Co jsem svědčil prve etc. totéž k té při . . . etc. svědčím a toho při tom zůstavuji.

Protestací.

Jan Michlen, plnomocník uroz. paní Anny Vesecké z Vesec před zavedením při právě nadepsaných svědkův oznámil: Že, dotčená paní Anna Vesecká některé svědky, kteřížto jsouce ku právu stojí ku potřebě své a to k té při, která na jisté poručení J. M. C. podle srččení při právě tomto s J. M. C. p. Jiříkem Dědkem z Vlkové na místě a k ruce J. M. C. má, chce sobě dáti zapsati, žádaje, aby přijati a, jakž náležito jest, zapsáni byli. Kteréhožto promluvení jeho Václav Mejtský na místě a k ruce J. M. C. žádal za poznamenání. Item Tyž Václav Mejtský žádal, aby nadepsaným svědkům od panův relatorův poručeno bylo, aby cedule pňhonní neb dňhonní sobě od paní Anny Vesecké odeslané pilně pro budoucí toho potřebu schovali. Což též k žádosti jich poznamenáno. Item dotčený Václav Mejtský o nadepsaných svědčích sobě protestov l, aby před publikováním, též i po publikování jich mohl proti nim mluviti i psáti co zapotřebí. Accum d. e. a. u. s.

(525 str.) Svědomí etc. ku potřebě p. rychtáře Jiřího Dědka z Vlkové na místě a k ruce J. M. C. proti Anně Vesecké z Vesec etc. v pátek po památce sv. Petra v okovách leta 1595 skrze mne Petra Hradeckého . . . u přítomnosti relatorův Jana Děbera a Jana Vávrovic z konšelfův, kteří etc. u. s.

Martin Michna, ouředník panství Budyňského: Jakož jsem pohnán a dohnán od JMC. p. r. Jiříka Dědka z Vlkové, abych mu svědomí vydal k té při, kterou s paní Annou Veseckou z Vesec při právě zdejší o polovici statku odoumrtního pozůstalého po nebožtíkovi Jakobovi Lhotovi k ruce J. M. C. má a jakého svědomí ode mne žádá, to jest mi v ceduli pňhonné poznamenáno. I toho jsem povědom, že jest před některým lítem nebožtík Jakub Lhota na Budyni přijel a v tom se ohlásil vyvolavši mne soukromí: bylo-li by mi J. M. p. mému uroz. p. p. Janovi Zbyňkovi Zajícovi z Házmburku a na Budyni a Mšeném co poslouženo, že by chtěl jednoho tisíce kop m. J. M. propůjčiti pod ourok obyčejný. Když jsem to J. M. pánu svému ve známost uvedl, ráčil k tomu pán povolití takové peníze od nebožtíka Jakuba Lhoty vzaty jsou a jistota na to jest udělána jemu nebožtíkovi Jakobovi s dědici a

budoucími jeho svědčící i tomu každému, kdožby ten list měl s dobrou a svobodnou vůlí. Kterážto jistota až dosud vyvazena není. Víc nevím.

Antonín Dobřanský, měšténin m. Třebenic: Urozený pan Jakub Lhota z Šebína zapůjčil jest mi k potřebě a k živnosti mé sto kop míš. pod ourok obyčejný, na kterýžto dluh jistotu jsem mu učinil v knihách purkmistrovských m. Třebenic, kteráž se jistota na jeho osobu, dědice a budoucí jeho vztahuje. A ta jistota dosavad nevyvazena zůstává. Víc nevím.

(526 str.) Pavel Hadek, měšténin m. Roudnice nad Labem: To mi v paměti zůstává, že jest mi nebožtík p. Jakub Lhota zapůjčil k mý pilný potřebě sto kop m. hotových peněz a synu mému Florianovi prodal pšenice za 50 kop. míš. Na tu všecku summu jemu nebožtíkovi p. J. Lhotovi sme jistotu učinili pod pečeti p. purgmistra pp. m. Roudnice. A taková jistota žádnému jinému nesvědčí než nebožtíkovi p. J. Lhotovi. Víc nevím.

Mikuláš Chlouba, měšténin m. Biliny: Jakož jsem pohnán, dohnán od p. rychtáře J. M. C., abych list, který mi nebožtík p. Jakub Lhota učiníc odeslal, za průvod složil i tolikéž odpověď od p. purgmistra a pánův m. Libochovic, kterou jsou mi na psaní mé učinili, takového psaní ani jednoho aniž druhého před rukama nemám, aniž najíti mohu, kterýž jest jiného času k zmaření přišlo. Nic víc.

Protestací.

Jan Michlen o nadepsaných svědcích protestoval, aby při publikování a po publikování jich mohl proti nim mluviti co za potřebí. Actum dne a leta u. s.

Svědomí podle etc. ku potřebě slovutných Beneše Nyče jinak Huspeky, Floriana Rakovnického, Jana Beloty Vlacha, a Krystyana Čurhalíka jakožto zřízeným k té při na místě a k ruce záduší i vsi obce m. Lib. a to k té při, kterouž mají s pí. Annou Veseckou z Vesce o polovici statku odoumrtného, neřízeného, nekšaftovaného po někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu pozůstalého v pátek po pam. sv. Petra v okovách l. 95 skrze mne Tomáše Bradského písaře radního v přítomnosti relatorův Jana Děbera a Jana Vávrovic z konšelův, kteříž etc. u. s.

(527 str.) Pan Martin Michna ouředník panství Budyňského: Co jsem koliv svědčil . . . p. rychtáři cís. . . to tolikéž svědčím plnomocníkům nařízeným záduší etc. a při tom toho pozůstavuji.

Antonín Dobřenský p. primas m. Třebenic: Jaké jsem koliv svědomí vydal p. rychtáři etc. totéž svědčím plnomocníkům etc. a toho všeho při tom zůstavuji.

Pavel Hádek totéž.

Mikuláš Chlouba totéž. To jest v pravdě tak a jinak nic.

Protestací.

Jan Michlen o nadepsaných svědcích sobě protestoval, aby mohl při publikování i dále proti nim mluviti a psáti. Actum u. s.

(528 str.) Svědomí podle práva a zřízení zemského přijaté ku potřebě paní Anny Lhotové z Vesce proti plnomocníkům zřízeným od vsi obce a záduší m. Lib. vejše zejména položeným

v pondělí po památce sv. Vavřince letha 95. u přítomnosti relatorův Jana Débera a Jana Mikšovic konšelův.

Ctihodný kněz Matěj Strakonický, pan farář kladenský: To jest v pravdě tak, že sem nebožtíka pana Jakuba Lhotu s paní Annou Veseckou na onen čas, když jsem v městě Libochovicích farářem byl, k stavu manželskému oddával. Při těch oddávaných v přítomnosti mé a jiných staly se smlouvy svatební, ty byly sepsány od Jiřika Ondrausa Sedleckýho od Hazemburka, měštěná m. Litoměřic, v outerý 10 třech králích letha 70. Též vysvědčuji, že jest Jakub Lhota byl chudý a potřebný mládenec a že jest dotčená Anna Vesecká z Vesec na svůj podíl, kterýž jí spravedlivě náležel, k živému drzení, jakž táž smlouva v sobě obsahuje, do téhož statku v Libochovicích za mocného hospodáře přijala. Předěšlý Jeroným z Denína náměstek jeho dělaval kněžské dědiny. Lhota potom po smrti jeho přistoupil k rositým. Více jiného neví.

Jiřík Ondraus Sedlecký, měštěnin m. Litoměřic nad Labem Toho sem povědom a v paměti dobré mám, kterak leta 70 v outerý po třech králích, když jest nebožtík pan Jakub Lhota z Šebína v městě Libochovicích souce mládenec chudý a potřebný v stav sv. manželství nastupoval a paní Annu Veseckou z Vesec, pozů (529 str.) stalou vdovou po někdy urozeném panu Jeronýmovi z Denína, sobě za manželku pojímal, že sem na týž sňatek svadební pozván byl a to v domě jejím, v kterémž paní Anna až posavad zůstává, kterýž sloul prve u Neřádů vedle domu pana Jana Kaňky Poříckého, na ten čas p. ouředníka, s jedné a Valentina Chladného z strany druhé ležícího, že sou se smlouvy svadební mezi paní Annou Veseckou a p. Jakobem Lhotou z Šebínu při přítomnosti dobrých a poctivých lidí jako ctihodného kněze Matěje Strakonického, na ten čas faráře na Kladně a teház toho času faráře Libochovského, kněze Davida Hořovského, kněze Václava Figury, urozeného pana Jana Pateře? z Prahy, pana Pavla Michny, měštěná m. Budyně již prostředkem z světa seslých, staly. A paní Anna Vesecká z Vesce nebožtíka pana Jakuba z Šebína na jakýby způsob do týhož statku a k jakým nábytkům a svrškům k sobě přijala, totiž na svůj podíl do společnosti k živému obdržení, jakž cedule rezaný těch smluv to v sobě šíře obsahují a zavírají, kteréž in originali k spatření sou mi ukázány a ty mou vlastní rukou z notule prv sepsány při přítomnosti osob nahore jmenovaných na listě sem přepsal, na kteréž jediný ceduli jest písmo vlastní ruky Jakuba Lhoty z Šebínu, kteréž tak stojí: Cedule svadební Jabuba Lhoty, kterým se přiznávám a to že jest pravda toho při týchž cedulích rezaných pozůstavuji. Po vykonání pak těch smluv svadebních s jinými pány a přáteli obojího pohlaví svadebního veselí v týmž domě kvasiti sem pomohl i taky po ta všecka leta pana Jakuba Lhotu manžela jejího sem znal. A když jim Pán Bůh z požehnání svého božského (530 str.) v živnosti, kterou sú spolu vedli, víceji a hojněji statečku udělovati ráčil, že jest on p. Jakub Lhota jiným živnost retoval penězi a půjčkou zakládal, i take víceji gruntů prikupoval a tak na tý nedíllosti, že sou až do smrti spolu zůstávali. Toho jsem též dobře povědom, jakž jest nebožtík pan Jeroným z Denína grunt koupil a zaň nětco vykladl a potom na ten trh Jakub Lhota nastoupil. Peníze roční

kladl svou vlastní rukou zápisy činil, to písmo že jest jeho vlastní to znám. Podle toho cedule objednané svadebních smluv mou vlastní rukou psané při tomto svědomí mém skládám. Jiné nevím.

Kříž Kuček starý, ze vsi Klapího J. M. C. poddaný, učinivše přísahu na kříži svědčil: Toho sem povědom, že sem u nebožtíka p. Jeronýma z Denína sloužil třinácte let. Koupil živnost od nebožky Neřádky a Štastného zete jejího za devět set; zavdal dvě stě, byli tři koně, potom přikoupil druhý tři za své peníze, vorali sme vždycky dvojma, čili sme na polky u sedlákův, kněžské v Libochovicích, v Klapím, též dědinu farní od kněze Severyna v Radovesicích, též půl lánu z polovice, v Libochovicích Vondrákovi řezníku též lán dědiny sme dělali. Zubatému v Klapím též půl lán dědiny. Koupil byl nebožtík s plným nábytkem statek s . . . dobytkem. Byl sem taky při tom, když se smlouvy svadební dály, sebrali se k živému obdržení a přijala jej na svůj podíl, měla od stříbra koflíkův po svých starších i jiného nádobí hojnost. Neviděl sem ani o tom neslyšel, aby Jakub Lhota k ní jednu kopu přiložil. Jináče není. Dány mi od chůze 4 bilá.

Protestací

plnomocníkův a p. rychtáře o nadepsných svědčích učiněna aby mohli při publikování jich proti nim mluvíti i taky psáti. Actum u. s.

(531 str.) Níže psaní svědkové přijati ku potřebě Anny Vesecké z Vesce proti J. M. C. p. rychtáři Jiríkovi Dědkovi z Vlkové v pondělí po pomátce sv. Vavřince v přítomnosti relatorův Jana Děbera a Jana Mikšovic.

Kněz Matěj Strakonický farář kladenský: Co sem svědčil paní Anně Vesecké proti plnomocníkům záduší etc. totéž svědčím proti J. M. C. rychtáři v m. Luna etc.

Jirík Ondraus Sedlecké m. m. Litom. dto.

Jirí Kuček starý ze vsi Klapího dto jako f. kladenský.

(532 str.) Svědomí podle práva a zřízení zemského přijaté ku potřebě paní Anny Vesecké z Vesce proti plnomocníkům nařízeným záduší a vsi obce m. Lib. v pondělí po nanebevzetí Panny Marie letha 95 u přítomnosti relatorův Ondřeje Pelhřimovského a Jana Mikšovic.

P. Jan Kaňka Poříčský, J. M. C. ouředník panství Lib.: Toho sem povědom, že Jakub Petřík písař radní m. Lib., když páni komisaři na poručení J. M. pánův z komory k inventování statku po nebožtíkovi Jakubovi Lhotovi do Libochovic přijeli, inventár psal a ten statek popisoval. Při tom aby paní Anna měla co ukrývati a ovšem oznamovati toho pověditi nemohu, nebo jak sem pp. komisarům některé osoby ouřední po inventování téhož statku postavil, s nimi do téhož domu po Jakubovi Lhotovi došel a vůli a poručení J. Mti pp. z komory paní Anně u přítomnosti týchž pp. komisarův oznámil, hned sem z téhož domu maje jiná rozličná zaneprázdnění vyšel. A oni inventovali tak, jakž jim poručeno bylo. A potom zase k vičerou k nim sem se zase do téhož domu navrátil a co oni po dvoře popisovali, na to sem patřil.

Druhé registra, kterýžmi (!) se před vydáním svědomí vykázali, těch sem já jakživ očima svými neviděl. Nebo teprva za mýho bytu v Libochovicích letha 84 první soud obecní skrze uroz. p. Viléma Vodkolka držán byl a nová registra jsou založena. Na-

Dr. Ant. Podlaha:

posledy poznávám v týchž registrech před vydáním svědomí ukázaných vlastní rukou zápisy na kladení področní peníze(!) činěné Jakuba Lhoty vztahující se od letha 71 až do 80 jedním ingoustem psané. Víceji (533 str.) od 81 letha až do 84 taky se v týchž registrech nachází a jeho vlastní rukou Jakuba Lhoty zapsáno jest, že jest po ty čtyry leta peníze področní za statek svůj po dvacíti kopách platil. Ale vědomý? jest, že po ty leta na panství soudové držání nebyli za příčinou moru. Jiného nic nevím.

Třetí díl rukopisného sborníku Evermonda Jiřího Košetického.

Podává Dr. ANT. PODLAHA.

(Pokračování.)

Na třetí přikázání.

Pán všední den ráno vsává,
ve svátek nejdýle spává.

Když vstane, dřív na senkýře,

než na kněze u oltáře

spomíná, má-li v pivnici

pivo, neb peníze v měsci.

Mnohý praví: Zima je ti,

doma mohu pozpívati;

potom poruč se Bohu,

na štvaní jet přece mohu.

Tento rejstra přehledává,

s ovčáky počet dělává.

Mnoho takových panáčků

má čert v pekle/ovčáků.

V neděli nebo ve svátek

sedlák praví, že kabátek

má pŕtrhanej, a že boty

strhal, chodě na roboty.

Do kostela nemůž jiti,

s jinými Bohu sloužití,

že nemá v čem, co oblécti,

aneb co na sebe vzíti.

Divná věc, v čem chodil všedně,

v tom se stydí jít svátečně

mezi lidí do kostela,

radči se nemocným dělá.

Tvého oděvu, sedláčku,

nežádá Bůh, než dušičku,

chce, abys měl ozdobenou,

mravy, ctnostmi okrášlenou.

Věř mi, sedláčku, i pane,

věř mi, pisaři, hejtmane,

nebudeš platna vejmluva,

že jsi se mo lival doma,

neb Kristus do chrámu jiti

přikázal, a mši slyšeti.

Na čtvrté přikázání.

Pěkná věc, rodiče ctíli,

v dobrém jim poslušnu býti;

protož ty, synu i dcero,

nezarmucuj otce svého.

Otcí medle neodmlouvej,

s matkou laskavě rozprávěj.

Zlořečené jsou ty děti,

které smějí otce klíti.

Vi

Πs

Nepřijdou k dobrému konci,
 kteří se protíví otci.
 Věz, kdo tě vedl k dobrému,
 anebo zbraňoval k zlému,
 kdo tě cvičil nebo učil,
 abys člověk rozumný byl,
 toho máš za otce míti,
 a jeho jak matku ctíti.
 Sám Pán Kristus svědek toho,
 že jim dá mnoho dobrého.
 Dlouhý život budou míti,
 budou li rodiče ctíti.
 Když budou k Bohu volati,
 Bůh jich nemůž uslyšeti,
 kdo vložil na matku ruku,
 nebo jí dělá pohrůžku.
 Ten jest jistě zlořečený
 a od Boha zavržený.
 Jestli kdo zarmoutí matku,
 Bůh toho zarmoutí v skutku.
 Jest v tom příkladů mnoho,
 však poslyšte jen jednoho:
 Dva synové přišli domů
 z hospody, otci starému
 hrozili, jestli jim nedá
 peněz, že mu bude běda.
 Otec jim dobře domlouval,
 ale syn mu políček dal,
 až otec na zem upadl,
 potom na otce hned vsedl.
 Druhý mocně peníze bral,
 otci starých šelem nadal.
 Matka k tomu se trefila,
 co se to děje, křičela.
 Vsak péstí dobře dostala,
 až ode zdi druhou vzala.
 Však že otce neuctili,
 hned se v hospodě svadili,
 kdež jeden druhého zabil,
 duše jejich zlý duch chopil.

Na p á t é p ř i k á z á n i.
 Nemám chvíle déle dlíti,
 chci v krátkosti pověditi.
 že mnohem více jazykem
 lidu se bije, než mečem.
 Ty, když bližního pomlouváš,
 neb jemu na cti utrháš,
 Netaks vrahem těla jeho,
 jak jeho jméno dobrého.
 Jestli co na koho selžeš,
 v podezření jej uveďeš,
 že jest nepoctivý, třepáš,
 velkým, věř mi, vrahem býváš.
 Jestliže manžely svádíš,
 s bratry nenávisť způsobiš,
 jsi vrahem, je hled smířiti,
 nechceš-li muk v pekle míti.
 Povím o tom příklad hrozný,
 kterak mládenec bezbožný
 s jazykem panny i vdovy
 mordoval i ty manžely.
 Tato že není poctivá,
 ta, že se pronevěřila,
 manželi jejímu říkával,
 přísahou vše pečetival.

La

62 12

Které nemohl podvésti,
 panny, ženy k své libosti,
 ta nevinná jistě jsouce,
 musila i též od soudce
 za vinnou držána býti.
 neb on přísahou to tvrditi
 to směl a na ni vyznával,
 potom se tomu sám smával.
 Však když z světa měl sejíti,
 musel jazyk vyplaziti,
 s prsty svými jej potloukal,
 a přede všemi se vyznal,
 řkouc: Jazyku neskrocený,
 na věky budeš mučený.
 Po té řeči jazyk jeho
 tak byl škaradý, že z něho
 hrůza byla, zas do tlamy
 nemohl ho vpraviti žádný.
 Na šesté příkazání.
 Hledejme u Krista Pána,
 nebo u svatého Jana,
 oba řkouce: Panicové,
 panny a duše stydlivé
 v nebi první místo mají,
 s Beránkem se procházejí,
 koruny na hlavě mají,
 písně takové zpívají,
 dě kterýchž nemůž trefiti.
 ani jich vynotovati
 žádný, jen kdo stydlivého
 byl života panenského.
 Ach! Když panny, panicové,
 vdovy, i též manželové
 stydlivé oči i ruce
 mají, i čistotné srdce.
 Na sedmé příkazání.
 Kradou poddani i páni,
 a s nimi mnozí měšťani,
 víc kradou nežli sedláci,
 neb všelici řemeslníci:
 neb když pro velikou lenost,
 pro počty, rejstra, vospalost
 zanedbávají čest Boží,
 Bůh je za zloděje drží,
 že se hojí, by nezmrzli,
 na kázání neozábli,
 celá se jim švrkne kůže,
 když je prudký oheň zazže.
 Svých lenosti na své kosti
 budou mít na věky dosti.
 Pán, kterýž jest všech řemesel,
 jemužto říkají ďábel,
 velí dětem jabka krásti,
 sedlákům do zahrad lézti.
 Práví: to, co se můž snísti,
 mohou bez hříchů ukrásti.
 Však Bůh praví: Nepokradeš.
 Ani té jehly nevezmeš;
 bude tě po smrti píchat,
 nebudešli se zpovídat.
 Kdyby pravda mohla býti,
 že můžeš, co máš sníst, vzíti,
 jistě mohl bys vzíti krávu,
 ji také snísti pomalu.

10

LA
J

1. Pejcho.

u
 O pejcho vysokomyslní!
 o pejcho nadutá, marná!
 tys příčina nevinného
 umučení Pána mého.
 Pejcho buď věčně proklatá,
 ty pak ó pokoro svatá
 Krista Pána Spasitele,
 zůstávej v mém srdci, těle,
 abych se nevyvyšoval
 a pejchů nepozdvihoval:
 než pokorně ponižoval
 Krista Pána následoval.

2. Lakomství.

x
 O lakomství nezřízené!
 o pečování přílišné!
 o mammono! buď proklata,
 jenž žádáš cti, stříbra, zlata.
 Není v tobě spravedlnosti,
 žádného milosrdenství.
 Tebou pobnut Jidáš zlosný,
 přivedl Židy lehkomyšlný,
 na Mistra a Pána svého,
 zradil, prodal nevinného.
 Lakomství, kteréž dna nemáš,
 jako peklo vždy víc žádáš.
 Nechci víc lakomým býti,
 chci chudobu oblíbiti.
 Krista Spasitele svého
 v chudobě následovat ho,
 abych do stanův nebeských
 po smrti přijat byl věčných.

3. Obžerství.

l
 Obžerství a opilství!
 podněte, podpale zlosti!
 jenž srdce mé obtěžuješ,
 k mnohým hříchům přivozujeteš,
 tys příčina Spasitele a mého Vykupitele
 napájení žlučím s octem,
 když jest pněl na kříži svatém.
 Já junc naplněn obžerstvím,
 jídlem obližen, opilstvím,
 málo jsem kdy střízlivý byl,
 málo se za hříchy posil.

4. Smilstvo.

o
 φ smilstvo, hřichu proklatý!
 jenž jsi plný nečistoty.
 Hřichu rovní a šeredný,
 hřichu před Bohem ohavný,
 φ hřichu plný chlipnosti:
 φ hřichu nešlechtnosti!
 pro tě mnozí k ztracení,
 přišli, zmrhali spasení.
 Nechci se v tobě kohati
 hřichu, ó budiž proklatý!
 Bože račiž mi to dáti,
 abych mohl zachovati
 čistot: těla i duše
 v milost Krista Ježíše.
 S tebou v nebi p ebývati,
 na věky se radovati.

ti

5. Hněv.

Ø hněve hřichu zlobivý!
 Ø hněve hřichu prchlivý!
 hněve hřichu zlořečený,
 hřichu mordu, pohanění,
 jenž haníš, biješ, morduješ,
 krev vyléváš, usmrcuješ,
 p zdvihuješ oudy těla.
 a protož v pravdě docela
 nic nad tě ukrutnějšího
 není, nic zlobivějšího.
 V pravdě s uješ hněv ďábelský,
 a protož Pán Bůh nebeský
 brozí ohněm potrestati
 pekným takové všecky,
 jenž se na bližní hněvají
 a smířiti se nechtějí.
 Dejž Kriste, bych dobrotivý
 byl, ne hněvivý, prchlivý,
 milujíc nepřátely své,
 jenž mají v nenávišti mne.
 Za ně e modlil a prosil,
 tak jako jsi ty se modlil
 za ty jenž tě křižovali,
 a přeukrutně trápili
 tě, Pane trpělivosti; —
 popř mi věčné radosti.

Následují dvě prázdné stránky (523 a — 523 b), na nichž mělo být dokončení veršů o smrtelných hříchích.

102. [Str. 524a] Attestatio de inito matrimonio.

Ego N. N. testor coram omnibus et singulis, Paulum N. juxta ritum Ecclesiae praemissis tribus denuntiationibus, sacramentum matrimonii cum virgine Catharina, filia Jacobi N. praesentibus utriusque sexus fide dignis personis, quae hoc sacramentum matrimonii condecorarunt, videlicet Joannes N., Georgius N., paranimphi, Dnus Wenceslaus N., Dna Dorothea N., virgines Ursula N., Anna N. etc., ex civitate N, aut oppido N, sive pago N., quorum omnium quod ita sit, hocce testimonium sigillo meo corroboravi et manu mea propria me subscripsi. Actum et perfectum hoc sacramentum matrimonii in festo aut dominica tali . . . , die . . . mensis . . . Anno . . .

Idem (L. S) qui supra.

103. [Str. 524a — 527b] [Několik vysvědčení dobrého chování daných učiteli.]

Testimonium dobrého chování.

Já N. N. známou činím touto attestací vůbec přede všemi, kdež by kolivěk čtena aneb slyšena byla, že jest přede mně předstoupil slovný muž Jindřich Karel Levhartický, žádající mne za to snažně, abych jemu v příčině jeho dobré pověsti, i také dobrého chování náležitou attestací od sebe dal aneb vydal; i ne mohouce slušné žádosti a vyhledávání jeho, nijakž žádným způsobem oslyšeti, tak činím a touto attestací přede všemi vysvědčuji, že veš jmenovaný slovný muž Jindřich Karel u mně v službě kantorské v škole Křešinské 6 let pořad zběhlých zůstal, po kteréžto všechna léta v týž službě poctivě a šlechetně se choval,

dítky sobě svěřené křesťanskému katolickému náboženství cvičil a vyučoval, jakož i také zpěvem svým kůr kostelní náležitě zastával, tak že nic při něm shledati se nemohlo, což by proti mně a proti službě jeho věrné i také pověsti dobré čeliti mohlo, se nevynášlo. Pročež vyhledávajice svého lepšího štěstí kdežbykolivěk často jmenovaný Jindřich Karel k V. Mil. a k vám se zahodil a služby školní sobě vyhledával, že ho sobě poručeného míti a takovou službou, neb jinou fedrovati ráčíte a budete poslušně žádám na mé zase v týž míře budoucího laskavého odsloužení. Pro důvěření toho k této attestací svůj duchovní sekryt jsem přitiskl a svou rukou vlastní se podepsal, čehož datum v faře Křešinské dne . . . Anno . . .

I d e m t e s t i m o n i u m a C a p i t a n e o .

Já N. N., toho času hejtman panství Křešinského, i na místě celé osady Křešinské, služby své předvzkazujice a na Pánu Bohu všeho dobrého vinšujice, známo činim tímto listem vysvědčujícím aneb zachovacím vůbec přede všemi, obzvláště pak tu, kdež by toho zapotřebí býti ukazovalo. Tak jakož jest slovatný Pan Jindřich Karel Levharticzký při záduší Křešinském a té osadě pořad šest let zběhlých za kantora v službě zůstával, že jest po ten všečen a celý čas povinnost svou věrně, pilně, bedlivě, s ochotností vykonával, nic nezameškával, aniž v čem jinším komu co ubližovati se dopustil, tak že netoliko já, ale i všichni s ním ve všem dobře spokojeni byli. A jsouce pak on oumyslu dále pohledávati svého štěstí a obživení, pro jeho tak pilné a poctivé chování za něj k V. Mil. se přimlouvám, kde by se zahodil a svého štěstí pohledával, že jemu všelikou líbeznou láskou a pomocí přispívati a jej službou fedrovati sobě oblíbíti ráčíte a oblíbíte, pro mé se toho volné a hotové odměnění, jeho pak Jindřicha poslušné odsloužení. Pro lepší jemu toho důvěření tento list jsem sekrytem svým stvrdil a v něm se vlastní rukou . . .

J i n é v y s v ě d ě n í o d j i n ě h o f a r á ř e .

Já níže podepsaný známo činim tímto vysvědčením vůbec přede všemi a vzláště kde by toho potřeba ukazovala, že ukazatel slovatný muž N. N. (locus et numerus annorum) za kantora jsouce, vždyckny dobrý, chvalitebný a bohabojný život vedl. Po kterážto všecka leta nejenom poctivě se choval, anobrž i dítky sobě svěřené liternímu umění, jakož i také křesťanskému katolickému náboženství cvičil a vyučoval, tak že s ním jeden každý ve všem dobře spokojen byl. Poněvadž pak on vejš jmenovaný N. mně lepší štěstí své přednášel a ze služby té za propuštění jakož i za vysvědčení žádal, jeho slušné žádosti jsem odepříti nemohl, nýbrž ve všem tom příznivým a volným jsem se ukázal. Pročež kde by kolivěk vejš jmenovaný N. služby školní pohledával, že ho sobě jeden každý poručeného míti a pro jeho dobré chování službou tou aneb jinou fedrovati a jej accommodirovati sobě oblíbí, šetrně žádám, zakazujice se v týž méně budoucně odsloužiti. Pro důvěření toho k tomuto vysvědčení svůj obyčejný sekryt jsem přitiskl a svou rukou se podepsal, kteréhožto jest datum na faře N. dne etc.

Aliud testimonium.

Ego infra scriptus testor honestum virum N. N. per . . . annos cantorem in pago N. egisse, et ita probi viri partes adimplevisse, cantando, docendo et alia munia ad officium cantoris spectantia peregissem, ut nihil in contrarium, quod bonos mores, industriam et honestatem laedere posset, commissem. Quem proinde libere ac licite discedentem his testimonialibus non solum favorabiliter prosequor, sed et eundem ad quoscunque diverterit, seu aliam occasionem sibi quaesierit, tanquam dignum christiana charitate hisce commendo et recomendo. In cujus fidem hasce propriam manu subscriptas et sigillatas dedi die . . . anno . . .

104. [Str. 527a—527b.] **[Vysvědčení dané tovaryši řeznickému.]**
Vysvědčení dobrého chování mládenci jednomu
vydané.

Já N. N., soused města N., známý činím tímto listem vůbec přede všemi, a zvláště tu kdež toho potřeba ukazovati bude, že ukazatel listu tohoto N. N. z města N. máje oumysl svůj podle poctivého řemesla svého řeznického jinam ode mně se odebrati, ke mně šetrně se ohlásil a s náležitou uctivostí, abych jemu listovní vysvědčení, o poctivém jeho se zachování vydání neodporoval při mně vyhledával. Jehož tak šetrné žádosti oslyšeti nemoha, pravdivě vysvědčuji: Že jest zůstávající u mně za tovaryše dvě leta, jakž na poctivého a dobrého mládence náleží, dobře a poctivě se choval, poslušnosti, věrnosti i všeliké šetrnosti ke mně i k mým dokazoval. Tolikéž i při řemesle uctivě a náležitě v krámích i ve vsi postupující, tak že o něm nic jiného mluviti a svědčiti nemohu, jedině všecko dobré a chvalitebné. Protož všech vůbec i jednoho každého, zvláště pak vzácně slovatných pánů cechmistrů a mistrů poctivého řemesla řeznického kdekoli obývajících, jakožto pánův přátel svých milých s náležitou uctivostí vedle nadepsaného N. šetrně se přimlouvám a přátelsky žádám, kde by se koli mezi Vaše Opatrnosti dostal, že jej službou i všelijakým dobrodružným fedrovati, k němu lásku i náležitou přichylnost prokazovati ráčíte a budete, pro jeho ctné a náležité zachování i také mou v podobných i jiných příčinách se všelijakou hotovostí volnou odměnu to učiníte. Tomu na svědomí a pro lepší důvěrnost dožádal jsem se pánů cechmistrů i všech mistrů poctivého řemesla našeho řeznického, že jsou pečeti naší menší cechovní tento list stvrditi dáti nepominuli. Jehož datum v městě N, dne . . . měsíce, léta atd.

105. [Str. 528a—570a.] **[Naučení mravní.]**

Sequuntur documenta quaedam, notata digna.

De corpore.

1. Poněvadž v tomto našem putování na světě máme duši v těle zavřenou a největší bohatství nosíme v nádobách hliněných, protož nesluší zhola opomítati a zanedbávati těla našeho, ale však opatrovati je máme tak, aby znalo, že není pánem ani tovaryšem, ale poddaným a služebníkem a že ne samému sobě se krmí aneb živo jest, ale jinému.

2. Čím se bedlivěji opatřuje tělo, tím se více duše opouští a zanedbává. Aneb čím se rozkošněji tělo chová, tím se zpurněji protiví duchu, a jako bujný kůň dobře vychovaný rejthara z sebe smítá. Těžké břemeno těla škočí a uráží duši. Ostrost a bystrost vtípu tukem těla a rozkošným chováním velmi se ztupuje a mdlí.

3. Pokrmové, sen, cvičení, všeliké pohodlí těla k samému zdraví vztahovati se má a ne k rozkoši, aby duchu hotově a ochotně posluhovalo, ne aby hojností potravy zbudnělo a zpejchalo, anebo nedostatečností síly upadlo a zchuravělo.

4. Nic není, cožby tak velice netoliko spanilost mysle zemdľivalo, ale i sílu a zdraví těla odjímal, jako rozkoš: nebo všecka síla a čerstvost těla i ducha dílem a práci se zmocňuje, zahálkou pak a rozmarilostí rozkoše chřadne a umdlévá. Čistota těla a strava bez rozkoše a skouposti užitečna jest vtípu i zdraví.

5. Často umývej ruce i tvář vodou studenou a oboje čistou rouchou utřej. Vyčišťuj často ta místa, kterýmiž nečistoty a zbytkové z těla ven vycházejí, jakož jsou hlava, uši, oči, chřipě, podpaždí etc.; chovej nohy čistotně a v teple. Chraň od nastuzení jak všech jiných údův, tak nejvíce šíje aneb krku.

6. Nejez hned jak z lože vstaneš, ani před obědem, leč velmi skrovně. Nebo snídání dává se k spokojení žaludka anebo k občerstvení těla, ne k nasycení. A protož dosti bude snísti tři neb čtyři skyvy chleba a to bez nápoje, leč řídkého piva, ale málo. Slouží ta střídmost neméně k zachování vtípu, nežli k zdraví všeho těla.

7. Na obědě a na večeři zvykuj málo jisti, toliko jedno vaření anebo krmí, a to tu nejsprostnější, a pokudž možnost tvá stačí; nejzdravější tobě bude, byť se pak jak koliv mnoho krmí na stůl dalo. Pakli jest tvůj stůl, nedopouštěj toho! Množství rozličných pokrmův náramně škodí člověku, a to nejvíce koření.

8. Čistá a sprostná skrovnost anebo střídmost, příleži mírné a čisté mysli a přispořuje statečku. Kterážto sama při nás způsobuje, abychom se nezdáli mnoho potřebovati, ani nepokoušeli páchat skutky nešlechetné a zlé za příčinou zisku, k naplnění a nasycení obžerného hrdla, kteréž rádo choutky hledí v stkvostnosti, lahůdkách a příliš rozkošných, v nově vymyšlených pokrmích.

9. Dobřeť jest abychom netoliko na tom dost měli, což jest před rukama, ale také uděliti mohli z toho chudým a potřebným. Ukázal to Pán příkladem svým, když po nasycení velikého zástupu, ani drobtům z chlebův a z ryb zhynouti nedopustil. Přirození naučilo pokrmům potřebným, nemnohým a k připravení snadným; ale bláznovství lidské vymyslilo zbytky, kteříž jsou nesčíslní a nesnadní.

10. Dej přirození svému, čehož potřebuje — posilní se a občerství jako svým vlastním; zase nakrm je pokrmy zbytečnými — zemdľí a strápeno bude, jako cizími. Blázni jsou, kteříž na své potřebě dosti nemají; zbytkové, poněvadž přeplňují, nasytiti nemohou. Nápoje užívej aneb toho přirozeného, kterýž Bůh všem vůbec živočichům připravil, totižto čisté a čerstvé vody, aneb řídkého piva anebo vína s vodou smíšeného.

11. Nic není, ježtoby tak velice škodilo tělům mladých lidí, jako horký pokrm a nápoj, nebo zajisté zapaluje a zahřívá v nich

vnitřní oudy a žene je k chlipnosti a kvapné všetečnosti. Po večeři nepij! pakli tě k tomu žízeň nutí, sněz velmi maličko něčeho vlhkého a chladného, anebo přijmi málo nápoje, a to lehkého.

12. Mezi tím pozdním truňkem a odjitím na odpočnutí, nechť při nejmenším projde asi půl hodiny. Když chceš vesel býti, pomysli na to zdravě, jak jest kratičký čas životu lidskému propůjčen, z něhožto nemusí se mnoho ke hře utrhovati, ani k hrdům a k dětinským veselostem aneb bláznivým marnostem.

13. Krátký a velmi rychlý jest běh života našeho, by pak všecken na dobré cvičení a větší mysli své vynaložen byl. Nejsme od Boha stvořeni ke hrám, ani k marnostem, ale k věcem opravdovým, k mírnosti, střidmosti, pobožnosti a summou k všelikým svatým a chvalitebným ctnostem. Nemoci těla nikdy nehoy neduhem duše své.

14. Cvičení těla ať nebývají nemírné, ale k nabytí a zachování zdraví pohodlna, v čemž se spraviti můžeš radou rozumných a zkušených lékařův. Avšak i při těch cvičeních a kratochvílech, nemá se nic nacházeti hanebného, nestřidného, oplzlého a nešlechtného. V oddechnutí také a občerstvení mysli hled' vždycky na ctnost pamatovati.

15. Odstup hrdost, pejcha, svárové, hadrunci, závist, žádost. Nebo jaký jest užitek tehďáz trápati mysl svou, když jí chceš pohodlí učiniti a obveseliti? Nejinak, než jakoby žluči nalil do sladkého medu, kterýby chtěl míti vždycky sladký a příjemný k zdraví.

16. Sna uživej jako nějakého lékařství ku pohodlí těla, tak mnoho, jakž dosti jest. Nemírný zajisté a přílišný sen naplňuje tělo škodnými vlhkostmi, činí je lenivé ničemné, nejapné a nečerstvé, nad to i rychlost mysli obmeškává a lehkost obtěžuje. Aniž se domnívej, by ten čas, když spíš, byl života kterýž ty spaním strávíš anebo prospíš. Život zajisté člověka jest na bdění a ne na spaní.

De anima.

17. V duši člověka jsou dvě částky anebo moci. Jedna, kteráž rozumí, pamatuje, moudře rozeznává, smyslí, soudu, vtipu užívá a s ním se obírá. Ta moc vyšší slove a vlastním jménem duše anebo rozum, vedle něhož my lidé jsme, jímž také Bohu jsme podobni a nad jiné živočichy předčíme.

18. Jest druhá moc, protože s tělem spojená, nerozumná, divoká, ukrutná, podobnější hovadu nežli člověku v níž jsou ta hnutí, kterážto buďto náruživost, buďto bouřlivé, prchlé, kvapné a vzteklé žádosti jmenovati se mohou. Jako vysokomyslná pejcha, závist, zlobivost, hněv, strach, zármutek, nemírná žádost, marná radost. Ta moc nižší slove také duše, ale kterouž my nic se nedělíme od hovad a co nejdáleji odcházíme od Boha, kterýž jest bez neduhů a všelikých náruživostí.

19. Tenť jest řád od přirození ustanoven, aby moudrost spravovala všechny věci, člověku pak aby poddána byla jiná stvoření, kteráž vidíme. V člověku pak aby tělo poddáno bylo duši, duše rozumu, rozum Bohu. Z toho řádu a glejchu cožkoli vykračuje, hřeší. Hřích tedy jest, když se ty náruživé žádosti v člověku bouří, rotí, zlobí a táhnou k sobě právo a správu všeho člověka,

potupic a pohrdnouc rozumem, a rozum také opustě zákon Boží, slouží vůli a tělu.

De eruditione. O umění.

20. Proto Bůh duši člověka rozumem obdařil, aby všechny věci uvažovati mohl a znáti, co by dobré bylo činiti a co zlého nechati. Dal jí také nejvyšší moc chtění aneb vůle, aby ničehož nebylo v duši, cožby rozkazu jejího neposlouchalo, kdyby na svém stála a práva svého ustoupiti nechtěla.

21. Vtip člověka mnohým uměním světským i božským ozdobuje a zostruje a nabývá velikých a předivných i rozličných věcí známostí, aby dokonaleji věděl o ceně a přirození jedné každé věci, a tudy spraviti mohl vůli, čehoby dobrého následovati a čeho zlého vystříhati se měla. A protož vzdalovati se potřebí těch umění, kteráž proti ctnosti čeli, jakáž jsou: kouzelná a čarodějná hádání na rukou, na ohni, z mrlých lidí, z vody, hvězdářská pověrná předpovídání, v nichž jest velmi mnoho škodlivé marnosti a vymyšleny jsou od nepřítele a svůdce našeho, ďábla.

22. Nesluší člověku zpytovati velebnosti a tajnosti Božské, kteréž Bůh daleko vzdálil od mysli našich a zbránil člověku na ně se vyptávati. Kdo zpytuje velebnost božskou, potlačen bývá od velebné slávy jeho.

23. Svatý Pavel nám přikazuje, abychom nemudrovali více, nežli na nás náleží, ale myslili střídmě. Tak nás i moudrý Šalomoun napomíná: Vyšších nad sebe věci nevyhledávej a silnějších než jsi sám nezpytuj, ale což jest přikázal Bůh, o tom přemešlej ustavičně a v množství skutků jeho nebývej všetečným. A týž svatý Pavel o tejných věcech dí, kteréž viděl, že nesluší člověku mluvit.

24. Utikejme všelikého umění vymyšleného a vydaného od ďábla, s nímžto jako s ouhlavním nepřítelem Božím nemáme míti žádných společností ani tovaryšstva. Aníž užitečné jest buďto mudrákův pohanských aneb kacířův v církvi důmysly náboženství našemu odporné věděti a znáti, aby nějakého hakličku chytrý a subtilný řemeslník-ďábel v srdce naše neuvrhl, kterýžby nás přílišně ztrápil a potom na věčné zatracení neodvedl.

25. Nedořýkejme se a nečtěme kněh oplzlých a nemravných, aby se nějaká nečistota a mrzkost z nakazení jejich mysli a srdce našeho nepřichytila. Rozmlouvání zlá a špinavá pohoršují dobré mravy. Jiná umění čistá a užitečná jsou, toliko když směřují k svému cíli, totiž k ctnosti, to jest abychom dobře činili.

26. Umění Božské od Boha jest vydané v němž složení jsou všickni pokladové umění a moudrosti. A toť jest pravé světlo myslí lidských, k němužto jiné všecko umění přirovnané jsou pouhé a husté tmy a jako věc lidská, hříčka k smíchu podobná a dětinská. Avšak čteme je a učíme se mu za tou příčinou, aby jakož z přirovnání stkvělejší a jasnější ukázalo se světlo naše.

27. Abychom potom svědectví lidského užívali proti těm, kteříž Božskému slovu místa dáti nechtějí, rovně jako nezdravé oči odvracejí se od slunečního blesku.

28. Třetí, abychom samých sebe napomenuli a ponoukli. Poněvadž při mnohých z pohanův taková nacházela se znamenitá ctnost, jaká tedy má se nacházeti při člověku křesťanském, uče-

dlníku Mistra Boha? jemužto v pravdě z toho světla pobožnosti, kteréž vyznává, veliká toho potřeba nastává, aby dobře a svatě živ byl.

29. Napomáhají nám také spisové pohanství k výmluvnosti a zkušením a k opatrnosti v obcování života, kterýchžto věcí někdy také z potřeby užívati musíme. Těmito třemi jako nástroji docházíme umění, totiž vtipem, pamětí a prací. Vtip se cvičením zostřuje. Paměť se přemýšlováním rozmáhá. Oboje to zemdlují rozkoše, utvrzuje dobré zdraví, zahálku a dlouhé kratochvíle zahánějí, cvičení k hotovosti přivodí a jako k rukám dodává.

30. Jestliže sám sobě něco čteš anebo jiného posloucháš, čiň to s pozorem a bedlivostí. Nedej se myslí protulovati sem i tam, ale přinuť ji, ať jest tu přítomna a dělá to, což jest před rukama, ne něco jiného. Jestliže jinam počíná odcházeti, tichým návěstím zase ji k sobě povolej, odlože do jiného času všech myšlení jiných, učení tvému odporých. Věz o tom, že čas i práci zmrháš, nebudešli bedlivě pozorovati toho, co čteš anebo slyšíš.

31. Čehož neumíš, nestyď se od jiného na to doptati. nepokládej sobě toho za hanbu, od kohokoliv učení bráti. Nebo se za to ani nejslavnější lidé v světě nestyděli, ale raději se styď neuměti anebo nechtíti se učiti. Čehož neumíš, tím se nechlub jakoby uměl. vyptej se raději na jiných, o nichž by rozuměl, že umějí.

32. Chceš li držán býti za učeného, přičiň se, aby takovým byl; jiné k tomu cesty žádné bližší není. Rovně jako žádným jiným způsobem toho nedojdeš, aby tě lidé za dobrého měli, leč v skutku dobrým budeš. Summou za jakéhokoliv jmín a vidín býti žádáš, hled' býti takovým; jinak nadarmo žádáš. Časem pomíjí cožkoliv jest pokrytého, pravda se tvrdí.

33. Žádné pokrytství není dlouho trvanlivé. Mistra svého vždycky následuj, nepředbíhej ho a věř mu neodporujice. Miluj ho a cti jako otce svého a což on koliv praví, měj to za jistotné a pravdivé. Hled' pilně, v čem jsi jednou pobloudil a od mistra svého napraven byl, aby v tom po druhé ani po třetí nezhřešil. Snaž se, ať prospívá napravení.

34. Pamatuj vždy na to, v čem jsi jednou zklamán, aby tě to po druhé nezklamalo. Každý člověk sic zblouditi může, ale kdož v bludu zůstává, ten nemoudrý jest a blázen. Věz i to, že žádného smyslu člověk nemá, skrze nějž by se snáze naučiti mohl, jako sluch. Také nic není snadnějšího a nic užitečnějšího, jako mnoho slyšeti.

35. Nevol sobě nižádný lehkomyšlných, nehodných a směšných věcí poslouchati, nežli opravdivých, vážných a rozumných. Jednou prací obojí chopíš a jim se naučíš, ale však jedny jsou užitečnější než druhé. Nepečuj o to, jakby mnoho odpovídal, ale jak moudře, místně a v čas.

36. K obědu a k večeři pozvi sobě těch, od nichž by mohl se něčemu naučiti a z jejichž by kratochvilného a moudrého rozmlouvání netoliko veselejší ale i umělejší učiněn byl. Pochleb-
níkům, řitopáskům, fatkárům, bláznům, darmotlachům, žvácům, ožralcům, a těm podobným lidem, nečiň té poctivosti, aby je k stolu pouštěti měl.

37. Ústa svá zdržuj, netoliko od nečistého mluvení, ale také i uši, jakožto okénka duše své, př-d tím zavírej, pamatujíc na ono staré přísloví, kteréž přivodí apoštol: Zlá rozmlouvání porušují dobré mravy. Buďto při stole aneb na jiném kterémkoli místě, což kdo mluví, pilně poslouchej. Od moudrých se naučíš tomu, čím by lepší býti mohl. A od bláznův, z čehož by rozsáfnějším byl.

38. Což moudří schvální, toho se hled [přidrže], a což blázni zvelebí, toho se hled vstříhati. Když uslyšíš, ano moudří něco přijali jako smyslné aneb vážné neb moudré, aneb umělé, neb vtipné aneb kratochvilné propovědění, slož to v své paměti, aby toho v budoucích příčinách i sám užiti mohl.

39. Udělej sobě obzvláštní knihu, do kteréžby poznamenával, kdyby co četl a nebo slyšel jaké pěkné propovědění a kratochvilné, neb ozdobné, aneb moudré, anebo slovo některé vybrané, neobyčejné, užitečné k všednímu mluvení, aby je měl v čas potřeby nahotově. Přičiň se, aby netoliko samým slovům rozuměl, ale také a nejvíceji smyslu.

40. Což jsi slyšel aneb četl, o tom jiným vypravuj, buďto spoluúčedníkům svým anebo jiným, tobě přirozeným jazykem; a snaž se, aby to sám také tak ozdobně, tak krásně a srozumitelně vyslovil, jakž jsi sám slyšel aneb četl. Tím způsobem i vtip svůj zostříš, a jazyk vycvičíš. Hleď se také cvičiti a obirati v častém spisování všelikých věcí, nebo ten jest nejvýbornější mistr výmluvnosti.

41. Piš často, vypisuj, prepisuj a poznamenávej, skládej o den něco aneb každého třetího dne, piš k někomu list, kdož by ti zase odpověď dal. A svou epistolu dej mistru svému k přehlednutí a kteréž v ní omyly a poklésky najde, napraví, pamatuj na ně, aby se jich více nedopouštěl. Po jídle, jako po večeři, zanechej učení, po obědě seď, vyprávěj, poslouchej něco kratochvilného anebo dej se ve hru, však aby tělem přílišně nehýbal a nepachtoval.

42. Po večeři, kteráž má býti skrovná, procházej se s některým veselým a učeným tovaryšem, kterýžby tě řečí a rozprávkami svými obveselil a jehož by ty slov a propovědek slušně následovati mohl. Mezi večeří a snem zdrž se zhola od pití, neb nic není záhubnějšího tělu, paměti a vtipu. Jestli na tobě žízeň jest, a ty se napiješ, při nejmenším vyčkej ještě půl hodinky po tom trunku, než by na odpočinutí šel.

43. Nedávej paměti své žádného odpočinutí, neb nic není, cožby sobě práci tak libovalo a v ní rostlo, jako paměť. Každého dne něco jí k schování dej. Čím do ní více vložíš, tím ona věrněji všecko zachová; čím pak ty méně, tím ona skoupěji. Když jí něco svěříš, ponech jí, ať poodpočine a potom někdy požaduj od ní toho zase, jako nějakého základu, a dá tobě.

44. Chceš-li se čemu z paměti naučiti, přečti sobě to na noc čtyrykrátě anebo pětkrátě, a to bedlivě, potom jdi spat, a ráno požaduj od paměti své počtu z toho, což's jí u večer k schování svěril. Vstříhej se opilství, neb zaživnosti, zimy a zvláště šíje a krku. Víno jest vši paměti smrť. Nejlépe by bylo, aby každé noci něco málo před tím než by spat šel, v komoře sám sešel, bez

jiných lidí, a co jsi koliv toho dne viděl, četl, slyšel a dělal, to všechno aby sobě ku paměti přivedl.

45. Učinil-li by co počestného, mírného, moudrého, statečného, slušného a chvály hodného toho dne, radoval by se z toho, věda, že jest to dar Boží a hleděl by podobně vždycky tak činiti. Pakli by se čeho dopustil nepoctivého, nešlechtného, dětinského, neslušného a pohanění hodného, věděl by, že jest to z tvé zlosti pošlo, želel by toho a dále se toho vystříhal.

46. Slyšel-li bys co, anebo četl pěkného, umělého, dobrého aneb svatého, zachoval by to. Viděl liš co schváleného, následoval by to; pakli co nechvalitebného, ucházal by před tím. Nedej žádnému dni pominouti, v němž by aneb nečetl aneb neslyšel něco anebo nepsal, cožby buďto umění, buďto čnosti aneb soudu přidati mohlo.

47. Maje spat jíti, čti aneb slyš něco hodného, což by v paměti složil a o čemž by milo a užitečno bylo v noci sen míti, aby se také i ve spaní učil a lepším byl. Učení, moudrosti žádný cíl v životě ukládati se nemůže, ale s životem má se skonati. Tyto tři věci má člověk, jak dlouho živ jest, ustavičně rozvažovati: jak by dobře smyslil, jak by dobře mluvil, jak by dobře činil.

48. Od učení zapuď všelikou honosnost a pejchu. Nebo to vše, což třebaš nejučenější z lidí umí, sotva jest nejmenší díl toho, čehož neumí. Velmi maličké jest, a to ještě zatmělé a nejisté, cožkoliv umějí lidé, a myslí naše zavřené v tomto tělesném žaláři obklíčeny jsou a obtíženy velikou neumělostí a hlubokými temnostmi, anobř zrak vtípu našeho tak jest tupý a mdlý, že ani povrchních tvárností věcí vypatřiti a proniknouti nemůže.

49. Také prospěchu v učení nejvíce škodí pejcha. Mnozí zajisté mohli ovšem k moudrosti dojiti, kdyby se byli nedomnívali, že již k ní došli. Sluší se také varovati svárivosti, závisti, utrhaní, žádosti marné chvály, poněvadž proto k učení se oddáváme, abychom toho zlého ujiti mohli. Nic vymyšleno býti nemůže a milejšího nad známost mnohých věcí, nic užitečnějšího nad pochopení a rozumnosti čnosti.

50. Umění oslazuje lidské štěstí, neštěstí pak umenšuje, všečetně vášně mládeže zdržuje, starosti protimyslnou zpozdilost oblehčuje, doma, vně. v obci, v soukromí, na poušti, v zástupu, v zahálce, v práci nás provází, nám jest přítomné, anobř spravuje, vede nás a pomáhá nám.

51. Umění jest opravdový pokrm vtípu, takže nehodné jest krmiti tělo, když duše lační. Z umění pocházejí potěšení, rozkoše opravdové, stále a věčně trvající, kteréžto ustavičně rodice se jedny z druhých a samy se obnovujíce, nikda nás ani neopouštějí ani neobtěžují.

De virtute. O ctnosti.

52. Nejznamenitější a nejvyšší nade všecky věci ctnost jest, nebo od lidí ani v dar se nedává, ani nebéře; od Boha nám pochází. Protož ji také od Boha poníženě, pokorně a nábožně žádati máme.

De affectibus. O náruživostech.

53. Ve všelikém umění aneb učení největší a nejplatnější jest ta philosophia, kteréž proti převelikým neduhům duše člověka

lékařství ukazuje. S velikou péčí staráme se o zdraví těla, větší starost sluší míti o duši, protože nemoci její jsou i tajnější i těžší, i nebezpečnější.

54. Ti neduhové duše, ne bez příčiny jmenují se nechvíle, bouře, trápení, mučení, metly, pochodně a vzteklosti myslí lidské. Nebo velikou škodu přinášejí a nevýmluvné bolesti, když se zmocní, když se pohnou a roznítí; zase k víře nepodobné spokojení, blahoslavenství a radost, když se spokojí a ukrotí.

55. Sem přináleží to všechno, což nejznamenitější a nejvtipnější muži o životě a mravích nejsubtilnější vymysleli a vypsali. Ta jest největší mzda literární práce, jejížto opravdový jest ten užitek, abychom ne ku podivu aneb marné chloubě to veliké zásobení známosti mnohých věcí sobě shromažďovali, ale aby nám přišlo k užítku života a nejprve ze všech prospívalo tomu, kdož je má. ne aby bylo v mysli jeho, jako v nějaké škatulce, z kteréž se berou věci jiným pohodlné, samé pak nádobce neužitečné

56. Aníž o jinou věc usiluje náboženství křesťanské, nežli aby jasné duše lidské obveselilo a my abychom spokojením myslí a skrocením žádosti podobni byli Bohu i andělům jeho. Lékařství pak proti těm neduhům berou se aneb z věcí, s nimiž se obíráme, aneb z nás samých, aneb z Boha aneb z Kristova zákona a života.

57. Přirození všech věcí takové jest, že jsou nejisté, pomínutelné, nestálé a marné vsecky kromě duše, kteráž jest jeden každý z nás, aneb jistě nejspanilejší částka člověka; jiné věci z jedněch na druhé se přenášejí, tak že kromě duše a myslí, žádný nemůže říci by to jeho bylo. Nebo cožkoli má člověk, není mu darováno, ale do času propůjčeno.

58. Velmi jest nesmyslné bláznovství, pro věci tak špatné a chatrné spáchati nějaký těžký hřích, kterýžby potom velikou pokutou strestán byl. Aníž se kdo vynášejí, že mu se něco z věcí zevnitřních a tělesných dostalo, poněvadž to vše náramně krátko a nejisto jest, ne vlastní ale cizí, kteréžto jakožto do času toliko se propůjčuje. tak zase odjato bývá, nejvíce při smrti, někdy také a často za živobyti.

59. Aníž zase nad tím žalost měj a sobě hořekuj, jestliže se odjímá to, což přijčeno a jako k schování dáno bylo: ale raději vzdej díky Bohu, že toho až posavad užívati dopustil. Nesnesitelná by ta nevděčnost byla, kdyby, přijma od druhého někdy dobrodiní, pokládal sobě to za krivdu, že to není ustavičné, a nešetřil toho cos měl a jak dlouho, ale čehos a jak dlouho neměl.

60. Neraduj se, že štěstím něco přibylo, anebo přátelům tvým, nepřátelům pak ubylo. Poněvadž ve všech těch věcech taková jest rychlost a nejistota, že obyčejné marné radosti nejbližší soused bývá hořký pláč. Aníž sobě stejskej, aneb zoufej, že štěstí ujde pod ruku. Nebo častokrát na místě ranního neštěstí přichází u večer štěstí.

61. Již pak jaký jest způsob života, jaké přirození těl našich, z tak chatrného počátku a tak křehkého, poněvadž život náš nejistý jest a obklíččený ze všech stran tolika nebezpečnostvím? A byl pak byl poněkud i jistý, ovšem trvati nemůže. Což tedy máme, proč bychom v takové nestatečnosti a mdlobě pýchati měli?

62. A poněvadž tento život nic není jiného, nežli putování, v kterémžto do onoho druhého a věčného se béřeme a velmi málo věcí zevnitřních k vykonání té cesty potřebujeme, proč se máme zaneprázdnňovati pečováním a starostmi o ty věci, kteréž vidíme, ano se na světě sem i tam divně kolácejí a zmítají? Žádosti pak proč povolovati máme, poněvadž nic není nejistějšího nad věci budoucí, a na přítomném mále přestati můžeme?

63. Svobodný jest ten, kdož toliko toho žádá, což má v svých rukou; služebník, kdož tomu na odpor čini. Šťastnými věcmi třeba se osypati, co jest jiného, nežli pěšího mnohými břemeny obtížili a na cestě překážku mu učiniti? Žádný není tak zpozdlý blázen, aby se raději nestrojil a nepřipravoval do tohoto města, k němuž se béře a kdež bydleti umínil, nežli na cestu.

64. Tento život náš, ačkoliv z přirození svého jest běžný a těsný, však proto největší jeho díl, anobrž téměř všecken nám v divných kormouceních a starostech hyne, dokudž se zlými naruživostmi bouříme a zmítáme, a nejvíce strachem smrti, kterážto když nám z nescíslných příčin na hrdle leží a ustavičně se přibližuje, nemáme se jí pro jednu aneb druhou příčinu strachovati.

65. Poněvadž život náš pln jest nescíslných bíd a tesknosti, proč jej tak strastně zdržujeme, majíce raději k druhému, věčnému, pospíšili? Tak se spůsobujeme, abychom upřímo vyletěli do onoho života, kterýž jest plný dobrých všech věcí. Častěji tedy sami od svých bludův obtíženi býváme, nežli od věcí zákoničných, když něco pokládáme za veliké dobré aneb zlé, ježto takové není.

66. Přirození, povaha a pravá cena všech věcí ta jest, kterouž jsem napřed položil, odkudž znáti můžeme, že kromě samé ctnosti, nic není pěkného, nic velikého, nic také našeho. Ale my do rady myslí své přivoláváme těla a žádost věcí tohoto života, kteroužto mnozí milováním sebe jmenují.

67. Toť pak myslí zmužilé zemdluje, tak že žádná věc není tak malá, aby vně nepronikla, žádná tak chatrná a skrovná, aby jich nepřestrašila. Z toho zatmíno bývá oko myslí, a když naruživosti a vášně panství sobě osobí, již my jim jako pánům lahodíme, povolujeme, a jich posloucháme. Tak se cizího, jakoby naše bylo, nehty i zuby držíme a když se nám odjíhá, nařikáme, kvílíme a sami sebe trápíme.

68. Což pak našeho jest, toho jako cizího nedbáme, vyhýbáme se věcem užitečným, jako nejvíce škodným, a škodné mile přijímáme za užitečné. Cizí neštěstí zdá se nám býti velmi lehké, naše pak, nic větší nad jejich, zhoła nesnesitelné, tak že jednostejně nařikajíce, ani cizích žádostí snésti nemůžeme, ani svých.

69. Aniž se již sami sobě libíme, aniž nám svět tento právem svým dosti učiniti může: chtěli bychom, aby se přirození všech věcí změnilo, tak veliká jest z rozkoše naše netrpělivost. Který kříž může se tomu trápení přirovnati? aniž jsou jiné muky po smrti. Aniž ďáblové nejbídnější jsou, pro jiné muky a trápení, nežli pro pýchu, nepřízeň, nenávisť a hněv.

70. Patřme na obličejte těch lidí, kteříž těmi vášněmi podjati bývají, jak jsou proměnní, jak pečliví, starostliví, ustálí, ukrutní a hrozni? Týmž způsobem i myslí jejich bývají ztřeštěné. Hněv ze všech vášní nejbouřlivější jest a nejvíce člověka zohavuje. Při-

rození člověka v litou šelmu proměňuje. Prinucuje to činiti, čehož ihned titovati musí.

71. A jakož každé zkormoucení zrak myslí a všeliký soud zastíňuje, tak hněv nejhustějšími temnostmi člověka zaslepuje, aby nic pravého, nic užitečného, nic náležitého a počestného viděti a rozeznati nemohl. Zžírání srdce člověka a hubí všecky oudy jeho a všecko tělo proměňuje.

72. Kterak se na tváři hněvivého člověka neslušná proměna spatřuje? Jaké zamračení, zapálení očí? Škřipání zubův? Slinění? a všeho obličejův bledost? šeredné jazyka zajíkání a křik? Tak, že o tom, který se do zrcadla hněvivý vzhledl, ne darmo praví, že samého sebe nepoznal. Pro tu zakrnělost očí a všeho obličejův svého, hrozí se sám, a tudy odnímá se člověku všeliká vážnost.

73. Všelická dobrota a přízeň odchází od hněvivého člověka, utíkají od něho přátelé, ustupují mu lidé na potkání, nesmí mu žádný na oči, vsudy pusto, všichni naň nevraží a všichni na něho žalují. Za tou příčinou znamenití a slavní muži ničemuž se více nevyhýbali, ničehož snažněji neřájili, jako hněvu a skutkův hněvivých.

74. Což může býti směšnějšího, jako že tak maličké, tak hubeničké zvířátko, člověk, tak se velice zlobí a vztěká? A tak veliké a tak ukrutné a hrozné bouře pro ledajakous ničemnou věc tropí, jako pro věci tělesné, zevnitřní, případné a někdy třeba pro jediné slovíčko. Snadno hněv skrotíš, budeš-li jen pamatovati na ono napomenutí, že se člověku křivda děje, leč se duši ublíží, kteréžto žádný uškoditi nemůže, leč ten, kdož ji má, a to tehdy, když na ni hřích uvede. (Pokračování.)

Provincialové františkánské české provincie v letech 60—750.

Podává P. KLEMENS MINAŘ K, O. F. M.

V době největšího úpadku české provincie r. 1601 o svátku sv. Šimona a Jůdy zasedala kapitola v Brně v klášteře sv. Bernardina. Už z toho lze poznati neobyčejný nedostatek členů v provincii, že jen čtyři kapituláři byli přítomni. Předsedal komissar¹⁾ horního Německa, P. Antonín Kemmerer. Za provinciala byl zvolen David Hicker, definitory stali se Bernardin Felsch a Jan Textor. Zbývající dvě místa definitorská zůstala pro nedostatek kapitulářů neobsazena.

Za provinciala Davida Hickera obdrželi františkáni r. 1603 kostel a klášter u P. Marie Sněžné v Praze, který začali příštího jara opravovati. Dne 15 února 1611 bylo 14 františkánů u P. Marie Sněžné pro katolickou víru umučeno a jejich mrtvoly zhanobeny.

¹⁾ Commissarius Germaniae superioris byl představený a ochránce provincii v Rakousku, Uhrách a Polsku. První komissar byl ustanoven r. 1582. Poněvadž však pocházel obyčejně z Itálie nebo Španělska, nepožíval důvěry a nepovznesl se téměř nikdy na komissaře nacionalního v pravém slova smyslu. Komissaři udrželi se v těchto zemích skoro 80 let. Jejich moc nebyla veliká ani stejná a jevila se často jen tím, že svolávali kapitoly a potvrzovali volby. Srovnej Holzapfel, Handbuch 443.

R. 1677 zahájen byl kanonický proces jejich blahověčení, který však nebyl dokončen.²⁾ Na podzim r. 1611 uvedeni byli do kláštera P. Marie Sněžné noví františkáni a drží klášter doposud.³⁾

2. Dne 26. dubna 1608 shromáždila se kapitola v Jindřichově Hradci.⁴⁾ Úřad provinciala svěřen Aleši Emilu Kekhovi, rodáku Videňskému, členu provincie P. Marie v Uhrách. Kustoda kronikář nezná. Úřad definitora nastoupil Daniel Kiswetter, Matyáš Claudius, Kristof List a Jan Georgius. Za provinciala Aleše Kekha provincie se povznesla a obživla.

Při té kapitole předsedal komissař P. Altons de Requesens, který tam přednesl přání sv. Otce a kardinála protektora řádu, aby kapituláři postoupili jeden klášter italským reformatům,⁵⁾ kteří měli býti provincií vzorem a kvasem k zdokonalení. Kapitola ten návrh přijala a určila pro reformaty klášter sv. Bernardina v Olomouci. Již dne 27. července 1608 přišlo jich několik se svými předáky P. Rafaelem a P. Valeriánem. U přítomnosti komissaře Alfonsa de Requesens uvedl je do kláštera olomuckého provincial s několika definity. Provincial si vymínil při té příležitosti, že klášter, kostel a celé zařízení zůstane majetkem provincie, a že reformati budou provinciala a jeho nástupců poslouchati jako všichni ostatní členové provincie. Pohřichu jejich příklad nebyl hodný následování. Svářili se, přeli, až pak za necelý rok svého pobytu bez vědomí provinciala z kláštera prchli.

Dne 19. června 1609 k veliké radosti olomuckého biskupa, kardinála Františka Dietrichštejna, provincial usadil v opuštěném klášteře v Olomouci řádné a vzorné členy české provincie.

Kolem velikonoce 1610 přišli do provincie noví reformati. Byli to Poláci, kteří odešli z polských klášterů. Spojivše se s několika potulnými reformaty z Itálie, přibyli do Olomouce a lstivě obsadili klášter sv. Bernardina. Dovědév se o tom kardinál Dietrichštejn, pozval provinciala, definity a guardiany do františkánského kláštera u sv. Jana Křtitele v Kroměříži na schůzi, aby pojednali o tom, jak by se předešlo podobným pohoršlivým případům s potulnými reformaty.

Schůze, jež zasedala 16. června 1610, účastnil se též kardinál Dietrichštejn. Nejprve se ujal slova provincial Emil Aleš Kekh a mluvil o reformatech jak místo dobrého příkladu rozšířili neposlušnost a pohoršení, že byli pro českou provincii bez významu, jelikož neuměli ani česky, ani německy. Klášter olomucký, nejlepší v provincii, jest prý útočištěm uprchlých polských reformatů, kteří si neváží reholní kázně ani katolické víry, což jest škodlivě a nedůstojno provincie jež se rozkládá v krajích od bludařů obydlých. Na konec žádal posluchače o radu. Usnesli se, že podají

²⁾ Viz o tom u K. Minařika, Čtrnácte ctihod. mučedníků Pražských z řádu sv. Františka, Praha 1911.

³⁾ Wrbezansky, Nucleus 45, praví, že 24. ledna 1605 konala se kapitola při níž zvolen za provinciala Matyáš Berndt; definitoři nejsou známi. Matyáš Berndt vzdav se provinciala u odešel do sv. Země, kde se stal představeným kláštera v Jerusalemě.

⁴⁾ Wrbezansky l. c. klade ji na 13. října 1607.

⁵⁾ Po r. 1517 rozdělili se františkáni na čtyři rodiny: Observanty, rekolekty, exkalceaty a reformaty, kteří měli sice jednoho generala, ale různé stanov. Všecky ty rodiny spojil papež Leo XIII. r. 1897 v jeden celek.

o tom zprávu papeži Pavlu V., kardinálu protektoru řádu a generalovi, aby v té věci zjednali nápravu. Listy poslali ještě toho dne.

Za krátký čas odpověděl na stížnost české provincie general i kardinál protektor, že si nepřál, aby v těch končinách byl reformatký klášter eximovaný z moci provincialovy, nýbrž naopak žádá, aby se reformati úplně podrobili provincialu. Dohled na to, aby se reformati poddali, svěřil provincial kardinálu Dietrichštejnovi. Jeho zakročení mělo ten účinek, že ještě před kapitolou 1611 kustos reformatů Gabriel Grodecensis slíbil provincialovi v přítomnosti kardinála Dietrichštejna naprostou poslušnost.

3. Ale již na příští kapitole, jež se slavila v Brně, dne 6. září⁶⁾ 1611, zapomněli předáci reformatů na slib poslušnosti a roznitili veliký spor. Trvali na tom, že jim patří volební právo činné i trpné, ale o poslušnosti k provincialovi nechťeli slyšeti. Proto jim členové provincie upírali volební právo. Nastala hádka a křik. Posléze na zakročení kardinála Dietrichštejna a komissáře Bonaventury Daumia, kteří byli přítomni, reformati slíbili provincialu poslušnost a byli k volbám připuštěni. Za provinciala byl zvolen David Hiker, za kustoda Aleš Emil Kekh; definitorem stal se Jan Jiří [Latap], Wolfgang Loch, Václav Zalesky a František Perez.⁷⁾ Záležitost reformatů zdála se po té kapitole odbyta. Leč reformati upadli brzy do starých chyb, potulovali se, dělali pohoršení, až z kláštera olomuckého utekli [1617?].

4. Dne 15. listopadu 1614 sešla se kapitola v Brně u sv. Bernardina. Súčastnil se jí kardinál František Dietrichštejn i komissář Bonaventura Daunius. Úřadem provinciala vyznamenán byl Václav Zalesky z Pruska, úřadem kustoda David Hiker; za definitora vybrán byl [olomucký guardian a kustos reformatů] František Montinus, [kroměřížský guardian] František Starz, [brněnský guardian] Bonaventura Orlik svob. pán z Laziska a [jindřichohradecký guardian] Jakub Appelius

Za provinciala Václava Zaleského vrácen byl r. 1614⁸⁾ české provincii býv. františkánský klášter v Nise, v němž zřízen byl před tím biskupský seminář. Příštího roku 1615 drželi již reformati kláštery v Unčově, Hlivicích a Těšíně; počítáme-li v to klášter v Olomouci, měli čtyři řeholní domy a snažili se, aby utvořili v české provincii co možná samostatnou kustodii reformátskou. Proti těm snahám vystupoval provincial co nejrozhodněji. Na generální kongregaci v Římě 1615 ohradil se proti počínání reformatů a obdržel psaný rozkaz pro všechny reformaty v Olomouci, Unčově, Hlivicích a Těšíně, že se mají podrobiti správě českého provinciala. Václav Zaleský zmíněný písemný rozkaz odevzdal komisaři, ale ten s jeho provedením odkládal.

Když se provincial dověděl, že se nestalo podle rozkazu generální kongregace, vypsál provinční kongregaci na červenec 1616

⁶⁾ Wrbezanský Nucleus 4. chybně 7. září.

⁷⁾ Podle rukp. Tabulae capitulares Prov. Boh. 1611 - 1675 (arch. frant. v Praze, odděl. XXX.) byly obsazeny kláštery v Brně, Kroměříži, Znojmě, Praze, Jindř. Hradci, Plzni, Bechyni, Kadani, Tachově, V. Hlohově a Olomouci. O klášteře kroměřížském děje se zmiňuje již r. 1614. Slov. „Nomina scripta P. P. et F. F.“ v arch. frant. v Praze odděl. XXVIII. č. 10. str. ..

⁸⁾ Srovnej Chrysogonus Reisch O. F. M., Die Franziskaner im heu igen Schlesien vom Anfange des 17. Jahrh. bis zur Säkularisation (Zeitschrift des Vereines für Geschichte Schlesiens XLVII. 1913) 277.

do Prahy. Kustos reformatů se dostavil, ale komissař ke kongregaci nepřišel. Shromáždění zástupci provincie shodli se v tom, že jest nutno a spravedливо, aby se reformati poddali provincialovi, což komissař později u přítomnosti kardinála Dietrichštejna schválil a potvrdil příslušný dekret svým podpisem. V lednu 1617 přibyl provincial do Olomouce a vykázav se dekretem komissařovým, žádal reformaty znova, aby se podrobili jeho vrchní správě. Reformati slibili naprostou poslušnost. Leč když provincial odcestoval do Nisy k arciknížeti Karlu, biskupu vřatislavskému, reformati bez vědomí provinciala a proti svému slibu poslušnosti svolali kongregaci reformatické kustodie a ustanovili proti právu pro své kláštery představené. Rozhodli se, že se provincialu nikterak nepodrobí a za tím účelem vyhotovili a poslali listy do Říma a komissaři do Vídně. Aby svůj záměr tím snáze provedli, učinili kardinálu Dietrichštejnovi návštěvu, prosíce o jeho podporu; ale kardinál je napomenul, aby poslouchali a podrobili se provincialovi.

Zvísitovav kláštery v Čechách, přibyl provincial v létě 1617 do Brna, kde se dověděl o vzpouře reformatů a hned se vydal na cestu do Olomouce ke kardinálovi, který ho stran reformatů k sobě povolal. Co s kardinálem vyjednával, není známo. S definitivou a guardianem kroměřížským Františkem Starzem navštívil také olomucký klášter, kde zastihl jen čtyři reformaty. Ostatní nebyli doma. Přítomní reformati slibili provincialu poslušnost, ba nabídli mu i klášter, aby v něm usadil členy své provincie, leč provincial nemaje k tomu dovolení od komissaře, spokojil se slibem poslušnosti a odcestoval do Unčova. Od kustoda nově ustanovený guardian olomucký P. Felix Mechovius vrátiv se domů a zvěděv, co se stalo, hodlal reformaty co nejdříve osvoboditi z područí provincialova a pobídl kustoda, aby se osobně odebral ke komissaři do Vídně. Kustos na oko poslechl a šel s Františkem Starzem až do Brna, ale odtamtud ze strachu před generalem řádu tajně prchl i se svými stoupenci do své italské provincie. Tím asi dohráli reformati v české provincii svou úlohu.

5. Nedlouho potom dne 20. září⁹⁾ 1617 za předsednictví komissaře Bonaventury Daumia a v přítomnosti kardinála Františka Dietrichštejna zahájili zástupci provincie kapitolu v Brně. Úrad provinciala ujal se Jakub Appellius, v úrad kustoda uvázal se Václav Zalieský, úrad definitora nastoupil Matiaš Claudius, Ludvik Lorerus, Martin Fortunatus a Jan Mokelius.¹⁰⁾

Za vzpoury českých stavů pobořen byl při obležení města františkánský klášter v Plzni (1618), příštího roku byl zpustošen klášter v Bechyni a 19. listopadu 1619 spálen klášter v Jindřichově Hradci. Ze Znojma byli františkáni na čas vyhnáni. V Olomouci a Brně zkoušeli značné příkoří od bludařů.

Dne 20. března 1619 provincial Jakub Appellius v Olomouci zemřel a správy provincie ujal se vikář Václav Zaliesky. Krátce

⁹⁾ Wrbez. l. c. chybně 29. září.

¹⁰⁾ Kromě vyjmenovaných klášterů při kapitole 1611 obsazeny byly řeholní domy v Unčově, Hlivičích, Nise. O kláštere v Těšíně neděje se zmínka, snad jej reformati opustili. Kardinál Dietrichštejn daroval františkánům nový klášter ve Žďáru na Moravě, v němž se usadili hned po kapitole 1617. Tabulae capitulares ad a. 1617.]

před vzpourou frantiskáni opustili v Kroměříži klášter u sv. Jana Křtitele v městě a přesídlili s dovolením kardinala Dietrichštejna za město k nejsv. Trojici.¹¹⁾ Klášter vystavěl P. František Starz nákladem kardinala Františka Dietrichštejna.

6. U přítomnosti kardinala Dietrichštejna a komissaře Jeronýma Strassera zasedala kapitola dne 28. června 1621 v Brně. Za provinciala vybrán byl Aleš Emil Kekh z Vidně, který po deset let spravoval klášter u P. Marie Sněžné v Praze. Kustodem ustanoven byl Václav Zalesky, definity stali se Bonaventura Orlik, Antonín Neuburg, Řehoř Lomnický a František Frosch.¹²⁾ Za provincialatu Aleše Kekha, který řídil provincií šest let. opraven byl r. 1622 klášter v Jindř. Hradci.¹³⁾ R. 1626 opustili frantiskáni klášter sv. Maří Magdalény u Nisy a přestěhovali se na předměst. v Nise do kláštera P. Marie in Rosis, který vystavěl arcikníže Karel biskup vratislavský.¹⁴⁾

7. Pro válečné nepokoje, hlad (1623) a morovou ránu (1625) svolána byla příští kapitola teprv na 17. září 1627 do Brna. Súčastnil se jí kardinal Dietrichštejn i komissař Antonín a Galbiato, jenž byl zároveň provincialem v Bavořích. Úřadem provinciala poctěn byl Václav Zalesky (2°), úřad kustoda přijal Řehoř Lomnický, definity stali se David Hicker, Jiljí Smout (Schmaudt), Jiljí Wagnerus a Jiljí Rudolphi [Bortke].

Na té kapitole zavedena byla v provincií italská reforma.¹⁵⁾ Kapitulaři dali svolení k založení kláštera ve Voticích, jež vystavěl hrabě Sezima z Vrtby ve dvou letech. Již po kapitole v Brně 1630 byl klášter osídlen. Představeným stal se Řehoř Lomnický. V letech 1627—34 přišli do české i okolních provincií reformati z Milánska z města Galbiata, ale pro svou panovačnost se neudrželi.

8. Příští kapitola zasedala dne 12. května 1630 v Brně. Súčastnil se jí také kommissař a bavorský provincial Ambrož (Antonín?) a Galbiato. Kapitulaři odevzdali úřad provincialský do rukou Jiljího Wagnera, úřad kustoda svěřili Matyáši Berndtovi,¹⁶⁾ za definity zvolili Antonína Neuburga, Františka Thomasa, Františka Frosche a Michala Winklera. Sekretářem provincie stal se František Thomas.

9. Po třech letech slavila se kapitola opět v Brně, dne 17. září 1634. Předsedal nový komissař Michal Chumar a přítomen byl kardinal František Dietrichštejn. Volební hlasy na provinciala obdržel Bonaventura Orlik. Kustoda nezná ani kronikář. ani kapitolní tabulky. Definity stali se Jiljí Wagner, Vojtěch Karkowitz, Jiljí Pollein a

¹¹⁾ Již kapitola z r. 1617 ustanovuje a posílá P. Františka Starze za představeného do Kroměříže k nejsv. Trojici. (Tabulae capit. ad. a. 1617.)

¹²⁾ O klášteře v Unčově a v Hlivičích kapitolní tabulky se nezmiňují.

¹³⁾ Také v Plzni (1620) a v Bechyni (1623) byly kláštery osídleny a opraveny.

¹⁴⁾ Reisch, Die Franziskaner in Schleisen 278, píše, že základní kámen položil vratislavský biskup dne 20. června 1620.

¹⁵⁾ Česká františkánská provincie patřila hned od svého založení k provinciím observantským. Toho r. 1627 přidala se k reformátským. Pro dobrovolníky nového směru určen byl r. 1627 klášter v Praze, příštího roku v Tachově a Kadani, r. 1630 v Jindř. Hradci, až pak r. 1662 na kapitole v Jindř. Hradci prohlášena byla celá provincie za reformovanou. Stanovy reformátů českých pořizeny podle generálních stanov reformátských a podle stanov provincie rakouské, která již dříve přijala reformu. Srv. Wrbczansky Nucleus 27. 28.

¹⁶⁾ byl to týž, jenž byl r. 1605 provincialem.

Michael Jahn. Provincial svolal na 20. února 1636 kongregaci do Brna, ale sám se jí pro nemoc nesúčastnil. Nedlouho po kongregaci zemřel býv. provincial Emil Aleš Kekh a nevyrovnatelný přítel františkánů kardinal František Dietrichštejn.

10. Dne 12. dubna 1638 konala se kapitola v Olomouci a trvala 8 dní. O výživu kapitulářů staral se Ondřej Orlík svob. pán z Laziska, kustos kapituly olomucké a probošt u Všech svatých. Předsedal opět komissar Michal Chumar. Úřadu provinciala ujal se Jiljí Rudolf Bortke, úřad kustoda přijal Bonaventura Orlík, úřad definitora nastoupil Jiljí Schiesel, Melichar Lukáš, Ludvík Gessner a Bonaventura Pavo. Po volbách zavítali na kapitolu prelat z Louky u Znojma, z Brna (Zabrdovic), Hradiště u Olomouce, z Velehradu, Rajhradu, ze sv. Hippolyta u Znojma a augustiniánský převor od sv. Tomáše z Brna.

Dne 23. ledna 1639 vrácen byl františkánům po 83 leta od bludařů obydlený klášter v Javoru ve Slezsku. Pčinil se o to provincial a svob. pán Jiri Ludvík Starenberg. Na kongregaci,¹⁷⁾ jež zasedala v únoru 1639 v Brně za předsednictví Michala Chumara, františkáni ustanovili, že se ujmou bývalého kláštera v Kladsku, což učinili r. 1643.

11. Příští kapitola shromáždila se v Olomouci, dne 29. července 1641. Za předsednictví komissare Františka Maxencia ab Arco zvolen byl provincialem Ludvík Gessner, rodilý z Kadané, na kustoda byl povýšen Jiljí Rudolf Bortke, za definity byli vybráni František Frosch, Antonín Snetlagen, František Lev a Konstantin Dubský [z Dubé].

Když r. 1642 Švédové vtrhli do Slezska a na Moravu, nastala františkánům v Javoru, V. Hlohově a v Olomouci, doba utrpení. Z Olomouce většina ba skoro všichni kněží prešli ve františkánském klášteře však P. Michal Jahn vytrval, vyčkal Švédy - získal si přízeň jejich velitele, který mu dovolil, aby konal v katedrále pro katolíky bohoslužby. Neméně strádali františkáni, kteří po dobytí Kroměříže 1643 utíkali do jižní Moravy a do Čech. Nejhorší však rána stihla františkány v Brně. Když táhli Švédové na Brno, posádka brněnská zapálila předměstí, při čemž lehl popolem klášter františkánů i františkánek u sv. Josefa Synové sv. Františka odešli do Čech, ale když Švédové odtáhli, vrátili se do Brna, klášter znova vystavěli a přebývali v něm asi dva roky. Ježto však Švédové opět přitrhli k Brnu, znova byl františkánský klášter rozbourán, aby se mohli obhájci lépe brániti, a vskutku po 4 měsíce vzdorovali nepříteli, který pak s hanbou odtáhl. Františkáni nemajíce peněz na zbudování kláštera sv. Bernardina, žádali o dovolení, aby směli sloužit mše svaté v kostele sv. Magdalény, který později obdrželi darem a vystavěli u něho r. 1650—3 klášter. Tak zanikl starobylý kostel a klášter sv. Bernardina, v němž se ukazovala cella sv. Jana Kapistrana a jeho rukou na zdi napsané znamení sv. Kříže.

12 Dne 11. října¹⁸⁾ 1644 shromáždil kapitolu komissar František Maxencius ve Voticích. Ve správu provincie uvázal se tento-

¹⁷⁾ Na té kongregaci neděje se zmínka o klášteře ve Žďáru. Naposled byl ten klášter obsazen r. 1638.

¹⁸⁾ Kapitolní tabulky praví, že byla 24. ledna.

krát Ludvík Gessner z Kadaně, kustodem stal se Jiljí Pollein, za definity byli vybráni Melichar Lucas, Bonaventura Pavo, Jan Kapistran de Vos a Jeroným Žatecký. Při kongregaci, kterou obeslal provincial r. 1646 do Prahy, zvolen byl místo zemřelého Melichara Lucase za definitora lektor a quardian z Jindř. Hradce P. Michal Jahn.

Za provinciala Ludvíka Gessnera povznesly se v provincii studie filosofické i bohoslovné a v Praze založeno 1646 stálé studium filosofické vedle stávajícího již bohoslovného. Na katedru zasedli členové provincie, kteří vykonali lektorské zkoušky v cizině, hlavně v Belgii, v dřívějších dobách dosazoval lektory z Italie a Rakous generální komissař.

13. R. 1647, dne 15. listopadu zasedala kapitola v Jindř. Hradci. Předsedal opět generalní komissař František Maxenc ab Arco. Za provinciala byl zvolen Jiljí Pollein z Pruska, za kustoda Ludvík Gessner, za definity Michal Jahn¹⁹⁾ František Leo, Berthold Turcian a Konstantin Dubský. Kapitulu vydržoval hrabě Adam Slavata. patron jindřichohradeckého kláštera. Kapituláři počtem skoro 30 osob byli pozváni od Jesuitů ke stolu.

14. Přišla kapitola slavila se dne 24. října 1650 ve Znojmě. Předsedal opět Frant Maxenc ab Arco. Na úřad provinciala byl povýšen Michal Jahn, lektor filosofie, za kustoda vybrán byl Konstantin Dubský, za definity zvoleni byli Bonaventura Pavo, Jan Kap. de Vos, Jeroným Žatecký a David Peške. Při kapitole zřízeno bylo druhé studium filosofie v Nise.

Na kongregaci ve Znojmě r. 1651 předsedal již nově ustanovený generalní komissař Jiljí Schiesel z provincie rakouské, který před 13 lety byl definitorem a lektorem v české provincii. Nejspíše jeho působením zavedla kongregace v provincii stanovy, dle nichž žili reformáti v Rakousích. Při kongregaci přesazeni byli představení klášterů a do provincie přijati na vlastní žádost dva Hybernové z kollegia u Prašné brány v Praze.²⁰⁾ Kongregace založila třetí studium filosofické v Olomouci.

R. 1651 hrabě Maxmilian Valdštejn daroval františkánům místo pro kostel a klášter v Turnově, k němuž posvěcen základní kámen dne 1. května 1651. Zatím co se klášter stavěl, působil mezi obyvatelstvem na Turnovsku missionář P. Antonín Péro (rodák z Prahy) a Jeroným Lancz (z Jind. Hradce), kteří obrátili katechisováním a kázáním mnoho protestantů. R. 1652 kázal v okolí Turnova P. Vitalis Hofrichter (z Kladrub) a P. Jeroným Žatecký (z Pardubic), kteří přivedli ke katolické víře několik tisíc protestantů. V Sobotce u Jičína missionářil P. Alexander Radlinský (z Mor. Ostravy).

V té době působil P. Jan Kap. de Vos jako missionář v okolí Javoru ve Slezsku s velikým úspěchem; získal si také značné zásluhy o stavbu kláštera javorského. Téhož r. 1652 vystavěli františkáni ve Vel. Hlohově kostel, jenž za války švédské (asi r. 1642) vyhořel a opravili klášter ve Znojmě.

¹⁹⁾ Byl rádcem Ferdinanda III. a Leopolda I., od roku 1656 biskupem v Mostaru.

²⁰⁾ P. Bonaventura Bruodinus a P. Ant. Bruodinus, známý spisovatel.

15. Podle předpisu reholních stanov shromáždila se kapitola dne 6. září²¹⁾ 1653 v Jind. Hradci za předsednictví gen. komissaře Jiljiho Schiesela.²²⁾ Kapituláři svěřili úřad provinciala Konstantinu Dubskému, úřad kustoda vložili do rukou Jiljiho Polleina, úřad definitorský odevzdali Bernardinu Götzovi, Severu Herbstovi, Františku Begesovi (také Böges) a Bernardinu Lattkeovi.

Na kongregaci, kterou provincial svolal na 12. pros. 1653 do Brna, kapituláři přijali místo pro klášter ve Slaném, jež holdal vystavěti pan Ignác Borita z Martinic. Druhá kongregace byla 18. dubna 1655 ve Znojmě.

16. Také na příští kapitole, jež se slavila dne 27. srpna²³⁾ 1656, předsedal komissař Jiljí Schiesel. Provincialem stal se tam Jiří Pollein, kustodem Bernardin Lattke, definitory Ambrož Valenta, Rafael Drombsdorf, Maxenc Bittner a Jindřich Clarus.

17. Při kapitole v Jindr. Hradci, dne 8. září 1659 předsedal nový generální komissař Pavel de Tauris. Kapituláři zvolili za provinciala Bernardina Lattkea, za kustoda Františka Begesa, za definitory Jana Kap. de Vos, Elekta Zwinnera, Antonína Bruodina, Hilariona Špačka. Sekretářem provincie stal se Jindřich Clarus.

Na žádost hraběte Vrbny kapitola přijala klášter v Opavě. n-prosbu hraběte Žďárského ujala se místa pro klášter v Hájku u Prahy a na přání pana Matěje Jiřího Kapety z Dačic přijala kapitola místo „na Stráni“ v Dačicích na Moravě pro klášter a kostel sv. Antonína.

Při té kapitole předsedal komissař naposled, neboť brzo potom úřad generalního komissaře byl zrušen. Od té doby general řádu jmenoval zvláštního visitatora z některé sousední provincie, jehož úkolem bylo visitovati všechny kláštery a reholníky, svolati kapitolu a jí předsedati. Po skončení kapitoly odebral se visitator do své provincie a tím přestala též jeho právomoc. Proto na příští kongregaci v Praze, dne 20. června 1661 předsedal již provincial Bernardin Lattke. Kapituláři tam shromáždění ustanovili, že ve všech klášterích mají se konati každý rok osmidenní duchovní cvičení a dali dovolení, aby ve Vel. Hlohově založeno bylo bratrstvo na vysvobození duší z očištění.

18. První visitator české provincie byl P. Jan Jakub ab Alzano, který na rozkaz papeže Alexandra VII. navštívil všechny kláštery a svolal kapitolu na 4. prosince 1662 do Jind. Hradce. Kapituláři zahájivše volby, ustanovili za provinciala P. Konstantina Dubského, za kustoda Elekta Zwinnera, za definitory Mikuláše Götze, Antonína Kemlera, Jindřicha Clara a Patrika Palleta. Krátce před kapitolou dne 11. srpna 1662 vyhlásil papež Alexander VII. bullou „Debitum pastoralis officii“ českou františkánskou provincií za reformovanou, poněvadž již všechny kláštery zachovávaly reformu. Na základě té bully visitator při kapitole slavnostně ohlásil, že česká provincie zařazena jest do počtu provincií reformovaných. Z toho důvodu zrušeny byly stanovy z r. 1653 a zavedeny nové stanovy směru čistě reformátského, jež vyšly tiskem v Praze u Urbana Goliáše

²¹⁾ Wrbcz. l. c. špatně 8. září.

²²⁾ Jeho působením znova zavedeny v provincii stanovy pořizené dle stanov provincie rakouské. Vydány byly tiskem v Nise.

²³⁾ Recte 26. srpna. Kapit. tabulky.

r. 1662 nebo spíše r. 1663; letopočet není ve stanovách výslovně udán. O ceně těchto stanov svědčí to, že s malými změnami a po nedlouhé přestávce dočkaly se několika vydání a byly v platnosti skoro 200 let.

Kongregace svolaná r. 1663, dne 23. října do Slaného ustanovila, že místo staříckého provinciala půjde do Říma na generalní kapitolu r. 1664 P. Jindřich Clarus. Při té kapitole měl na počest císaře Leopolda I veřejnou disputaci z celé theologie P. Vilém Antonín Brouček u přítomnosti kardinala Kolonny a prelátů církevních, čímž získal sobě i české provincii velikou čest. Disputaci předsedal a námitky činil lektor bohosloví a spisovatel P. Antonín Bruodinus. Ta disputace nemálo asi přispěla k tomu, že generalní kapitolu dne 31. května 1664 prohlásila bohoslovecký františkánský ústav u P. Marie Sněžné v Praze za generalní studium čili řádovou fakultu, jež podléhala právomoci generala řádu a jejíž absolventi měli právo, složivše zkoušky, býti lektory na provinčním studiu.

20. R. 1665 visitoval českou provincii P. Athanáš z Mnichova, který svolal kapitolu do Jind. Hradce na 8. září 1665. Tam se stal provincialem mladý, učený lektor Jindřich Clarus, kustodem Antonín Kemler, definitory Didak Weiser, Theodorik Burg. Antonín Vilém Brouček a Julius Voigt.

Provincial jsa na visitaci, v Olomouci onemocněl a zemřel 12. srpna 1666, a krátce potom zvolen byl za vikáře provincie v Brně (8. září) bývalý kustos Antonín Kemler; místo něho povýšen byl za kustoda Antonín Vilém Brouček a za definitora Jiljí Pollein. Úřad sekretáře svěřen P. Archandělu Masculovi. Vikář slavil kongregaci 19. října 1666 ve Znojmě, kde se kapituláři rozhodli, že se uvážou v držení kláštera v Hostinném u Vrchlabí, jež jim nabídl hrabě Vilém Lamboy. Rovněž přijali od knížete Karla Eusebia Lichtenštejna bývalý svůj klášter v Hlupčicích.

Na generalní kongregaci v Římě r. 1667 konal na počest císaře Leopolda u přítomnosti kardinala, biskupů, prelátů a zástupců celého řádu slavnou disputaci z celého bohosloví P. Bernard Sannig, který mimořádnými vědomostmi a formou důkazů získal si veliké slávy. I tentokrát předsedal disputaci P. Antonín Bruodinus. Jmenovaná kongregace dovolila české provincii, aby přijala starobylý název sv. Václava a užívala pečeti, s obrazem téhož světce; od počátku 17. století měla česká provincie za patrona sv. Bernardina Sienského, jehož obraz vyznačen byl také na provinční pečetí.²⁴⁾

Dovolení ke kongregaci, kterou vikář vypsál na 22. dubna 1668, udělil Jan Molino a Navarete, jenž po přestávce sedmi let jmenován byl generalním komissářem těchto krajů.²⁵⁾ Kapituláři zvolili na místo zemřelého Julia Voigta za definitora staříckého, zasloužilého P. Konstantina Dubského

(Pokračování.)

²⁴⁾ Wrbczansky (Nucleus 30) praví, že na pečetí provincie byl obraz bl. Bernardina z Feltra, ale četně zachované pečeti neklamně dokazují, že jest to obraz sv. Bernardina Sienského, který byl patronem rakousko-česko-polské observantské provincie.

²⁵⁾ Od té doby generalní komissář se nezdržoval v těchto končinách, nýbrž v Římě a nevisitoval provincie osobně.

Vysoký Hrádek (u Týna n. Vlt.)* s mnohými jinými statky patřil po mnohé věky až do r. 1825 rodu svobodných panů Malovců. Dosud viděti lze znak jejich (známý přepůlený kůň) nad branou východní vnější a nad branou jižní vnitřní, obnovený začátkem století minulého, s iniciálkami W. M. 1805.

V kostele křtěnovském, kam jest Vysoký Hrádek přifařen a jehož patronát měli baroni Malovcové, jest u hlavního vchodu v levo zazděn náhrobní kámen dosti ještě zachovalý s písmem jen uprostřed méně čitelným, kteréž ošoupáno tím, že mužská mládež se o desku tu při službách Božích opírala a ji odřela. Nápis má toto znění v majuskulch:

Letha Panie

1700 dne X Junii
wykročil se swieta
tohoto urozeny a
statečný rytirz pan
pan Bohuslav Malowetz
z Cheynowa a Winter-
berka Hradku a
we welkym Zdijskowie
wieku sweho 49 leth.
Gemu Bože rač datij
radostne smrtwich wstanij.

Na severní straně vnější ve zdi chrámové zasazena malá deska náhrobní písma nyní již nečitelného. Dle pamětní knihy farní zněl nápis takto:

Hier ruhet Franz Borgias Maxmilian Freyherr Malowetz von Cheynow und Winterberg. Er starb am 29. Juli 1790 in seinem 63 Lebensjahre. Gewidmet von seiner Enkelin Theresia Freyin von Malowetz Cheynow und Winterberg Geborene Gräfin Gorssy.

V parku na Vysokém Hrádku leží úlomek náhrobního kamene, který sem přenesen byl ze zrušeného tamního pivovaru. Uražen je kus hoření a na pravé straně přisekán celý okraj i s písmeny, patrně za tím účelem aby se silná kamenná deska hodila za dlaždici pod káď. Osekaná písmena v pravo kromě těch, která jsou nahoře uražena, dají se snadno doplniti, jak v závorkách naznačeno. Kusý nápis pak zní:

.
(uroze)ny a state(čny)
(ryt)irz pan Fran(ti)
šek Fruwein z (Podo)
li pan na Klad(ru)
bech mage wieku 66 let.

Jak se náhrobek Fruweinůw (1736 byl pánem na Kladrubech) dostal na Vysoký Hrádek, bude nesnadno rozlušiti. Patřily Kladruby, kdysi rodu Malovců.

Dr. M. Kovář.

*) Sedláček Aug. Hrady a zámky VII. (Pisecko), 278.

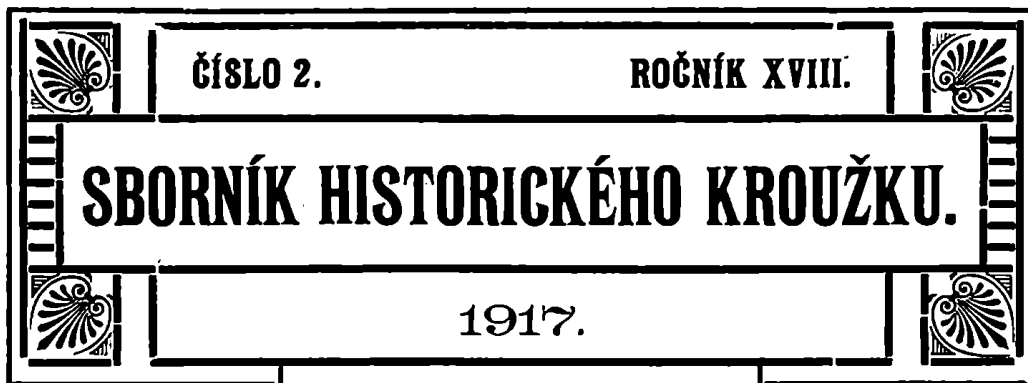
Teige Josef dr., Základy starého místopisu Pražského (1437—1620). Oddíl I. Staré Město Pražské, díl II. Ochoz XIIa—XXX. 4° (VII—902). Praha 1915, nákl. obce král. hl. m. Prahy.

Základní dílo V. V. Tomka obdrželo pilného pokračovatele v archivu dr. Jos. Teige. I. díl obsahoval střed Starého města Pražského (ochoz I—XII.), II. díl podává část západní (ochoz XIIa—XXX). Zvláště vytknutí sluší listiny a zápisy, týkající se kostela M. P. na Louži (30—56), sv. Linharta (69—81), sv. Mikuláše na starém kurném trhu (82—143), kolleje Všech Svatých (andělské) 181—204, kostela sv. Valentina 267—288, špitálu Křižovníků s červenou hvězdou 329—436: klášter sv. Klimenta a nynější Klementinum 381—441 stopovati lze tu jak dřívější domy zakupovány pro mohutnou stavbu kolleje jezuitské, kostel sv. Martina Menšího je stotožněn s kaplí sv. Eligia na místě, kde nyní je zimní refektář semináře v ulici Platnéřské, rovněž pro kostel a klášter sv. Jiljí 672—698 je tu řada dosud neuveřejněných listin, pro kollej Nazaretskou 761—772, Londovu 787—794, kaple Betlemská 795—869 na místě č. 255, a ne jak nyní označeno je nápisem, který majitel nedal upevniti na místě vlastním, kostel sv. Filipa a Jakuba 871—881. Pracná a namáhavá sbírka původních listin a zápisů jest vitaným pramenem pro historika církevního a kulturního, který jest vděčen jak pořadateli tak i obci Pražské, která nákladné dílo toto svým nákladem vydává. r.

Časopis Moravského musea zemského. Redaktorové Dr. H. Traub, Dr. K. Absolon a Dr. J. Podpěra. R. XV. 8° 355. Brno 1915—1916, nákl. Moravské musejní společnosti. (Brno, Musejní ulice 2). K 2.

Moravská musejní společnost jest nástupkyní, c. k. mor.-slezské společnosti na zvelebení orby, přírodnictví a vlastivědy, jakož i Musejní sekce c. k. mor. společnosti hospodářské, vydává svůj časopis ve dvou sešitech ročně za poměrně nepatrnou cenu 2 K, členové společnosti (4 K) dostávají jej zdarma. Ze zajímavého obsahu roč. XV., obsahujícího články zeměpisné, geologické, praehistorické, umělecké, jmenujeme studii Dr. Emila Axmanna, Josef Leopold Zvonař s rozbořem skladeb hudebních, V. Houdka, O vývoji náhrobků moravských po stránce umělecké a Dobromělické náhrobky, Josefa Peška, Frant. J. Schopf a jeho Vesnické Noviny z Čech, Petra Tesaře Výpisy archivu Napajedelského. Jana Tiraye, Jak se žilo na panství Teleckém za posledních pánů z Hradce. Pro církevní dějepis zajímavou je zpráva kommisie pro historicko-archaeologický výzkum velkomoravského hradu Děvína, která zjistila násypy a kopala na hradisku Děvína nad Dunajem při stoku Moravy, čímž zjištěno osídlení na tomto místě, kdežto v okolí Uherského Hradiště není soudobých nálezů ani stop opevnění (viz str. 117. Dr. Jos. Zavadil, Velehrady, Děvíny a Nitra, který jméno Velehrad nepovažuje za jméno vlastní, nýbrž za jméno hromadné. Sídlem sv. Metoděje byl dle Zavadila nejprve Děvín, pak hora sv. Klimenta u Osvětliman, Staré Město t. j. nynější Velehrad byl teprve za Mojmíra II. zakládán po 899, ale nedokončen, že po něm nezůstalo vážnější stopy archaeologické.

Vilém Slavata vybízí svého bratrance Krištofa Slavatu k návratu do církve katolické a do Čech.

Uveřejňuje FR. TEPLÝ.

Mezi českými exulanty, kteří ode všech opuštěni, v cizině šli cestou křížovou, potkáváme se s Krištofem Štastným Slavatou. Pro vzpouru proti Ferdinandu II. odsouzen byl statkem Pakoměřicemi (okr. Karlín) k manství. Ale r. 1628 odchází pro viru z vlasti, prodal Pakoměřice Tomáši Ferd. Teuflovi z Zeilberka. Roku 1631 přišel se Sasíky do Prahy a ujal se, poněvadž mu nevyplatili pohledávku, bývalého zboží svého v P., které zatím v dluzích ujal Oldřich Libštejnský z Kolovrat, 1166 zl. 40 kr. Při konfiskaci fridlandské r. 1634, 16. ledna ztratil Krištof Slavata celé jmění a jen přimluvě Viléma Slavaty děkoval, že konečně r. 1644 9. května cis. resolucí nařízeno, aby mu doplacena jeho pohledávka k nedoplatku tržní smlouvy ut supra 1000 kop miš¹⁾ Vídeňští páni měli za zlé Krištofovi, že bral účast při pohřbu hlav na věži mostní, volil kněžského administrátora pro evangelické kněžstvo. Puzen bídou, neboť prý s manželkou svou Annou, roz. Smolíkovou ze Slavic, ani co jísti, ani šatu neměl, psával Vilémovi, jenž před nim ruky nezavíral — a před svou smrtí naposledy psal příbuznému list plně lásky a prosby, aby jako katolik domů se navrátil. Vilém zajisté jako dobrý patriota si přál, aby česká krev v české zemi a ne v cizině byt svůj našla, časem proti cizincům se zmožla — v tom se svou protekcí nijak neskryval. Koncept dopisu nenese vnočení; ale dá se stanoviti. Pravit o p. Jindřichu Vilémovi Slavatovi na Košmberku, že již po druhé ženat, což se stalo r. 1651 (viz poznámku 9). Vilém umřel r. 1652, 19. ledna. Vroucné přání jeho se nevyplnilo — Krištof Štastný složil v cizině kosti. Neznámo kde.²⁾

Uveřejňuji list, poněvadž líčí v krátkosti jasně poměry náboženské před povstáním, kdy náboženské smýšlení luteránské a kalvinské české panstvo vysoko nadouvalo — a také ukazuje vroucí přesvědčení upřímného konvertity Viléma, jenž si na světě už nic jiného nepřeje než aby s milým pokrevencem svým ve víře sjednocen ve věčné slávě spolu se shledati a přebejvati mohl. List sám kromě genealogických dat rodu Slavatského vyniká jako důkaz, že přestup Vilémův ke katolictví nestal se ze žistných pohnutek, ale z plného přesvědčení o pravdě.

Panu Krištofovi Štastnému Slavatovi.

Urozený pane, pane strejče můj nejmilejší! Služby mý se vším nejlepším od Pána Boha vinšováním jsou VMti každého času volný a hotový. Psaní VMti 23. Maje datýrované tyto dny teprve jsem přijal a z něho, co mně obsírně psáti ráčíte, vyrozuměl.

Předně: v příčině religii že jsem VMti psal a doložil, že upřímně VMti vinšuji a srdečně přeji, abyste VMti zanechajíc bludův k víře sv. katolické samospasitedlné se obrátiti a do vlasti své se navrátiti ráčili, jest to ode mně psáno za tou příčinou, po-

¹⁾ Konfiskace I, 520, II. 820.

²⁾ R. 1633 5. března podle matrik bydlil v Pirně.

něvadž JMtCská král a pán náš nejmilostivější ráci to nařizovati a chtiti míti, aby v Království Českém a v vlasti naší všickni jak páni obyvatelé tak i poddani též víře katolické se přidrželi a, kteří ještě nejsou, se napraviti a vyučovati dali, tak jakž až posaváde v velikém počtu lidu sedlského to se děje a z vyšších stavův všickni páni obyvatelové katholičtí římsí jsou. A já od osoby mé pilně to věřím, že každéj ten, kterej u víře sv. katolické římské postaven není a ne zouplna to, co artikulové v též víře a církvi katolické se vyučují a věří, on nevěří a místa nedává, že mnohých víceji neb méněji scestnejch a bludnejch artikulů se přidrží, a tak k spasení duši své přijíti nemůže vedle patrného³⁾ [znění] Písma sv.: Qui non audit ecclesiam . . . et qui in uno errat . . . Všickni naše předkové vzácné paměti v té víře a církvi katolické byli a [v ní] životy svý dokonali. Než náš pan děd⁴⁾, zustávajíc sám jedinej mužského pohlaví z toho rodu a oženivše se za jednu pannu slečnu z rodu pánův z Hradce, měl s ní hojnou rodinu v počtu jeden a dvacet synův a dcer, z nichž já jsem znal čtyry mužského pohlaví totiž:

pana otce mého [Adama] na Čestíně kostele, pana Jindřicha na Košbergkce, pana Albrechta na Chrasti a p. Zachariaše na Chroustovicích kterej byl VMti pan otec, — tři dcery. Jedna⁵⁾ byla vdaná nejposléze za p. Frydrycha z Žerotína a dvě nevdaný: panna slečna Anička a panna slečna Alžběta.

Týž pan děd náš dal se v věku svém mladém zavésti v království Českém jedné sektě, kterou v vůbec jmenovali Bratři Boleslavští, protože v městě Boleslavě mladé měli svůj kostel, kterémuž zbor říkali a největší počet jich tam bydlelo.

Ti byli lidé sprostní a neučení a na větším díle řemeslníci, jakž u Jehož Mtí pana otce mého byl jeden jménem bratr Martin řemesla ševcovského. Po něm se dostal bratr Jan, řemesla krejčovského. U pana strejce našeho p. Albrechta měli jich zbor a nemálo jich pospolu bylo. Provozovali řemeslo tkadlský.

Jan Jindřich a p. Zachariáš žádného z těch bratrů nechovali, než přicházeli z Chrasti kázati obyčejně v den nedělní. S tím praetextem nejvíce lid zavozovali, že jsou kázali a pravili, že pravá víra jest ta, při kteréž se vedle víry dobří skutkové nacházejí, věříc to, že při jich bratrský sektě nejpobožněji lidé živi jsou a se nacházejí. A jestli že kterej (vzlastě z sprostého řádu, než proti osobám z vyššího stavu to neexequirovali zjevně) vzlastě proti šestému Božskému přikázání hřešil, toho vylučovali a mezi sebou trpěti nechťeli, až se napravil a zjevně přiznal, že se toho nechce více dopustiti. O jinejch vzlastě katolickejch a kteří se jinejch sekt přidrželi, pravili, že na větším díle bezbožně živi jsou a pravou víru míti nemohou. Než oni [jen] že jsou z toho počtu, o kterejch Pán náš a Spasitel praví, že děkuje Jeho Božské Milosti že svou pravdu zatajil před velikejmi a ji vyjevil maličkejm.

³⁾ V orig. archivu jindřichohradeckého psáno opatrného.

⁴⁾ Diviš; r. 1548 pojal Alžbětu z Hradce.

⁵⁾ Mandaléna. V prvním manželství měla Jana z Žerotína, v druhém uvedeného.

Potomně když někteří z Čech a Moravy do cizích zemí se projeli a to nejvíce do Gentu a do Basilií [= Basileje] vzláště pan Karel z Žerotína, p. Vilém z Roupova, pan Václav z Budova atd. naučili se tam bludům kalvinským. Navrátivše se do jich vlasti, bratřím Boleslavským radili, aby některé vtipnější a uče nější do svrchupsaných dvou měst na učení vysílali. Což když se stalo, bludům kalvinským se naučili, s sebou do Čech a do Moravy přinesli a jiný z jich sekt[y] nekazili a zavedli, takže potomně bratři Boleslavští vlastně kalvinského náboženství a bludův se přidrželi.

Naposledy když leta 1609 JMt. císař Rudolf slavné paměti sněm obecní na hradě Pražském držel a stavové čeští, kteří se pod obojí jmenovali, na potvrzení jich náboženství, aby jim takové vedle confessí Augspurské, kterou oni confessí českou jmenovali, v témž království Českém exercirovati a potvrditi ráčil, žádali, JMCská v jedné odpovědi ráčil jim skrze nejv. p. kancléře Českého tehdaž p. Zdeňka z Lobkovic (kterej potomně od císaře Ferdinanda II. knížetem učiněn byl) při přítomnosti své předněsti dáti, že ráčí dobrou vědomost o tom míti, že se v náboženství podobojí všickni spolu nesrovnávají, že někteří mezi nimi jsou z Jednoty Bratrský aneb náboženství Kalvinského. Pročež že ráčí chtítí věděti, který z nich za touž confessí českou žádají. Tehdaž přítomní z stavů dali za odpověď, všickni přítomní že jsou náboženství podobojí a žádnej z nich není z Jednoty Bratrské aneb Kalvinské. Nicméně že chtějí v sněmě se všemi stavy o to dále promluvíti.

Ačkoliv potomně v sněmě mnoho se o tom radili, zdaliž ti z Jednoty Bratrské anebo tito k druhejm přistoupiti mají. Naposledy na tom se snesli, že všickni k té české confessí přistupují a všickni společně jednomyslně JMCskou žádají, aby vedle ní náboženství své v Království Českém provozovati mohli; k čemuž jim povoleno bylo.

Jaké jejich sjednocení bylo, čas ukázal. Když to jejich sjednocení v vůbec vydati a vytisknouti dali, v kterémž nařídili, aby ti podobojí řídili se skrze jejich předního správce duchovního, kterémuž administrator říkali, a ti kteří se předešle z Jednoty Bratrské jmenovali, aby měli svého předního správce duchovního, kterémuž říkali senior. Když administrator na kněžstvo [ty], kteří pod nim byli, světil, tehdy měl senior také při svěcení na jeho hlavu ruce klásti — a když senior svý duchovní světil, tehdy administrator měl též na jeho [= novosvěncovu] hlavu ruce své klásti a tak v městech Pražských ti, kteří od administratora anebo od seniora svěcení byli. Tak i v krajích v království Českém mnohý rozdílný kostely měli a do nich se scházeli: ti kteří pod administratora náleželi, v jich kostelích oltář, crucifix a obrazy svatejch měli a trpěli; ale ti, kteří pod seniora náleželi, v kostelích jejich toho netrpěli. A to trvalo až do léta 1621.

Po slavném vítězství JMCské Ferdinanda II. před Prahou JMCská neráčil chtítí víceji ani v Praze. ani jinde v Království Českém administratora, ani seniora a těch kněží, kteří od nich

svěcení byli aneb k jich správě náleželi, trpěti. Do všech far a kostelů kněží katolické pořádné, od p. arcibiskupa pražského pořádně svěcené, dal dosaditi: v Praze některé řeholníky, kteří prve tu nebejvali, jako na Malý Straně na Aujezdí mnichy Carmelitany reformaty, do kostela farního sv. Mikuláše Patres Soc. Jesu a do Starého města do jednoho kostela Petra scti Francisci de Paulo, do jiného kostela Patres Servity, do Nového města Patres scti Augustini reformaty, do jiného kostela a kláštera Patres scti Benedicti de Monte Serato. A jedno Collegium Soc. Jesu jest v témž městě vyzdviženo. V krajích v témž království jsou v rozdílných místách rozdílný řeholi katolické uvedeny a samejch řádu Societatis v tom čase, co tuto píše, 6 collegia vyzdvižena byla totiž: U Hory Kutný, v Hradci Královém, v Klatovech, v Egru, v Březnici a v Litoměřicích.

Já v mladosti své na Košmberce a na Čestíně kostele byl jsem uveden a vyučen mezi těmi v Jednotě Bratrské a domníval jsem se, že to jest nejlepší náboženství, v kterémž jsem měl naději k spasení duše mé. Ale potomně, když jsem se jinam dostal, kdež jsem našel jiné sekty vzláště následovníky víry katolické římské, poznával jsem to, že musí toliko jedno náboženství dobré a spasitelné bejtí a jednomu každému z těch rozdílných sekt a náboženství že se spasení duše dosáhnouti nemůže. Pročež jsouce pravá víra dar Boží, Bůh všemohoucí skrze obzvláštní vnuknutí Ducha Svěho svatého ráčil mě osvítiti, že jsem k víře samospasitelné katolické římské přistoupil a v té s pomocí Jeho svatou stále život můj dokonám; neb poznal jsem to, že všechny ty controversiae, který se v křesťanství nacházejí, jsou na dvouch artikulech postaveny:

jeden artikul jest, kterému vejkladu Pisma sv. věřiti se má, a druhé, jestliže některé jiné artykulové, který v Písmech sv. zejména a zouplna [nejsou a] se nenacházejí, věřiti se má.

K prvnímu náleží Církev svatá od kteréž a ne od jinejch vejklady Pisma sv. vykládati se mají. A tu potřebí jest poznati, která jest to církev sv. při který se nacházejí tato patrná znamení: totiž: antiquitas, ubiquitas et consensus. A jistá věc jest, že mimo Církev římskou nikdež jinde taková patrná znamení se nenajdou. A jistá také věc jest, že mimo Pisma sv. per traditiones některé artykulové do církve se dostaly, kterejm pro dosáhnuti spasení tak dobře jako Písmu sv. věřiti se musí a každéj křesťan věřiti má.

Nacházíme, že v ustanovení od Krista Pána večere jeho svatě ta slova patrna jsou: To jest tělo mé a to jest krev má. Všickni křesťané věříme, že ta slova v Písmě sv. se nacházejí; ale velice rozdílní vejkladové těm slovům se dávají. Přivedu tuto toliko tři: Lutheriani dávají ten vejklad, že ta slova rozumí se, že k užívání toliko jsou ustanovena et quando non est usus, že tu také corpus et sanguis Christi se nenachází. Calvinista učí: Quod sit hoc tantum cibus animae a duše tělesného užívání nepotřebuje; pročež že se těm slovům ten vejklad dává: quod sit tantum signum Corporis et Sanguinis Christi — že vyznamenává a v pravdě tělo a krev Krista Pána přítomna tu nejni. Katholici římsk,

praví a ten vejklad těm slovům dávají, jak jsou od Krista Pána propověděna a ustanovena — že tak se tomu věřiti má, že jest tu pravé tělo a krev Krista Pána, poněvadž svrchovanému Pánu Bohu nic nemožného není.

Tento spor když pohan neb žid slyší a poznává, že jest toliko o vejklad těch slov činiti, ptá se lutherána a Kalvína, jak tomu se věřiti má. Oni na to odpovídají, že jsou jejich předkové a učitelové tak věřili a učili a oni při sobě také tomu tak rozumí a věří a za to drží, že to z vnuknutí Ducha sv. pochází a že se v tom nemejlí. Katoličtí praví: církev římská katolická od časů apoštolův božských až do nynějšího dne ten vejklad těm slovům dávala a tak silně věřila a ještě nepochybně věří a to v též církvi mnohejmi divy a zázraky se prokazuje.

Z tohoto sporu poznati se může, jaké příčiny⁶⁾ má ten pohan neb žid, kterému z těch rejkladů víceji věřiti má. Mohl bych o té materii obsírněji psáti, ale do jiného času toho zanechávám.

Tím zavírám. Poněvadž nyní neračte zůstávati v těch místech, v kterých víra katolická římská se nevyučuje, tehdy [domnívám se]. že ještě v mnohejch bludech račte bejti postavený. Kteří by pak to bludové byli, v jistotě věděti nemohu; neb ačkoli vím, že v mladosti VMti a dokud ste v Čechách zůstávati ráčili, ráčili ste se přidržeti Jednoty Bratrské aneb sekty Kalvinské Pročež ráčíte moci s pravdou to psáti. když ste ráčili za času kurfiršta saského v Praze bejti, že ste neráčili pomáhati administratora voliti,⁷⁾ poněvadž ste VMti od něho svěcenými správci duchovní[mi] neráčili se spravovati, než těch se přidržeti, kteří od seniora byli svěceni.

V tom městě, v kterém nyní bydleti račte, nevím, jestliže jsou vseckny sekty lutheranské aneb confessí augšpurské aneb jsouli také mezi nimi sekty kalvinské se přidržející; pročež nevěda, jakou sektu v náboženství račte sobě nejvíce oblibovati, nevím také, co in specie proti ní psáti.

To mně se ještě vidělo v tomto psaní mém doložiti: že ti čtyři páni synové po panu dědu našem, JMt p. otec můj nechal po smrti své čtyry syny: p. Michala, p. Jachyma, p. Jiřího Gotthefha a mne, všichni tři byli ženatí, ale jeden toliko z mejch bratrův nejmladší nechal po sobě syna, kterej nyní u mne zůstává a s nejmladšími mejma vnuky studýruje — všichni tři moji bratři katoličtí, římsští z tohoto světa odešli a já v katolickém [náboženství] ještě živ zůstávám.

Pan Jindřich na Košmberce nechal jediného syna, kterej ne-katholickej z tohoto světa odešel,⁸⁾ ale pozustalej syn jeho⁹⁾ již

⁶⁾ = rozpaky.

⁷⁾ podoboji.

⁸⁾ Diviše na Chropini (moravské) † 1623 23. února.

⁹⁾ Jindřich Vilém koupil od strýce Viléma r. 1634 Košumberk a Domanice, † r. 1654; 1. manželka jeho Polyxena Michnova † 1650, 2. manželka od r. 1651 Marie Max. Žďárská († 1690 17. října) odkázala celé jmění Jesuitům.

podruhé ženatej, jest horlivej, katolickej. římskej. Pan Albrecht nechal dva syny: jednoho pana Jindřicha, jest v Hollandu ženatej, až posavad nekatolickej zůstává; druhěj p. [Jan] Albrecht ženatej nyní v Drážďanech zůstává; však s dovolením JMCské za příčinou některějch svejch právních rozepří¹⁰⁾ začasté do Prahy přijíždí a jest dobrá naděje, že k víře sv. katolické brzy přistoupí.

Po panu Zachariašovi VMti toliko sám jedinej zůstati se ráčili. Mám dobrou naději, že ještě za živobytí mého toho dočkám, že ráčíte do vlasti naši milé se navrátit a jak s nejmilostivější vrchností naší tak s námi krevnejmi pány a přátely svejmi a se všemi jinejmi pány a obyvately téhož Království u víře sv. katolické, římské samospasitedlné se tolikéž srovnati račte, nad čímž já ještě před smrtí svou přenesmírné veliké potěšení míti budu — té nepochybné naděje [jsa], že jakožto [v] jedné víře spolu sjednoceni, v té věčné slávě spolu se shledati a přebejvati moci budeme.

Dále pak, kdež mi psáti račte, že jsou VMti odesláni někteří artikulové, vedle kterějchž jest na osobu VMti vejpověď byla učiněna a vyhlášena, žádajíc, aby ta vejpověď od JMCské byla vzdvižena a cassírována, o kteréžto vejpovědi a o těch artikulích já jsem nikdy nic neslyšel a ovšem jich neviděl a neuznávám potřebu toho bejti, při JMCské toho vyhledávati, aby táž vejpověď byla cassírována; nebo o žádným příkladu nevím, aby se to od JMCské státi mělo. a neví se, aby kterej statek neb jmění VMti k ruce fiscí mělo bejti vzato aneb apprehendírováno. Jestli že VMt nebo Její Mt. paní manželka VMti ráčí pokládati k nějakému statku neb jmění spravedlnost nebo právo míti, tehdy račte se moci skrze svého prokuratora aneb plnomocníka ujíti.

A jestli že by kdo k tomu na odpor se stavěl a to přednášel, že račte bejti odsouzeným a že právo VMti v Čechách neslouží, tehdy tehdaž račte se moci k JMCské skrze memorial utecti a žádati, aby JMCská skrze decret svůj ráčil milostivě to declarírovati a poručiti, aby ta vejpověď proti osobě VMti práva a spravedlnosti VMti ke škodě nebyla. Že vsudy a každý jest povinnen VMti právně odpovídati a právně proti VMti se hájiti — a bude li tehdaž potřebí mé v tom pomoci, rád se dám v tom potřebovati. Jen služebník VMti jestliže se sem do Vídně dostane: rád chci jeho dále o tom reformírovati.

Žádám, že mně to na zlou stránku vyložiti neračte, že tak obsírným psaním mým VMt zaneprazdňují.

S tím se VMti a Její Mt. paní manželce VMti na všem dobře a šťastně míti vinšujíc a VMtem k lásce poručena se činíc zůstávám . . .

[ve Vídni . . .]

[V. Slavata.]

¹⁰⁾ O statek Mladějov. který r. 1627 prodal Jaroslav Stosovi a o Kbely po r. 1646.

Pře o polovici statku odoumrtního, neřízeného a ne- kšaftovaného po Jakobovi Lhotovi z Šebína.

(Z archivu m. Loun vynesl Fr. Štědrý. Pokračování.)

Jakub Petřík písař radní m. Libochovic:

Jest mi ovšem toho dobře povědomo, že sem já z rozkazu pánův komisarův statek po nebožtíkovi Jakobovi Lhotovi pozůstalý popisoval. Ale při tom popisování aby paní Anna Vesecká z Vesce mnoho věcí, o nichž by tázána nebyla, poznamenati poroučela a vykazovala, o tom nic nevím. Jestliže pak všecko do téhož inventáře položiti dala a nic neukryla. to se snad z průvodův vyhledá. — Druhé registra, která sou mi předložena, nic jich povědom nejsem; nebo sem se teprva letha 82 za souseda do Libochovic dostal. A před tím, ani potom druhého roku soud obecní držán jest nebyl, až potom 84 pan Vilém Odkolek na poručení p. Jiřího z Lobkovic soud obecní jest držel. Nová registra pan vrchní založil a všechny zápisy na lepší řád uvedl. Ty registra, kteráž mi vykázána sou. těch sem prvé nikda ani toho zápisu neviděl až teprva letha 85, když sem s p. Jakobem na soudy jezdil. Jestliže sou se pak Libochovští těmiž registry řídili anebo jinými, poněvadž by ještě jedny takové knihy býti musely, toho povědom nejsem. Než zápis ten mně vykázaný že vlastní rukou nebožtíka p. Jakuba Lhoty psán jest. to seznávám. Víc nevím.

(534 str.) Jindřich Fuxs, měštěnin m. Lib:

V čem mne koliv paní Anna Vesecká pohání, toho ničeho povědom nejsem. Jiného nevím; neb sem teprv statek sobě koupil v Libochovicích o jminulý svatý Duch.

Jan Peřat, měštěnin m. Lib.:

Jakož mne paní Anna Vesecká z Vesec touto cedulí pohání k vydání svědomí, toho jsem povědom, když sou páni komisaři vysláni jsouce z poručení J. Mti pp. rad komory král. čes. k inventování statku po nebožtíkovi Jakobovi Lhotovi z Šebínu přijeti do Libochovic ráčili: takové JM. pánův poručení při přítomnosti jiných spoluradních m. Libochovic sem čisti slyšel. Abych ale při inventování a popisování téhož statku při Jakobovi písaři přítomen býti měl, toho není. Druhé. Jakož mi pohání z strany nějakých kněh, kteréž mi vykázána sou, těch sem já jakživ neviděl, než písmo rukou Jakuba Lhoty psáno jest. Více nevím.

Protestací

J. M. C. pana rychtáře a plnomocníkův obce a záduší m. Libochovic učiněná o nadepsaných svědcích, aby mohli proti nim při anebo po publikování psáti anebo mluvíti.

(535 str.) Protestací J. M. C. pana rychtáře a plnomocníkům L. P. 95 na pondělí u vigílii Nanebevzetí Panny Marie Jan Michlen plnomocník paní Anny Lhotové z Vesce po zavedení a zapsání své . . . proti zřízeným plnomocníkům naší obce a záduší m. Libochovic a J. M. C. p. rychtáři Jiříkovi Dědkovi z Vlkové žádal toho, aby registra stará m. Libochovic ku právu přijata a zápis

na s. oupeni domu p. Jeronýma z Denína zvidimován byl. Čehož J. M. C. pan rychtář a plnomocníci m. Lib. bránili za příčinou tou, že taková registra nejsou ouřadni než toliko instrumentum privatum. Proti témuž plnomocník paní Anny Vesecké oznámil, že sou se všecky tři strany na onen čas na tom snesly, aby sobě žádné překážky v vedeni svědkův a kladení průvodův nečinili. Než chce-li budoucně která strana před anebo po publikování proti nim mluvití anebo psátí, že toho mají vůli. I nalezena zpráva, že má strana obžalovaná takového Vidimusu užiti. Bude-li chtítí potom která strana toho brániti, že se jim volnosti práva dopřeje. Čehož J. M. C. p. rychtář a plnomocníci Libochovští žádali za poznamenání i také pod pečeti za vejpis. Actum u. s.

Nížepsaní svědkové přijati dle P. P. a P. Z. ku potřebě paní Anny Vesecké z Vesec proti JMC. p. rychtáři s. . v pondělí po nanebevzetí P. Marie u přítomnosti relatorův Ondřeje Pelhřimovského a Jana Mikšovic.

Jan Kaňka ouředník panství L.:

Co jsem koliv svědčil proti plnomocníkům u. m. záduší . . . to tolikéž svědčím proti JMC. p. rychtáři

Jakub Petřík písař radní m. L. totéž.

Jindřich Fux m. m. L. totéž.

Jan Pekat m. m. L. totéž.

(536) Svědomí etc. ku potřebě JMC. p. rychtáře Jiříka Dědka z Vlkové proti paní Anně Vesecké z Vesce u přítomnosti relatorův Jana Děbera a Ondřeje Pelhřimovského v středu u vigilií sv. Bartoloměje l. 1595.

Ludmila Závaška souseda města Velvar:

Jiného nic nevím, než když jest nebožtík Jiřík manžel můj umřel, poslal na mne Jakub Lhota psaní ohradní do Velvar z strany dluhu, o kterémž já sem věděla; ale nevěděla sem, aby ho tak mnoho za víno býti mělo. A pravil, že jest manželu mému také před tím také, než to víno koupil 12 kop půjčil, o tom sem též nevěděla. Bylo toho vína sud a jakýsi dva scudky. Položil za to víno i za tu půjčku 42 kop. Když páni mi to ve známost uvedli, šla sem k Lhotovi, aby mi lásku a milosrdenství ukázal s psaním přimluvním panův Velvarských. On nechtěl nic učiniti. Dal na mne právo a vzata sem byla do vězení. Bylo víno nehodné, muckali sme se s ním, do čtyřikráte sme je načali. Zůstala sem v tom vězení as tři hodiny a z města sem odjiti za tež den téměř nemohla, dokud sem se s ním nedomluvila. Zjedнала sem potom za sebe rukojmě a učinila sem s ním smlouvu, že sem mu měla každého roku při hromnicích klásti po X kop. První rok sem složila XI kop. Ostatek dlužna zůstávám. Nebožtík také dal mu na to 8 kop. Víc nevím.

Svědomí etc. ku potřebě plnomocníků v m. Lib. proti paní Anně Vesecké z Vesec dne a leta u. s. 95.

Ludmila Závaška souseda města Velvar.

Co sem koliv podle pňhonu a dňhonu svědčila JMC. p. rychtáři totéž svědčím plnomocníkům vsi obce záduší m. L. etc.

Arch. Loun. I. A. 3. H. IX.

Rukojmové za plnomocníky zřízené od p. purgmistra a konšelův města Libochovic k té při o přípověď k statku zůstalého po Jakobovi Lhotovi

Jan mladší Dlouhý

vosobně se před nadepsaným. p. purgmistrem (Václavem Vopzdilem) i na místě Jiřika Dlouhého otce svého, kterýž pro nedostatek zdraví svého k ouřadu přijíti nemohl priznal, že se v rukojemství staví pro zaručení gwaru právního, k té při, kteráž vznikla z strany přípovědi vo statek mohovitý i nemohovitý pozůstalý po někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu mezi slovútné opatrnosti p. purgmistrem, konšely i na místě vsí obce m. Libochovic a urozenou paní paní Annou Veseckou z Vesec pozůstalou vdovou po témž Jakobovi Lhotovi z strany druhé. Stalo se priznání v stredu po neděli družebné J. P. 1595).

[Jest jiné rukojemství zapsané v registřích radních.]

Listovní svědomí.

Nr. 1. uroz. p. p. Viléma staršího Odkolka z Újezdce na Hohených Malobratřích. Jest Recogn. toliko svědomí vydaného ku potřebě JMC. pana Viléma rychtari proti Anně Vesecké in causa superiori.

N. 2. Svědomí ku potřebě nařízeným plnomocníkům u m. p. purgmistra, konšelův, záduší i vsí obce m. Libochovic tu kdež je slyšeti náleží.

My kněz a mistr Martin Pfefferus, děkan a kapitola kostela Pražského, známo činíme tímto listem našim všem obecně prede všemi, před nimiž čten anebo čtúci slyšán bude zvláště tu kdež náleží, že nížeapsané svědomí ctihodného kněze Václava Libertina p. faráře m. Libochovic jest přijaté v kapitole naší v nebytí doma J. M. K. p. arcibiskupa Pražského v té při, kteráž jest při právě m. Luna mezi plnomocníky nařízenými n. m. p. purgmistra, konšelův, záduší i vsí obce m. Libochovic s jedné a uroz. paní Annou Lhotovou z Vesce z strany druhé; kterýžto přijavše to k své víře a povinnosti, kterouž jest p. biskupu svému při přijímání kněžství sv. učinil. A to zní slovo od slova takto:

Item toho jsem povědom, že p. Jakub Lhota z Šebínu, byvše predeše pod obojí spůsobou. teprva po obdarování J. Mti p. Jiřího z Lobkovic všechněm Libochovským z strany řízení statkův svých a odoumrtní daném, chtějíc toho obdarování užítí, pod jednou v Chotěšově od nebožtíka kněze Václava Figura s Janem Kohoutem a Cypriánem Mlynářem letha (jak zpraven jsem) 93 velebnou svátost ve vsi Chotěšově u Veliký Pátek jest přijímal. Ale že toho jakž náleží v m. Libochovicích nevykonal, aby s jinými v náboženství se srovnával, pochybováno bylo, poněvadž i manželku i dcery své do téhož Chotěšova a k předjmenovanému knězi Václavovi Figurovi k přijímání pod obojí spůsobou jest posýlal. Za času pak panování ještě p. Jiřího z Lobkovic, když nemoc těžká se valila, pro mne jest poslal žádaje, že podle povinnosti křesťanské z hříchův svých se vyznati a vel. svátost přijímati míni, abych jemu v tom posloužil. Tu také hned p. Juliusa hcfmistra někdy JMti p. Jiřího z Lobkovic k témuž pánu odeslal

žádaje s pláčem J. Mt. pána, aby jemu o statečku svém porizení, jak i jiným měšťanům Libochovským učiniti dopustiti ráčil, na jehožto žádost JMt. pán odpověď svou vlastní rukou psanou po témž Juliusovi a Janovi Knochovi, komorníku svém jest odeslal, kteráž mně k přečtení v přítomnosti paní Anny manželky jeho a těch dvouch jmenovaných osob, které ji přinesli, jest dána, kdež J. Mt. pán dopouštějíc jemu takového řízení k posledku otcovsky a jako s pláčem se s ním žehnajíc napomínati ho ráčí, aby se o to snažil, aby v lůnu katolické církve (jakž sám stojí) duši svou P. Bohu vydal. Což on vděčně přijímaje od JMti pána spínaje ruce s pláčem JMi děkovati poručil. Ale že pak v tom jemu se polehčilo, i spovídání i požívání velebné svátosti jest odložil. Potom když p. Jiří z Lobkovic pád vzal, po dosti dlouhém čase v té nemoci p. Jakub zůstávaje, znaje opět velikou těžkost na sobě, pro mne jest posílal předešlý úmysl svůj vykonati míníc. Ale že já za jistými příčinami do Prahy sem odjel, kaplan můj kněz Jakub Polanius (nyní v Stolanech na gruntech p. Václava Fleského zůstávající) k němu jest šel, kterémužto on katolickým způsobem z hříchův se jest vyznal, v přítomnosti mnohých lidí velebnou svátost oltářní v domě svém pod jednou způsobou nobožně jest přijímal, nad čímž že se v náboženství srovnal, i jiní potěšení byli, i on, když sem se z Prahy navrátil, jak by toho potěšen byl, že se svým milým P. Bohem spokojil, mně jest oznamoval. V tom pak po několika dnech umřel a v chrámu Páně v Libochovicích jest pochován. Více nic nevím.

Tomu na svědomí a lepší ku právu důvěrnost pečeti naší menší kapitolní dali jsme toho svědomí upečetiti. Jehož datum na hradě Pražském v pondělí po sv. Vítu l. 95.

N. 3. Svědomí přijaté při právě pánův kmetův v m. Litoměřicích nad Labem od Valentina Nysla. Est recognitio illius, quod in superiori causa pagina . . .

N. 4. Svědomí Lidmily Chloubové z Denína:

Já Lidmila Chloubová z Denína a v m. Bilině jakož jsem od Beneše Nyče jinak Huspeky, Florianá Rakovníckého, Jana Bieloty Vlacha, a Krystyána Čurhalíka z Cejnova m. m. Litoměřic nad Labem jakožto plncmocníků na místě a k ruce záduší i vsí obce m. Libochovic nad Ohří k tej při, kterouž při právě m. Luna s uroz. paní Annou Lhotovou Veseckou z Vesec paní matkou mou o polovici statku po n. p. Jakobovi Lhotovi mají, řezanou cedulí pňhonní (107. fol.) pohnaná svědomí dala, tak činím a jim takové svědomí níže položené a psané, co jest mi v pravdě povědomo dávám a vysvědčuji. Předně: Aby p. Jakub Lhota z Šebína otčím můj po p. Jeronýmovi z Denína p. otci mém nejmilejším jakej statek znovu mimo trh pořádněj s Reginou Neřádkou učiněnej a v knihy purgrechtní starý Libochovsky p. otce mého vepsanej jměl p. Jakub Lhota s dovolením J. Mti páně aneb přátel a poručníkův mejch kupovati a do týchž kněh starejch Libochovskejch zápis pořádněj tak jako p. otce mého Jeronýma z Denína o sobě vysvědčuje, vepsati dáti jměl, o tom já nic summou o takový páně Jakobovy koupi aneb zápisu pořádným žádně vědomosti nemám.

Než že jsi za manžela ku paní matce mé nejmilejší p. p. Anně Vesecké jako potřebnej mládenec a služebník tak dobře do mýho jako matčinýho na její podíl, kterej jí nenálezející jest tak jakž smlouvy svadební n. p. Jakuba Lhoty vysvědčují, přijat a nepřinevší (!) nic summou žádné spravedlnos'ti ku paní máteri, aniž mu kde jest náležela, o čemž se patrně a v skutku a v pravdě ví, aniž jest měl sobě zač šaty k svadbě koupiti. Než že jest mu paní matka jak za svý tak za my peníze mně spravedlivě náležející koupila, kožichy n. p. otce mého nejmilejšího pro svou poctivost jemu poslala a dala. I poněvadž jest nejměl sobě zač šatův ku poctivosti své koupiti, jest věc patrně vědoma, že jesti nad to neměl zač téhož statku od nás, anebo od pp. přátel a poručníkův kupovat a platit. Než co p. otec můj nedoplatil, to on s peněz jak paní mateřinejch, tak i mně spravedlivě náležejících, ne od sebe, když jest s ní v manželství byl, než na místě pí Anny Vesecké z Vesec kladl a platil, jakž se to z register starejch Libochovskejch vyhledá. To zajisté vím a vysvědčují, že jest svou vlastní rukou p. Jakub Lhota do týchž kněh starejch poznamenával, takové gruntovní peníze na místě paní matčiným kladené. A na straně pak sobě týž sám napsal: Paměť, že jest Jakub Lhota l. 70. ujal statek po n. p. Jeronýmovi z Denína; nestojí že jest ho koupil zač, od koho, s čím povolením, kdo jest mu ho prodával a kde jest na místě mým při témž prodaji poznamenání a téhož statku ujetí byl a jemu ho postupoval. Což jest se mělo vše těmi artykuly vejslovně napsati, jestliže jest chtěl a měl-li je zač. Ač se o tom ví, patrně že jest neměl takovej statek tak dobře můj jako paní matčin koupiti. Poněvadž té dosti malý větci a chatrný proti témuž statku neměl zač na sebe koupíc sobě zjednati. A potom jest jměl teprva učině pořádněj trh s pány poručníky mejmi, zápis pořádněj a světle vysloveněj tak jako p. otec můj jest jměl a má do týchž kněh starejch Libochovskejch sobě dáti vepsati. Ne na straně v místě nevyobčejném a svou rukou a bez přítomnosti osob, či statek jest byl a jest a komu náležel a poručen byl totiž páním přátelům a poručníkuom mejm poznamenávati. Ale měl jest v ty místa vepsán bejtí, jakž jiní zápisové se píší a do takových kněh vkladou.

Druhé. Abych já pana Jakuba Lhotu z Šebínu otčima svého z celého přijatého dílu otcovskýho vykvitovati měla, toho jistě v pravdě není. Než toliko z peněz 100 kop míš. část svou (?) na díl můj, kterej mně po p. otci mém nejmilejším náležl, dvěma kvitancími kvitovala. A s spravedlností mně tu spravedlivě náležející nikdy jakživa jsem se summou nikdež neodsvedčila kvitancími aniž zápisy jakými. A osvědčiti se tímto svědomím nemohu pro ublížení duši své milé. Ale pravím sobě tu ještě spravedlivě míti, napřed mimo podíl můj otcovský 150 rejskejch zlatejch, která je uroz. p. Zdeněk z Denína strejc můj vlastní nebožtíkovi p. otci mému a bratru svému vlastnímu půjčil. Ty aby mně nad podíl můj vydání byli jsou mně od jmenovaného p. strejce Zdeňka z Denína darováni. To vše jakž spravedlnost svou otcovskou, tak i těch 150 rejskejch zlatejch jsem při paní máteri mně nejmilejší.

zanechávala a až do toho času mině těch 100 kop. mlš. zanechávám. A což tu koliv svědím, jest v pravdě před Bohem i před lidmi v skutku tak a jinakě nic. To přijímám k své víře a duši. Jehož datum v m. Bilině v outerý den sv. Prokopa l. t. 95.

(108 fol.) Společně s J. M. C. p. rychtářem a což již in superiori causa descriptum

N: 5. Svědomí od uroz. p. p. Jana Zajíce z Hazmburku na Budyni a Mšeném.

N: 6. Svědomí od uroz. a statečného rytíře p. Jana z Vřesovic a z Doubravské Hory na Libčovsi a Podseticích, purkrabě kraje Hradeckého.

N: 7. Svědomí od purgmistra a konšelův m. Libochovic s příležitostmi třemi spisy.

N: 8. Jiné svědomí od týchž purgmistra a konšelův m. Libochovic.

Instrumenta.

N: 9. Original cedule aneb šuldpryfu od Salomeny Kohoutky při vydaném svědomí složené:

Já Jan Kohout, syn nebožtíka Václava rychtáře starého z Libochovic, přiznávám se touto mou cedulí, že sem dlužen dluhu pravého a spravedlivého p. Jakubovi Lhotovi peněz mně vděk půjčených XXIII kop 17 gr. 3 $\frac{1}{2}$ d. vše miš, kterýžto summu mám jemu zase dáti a voplatiti, kdyby mne koliv napomenul (dadouc mi dvě neděle napřed věděti) a to beze všech odtahův a všelikých hadruňkův právních, jak na dobrého náleží, to chci vyplniti. A pakli by mne P. Bůh mezi tím smrtí zachvátiti ráčil, zavazuji v tom manželku svou, aneb kdož by koliv držitelem statku mého byl, aby tím vším způsobem, jak jsem já dlužen, takovou summu na ty časy, jak se nahoře píše, p. Jakubovi dáti a vyplniti byl povinen. Protož pro lepší pamět zdělány jsou tyto cedule řezané mezi námi při přítomnosti lidí těchto: Ondřeje Brožového a Floriána Rakovnického, z nichž já jednu a p. Jakub druhou v táz slova psanou má. Stalo se v pátek po sv. Jiří letha 75.

To se také tu poznamenává, že jsem p. Jakubovi v té summě nahoře psané pustil kužívání polou čtvrti dědiny Vodovský na Klapště. Dovolí li tomu vrchnost, jemu ji prodávám.

N: 10. Vidimus privilegium aneb majestátu Libochovským od uroz. p. p. Jiřího z Lobkovic na odoumrí a některé živnosti městské daného. Jest v předešlé rozepři vypsáno.

N: 11. Vidimus psaní JMC. (o stvrzení jednoho artykule v témž privilegium z strany odoumrí) purgmistru a konšelům m. Luna učiněného. Est in superiori causa descriptum.

N: 12. Vidimus zápisův z register panství Libochovského. Est superius descriptum.

N: 13. Inventář statku po Jakubovi Lhotovi zůstalého z pu-chalterie komory české vydaný.

N: 14. Vejpis protestací ex tabulis depositionis testium z strany vidimování starých register Libochovských. Jest in tabulis fol. 529.

Průvodové

Anny Vesecké z Vesec proti plnomocníkům záduší
a obce m. Libochovic.

Svědkové na živě vedení jsou zapsáni in tabulis pag.
513. 528. 532.

Instrumenta.

N: 1. Vidimus poručení J. M. C. v sročení ku právu Libochovských s Annou Veseckou. Jest veřejně vypsáno in causa Caesarei iudicis.

N: 2. Sročení listovní od práva m. Luna. Jest vypsáno v předešlé rozepři.

N: 3. My purgmistr a rada m. Luna známo činíme tímto listem přede všemi obecně a zvláště tu, kdež náleží, že sme níže psaný zápis trhu a kladení peněz ročních z register m. Libochovic do černé a votřené kůže svázaných začátek svůj (109 fol.) od l. 1560 a skonání až do leta 91 majíce učiněný neporušený viděli, čísti slyšeli, kteréhožto zápisu Vidimus na žádost a ku potřebě paní Anny Lhotové z Vesec proti slovutným Benešovi Nyčovi Huspekovi, Florianu Rakovnickému, Janu Bělotovi Vlachovi a Krystyanu Čurhalíkovi z Cejnova jakožto zřízeným na místě a k ruce vši obce a záduší města plnomocníkům a to k té při, kterouž s nimi o polovici statku odoumrtného neřízeného a nekšaftovaného po někdy Jakobovi Lhotovi při právě tomto má. Ti jak sami v sobě in originali zní, tak jsme je a ne jináč do tohoto listu vepsati dali slovo od slova takto:

Letha LXV. při času sv. Bartoloměje Jeroným z Denína ouředník ten čas panstva Hazmburského z povolením J. Mt. pána koupil grunt pozůstalý po N. Neřádovi od Reginy Neřádky a Štastného Jandovic (!) zeté jejího s tím se vším, což k tomu domu náleží za summu 900 kop míš. Zavdal 200 kop. Štastná vzala 100 kop a J. Mt. pán 100 kop. Placení ročně při každém soudě po XX kop.

Item sečteno že N. Jeroným i s Annou manželkou svou vyklad peněz gruntovních od leta 65 až do l. 70 patery peníze po 20 kop to jest jedno sto kop, s toho vzal Štastný 50 kop a Regině Neřádce 50 kop.

Po jehožto smrti zase paní Anna Vesecká za p. Jakuba Lhotu se vdala [in margine: Pamět lethy 70. Jakub ujal ten grunt po N. Jeronýmovi společně s Annou manželkou svou] Lethy 71 Jakub Lhota na místě Anny manželky své pozůstalé vdově po N. Jeronýmovi z Denína položil o soudě XX kop, Štastný vzal X kop, Neřádka X kop.

Lethy 72. Jakub Lhota na místě manželky své položil při soudě XX kop, Štastný vzal X kop, Neřádka X kop. Toho pak roku Neřádka umřela, nápad jde na JMt pána. Lethy 73 Jakub Lhota na místě manželky své položil o soudě XX kop, Štastný vzal X kop, Neřádka X kop.

Lethy 74 Jakub Lhota na místě manželky své položil při soudě XX kop, Štastná vzala X kop, Pán ráčil vzíti X kop.

Letha 75 Jakub Lhota na místě manželky své položil o soudě XX kop, Šťastná vzala X kop, JMt pán X kop.

Letha 76 Jakub Lhota na místě manželky své položil o soudě XX kop, Šťastná vzala X kop a pán X kop.

Letha 77 Jakub Lhota na místě manželky své položil o soudě XX kop, Šťastná vzala X kop, a Jiřík písař X kop který vzal od Bužka z Klapího.

Letha 78 položil Jakub Lhota X kop, ty vzala Šťastná.

Letha 79 položil Lhota X kop, ty vzala Šťastná.

Letha 80 položil Lhota X kop, ty vzala Šťastná.

Letha 81 Jakub Lhota položil 20 kop, zůstává na právě X kop. Pan Jan Tetický k ruce JMti pána vzal X kop.

Letha 82 Jakub Lhota položil XX kop do truhlice Salomeně a Šťastný 10 kop, a J. Mti pán co sobě za službu poráží 10 kop.

Letha 83 Jakub Lhota položil XX kop, Salomeně s mateří X kop, J. Mti pánu X kop.

Letha 84 položil XX kop Salomeně X kop, do důchodu vzali důchodníci X kop.

A že takový zápis z nadepsaných register tak slovo od slova právě jsou sem do tohoto listu vypsán jest, to přijímáme k své víře a duši. Tomu na svědomí a pro lepší toho jistotu i také důvěrnost pečeti naší městskou s jistým našim vědomím k těmž vidimus sme přitisknouti dali. Jenž jest dán v m. Luna v pátek po Nanebevzeší P. Marie l. P. 1595.

N: 4. Originály dvou cedulí smluv svadebních.

Letha LXX v outerý po Třech králích stala se smlouva celá a dokonalá mezi uroz. paní Annou z Vesec pozůstalou vdovou po neb. p. Jeronýmovi z Denlna a pozůstalejšími sirotky let nemajících (!) Martou a Lidmilou s jedné a p. Jakubem Lhotou z strany druhé a to taková, že svrchujmenovaná paní Anna k sobě k sv. manželství na svůj podíl, kteréž jí náležející (!) spravedlivě jest do týhož statku, v kterýmž jest v Libochovicích do společnosti a mocného hospodáře na ten a takový způsob přijala, aby on vešše jmenovaným sirotkům (110 fol.) po nebožtíkovi Jeronýmovi totiž Martě a Ludmile, když dají Bůh k letům přijdou, jedné každé po L kop. míš. i výpravu, jestli by se která od něho vdala. Pakliby vejpravy kterýkoli z nich neučinil, tehdy za vejpravu L kop míš. jedné každé bude povinen vydati. A pakli by které z dotčených sirotkův P. Bůh smrti uchovati neráčil, tehdy s jednoho na druhého taková spravedlnost aby přijíti mohla. Pakli by P. Bůh obou uchovati neráčil, tehdy na dotčenou paní Annu matku jich aby připadlo.

Z strany pak klenotův ty paní Anna a Jakub manžel její aby společně měli, i jiné všechno, co jim koliv P. Bůh statku na čem naděliti ráčí, z ouhradou jej obsáhna zůstávají sobě k živému obdržení kromě koflíku stříbrného pozlaceného s víkem, kterýž p. Nykodem z Denlna bratr pana Jeronýma dotčené paní Anně, panu Jeronýmovi společně daroval, ten aby svrchujmenovaným sirotkům, když k letům přijdou, vydán byl, na kterým obou jmena vyryta jsou. Stalo se l. a dne svrchupsaného při přítomnosti ctihodného kněze Mathyáše na ten čas faráře v městečku v Libochovicích, a

kněze Davida Hořovského, kněze Václava Figury a urozeného pana paterě z Prahy, Pavla Michny, měšťánina z Budyně, Jiřka Ondrousa Sedleckého pod Huzmburkem. A pro lepší jistotu a věření tyto řezané cedule v jednotejném slovu sepsati se daly a jedné každé straně jesti jedna dána.

No. 5. Ex speculo Sax. lib. I. Artic: 52. De jure civili donationes.

No. 6. Zřízení zemského K. 9. 3. 11.

No. 7. Svědomí Jana Benedikta z Tulipan, doktora v lékařství v Menším m. Pražském:

Já Jan Benedikt z Tulipan, doktor v lékařství v Menším m. praž., znám činím tímto listem všem vůbec a zvláště, kdež jej slyšeti náleží, jakož sem dožádán od urozené paní Anny Vesecké z Vesec v m. Libochovicích po někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu pozůstalé vdově, abych jí ku potřebě před slovútné Opatrnosti p. purgmistra a radú m. Luna proti Benešovi Nyčovi jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému z konšel, Janovi Bělotovi Vlachu z vobce, Šimonovi Kožišníkovi z kostelníkův, Krystyanovi Čirhalíkovi z Cejnova m. m. z Libochovic (sic) jakožto poručníkům a plnomocníkům na místě a k ruce záduší a vobce m. Libochovic podle milostivého J. M. C. ku právu m. Luna podání a poručení, o přípověď na druhou polovici všeho a všelijakého statku mohovitého neb nemohovitého na čemž by ten koliv záležel, uptán a jakým jmenem jmenován býti mohl po témž někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu manželu též paní Anny Vesecké z Vesec tu v m. Libochovicích aneb kde jinde pozůstalého má, svědomí vydal. A jakého svědomí ode mne potřebuje, to jest mi oustně skrze přítele svého v známost uvedla. I jest mi to dobře vědomo a v paměti snášim, že jest nebožtík Lhota před několika 20 lety na hrádku Křivokláte za písaře počal bejti a potomně se odtud ještě za starýho p. Jana Popela dostal, tak i za p. Jiřího Popela z Lobkovic mnoho let za písaře důchodního jest sloužil. A v tý službě jsouce pojal sobě za manželku paní Annu Veseckou z Vesec, pozůstalou vdovu po někdy Jeronýmovi z Denína. A ona jest jej do téhož statku a živnosti přijala, neb on chudý pacholek byl. A potomně p. Jiří z Lobkovic vidouce jeho dospělejšího rozumu za ouředníka téhož panství jest ho postavil. Naposledy pak, když častejmi nemocmi navštíven byl, na jeho snažnou žádost bylo to ouřednictví od něho odňato a služby té uleveno. Avšak aby vždy nezahálel, dokonce učiněn jest ode pána regentem nade všemi panstvími netoliko na Libochovským, ale Chomútovským, Ličkovským i Mělnickým a tak jim obou manželům pan Jiří živnosti přál jakožto lidem svobodným, že sou sobě (111. fol.) společně statek svůj množi i a grunty i jiné případnosti bez překážky každého člověka skupovali a jich podle dobré vůle užívali. Nadto vejší p. Jiří z Lobkovic prohledaje k tomu, že mu tak věrně a užitečně slouží, před některým litem na J. M. C. jest mu list erbovní vyjednal, titule jemu přivejšil, že jest se z Šebínu psal. Nebo oni manželé oba dva nikda sou pánu člověčenství neslibovali, než lidé svobodní byli. Nebo sem i to častokrát slychal od něho Jakuba Lhoty, že jest sobě stejskal při těch službách a

prosil mne, abych mu někde zde v pražských městech dům vyptal, že by tam chtěl všechno prodati a sem k nám do Prahy se dáti. Což tuto svědčím, to jest v pravdě tak, to přijímám k své víře a duši. A pro lepší toho ku právu důvěrnost k tomuto mému svědomí pečel svou vlastní sem přitiskl. Jehož jest datum v Menším m. praž. ve čtvrtek post f. Assumptionis Marie in coelum a. 1595.

N: 8. Svědomí Šebestiána Korše Polomce z Polomi a v Lounech:

Já Š. K. P. z P. a v L. známé činím tímto listem přede všemi, kdež čten anebo čtoucí slyšán bude, zvláště tu, kdež náleží. Jakož sem pohnán od uroz. paní Anny Vesecké z Veseck v m. Libochovicích, pozůstalý vdovy po J. Lh., abych jí svědomí ku právu před slovní opatrnosti p. purgmistra a radu m. Luna a to proti Benešovi Nyčovi, jinak Huspekovi a Florianu Rakovnickému z konselův, Bělotovi Vlachu z obce, Šimonovi Kožišníkovi z kostelníkův a Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova, m. m. Litoměřic n. L., jakožto plnomocníkům a poručníkům na místě a k ruce záduší i vsi obci m. Libochovic n. O. dal. I jakého svědomí na mne týž paní Anna Vesecká žádá, to jest mně při pŕihonu v ceduli řezané napsané vodeslala. I toho v pravdě povědom jsem, byvši před lety na Točnice ouředníkem za neb. p. starýho z Lobkovic, votce p. Jiřího z Lobkovic. Tehdy Jakub Lhota přišel jest na Zbirov toho času, když p. Ladislavovi z Lobkovic synu starého pána, paní manželku z Uher na Zbirov přivezli a k přímlově mý nebožtík starý pán přijal jej ke dvoru. A dosti chatrný šatky na sobě jest měl a neměl jest od starého pána nikdy žádné služby. A nebožtík starý pán, když z Točnic na Libochovice přijel, tu Jakuba Lhotu zanechal při důchodnicích, kterýžto sousedé v Libochovicích důchody panství přijímali, jim do register zapisoval, některý bílý groš jemu na stravu do týhodne dáváno bylo, protože tu v Libochovicích toho času starý pán dvorem nebyl. Po smrti starého pána za p. Jiřího z Lobkovic tu jest písařem byl obročním a dostal se přímlovou p. Jiřího z L. za paní Annu Veseckou toho času pozůstalou vdovu po p. Jarolímovi z Denína do jejího nabytého statku, který jest zdělila (!) se dvěma dcerami po nebožtíkovi prvnějším manželu svým, dům s dědinami, nábytky, s vobilím i stohy, koně, krávy a summou živnost celú po týmž Jarolímovi pozůstalú. A Jakub Lhota z Š. toho času pacholík jest byl chudý a potřebný a do jejího zdědilého a nabytého statku dostal se jest. Neviděl jsem ani neslyšel, ani v žádném zápisu sem nenašel, neb sem toho času při p. Jiřím z Lobkovic, když již Jakub Lhota paní Annu Veseckou za manželku měl, ouředníkem na Libochovicích byl, aby co k ní přiložiti do živnosti její měl. I majíc počátek živnosti statku manželky své, nebožtík Jakub Lh. z Š. že jest dobrým hospodářem byl, zvláště při dědinách, rolich, vosívání i jinak na polky síval, jiným lidem i dědiny z peněz lidem dělati dal. Vobilí na rok lidem dával, peníze sirotčí skupoval, i jinak sobě vyhledávajíc živnosti honil, vopatrný byl. Také já žádné vědomosti nemám, ani sem neslyšel, aby nebožtík Jakub Lhota podaným (!) p. Jiřího z Lobkovic býti měl, než zůstával sobě vždycky i s (111. l. fol.) manželkou svou svobodni oba (jakož i mi neb. Jakub pravíval, že

on zůstává sobě svobodným). A pod obojí spůsobou přijímající byl, a dobrovolně od viry pravé křest. kalichu Páně odstoupil; neb p. Jiřík erb mu způsobil půl vorla černého a díl lilium do jeho majestátu jest dán. A také sem toho povědom, že paní Anna Vesecká po ta všecka líta jsouce v Libochovicích bez překážky dobrou křestanskou pod obojí spůsobou přijímající zůstávala a ctně a šlechetně bez ouhony jest se chovala a živnosti pilně vyhledávala. A jiní pak sousedé Libochovští i sedláci od ouředníkův nutkáni zvláště od nebožtíka Jakuba Lhoty, vězením přidržování i pohrůzkami na hrdle trestání i várek zapovídání, od pravé křest. viry samým p. Ježíšem Kristem nařízený pod obojí spůsobou přijímající odstupovati byli. A což tuto svědčím, to jest v pravdě tak a to přijímám k svému svědomí i duši. A na potvrzení toho pečel svou vlastní k tomuto listu sem přitiskl. Kterémuž datum jest v pátek po památce sv. Panny Markety I. P. LXXXXV.

N: 9. Svědomí Jana Totického z Šenova hejtmana panství Konopištského.

Já Jan T. z Š. a v Postržišně, hejtman panství Konopištského známo činím tímto listem přede všemi, kdež čten aneb čtoucí slyšán bude, Jakož jsem pohnán od uroz. paní Anny Vesecké z Vesec. abych jí svědomí dal před slovutné Opatrnosti p. purg-mistra a radu m. Luna proti Benešovi Nyčovi jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému z konšel, Janovi Bělotovi Vlachu z obce, Šimonovi Kožišníkovi z kostelníků, Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova, m. m. Litoměřic n. L. jakožto poručníků a plnomocníky na místě a k ruce zaduší i vší obce m. Libochovic n. O. k té při, kderou (!) s dotčenými plnomocníky na místě a k ruce téhož zaduší a obce m. Libochovic podle milostivého JMC. ku právu m. Luna podání a poručení i přípověd na druhou polovici všeho a všelijakého statku mohovitého i nemohovitého, na čem by ten koliv záležel, upsán a jakejm jmenem jmenován býti mohl po někdy J. Lh. z Š. manželu jejím pozůstalého. A jakého svědomí na mne jest žádala, to jest mně při pūhonu na ceduli řezané vše poznamenáno odeslala. I toho jsem povědom a v paměti své mám, že neb. Jakub Lhota prvé nežli jest se na Libochovice k J. Mti pp. Jiřímu z Lobkovic někdy nejvyššímu hofmistru král. čes. za písaře důchodního na Libochovice dostal, byl jest písařem obročním na Hrádku Křivoklátu po někderé (!) líto. Potom dostavši se na Libochovice též tu za písaře důchodního jest byl a důchody peněžité JMti p. Jiřímu z Lobkovic náležející jest řídil a spravoval. Kterýžto i za ouředníka od J. Mti pána jest tu na Libochovicích vyhlášen a ustanoven byl. Naposledy pak pro jeho dobré v službách panských chování i za regenta všech panství páně zvolený a ustanovený byvše až do nešťastného pádu páně a proměny týchž panství jest zůstával. Kterémuž J. Mt pán obzvláštní milostí a láskou nakloněn býti jest ráčil a v přítomnosti mé ne jednou platnost služeb jeho činěných laskavě připomínati jest ráčil. A aby jeho Jakuba Lhotu již nebožtíka za člověka poddaného svého, též ji paní Annu manželku jeho pokládati měl, toho já jsem od J. Mti pána nikdy neslyšel. A jináče nevím nežli že on nebožtík za člověka sobě

svobodněno jak ode mne tak taky i od jiných držai (sic) jest byl, na kteréhož JMt pán též neboška J. Mt paní nikda sou se táhnouti a za poddaného člověka svého klásti jsou neráčili. Kteréhožto já z mladosti znajíc o jeho žádném statku, aby jakej míti měl, sem neslyšel, ani nevěděl, kterýž rodiče velmi potřebné jest měl a po kom by nějakého takového statku dostati měl, nerozumím. Než to sem nejednou od něho i jiných slyšel mluvíti, že jest po této paní Anně Vesecké přivenivše se k ní statku dostal, kterejž jest po nebožtíkovi Jeronýmovi (112 fol.) předešlém manželu jejím zůstal, kterejž jí společně s dcerkami jejími náležel. I to také pamatuji, jak J. Mt pán, tak taky neboška J. Mt paní na gruntech svezch Libochovskejch jim manželům společně živnosti přáti jsou ráčili. Více mimo to vysvědčení nic nevím. Na potvrzení toho všeho dožádal jsem se uroz. pana Šebestiána Beřkovského z Šebířova a v Benešově, nemaje při sobě pečetí svý, toto svědomí mý pečetí svou upečetil, což jemu i budoucím jeho beze škody bejtí má. Jehož datum jest na Konopišti v outerý den sv. Timothea letha 95. N: 10. Svědomí p. Matyáše Střelce z Lebnperku v městě Mělnice nad Labem.

Já M. St. z L. a v m. M. n. L. vyznám (sic) přede všemi tímto listem a zvláště tu, kdež náleži, jakož jsem pohnán od uroz. paní Anny Vesecké z Vesec pozůstalé vdovy po p. J. Lh. z Š. abych jí podle práva a zřízení zemského svědomí vydal proti poručníkům a plnomocníkům na místě a k ruce záduší a vši obce m. Libochovic zřízeným, zejména v ceduli půhonní zapsaným, jakž táž cedule řezaná tu i jakého svědomí z strany statku všeho a všelikého po jmenovaném p. Jakobovi Lhotovi pozůstalého ode mne žádá, to vše v sobě obsahuje a zavírá. I zčkoliv já o času, kdy jest a na jaký způsob a do čího statku on Jakub Lhota se oženil, nebyvši já v tomto kraji až teprva od 11 let přítomen, o tom plněji svědčiti nemohu, než pokudž jsa já spolu s ním v službě u p. Jiřího z Lobkovic s ním za časté se shledávati a o přiběžích našich, když sme z mládí v školách a potom rozdílně v službách bývali a jak sme se v tomto kraji sešli, rozprávěti se nám dostalo: to sem od něho slejchal, že byvši v službě jednak na Hrádku Křivoklátě, potom na Točnice až i na Libochovice původem starého pána se dostal, pánu sloužil, lásky ode pána dostal a v tom i za p. Jiřího z Lobkovic zůstávaje trval, ode pána tak, aby tu v Libochovicích se oženiti a osaditi mohl, fedrován. A když jest se do statku pozůstalého po někdy p. Jeronýmovi z Denína ku paní Anně vdově přivenil, pán že jest mu listem pod pečetí svou jistou spravedlnost svou panskou, kterouž v tom statku měl, napřed k živnosti za služby jeho vida že nic nemá, daroval a jim manželům toho statku dopřál. Při tom i to mluvíval, že dcerám pastorkyněm svezjm spravedlnost jejich vyplacuje i vejše, pokudž ho poslušny jsou, dobře činí tak že v statku svém toliko s tou babicí (míníc paní Annu manželku svou) zůstává a že nemá komu jinému dáti, poněvadž přátelé jeho při něm býti a v tom, k čemu je vedl, zůstati nechtěli. Než jí že se dobře stane z jejího. V tom jí vždycky vychvalujíc, že v svezch ukrutnejch od kamene

i jiných bolestních trápeních, by on nejvíce z bolesti své zůřev byl; bez oteřehání ona mu posluhuje a kdyby jí nebylo, že by již dávno pod drnem ležeti musel.

Také i toho sem povědom, byvši on Jakub Lhota za ouředníka na Libochovicích a po smrti paní za jednoho regenta na všech panství (!) páně vystaven, ne za poddaného páně než za osobu vladycskou, jakž na to list majestát od J. M. C. k přimluvě p. Jiřího z Lobkovic sobě danej měl, jmín a ode všech držán byl. K živnosti své, kterouž jest v odjezdech svých častých manželce své k řízení a opatrování poroučel, když jest co přijednati a přishromažditi chtěl. toho jest při pánu hledal a ode pána toho, buď že jest to k městu anebo ke vsi náleželo, obdržel města se v tom nic nedokládajíc. Než aby on nebožtík, paní Anna manželka jeho s městem v jakých povinnostech pánu anebo tomu městu náležitých s jinými sousedy srovnaný a tím jmenovaný ode pána bejtí měli: toho sem nikdež neuznal, ani ode pána toho nikdaž neslyšel, než říkával jemu i mně, když vy mého dobrého vyhledávati, já vám také nětco více než jiným, byste třebaš na tisíce měli, preji a pomohu vám rád.

(113. fol.) A což tuto svědčím, to jest v pravdě tak, to přijímám k své víře a duši. A pro lepší toho jistotu pečeti svou toto svědomí sem upečetil. Jehož datum v sobotu Nanebevzetí Panny Marie I. P. 95.

N: 11. Majestát J. M. C. Jakubovi Lhotovi na erb daný in originali.

My Rudolf Druhý etc. titul . . . k věčné paměti známo činíme tímto listem všem. Jakož Císařskou vyvýšenost ozdobuje a vychvaluje poddaných svých cnostné skutky, těch, kteříž toho věrně a právě zasluhují, vážiti, aby jiní také příkladem tím jsouce zbuzeni takových skutků a chvalitebných cností tím chtivěji zasluhovati se snažili, i jsouc my mnohých hodnověrným svědectvím spraveni, kterak Jakub Lhota poddaný náš v král. našem českém věrný milý až posavad v stavu svém poctivě se obcházel a zachovával, a napotom aby tím lépe a poctivěji stav svůj vésti a živnosti své hleděti mohl a na poníženou prosbu a přimluvu uroz. Jiřího staršího z Lobkovic a na Libochovicích a Mělníce rady a komorníka našeho a nejvyššího komorníka král. čes. věrného milého, s dobrým rozmyslem našim jistým vědomím s radou věrných našich milých mocí královskou v Čechách témuž Jakubovi Lhotovi a dědicům jeho rádně a manželsky pošlým, těm, kteréž již nyní má aneb ještě jmíti bude, obojího pohlaví, po věčné časy z štědroty naší císařské půjčujem a dáváme erb neboližto znamení vladectví, totiž štít na poli na díl rozdělený; pravý díl téhož štítu žluté neb zlaté barvy, v němž se půl crla černého s jednou nohou s rozkřídleným křídlem celým krkem a hlavou maje ústa rozzavená k pravé straně obrácený vidí. Druhý díl modré neb lazurové barvy, v kteréž půl lilium žluté neb zlaté barvy. Nad štítem kolčí helm a okolo něho přikrývadla neboližto fařnochy po pravé žluté a černé a po levé straně žluté a modré barvy. Nad tím nade vším koruna zlatá královská, z kteréž dvě křídla vorličí rozkřídlená, pravý černé a

levý žluté neb zlaté barvy vynikají. Jakožto všecko vtípem a uměním mistrovství malířského v prostřed listu tohoto jest vymalováno a barvami hojněji vysvětleno. Kteréhožto erbu a znamení vladectví jmenovaný Jakub Lhota nyní i na budoucí časy při všech rytířských činech, buďto přístných (!) neb kratochvilných užívati má a moci bude totiž v bitvách, honbách, kolbách, na korouhvích, praporcích, pečetích, sekretích a hrobových kamenech i na všech jiných náležitých a poctivých místech tak, jakž toho jiné vладыky v král. našem čes. i v jiných zemí(ch) našich užívají buď z práva neb obyčeje. Chtíce tomu konečně, aby se týž Jakub Lhota i s dědici svými od něho řádně a manželsky poslymi těmi, kteréž nyní má, aneb ještě jmíti bude, obojího pohlaví, z Šebína psali a psáti mohli. Protož prikazujem všem poddaným našim, kteréžkoli stavu řádu neb povahy byli ze všech stavův král. našeho čes. i jiných zemí našich nynějším i budoucím, věrným našim milým, abyste často jmenovaného Jakuba Lhotu z Šebína jeho dědice a těch dědicův dědice za to, což se v tomto majestátu našem císařském píše, jměli, drželi a neporušitelně nyní i v budoucích věčných časech zachovali, žádných jim v tom překážek nečiníce, ani komu jinému činiti dopouštějíce pod uvarováním hněvu a nemilosti naší císařské i skutečného trestání našeho, dědicův našich a budoucích králův českých a k tomu pokuty, kdo by se koli proti tomu čeho zomyslina neb z všetečnosti dopustili směl, dvacetí pěti hřiven zlata litého, jedné polovice do komory naší císařské a druhé dotčenému Jakobovi Lhotovi z Šebína, dědicům a budoucím jeho propadení. Však proto chceme, aby toto naše obdarování jednomu každému bez ujmy a škody na jeho spravedlnosti bylo a na žádného více aby se též obdarování a vладыctví nevztahovalo, ani jeho (114 fol.) nyní neb napotom kdo užítí mohl, kromě on Jakub Lhota z Šebína a dědicové jeho řádně a manželsky od něho nyní, neb napotom, jakž vejš dotčeno, splození. Tomu na svědomí pečeť naší císařskou k tomuto listu a majestátu jsme přivěsiti rozkázati ráčili. Dán na hradě našem Pražském v pondělí po sv. Ondřeji ap. Božím 1. Božího 1584 a království našich Římského 10. Uherského 13. a Českého 10. (Pokračování.)

Provincialové františkánské české provincie v letech 60—750.

Podává P. KLEMENS MINAŘÍK, O. F. M.

21. Dne 8. března²⁶⁾ 1669 konala se kapitola v Praze, kde byl zvolen za provinciala P. Bernardin Lattke (2°), za kustoda Patrik Pallet, za defnitory Ludvik Kavka, Arnošt Schaff, Valentin Jüttner a Engelbert Putomský (také Potumský). Provincial i kustos účastnili se generalní kapitoly ve Valadolidě v květnu 1670. R. 1669 dne 4. července vyhořel téměř celý klášter v Jind. Hradci, ale brzo byl opraven.

²⁶⁾ Wrbez. 47 chybně 18. dubna.

22. Příští kapitola zasedala v Brně, dne 18. dubna²⁷⁾ 1672. Na provinciala byl jednomyslně povýšen Vilém Antonín Brouček, kustodem stal se Engelbert Putomský, generalní lektor, za definitora vybrán Daniel Spinaeus, Athanáš Schön, generalní lektor Bernard Sannig a Archanděl Mascul. Při kapitole předsedal visitator Maxenc Eisner z rakouské provincie.

Při kongregaci v Bechyni 1673 ujali se františkáni bývalého svého kláštera v Jemnici na Moravě.²⁸⁾ Z mnoha důvodů a pro různé nesnáze, které měli františkáni v Jemnici, zřekli se toho kláštera a opustili jej dne 17. září 1676. Téhož roku ponechali bývalý svůj klášter v Krupce důst. OO. Jesuitům. Jmenovaná kongregace povýšila residence v Hájku, Opavě a Hlupčicích na konventy. Brzo po kongregaci dne 20. července 1673 vyhořel klášter františkánů i klarisek ve Znojmě, ale oba byly záhy opraveny. Na kongregaci v Dačicích, dne 6. května 1674 místo zemřelého Engelberta Putomského zvolen byl za kustoda Bernard Sannig, a místo něho za definitora Bernardin Lattke.

23. R. 1675 visitoval českou provincii Fortunat Hueber, definitor prov. bavorské, který svolal kapitolu na 12. května 1675 do Jind. Hradce. V úřad provinciala uvázal se Bernard Sannig, kustodem stal se Archanděl Mascul, za definity zvoleni Jan Ev. Fritsch, Jan Müller, Antonín Judenfeindt a Hilarion Fischer. Za prokuratora vybrán byl Patrik Pallet, za sekretáře Antonín Hartmann. Na všeobecnou žádost přijali kapituláři generalní stanovy a znova prohlédli a potvrdili stanovy provinční.

Provincial Bernard Sannig byl veliký učenec, pravý polyhistor, muž ideální, pro blaho provincie nad miru obětavý a podnikavý, v observanci horlivý. Jeho zásluhou uvedeni byli františkáni dne 8. října 1675 do kláštera sv. Petra z Alkantary do Namysova; v Hostinném získal pro své spolubratry výhodnější místo, na němž vykopal vlastní rukou základ pro nový kostel Neposkvrněného Početí P. Marie dne 27. března 1677, dne 18. května 1678 přijal místo pro klášter v Moravské Třebové a dne 1. srpna téhož roku po mnoha cestách a vyjednávání s nepovolnou městskou radou, získal místo pro klášter sv. Antonína ve Vratislavi, vzdav se všech nároků na klášter sv. Bernardina, v němž byla fara a z něhož byli františkáni r. 1522 vypuzeni. Hlavně jeho přičiněním opraven byl kostel v Hlupčicích 1677, kostel i klášter v Namysově 1676—8, přistavěny dva trakty kláštera v Kadani 1678. Za jeho úřadu zřízena byla nad vchodem do kláštera P. Marie Sněžné v Praze nemocnice (nyní fara) 1676, později když byl guardianem v Praze, vystavěl 1681 trakt nad kaplí P. Marie Pomocné, r. 1678 zbudoval kapli sv. Jana s knihovnou. R. 1678 pořídil provinční archiv a sestavil kroniku celé provincie, v níž udává založení klášterů, stav pozemků a fundaci všech řeholních domů; jmenovanou kroniku dal napsati ve čtyřech exemplářích, z nichž jeden uložil v archivu v Praze, druhý u sv. Františka za Tiberou v Římě, třetí

²⁷⁾ Wrbcz. 47 chybně 18. května.

²⁸⁾ Stanovy na té kongregaci sestavené vyšly tiskem bez udání místa a času (dle katalogu v Praze 1673).

uschoval ve Vel. Hlohově, čtvrtý v Brně. Vedle toho napsal všechny přednášky pro klášterní bohoslovné a filosofické ústavy.²⁹⁾ Nemalé zásluhy získal si tím, že r. 1677 zahájil církevní process, aby ctihodní františkáni, kteří byli v Praze r. 1611 pro viru umučeni, prohlášeni byli za blahoslavence. Podobnou péčí jako františkánům věnoval i klariskám ve Znojmě a terciárkám v Brně. V obou klášteřích zavedl r. 1675 tříletý úřad abatyši místo dřívějšího doživotního, nelekaje se překážek, jež mu činil olomucký biskup a zemská správa moravská.

Poněvadž r. 1676 měla se slaviti v Římě generalní kapitola, ustanovili kapituláři P. Bernardina Lattkea za komissaře provincie. Na zmíněnou kapitolu dostavil se z české provincie provincial kustos a P. Antonín Hartmann, který měl na počest císaře Leopolda veřejnou disputaci z celé theologie, při níž předsedal provincial Sannig. Přítomen byl kardinál Pio, biskupové, preláti a zástupci řádu. Oba disputanti získali si zvučného jména.

Sannig zvolen byl tehdáž za generalního definitora, kterýž úřad, pokud nám známo, zastával posledně P. Eusebius z Neumarktu r. 1529. Při té kapitole byly stanovy české provincie znova, schváleny. Na zpáteční cestě do Čech Sannig visitoval provincii sv. Ladislava ve Slavonii a přivezl pro opavský klášter tělo sv. Justina, mučedníka.

Sannig ovládal dokonale v slovu i písmu jazyk německý, český, latinský, vlašský a španělský, ale ve svém smýšlení zůstal Němec, a dopustil prý se proti Čechům jakéhosi strannictví. P. Antonín Bruodinus, Irčan čili Hyberňák, a s ním přirození Čechové vytýkali německé straně, že shromažďuje úřady v provincii na Němce. Došlo také r. 1676 po odchodu Sannigově do Říma v provincii k jitrění, ale to bylo při kongregaci v Praze, dne 17. září 1676 odstraněno a zjednán mír mezi národností českou i německou.

24. Příští kapitola, při níž předsedal visitator Ludvik Kirchenhofer z uherské provincie sv. Salvátora, konala se v Brně, dne 4. září 1678. Úřadem provinciala poctěn byl tentokráte Jan Ev. Fritsch, úřad kustoda nastoupil Hilarín Fischer, úřad definitorský vložen do rukou Prokopa Mattisa, Antonína Hartmanna, Amada Hermana a Bohumíra Hockeborna; sekretářem stal se Archanděl Mascul. Krátce po kapitole vyhořel klášter ve Vel. Hlohově.

Poněvadž provincial měl jíti na generalní kongregaci do Říma, ustanovil za komissaře P. Viléma Antonína Broučka. Provinciala doprovázel Bernard Sannig, Hilarín Fischer a Amad Hermann.³⁰⁾ Kapitola zahájena byla 20. května 1679. Při ní dokončil Sannig

²⁹⁾ Schola Theologica in 4. libros Sententiarum IV. tomi in fol. Pragae 1675; Philosophiae schola tota, Scotistica III tomi in fol. Pragae 1684; Schola controversistica II tomi in fol. Pragae 1688; Schola canonica seu universum ius canonicum II tomi in fol. Pragae 1686, 1692; Chronicken der drei Orden des hl. Franciscus', VI Th. Prag 1689—1691. Kromě toho napsal Chronica Provinciae Boh., jež zůstala v rukopisu; Rituale (Praha 1685), Manuale (Praha 1677), výklad řehole pro klarisky a j.

³⁰⁾ Celou cestu vylíčil P. Amad Hermann v cestopise, který byl dosud mylně připisován Bernardu Sannigovi.

úřad generalního definitora a znova byl vyznamenán předsednictvím tak zvaného diskretoria, které přijímalo pia desideria i stížnosti jednotlivých provincialů.

Na podzim r. 1679 nastal na Moravě, v Rakousích, ve Slezsku a v Čechách mor, jenž nejhůře zuřil v Praze. Proto již počátkem ledna 1680 na rozkaz Bernarda Sanniga, guardianu v Praze ustanoveni byli dva františkáni P. Zigmund Veselý a Václav Kubíček za exposity moru, aby zaopatřovali nemocné. Ti byli první ze všech řeholníků, kteří se ujali nemocných. Bydlili na Novém městě u sv. Lazara nedaleko radnice a oba počátkem r. 1681 vrátili se zdraví do kláštera. P. Michal Jüttner, který jim přišel v létě 1680 na pomoc, podobně jako mnozí kněží, nakazil se a zemřel. Se stejnou obětavostí sloužili nemocným ve Slaném P. Aleš Orent a Štěpán Janota, ve Vltavotýně Samuel Scholtz, v Bystrici u Votic Celsus Pentz, v Kladsku Monaldus Hocke, Matyáš Weiss, Antonín Striegel, ve Znojmě Placidus Hlišťik, v Javoru Jan Kap. Gerstenberger. V jiných městech pečovali o nemocné jiní františkáni, jichž jména se nezachovala. V provincii zachvátil mor 21 kněze, 2 kleriky, 6 laiků a 1 terciáře; z těch bylo 10 zaměstnáno v duchovní správě morem stížených.

Když odešel císař Leopold I. z Vídne do Prahy, účastnil se dne 18. února 1680 výroční památky umučení pražských mučedníků († 1611) a vykonal pobožnost na jejich hrobě i s celým komonstvem. Téhož r. 1680 visitoval Bernard Sannig provincii bavorskou, Amand Hermann tyrolskou a polskou, a Patrik Pallet uherskou sv. Salvátora.

25. P. Paulin Zechentner z tyrolské provincie, zvisitovav českou provincii, ohlásil kapitolu na 28. července 1681 v Opavě. Provincialem stal se Archanděl Mascul, kustodem Bernard Sannig, definitory Bernardin Lattke, Vilém Antonín Brouček, Patrik Pallet, Rudolf Vávrovský (také Vávrobský, Vavrodský, Vavrocký); sekretářem zvolen Antonín Hartmann.

Koncem listopadu 1681 zvolen byl za komissaře provincie Bernardin Lattke, poněvadž provincial měl jíti na generalní kapitolu v Toledě ve Španělich. Provincial, kustos, Bernard Sannig a Šebestian Schambogen vydali se na cestu dne 7. ledna 1682 a v květnu přišli do Toleda. V Pyrenejích zkusili velké únavy i nebezpečí života. V Madridu jmenován byl Sannig „scriptor ordinis“ - byl to čestný titul za jeho vědecké práce, jež uložil ve svých knihách obsahu filosofického a bohoslovného. Generalní kapitola zahájena byla 16. května. Poněvadž ze zemí rakouských mnozí provincialové pro turecké nebezpečí ke kapitole nepřišli, přibrán byl Bernard Sannig místo rakouského provinciala Narcissa Dietla za náhradního generalního definitora. Františkáni české provincie zastupovali Rakušany i při disputaci, kterou zahájili P. Šebestián Schambogen a Bernard Sannig, který předsedal. Také provincial Archanděl Mascul pověřen byl velmi čestným úkolem, neboť předsedal s P. Františkem z Raguzy generalnímu diskretoriu. Nově zvolený general Petr Marinus Sormanus hodlaje se zdržeti ve Španělich a Francii, ustanovil Bernarda Sanniga za generalního ko-

missaře pro všechny provincie cismontanských reformatů a poslal jej do Říma. Sannig spravoval ten úřad až do 13. dubna 1683. Na zpáteční cestě do Prahy visitoval provincii tridentskou, tyrolskou a bavorskou, načež dne 28. září 1683 přišel bez úrazu do Prahy.

R. 1682, dne 7. ledna valně poškozen byl požárem klášter a kostel v Namyslově. Provincial slavil kongregaci r. 1682 a 1683 v Praze. Roku 1684 visitoval P. Bohumír Hockeborn uherskou provincii sv. Salvatora.

26. Příští kapitole, jež se shromáždila v Praze dne 28. května 1684, předsedal Tyrolák Hadrian Hueppher. Kapituláři svěřili úřad provinciala opět Bernardu Sannigovi (2^c), za kustoda vybrali Jana Ev. Fritsche, za definity zvolili Bedřicha Dittela, Víta Žárka, Bernardina Ungara a Šebestiána Schambogena; na sekretáře povýšili Bohumíra Hockeborna. Po kapitole dne 19. června 1684 uvázali se františkáni v držení kláštera v Hořovicích.

Od 15. července do 8. září r. 1685 meškal general řádu Petr Marinus Sormanus ve Vídni a měl v úmyslu předsedati kongregaci české provincie, která se konala 5. srpna ve Znojmě, ale pro neodkladné záležitosti nepřišel. Když ho provincial ve Vídni navštívil, potvrdil dne 16. srpna provinční standovy,³¹⁾ v nichž se dovolovalo podle posledního výkladu řehole od papeže Innocence XI. nositi místo kalepodii (dřeváků) sandály čili kožené trepky. Dovolení to týkalo se i klarisek. Na rozkaz provinciala začali františkáni i klarisky nositi sandály dne 1. ledna 1686.

Příští kongregace byla svolána do Brna v červenci 1686. Toho roku visitoval Šebestian Schambogen provincii velkopolskou.

27. R. 1687 visitoval českou provincii Barnabáš Kirchhuber z Bavor, který svolal kapitolu na 9. června³²⁾ do Jind. Hradce. Za provinciala byl tam zvolen Amand Hermann, za kustoda Hilar Fischer, za definity Archanděl Mascul, Theodulus Machalín, Antonín Hartmann a Ildefons Werner; sekretářem stal se Šebestián Schambogen. P. Bernard Sannig byv nespravedlivě nařčen od P. Jana Zuckmantela, jenž se zdržoval v Římě, u generala řádu a kardinála protektora, že mlčí k velikým nepořádkům a laxismu v české provincii, vzdal se při té kapitole všech úřadů. s nimiž je spojena péče o bratry, totiž provinciala, guardiana i magistra noviců, a odešel na odpočinek do Znojma, kde pečoval o zvelebení zadlužených a zpustlých statků znojmských klarisek. Na něm se splnilo pořekadlo: Tak svět odplácí. Zemřel dne 10. září 1704 ve Znojmě a pohřben byl v řeholní hrobce.

Dne 26. srpna 1687 uvázali se františkáni v držení kláštera na předměstí v Ratiboru, pro nějž zakoupeno bylo místo předěšlého roku; základní kámen ke stavbě kláštera posvěcen byl 21. května 1689, základ ke stavbě kostela sv. Václava a sv. Andělů položen 1697.

³¹⁾ Vyšly tiskem v Praze u Mikuláše Hampelia r. 1686.

³²⁾ Wrbez. 47 chybně 9. července.

Poněvadž počátkem června 1688 měla se slaviti v Římě generalní kapitola, zvolen byl v Brně 4. září 1687 za komissaře provincie Jan Ev. Fritsch; ke kapitole šel provincial a kustos. V době generalní kapitoly vyhořel z větší části kostel a klášter v Opavě, ale brzo byl opraven. R. 1688 byla kongregace v Olomouci, r. 1689 v Nise.³³⁾ P. Hilarin Fischer visitoval 1688 provincii sv. Kříže v Krajině, r. 1689 P. Jan Ev. Fritsch provincii ve velkém Polsku.

28. Po visitaci provincie, kterou vykonal P. Benignus Šimatič z Rakous, svolána byla kapitola dne 4. června 1690 v Jindř. Hradci. Za provinciala byl zvolen Antonín Hartmann, lector jubilatus, za kustoda Archanděl Mascul, za definitory Jan Ev. Fritsch, Vít Žárek, Rudolf Vávrovský a Jindřich Labe; sekretářem stal se Ildefons Werner. Kapitola znova se usnesla na zachování stanov z r. 1662, jež s některými přidavky general Karel František a Varisio potvrdil dne 15. července 1690, načež byly dány do tisku.³⁴⁾

Na kongregaci v Praze, dne 30. července 1691 uvázali se františkáni v držení kláštera ran sv. Františka v Zásrukách u Kolína a kláštera P. Marie v Haindorfu u Fridlandu v Čechách. Příští kongregace slavila se r. 1692 v Kladsku. R. 1692 visitoval Šebestian Schambogen provincii tyrolskou, Bernardin Ungar velkopolskou, Amand Hermann r. 1693 rakouskou a krajinskou.

29. R. 1693, 19. července³⁵⁾ slavila se kapitola v Jind. Hradci, při níž předsedal visitator Zigmund Sigonius z Krajiny. Provincialem stal se Jan Ev. Fritsch, kustodem Amand Hermann, definitory Šebestian Schambogen, Bohumír Hockeborn, Václav Kubiček a Kastulus Martin; za sekretáře byl zvolen Kosma Zorisch.

Dne 29. května 1694 shromáždila se generalní kapitola ve Viktorii ve Španělich. Z české provincie vypravil se na tu kapitolu Kastulus Martin jakožto zástupce provincialův, kustos a P. Bernard Sannig, který se stal náhradním generalním definitorem místo krajinského provinciala Antonína Lazariho. Při té kapitole měl P. Kastulus Martin na počest Leopolda I. slavnou disputaci, již předsedal Amand Hermann. Disputanti znova utvrdili dobrou pověst, která se šířila o vědecké vypělosti lektorů české provincie. Poněvadž general Bonaventura Poerius měl v úmyslu zdržeti se na čas ve Španělich, ustanovil za svého generalního vikáře v celé cismontanii P. Bernarda Sanniga a poslal jej do Říma. Odtamtud udělil Sannig dovolení, aby čeští františkáni svolali kongregaci dne 12. září 1694 v Praze.

30. P. Jan Ev. Fritsch vzdal se po dvou letech pro vysoké stáří úřadu provincialského. General poslal do Čech visitatora Antonína Lazariho, který prohlédnuv kláštery, svolal kapitolu dne 4. prosince 1695 do Brna. Kapitluáři svěřili úřad provinciala Kastulu Martinovi, úřad kustoda Šebestianu Schambogenovi, úřad definitora Antonínu Hartmannovi, Nikodému Kochovi, Marku Rein-

³³⁾ Na té kongregaci zavedeny opět stanovy z r. 1662.

³⁴⁾ Posledné byly vydány v Praze u Jana Mikuláše Hampela 1737.

³⁵⁾ Wrbcz. 48 chybně 13. července.

holtovi a Řehoři Jeřábkovi. Za sekretáře zvolili Kosmu Zorische. Provincial svolal kongregaci r. 1696 do Prahy, r. 1697 do Nisy. R. 1698 visitoval P. Bernardin Ungar provincií malopolskou.

31. Na kapitole dne 15. září 1698 v Praze, při níž předsedal visitator Emerich Pfendner z Rakous, zvolen byl za provinciala Antonin Hartmann, za kustoda Amand Hermann, za definity Archanděl Mascul, Michal Rock, Filip Prix a Kosma Zorisch; sekretářem stal se Řehoř Jeřábek.

Na generalni kapitolu do Říma šli z české provincie r. 1700 provincial a kustos Amand Hermann, který tam byl zvolen za generalniho definitora. Když se provincial vrátil, svolal kongregaci na 5. září 1700 do Kroměříže, kde františkáni přijali klášter a kostel trpícího Spasitele a bolestné P. Marie v Lehnici.

32. Visitator Fortunat Hueber z Bavor, zvisitovav českou provincií, r. 1701 svolal kapitolu na 15. listopadu do Kladska, při níž zvolen byl za provinciala Řehoř Jeřábek, za kustoda Kastulus Martin, za definity Šebestian Schambogen, Kristof Puchner, Damian Platzer a Apolinář Khytribius, za sekretáře Filip Prix. Provincial slavil r. 1702 kongregaci v Praze, r. 1703 v Jind. Hradci. Dne 9. dubna 1704 uvedeni byli františkáni do bývalého svého kláštera, který zdvihli z rozvalin, v Goldberku. Kustos Kastus Martin visitoval r. 1704 provincií velkopolskou, r. 1710 tyrolskou.

33. Na kapitole v Praze, dne 3. října 1704, při níž předsedal visitator Petr Frenchetič z Krajiny, kapituláři odevzdali úřad provinciala Kastulu Martinovi, úřad kustoda Šebestiánu Schambogenovi, úřad definitorský Januaru Šidlovi, Michalu Rockovi, Filipu Pohlovi a Konstantinu Dubskému II.; sekretářem stal se Kosma Zorisch. Provincial řídil kongregaci r. 1705 v Hostinném, r. 1706 v Dačicích. Příštího roku visitoval Řehoř Jeřábek provincií velkopolskou.

Na rok 1706 general ohlásil generalní kongregaci ve Viktorii, ale císař zakázal se jí pro války účastniti. Papež odložil kapitolu na rok 1708, potom na rok 1709, načež ji odročil na dobu neurčitou. Zmíněná kapitola slavila se teprve dne 15. května r. 1723 v Římě. Předsedal při ní sám papež Innocenc XIII.

34. Příští kapitola zasedala dne 4. září 1707 v Brně. Předsednictví měl visitator František Caccia z Rakous. Provincialem stal se Apolinář Khytribius, generální lektor, kustodem Kastulus Martin, definity Řehoř Jeřábek, Marek Rejnoldt, Petronius Steinhauer, Brikcius Rauch a sekretářem Konstantin Dubský. Provincial shromáždil kongregaci r. 1708 v Olomouci, r. 1709 v Mor. Třebové. Téhož roku zavedl papež Kliment XI. v celé církvi svátek Neposkvrněného Početí P. Marie.

35. Visitator Zigmund Neudecker z Bavor, navštíviv kláštery české provincie, předsedal kapitole v Praze, dne 9. září 1710, při níž zvolen za provinciala Řehoř Jeřábek, za kustoda Apolinář Khytribius, za definity Liberát Jordán, Wolfgang Forel, Samuel Michna a Hadrian Zelenka; sekretářem stal se Faustin Exner. Provincial těžce onemocněv, vzdal se úřadu provincialského dne 10. června 1711 v Bechyni, kde 8. října zemřel. Definitoři zvolili místo něho.

za vikáře provincie Kastula Martina. Krátce potom dne 28. října 1711 zemřel také kustos Apolinář Khytribius. Na jeho místo byl dosazen při kongregaci v Praze 1712 Šebestián Schambogen. Příští rok byl visitátorem uherské provincie sv. Salvatora P. Filip Pohl.

36. R. 1713 vypukl opět mor. Františkáni v Praze první ze všech řeholníků začali ošetřovati nemocné. Byl to Matyáš Hancke, Innocenc Višňovský, Justus Bauer, Herkulán Reška, Maurus Strehl, Bonaventura Rakonický a Eligius Vlček, který jediný z nich zůstal na živu. V pražském klášteře zemřeli na mor 4 kněží, 2 laici a 1 klerik.

Za moru nastala nesnáz s kapitolou; žádné město nechtělo kapituláry přijati. Až teprv pan hrabě František Leopold Sternberk, poručík hraběnky Teresie ze Sternberka, majitelky panství bechyňského, se smiloval a dovolil kapitulárům přístup do Bechyně. Stanoveného dne 15. října 1713 zahájena byla kapitola, při níž za předsednictví Hugona Bablera z Rakous zvolen byl za provinciala Volfgang Forel, za kustoda Hadrian Zelenka, za definity Kosma Zorisch, Gracian Donauer, Václav Heldt a Filip Mazanec, sekretářem stal se Bonaventura Vacano. Žádný z kapitulárů neonemocněl, a po kapitole vrátili se všichni zdraví a bez úrazu do svých klášterů.

Provincial slavil kongregaci r. 1714 v Praze, r. 1715 v Brně.

37. Příští kapitolu obeslal visitator Bonaventura Bandy z Uher na 24. září 1716 do Prahy. Kapituláři poctili úřadem provincialským Kosmu Zorische, na kustoda povýšili Volfganga Forela, úřadem definitorským vyznamenali Brikiho Raucha, Bartoloměje Kubíčka, Josefa Forstera a Mansvéta Förschana. Za sekretáře vybrali Marcellina Gebela. Provincial svolal kongregaci r. 1717 do Mor. Trebové, r. 1718 do Kladska.

Téhož r. 1718 prohlášen byl P. Ondřej Bartečka (Partečko) guardian ve Vratislavi od Karla VI. za korunovaného básníka (poeta laureatus). Příští rok visitoval provincii velkopolskou P. Mansvét Förschan.

38. Dne 3. září 1719 zasedala kapitola v Nise. Volby řídil visitator Volfgang Sailer z Rakous. Za provinciala byl zvolen Mansvét Förschan, za kustoda Marcellinus Gebel, za definity Hadrian Zelenka, Damian Platzer, Ondřej Bartečko a Clarus Müller. Provincial předsedal r. 1720 při kongregaci v Zásmukách, kde se těžce roznemohl a dne 8. října zemřel. Kapituláři obeslali po jeho smrti kongregaci na 5. listopadu 1720 do Hostinného, kde zvolili za vikáře provincie Volfganga Forela, který slavil r. 1721 kongregaci v Hájků. R. 1720 P. Volfgang Forel byl visitátorem v Rakousích.

39. Visitator české provincie Eugen Gotschever zahájil dne 24. září 1722 kapitolu v Praze. Provincialem stal se Marcellinus Gebel rodilý z Kladska, kustodem Jindřich Jung, definity Volfgang Forel, Urban Hrdý, Viktor Swatha a Valerian Hammer; za sekretáře zvolen Václav Doudlebský. Provincial svolal kongregaci na 22. září 1723 do Znojma a k vůli volbě kroměřížského gardiana schůzku do Prahy dne 22. listopadu téhož roku; druhou kongregaci slavil 1724 v Kladsku.

40. Příští visitaci české provincie vykonal Jakub Hofstetter z Krajiny, který ohlásil kapitulu na 15. září 1725 do Jind. Hradce. Kapituláři odevzdali správu provincie Viktoru Swathovi, úřad kustodský Valerianu Hammerovi, hodnost definitorskou Kosmu Zorischovi, Janu Lorentzovi, Brunonu Christophovi a Václavu Richterovi; za sekretáře zvolili Germana Krausa. Provincial vypsal r. 1726 kongregaci do Plzně, r. 1727 do Kroměříže. R. 1728 Kastul Laubner visitoval provincii malopolskou, Jindřich Jung velkopolskou, Valerian Hammer provincii sv. Salvátora v Uhrách.

41. Koncem 17. a počátkem 18. století visitovali českou provincii většinou františkáni z dědičných zemí rakouských. Vláda dělala obtíže visitatorům z Bavor hlavně za císaře Leopolda. Stalo se, že některý od generala jmenovaný visitator nebyl do Čech ani připuštěn. Po dlouhé přestávce, co cizí visitatori nevkrčili do Čech, poslán byl do svatováclavské provincie visitator Dominik a Clesio z Říma. Do Vídně přibyl dne 27. dubna 1728 a po dlouhém odkládání a prosbách obdržel dovolení k visitaci, kterou zahájil teprve v listopadu, načež dne 13. března 1729 předsedal kapitole v Brně. Kapituláři neměli k němu důvěry pro jeho prudkou a ohnivou povahu, která jim naháněla strachu. Za provinciala byl zvolen Valerian Hammer, za kustoda Viktor Swatha, za definity Hadrian Zelenka, Ondřej Bartečko, Rafael Wolf a Severin Vrbčanský. Za sekretáře vybrali Kastula Laubnera. Provincial svolal r. 1730 kongregaci do Kladska, r. 1731 do Prahy. Téhož roku visitoval velkopolskou provincii P. Severin Vrbčanský. R. 1731 zbořili františkáni chatrný kostel v Goldberku a nový kostel zbudovali ve třech letech.

42. Za předsednictví visitatora Jeremiáše Harpfingera z Rakous dne 10. srpna 1732 slavila se kapitola v Praze. Za provinciala byl zvolen spisovatel Severin Vrbčanský, za kustoda Řehoř Rocken, za definity Modestus Juříčka, Rochus Ulbrich, Leopold Hancke. Václav Doudlebský a za sekretáře Ludvík Jenšík rytíř z Ježova.

Provincial svolal kongregaci r. 1733 do Jindř. Hradce, r. 1734 do Mor. Třebové. Kromě toho pořádal schůzku definitorů v lednu 1734 v Hostinném k volbě guardian kroměřížského, krátce potom 21. března 1734 svolal schůzi do Olomouce, aby zvolil guardian kláštera opavského. Téhož roku visitoval uherskou provincii P. Marie Valerian Hammer; provincii velkopolskou sv. Antonína visitoval pražský guardian Adjutus Pfeifer.

43. Příští kapitola zasedala dne 18. září 1735 v Praze. Volby řídil visitator Martin Vaculik z uherské provincie sv. Salvátora. Kapituláři odevzdali volební hlasy na provinciala Viktoru Swathovi, lektoru bohosloví, za kustoda vybrali Severina Vrbčanského, za definity zvolili Valeriana Hammera, lektora bohosloví, kazatele Kastula Laubnera, kazatele Ludvíka Jenšíka, lektora bohosloví Roderika Wurtzinger, za sekretáře ustanovili Gondisalva Richtera.

Provincial Viktor Swatha zemřel dne 12. dubna 1736, a kapituláři zvolili dne 29. dubna za vikáře provincie Valeriana Hammera; na jeho místo za definitora dosazen byl Hadrian Zelenka.

Vikár slavil kongregaci r. 1736 v Kroměříži, při níž zvolen byl za definitora Clarus Müller, lektor bohosloví, druhou kongregaci svolal r. 1737 do Hostinného. Příštího roku byl Severin Vrbčanský visitátorem v Rakousích, a r. 1738 visitoval sedmihradskou provincií kladský guardian Rochus Ulbrich.

44. Visitator Marek Klotz z Rakous obeslal kapitolu na 14. září 1738 do Prahy. Kapituláři svěřili správu provincie Řehoři Rockenu, lektoru bohosloví, na kustoda povýšili kazatele Ludvíka Jenšika, úřadem definitorským vyznamenali kaz. Krištofa Mentzela, kazatele Germana Krausa, lektora bohosloví Gondisalva Richtera, kazatele Adjuta Pfeifera; za sekretáře zvolili Wolfganga Bönische, lektora bohosloví.

Na rok 1740 byla vypsána generalní kapitola do Valadolidu ve Španělech. Z toho důvodu při kongregaci ve Vratislavi 13. září 1739 zvolen byl za komissáře provincie Severin Vrbčanský. Na generalní kapitolu přišel český provincial Řehoř Rocken, kustos Ludvík Jenšik a generalní lektor P. Benvenut Petr, který měl slavnou disputaci z celého bohosloví, při níž předsedal provincial Řehoř Rocken. Oba disputanti zahrnuti byli pochvalou všech přítomných. Když se provincial vrátil, svolal a předsedal kongregaci ve Znojmě, dne 25. října 1740. Za vpádu Prusů r. 1740 do Slezska, velitel rakouské posádky v Nise rozkázal, aby byl františkánský klášter rozbourán, aby se mohlo město brániti a nepadlo do rukou Prusů jako Vratislav, Opava a j. Téhož roku visitoval velkopolskou provincií P. Adjutus Pfeifer a malopolskou Gondisalvus Richter, který příští rok 1741 byl visitátorem také v Rakousích.

45. Dne 19. září 1741 konala se kapitola v Praze. Předsedal Cyprian Knauer z Rakous, jenž provincií visitoval. Volební hlasy na provinciala obdržel Severin Vrbčanský, lektor bohosloví, kustodem jmenován byl Gondisalvus Richter, lektor bohosloví, definity stali se Rochus Ulbrich, lektor bohosl. Eligius Lintzinger, lektor boh. Samuel Emerich a Wolfgang Bönisch; za sekretáře vybrán byl Benvenutus Petr. Za necelý měsíc po kapitole vtrhli do Čech Francouzi a Bavoři, kteří obsadili dne 26. list. Prahu a drželi ji až do 2. února 1743. Příští rok vpadli do Čech Prusové, dne 17. září zmocnili se Prahy, kterou pak vyklidili 26. listopadu, majíce strach z Pandurů.

V té bouřlivé době provincial svolal kongregaci r. 1742 do Hostinného, r. 1743 do Hájku. Mimořádnou schůzi zahájil 9. února 1744 v Zásmukách, aby byla provedena volba gardiana namyslovského a brněnského.

46. Visitator Lambert Azomus z Rakous, vykonav prohlídku české provincie, předsedal kapitole v Jind. Hradci, dne 22. září 1744. V úřad provinciala se uvázal tentokráte Gondisalvus Richter, lektor bohosloví, na kustoda byl povýšen Wolfgang Benisch (Bönisch), lektor bohosl., úřadem definitorským byli poděleni kazatel Ludvík Jenšik z Ježova, kazatel Amand Kraus, kaz. Antonín Královský a lektor Benvenutus Petr; za sekretáře byl vybrán Jindřich Heinrich. Pro válku s Prusy provincial nemohl visitovati slezských

klášterů osobně, nýbrž jmenoval k tomu zástupce. Avšak osobně předsedal kongregaci r. 1745 v Olomouci, a r. 1746 v Kroměříži.

47. R. 1747 byl visitatorem české provincie Vilém Altstetter z Tyrol, který obeslal kapitolu na 21. srpna 1747 do Olomouce. Kapituláři zvolili za provinciala Wolfganga Benische, za kustoda Severina Vrbčanského, za definity Germana Krausa, Simplicia Sommera, Samuela Heinricha, lektora, Nemesia Potziho, lektora; úřad sekretáře odevzdali Benvenuto Peterovi. Provincial slavil kongregaci r. 1748 ve Znojmě, r. 1749 v Brně. —

Potud kronika provincie. Jak jsme již pověděli, františkán, české provincie udrželi se v druhé polovici 16. stol. v Plzni, Bechyni a Jindř. Hradci, na Moravě v Brně a Znojmě, ve Slezsku ztratili však všechny kláštery. Počátkem 17. stol. znenáhla nabývali opět klášterů. Již r. 1604 děje se zmínka o klášteře sv. Jana Kř. v Kroměříži.³⁶⁾ R. 1603 obdrželi františkáni kostel a klášter u P. Marie Sněžné v Praze. Do Slezska pronikli teprve pod ochranou arciknížete Rakouského Karla, biskupa vratislavského (1608—1624), který r. 1608 vedl stížnost na sněmu, že kromě čtyř nebo málo více měst v dědičných knížectvích není ve Slezsku katolíků ani katolických kněží.³⁷⁾ Arcikníže odpomohl tomu nedostatku kněží tak, že povolal nejpozději r. 1610³⁸⁾ františkány do Vel. Hlohova. Na kapitole r. 1611 obsazeny byly tyto kláštery: Brno, Kroměříž, Znojmo, Praha, Jindř. Hradec, Plzeň, Bechyň, Kadaň, Tachov, Vel. Hlohov a Olomouc. K tomu počtu řadí se r. 1614 klášter v Nise ve Slezsku. Od r. 1615 drželi františkáni kláštery v Unčově (až do r. 1621), v Hlivicích (—1621), v Těšíně (—1617); také klášter ve Žďáře, kterého se ujali r. 1617, podrželi jen do r. 1638 nebo 1639, Trvale podrželi klášter ve Voticích (založen 1627), v Javoru 1639, Kladsku 1639, Turnově 1651, ve Slaném 1655, v Hájku u Prahy 1659, v Dačicích na Moravě 1659, v Opavě 1661, v Hostinném 1666 a Hlupčicích 1666. Na čas ujali se kláštera v Jemnici (1673—6). V trvalé držení řeholních domů františkáni uvázali se krátce potom v Namyslově 1675, Mor. Třebové 1678, Vratislavi 1679, v Hořovicích 1684, Ratiboru 1687, Zásmukách 1691, v Hejnici (Haindorf u Frid'andu v Čechách) 1691, v Lehnici 1700 a v Goldberku 1704. Od té doby drželi františkáni 31 klášter.

V tom rozsahu trvala česká františkánská provincie až do té doby, kdy byla větší část Slezska přivtělena k Prusku. Občas objevily se v provincii snahy separatistické, jichž původ byla rozsáhlost provincie a dvojí národnostní živel. Značnější nacionální hnutí ukázalo se r. 1675, jehož představitelé usilovali rozdělit provincii na dvě části, z nichž jedna měla zaujímat Čechy bez hrabství Kladského, druhá část Slezsko, Kladsko a Moravu. Řádoví představení však národnostní spory urovnali a zabránili rozdělení

³⁶⁾ Nomina scripta, arch. frant. v Praze XXVIII. č. 10. p. 1.

³⁷⁾ Reisch, Die Franziskaner in Schlesien 277.

³⁸⁾ V kapitolních tabulkách z r. 1611 čteme: In loco Glogouiensi guardianus iterum confirmatus est M. V. P. Bonaventura Sigismundus etc. Reisch, Die Franziskaner in Schlesien 279, nezná rok obsazení toho kláštera a praví: Um dieselbe Zeit [1639] (das Jahr steht nicht fest) wurde ihnen auch ihr Kloster in Gross-Glogau eingeräumt, což jest nesprávně.

provincie. R. 1702 propukla snaha o odstranění Němců z království českého znova, ale opět byla ta akce ututlána. Když však Fridrich Veliký opanoval Slezsko, pruská vláda sama se postarala o odloučení slezských klášterů od provincie české. Dne 20. ledna 1755 podepsán byl v Nise příslušný dekret, kterým kláštery ve Vratislavi, Javoru, Goldberku, Lehnici, Vel. Hlohově, Hlupčicích, Namyslově, Nise, Kladsku a Ratiboru byly odloučeny od české provincie a založily provincii sv. Hedviky. Obě provincie uhájily čestně svou existenci, ba česká přetrvala slezskou, jež byla dne 19. listopadu 1809 sekularisována.³⁹⁾

Nepatrné náhrady za 10 slezských klášterů nabyta česká provincie r. 1763, když se františkáni usadili v hospici u sv. Maří Magdaleny na Skalce u Mníšku v Čechách. Brzo potom stihla provincii nová pohroma. Císař Josef II. sekularisoval františkánské kláštery v Brně, Znojmě, Kroměříži, Olomouci a v Opavě, ale přidělil jí klášter v Chebu, který dotud obývali františkáni provincie štrasburské, a v Uh. Hradišti, který drželi františkáni uherské provincie. Od té doby čítá česká františkánská provincie 19 řeholních domů, v nichž žije v přítomné době přes 100 řeholníků.

Těm ctěným čtenářům, kteří má suchopárná data až dosud trpělivě sledovali, vzdávám upřímné díky. Dopřeje-li mi Bůh zdraví, doplním řadu provincialů až do přítomné doby a to povšechněji, neboť nebudu vázán předlohou. Dovoluji si připojit několik slov o vnitřních poměrech v české provincii, třeba se to vymyká z rámce vytčeného nadpisem.

Hlavním zaměstnáním františkánů byla duchovní správa, zpořád, kázání a udělování jiných sv. svátostí. Byla to práce obtížná hlavně z toho důvodu, že cestování bylo zdlouhavé a nesnadné zvláště františkánům, kteří podle řehole nesměli používatí povozů. Odtud se vysvětluje veliký počet jejich klášterů, které měly umožnit jednak rychlou výpomoc duchovním správcům, jednak pohodlnější sbírku životních potřeb. — Jiný druh duchovní správy jsou missie, které konali františkáni hlavně v krajích protestantských v Čechách a ve Slezsku. Posílali však své členy i za hranice provincie na missie do Bulharska, Macedonie, Transylvánie, Turecka, do sv. Země, Armenie, Malé Asie, na Rodus, do Afriky, Egypta, Habeše i do Číny.⁴⁰⁾

Průpravou k zdatné kněžské působnosti jsou studie, kterým věnovali františkáni velikou péči. Po humanistických studiích zabývali se dva roky filosofií a čtyři leta bohoslovím. Ve filosofií a spekulativní theologii přidržovali se výhradně ozdoby řádu, slavného subtilního doktora Jana Duns Skota. Generalní studium pro spekulativní bohosloví, církevní právo a apologii bylo po celou tu dobu v Praze, kromě toho přednášelo se církevní právo a apologie v Olomouci a Hlupčicích, mravouka v Brně, filosofie ve Vel. Hlohově, Kladsku, Kroměříži, Jindř. Hradci a ve Slaném. Obyčejně bývala filosofie na třech i čtyřech místech. Vedle toho vyučovali

³⁹⁾ Reisch, Die Franziskaner in Schlesien 294, 295, 300.

⁴⁰⁾ Wrbczansky, Nucleus 37. Reisch, Die Franziskaner in Schlesien 294.

františkáni na arcibiskupském semináři v Praze (1657—70), u augustiniánů v Třeboni (1665—70), u cisterciáků ve Fulneku (1694 až 1704), u augustiniánů v Zahani, cisterciáků v Heinrichau a v Kamenci. Kromě toho vyučovali filosofii v šlechtických rodinách. Svě vědomosti tužili disputacemi a akademiemi. Někteří z lektorů zanechali spisy, které svědčí o jejich vědecké vyspělosti.⁴¹⁾

Františkáni nezapomínali také na vlastní posvěcování. V tomto období byla řeholní kázeň přísná, ale všichni ji zachovávali. Proto shledáváme v té době značný počet mužů, kteří vedli život svatý a pěstovali také asketickou literaturu.⁴²⁾

Šlechtická jména ve farních matrikách předslavských.

Sděluje FRANT. ZEMAN.

Fara a kostel v Předslavi¹⁾ u Klatov připomínají se již r. 1362 v dekanátu klatovském. V letech 1647—1692 náležela osada jako filialní k Němčicům. R. 1692 byla administratura fary a kostela svěřena dominikánům klatovského konventu sv. Vavřince.²⁾ Z těchto se tu připomínají: P. Prokop Rathouský, od března 1703 Vincenc Pernklo, od listopadu 1705 Tomáš Tebel, od 1 prosince 1713 Ambrosius Rollepatz, v dubnu 1714 Nicolaus Freytag, v květnu 1718 Sigmund Lohr.

Od roku 1722 spravovali osadu kněží světští, totiž: Frant. Dušička, dříve snad kaplan v Němčicích, † 29. září 1726, stár asi 40 let. Pavel Josef Souček † 18. září 1752 stár 76 let. Jan Maria Grüner, magister filosofie (dříve kaplan v Břeskovicích, potom zámecký kaplan ve Votíně a spolu kooperátor předslavský), jenž začal psát pamětní knihu farní, † 13. října 1767. Po něm byl zatímním administrátorem Daniel Bidžovský, kaplan z Břeskovic: od 1. ledna 1768 P. Václav Seidler Ord. Praed., od 19. února 1768 P. Vincenc Roth Ord. Praed., od 1. června t. r. P. Guntherus Tichý Ord. min. s. Franc. z konventu horažďovického.

Od 12. září 1768 Václav Josef Doležal rodilý z Nechanic. Dne 20. dubna 1787 kostel předslavský povýšen byl na farní a dosavadní administrátor Doležal jmenován prvním farářem. Zemřel jako os. děkan a bisk. notář 18. března 1808 stár 64 roky (bez 13 dní). Po něm následovali: Ant. Bernard Werschauer, † 14. června 1822 stár 64 let. Josef Goldwein, dříve zám. kaplan na Zelené Hoře, † 24. března 1825 na souchotiny pražské, stár 40 let. Josef Kobler, od r. 1860 děkan v Klatovech, kde † 26. listopadu 1871. Jan Špath, od r. 1884 farář v Kydli-

⁴¹⁾ Wrbczansky, Nucleus 35, 39 sq., Reich, Die Franziskaner in Schl. 292 sq.

⁴²⁾ Wrbczansky, Nucleus 33, 39, 40.

¹⁾ V poslední době — hlavně zásluhou posledních dvou farářův — ujal se zvyk psátí v nominativu Předslava, z Předslavy, v Předslavě. Nevím, z jakého důvodu se tak stalo. Staré listiny i farní matriky (většinou) piší Předslav, v Předslavi. Podobně Palacký v „Popisu král. čes.“ str. 300, J. V. Prášek „Politický okres klatovský“, Aug. Sedláček „Hrady a zámky“ IX. 168.

²⁾ Jeden z nich obýval roh starohylé tvrže předslavské, máje skrovný oběd u rychtáře, někdy též u šenkýře. (Poznámka v matrice fary němčické sig. B. ke konci roku 1691).

nech, kde † 17. prosince 1889. Frant. Pech, kněz arcidiecése pražské před tím farář v Rousínově, † 3. února 1904. Nástupcem jeho jest Karel Toman, jenž zde byl od 1. března 1897 kaplanem.

Matrika narozených A.

Matrika A (signatura poškozena) má formál čtvrtarchový. První tři listy jsou prázdné, druhý list vytržen. První stránky mají písmo vybledlé, těžko čitelné. Zápisy počínají lednem 1692. Listy ani stránky nejsou číslovány.

R. 1694 dne 3. června urozená panna Ludmila Kanická z Čachrova byla kmotrou a urozená panna Ludmila Oliva z Bubnova svědkyní při křtu Veroniky Ludmily Olivy, dcery Václava Hořána a matky Anny.

R. 1694 dne 1. října urozená panna Anna Kanická z Čachrova byla kmotrou při křtu Anny, dcery Ondřeje Moravy a matky Doroty.

R. 1696 dne 28. máje Vilém Jindřich Kanický z Čachrova, pán na Předslavi, byl svědkem křtu Ludmily, dcery Šimona Bapky (!) a matky Anny.

R. 1697 dne 28. října uroz. pan Příchovský z Příchovic, pán na Votíně, Svojsíně a Mlázovech, byl kmotrem při křtu Vojtěcha, syna Kristofa Kroupy a matky Doroty. Svědky pak byli: uroz. pan Vilém Kanický z Čachrova, pán na Předslavi a uroz. panna Anna Kanická z Čachrova.

R. 1697 dne 23. listopadu. Při křtu Karla Přibíka, syna pana Vojtěcha Štastného, hejtmana komendy měcholupské a matky Ludmily, byl kmotrem uroz. pan Přibík Kokořovec z Kokořova, pán na Velkých Petrovicích. Svědky pak byli: uroz. p. Albert Karel Příchovský z Příchovic, pán na Svojsíně, Votíně a Mlázovech, a urozená slečna Anna Kanická z Čachrova.

R. 1698 dne 6. února uroz. p. Vilém Kanický byl kmotrem při křtu Matěje, syna Šimona Bapky a matky Anny.

R. 1699 dne 21. dubna. Při křtu Vojtěcha Karla Štastného z Měcholup (ut supra) byl kmotrem Jindřich Vilém Kanický z Čachrova, pán na Předslavi. Svědky: uroz. p. Albert Karel Příchovský z Příchovic, pán na Votíně a Mlázovech, a uroz. pí. Maxmiliána Brančovská roz. z Kokořova.

R. 1700 dne 28. února pokřtěn jest Jan Václav Josef Dominik, syn uroz. pána Jana Caesara Coeneuza (Koneuca), pána na Předslavi, a matky Anny Ludmily roz. Kanické z Čachrova. Kmotrem byl pan František Heřman hrabě z Klenového, pán na Roupově a Polní. Svědky: Vilém Kanický z Čachrova a na Předslavi; Salomena Henigarová, paní na Horčicích.

R. 1700 dne 18. července při křtu Teresie Štastné z Měcholup (ut supra) byla kmotrou uroz. pí. Salomena Fremutová; svědky: slečna Barbora z Klenového a Jindřich Kanický z Čachrova.

R. 1701 dne 2. listopadu při křtu Teresie Salomeny Josefy Štastné kmotrou byla pí. Salomena Fremutová roz. Sobětická. Svědky: sl. Barbora z Klenového a Jindřich Kanický z Čachrova na Předslavi.

R. 1702 dne 21. máje Jindřich Kanický byl svědkem křtu Joanny Bapkové.

R. 1704 dne 15. července při křtu Evy Alžběty Maxmiliany Markéty Štastné z Měcholup kmotrou byla slečna Eva z Klenové starší. Svědky: sl. Maximiliana z Klenové mladší, sl. Alžběta z Lonau (?), Vilém Kanický z Čachrova na Předslavi, Albert Příchovský z Příchovic na Svojsíně, Mlázovech a Votíně.

R. 1705 dne 3. prosince při křtu Barbory Alžběty, dcery Šimona Babky, sládka v Měcholupech a matky Anny byli svědky: Ludmila Chmelíčková ze Švihova a Vilém Jindřich Kanický.

R. 1707 dne 14. ledna při křtu Frant. Dominika Leontina Štastného z Mělochup kmotrem byl Přibík Kokořovec z Kokořova. Svědky: Vilém Jindřich Kanický, Alžběta Příchovská roz. Lanau (?), Anna Coneuczová roz. Kanická.

R. 1707 dne 8. června při křtu Víta Václava, nemanž. syna Jiřího, kočího a matky Doroty Buškové ve Votíně byl kmotrem pan Václav Krištof Widersperger.

R. 1707 dne 14. srpna při křtu Viléma, syna Jana Pelikána, myslivce v Měcholupech a matky Markéty, byl kmotrem Vilém Jindřich Kanický.

R. 1708 dne 18. dubna při křtu Jana Jiřího Františka Štastného z Měcholup byl kmotrem uroz. pan František z Hochů, měšťan klatovský. Svědky: Jan Jiří Feldman, farář nýřský a Salomena Fremutová, paní na Malinci.

R. 1709 dne 30. listopadu pí. Eva Ludmila Henigarová z Mečkova byla kmotrou při křtu Josefy Barbory, dcery Jiřího Trucze, senkýře z Předslavě a matky Magdaleny.

R. 1709 dne 18. prosince pí. Anna Ludmila Koneuczová roz. Kanická z Čachrova byla kmotrou při křtu Anny Voršily, dcery Janouše Cingarus (?) z Chorvátska a matky Doroty.

R. 1710 dne 10. máje táž byla kmotrou při křtu Anny Kateřiny, nemanž. dcery Jana Terše a matky Kateřiny Hořákové.

R. 1711 dne 15. března pí. Salomena Fremutová, paní na Malinci, byla kmotrou při křtu Josefy Salomeny, dcery Ignáce Vojtěcha Kučery, písaře votínského.

R. 1711 dne 27. srpna pí. Anna Ludmila Koneucová byla kmotrou při křtu Anny Růženy, nemanž. dcery Jana Pechana a matky Magdaleny Patoušové z Votína.

R. 1712 dne 5. máje při křtu Jana Sigmunda Josefa, syna p. Melichara Cuče (Kuše) z Předslavě a matky Anny, kmotrem byl hrabě Krištof Kokořovec jménem pana Přibíka Kokořovce z Petrovic.

R. 1713 dne 10. ledna při křtu Apolony Salomeny Doroty, dcery Ignáce Vojtěcha Kučery, písaře ve Votíně a matky Magdaleny, byla kmotrou pí. Apollonia baronka z Újezda roz. hraběnka Wolnsteinová (!). Svědky: pí. Salomena Fremutová, paní na Malinci; pí. Anna Susanna Frimlová, choť hejtmana měcholupského: p. Viktorin Passer, lékárník a Petr Hrubec, pekař, oba měšťané klatovští.

R. 1713 dne 3. srpna pí. Anna Ludmila Koneucová byla kmotrou při křtu Sibilly, nemanž. dcery Judity Petlanové z Makova.

R. 1716 dne 8. března slečna Ludmila Strojetic z Strojetic byla kmotrou při křtu Ludmily, dcery Matěje Patouše z Předslavě a matky Anny.

R. 1716 dne 30. června táž slečna byla svědkyní křtu Petra Pavla, syna Václava Malého z Předslavě a matky Susanny.

R. 1716 dne 18. srpna uroz. pí. Helena baronka Hýserlová z Chodů roz. Strojetic z Strojetic byla kmotrou při křtu Heleny Ludmily, dcery Jana Sudy, mlynáře měcholupského a matky Evy.

R. 1716 dne 15. listopadu slečna Ludmila Strojetic ze Strojetic byla svědkyní křtu Martina, syna Jana Kaliny, mlynáře předslavského a matky Doroty.

R. 1717 dne 7. září táž slečna byla kmotrou při křtu Ludmily Marie. dcery Václava Malého z Předslavě a matky Susanny.

Matrika B. 1718—1749 má stránky číslované, formát půlarchový.

R. 1718 dne 10. ledna slečna Ludmila Strojetic ze Strojetic byla svědkyní křtu Václava, syna Tomáše Sudy z Měcholup a matky Markéty.

R. 1718 dne 13. února uroz. pí. Helena Hýserlová byla svědkyní křtu Ludmily, nemanž. dcery Růženy Malé z Předslavě, na místo slečny Ludmily Strojetic ze Strojetic.

R. 1718 dne 29. máje sl. Ludmila Strojetic byla svědkyní křtu Jana Dominika, syna Víta Vidroči z Předslavě a matky Ludmily.

R. 1718 dne 10. července táž slečna byla kmotrou při křtu Ludmily, dcery Jana Sudy, mlynáře měcholupského a matky Evy.

R. 1718 20. srpna táž slečna byla kmotrou při křtu Ludmily, dcery Jiřího Patouše z Předslavě a matky Markéty.

R. 1719 dne 25. ledna táž slečna byla kmotrou při křtu Anny, dcery Matouše Patouše z Předslavě a matky Anny.

R. 1719 dne 12. února při křtu Heleny Apoleny Veroniky, dcery Konráda Mayera, obročního t. č. v Měcholupech a matky Ludmily, byla kmotrou uroz. baronka Helena Istrlová (!) a svědkem p. baron Istrle (Hýsrle).

R. 1719 dne 11. máje sl. Ludmila Strojetic byla kmotrou při křtu Ludmily, dcery Josefa Gregora. vojáka z Alteroku (?) a matky Mariany.

R. 1720 dne 22. ledna uroz. pí. baronka Helena Istrlová rozená Strojetic byla kmotrou při křtu Anežky Barbory, dcery Václava Knoblocha, t. č. hejtmana měcholupského a matky Anny.

R. 1720 dne 23. máje sl. Ludmila Strojetic byla svědkyní křtu Jana Václava, syna Václava Wekla, sládka měcholupského a matky Teresie. Kmotrem byl dp. Dominik Antonín Lisý, farář plánický.

R. 1720 dne 30. máje táž slečna byla kmotrou při křtu Ludmily Vidročové z Předslavě.

R. 1720 dne 3. srpna táž slečna byla kmotrou při křtu Růženy Ludmily, dcery Václava Malého z Předslavě a matky Susanny.

R. 1721 dne 20. července táž slečna byla svědkyní křtu Jakuba, syna Jana Sudy, mlynáře měcholupského.

R. 1722 dne 1. listopadu táž slečna byla kmotrou při křtu Ludmily, nemanž. dcery Anny Malkovny z Předslavě.

R. 1723 dne 12. října pí. baronka Histerlová byla kmotrou při křtu Kateřiny, dcery Jana Sudy, mlynáře měcholupského.

R. 1724 dne 2. ledna sl. Ludmila Aujezdská byla svědkyní křtu Jana, syna Tomáše Blechy, (?) myslivce ve Votíně a matky Teresie.

R. 1726 dne 23. března vysoce uroz. sl. Ludmila z Újezda z Klatov byla kmotrou při křtu Marie Ludmily Josefy, dcery Tomáše Bláhy z Votína.

R. 1727 dne 28. března p. Václav Hýserle svobodný pán z Chodů byl svědkem křtu Marie Doroty, nemanž. dcery Doroty Matouškové z Měcholup. (Otec zběžný.)

R. 1728 dne 9. června vysoce uroz. pí. Františka Harnachová, paní na Malinci, byla kmotrou při křtu Františky Doroty, dcery Martina Majera z Nedaniček a matky Lidmily.

R. 1730 dne 14. máje vysoce uroz. slečna Františka ze Strojetic, bydlící ve Votíně, byla kmotrou při křtu Františky, dcery Michala Kopřivy z Votína a matky Johanny.

R. 1731 dne 23. února nalezeno v Domažlicích dítě a 24. téhož pokřtěno jménem Matěj. Kmotr: J. M. pan baron Václav Hýserle zůstávající na Votíně.

R. 1731 dne 27. února sl. Františka Strojetická z Votína byla svědkyní křtu Rudolfa Václava, syna Jana Tichého z Votína a matky Anny.

R. 1731 dne 4. listopadu táž slečna byla kmotrou při křtu Kateřiny, poště z levého boku, dcery Václava Sudy z Radachova a matky Marie Anny.

R. 1733 dne 20. června táž slečna byla svědkyní křtu Václava, syna Ondřeje Smolky z Předslavě.

R. 1733 dne 11. července táž slečna byla kmotrou při křtu Františky, dcery Matěje Vovsa z Votína a matky Lucie.

R. 1734 dne 8. máje táž slečna byla kmotrou při křtu Františky, dcery Michala Kopřivy z Předslavě a matky Johanny.

R. 1734 dne 16. července táž slečna byla kmotrou při křtu Anny, dcery Matěje Husáka z Předslavě a matky Markéty.

R. 1739 dne 21. listopadu narodil se v zámku ve Votíně a téhož dne pokřtěn jest Dominik František Prokop Josef Ignác Štěpán Karel, syn uroz. pana Adama Janovského z Janovic, pána na Smolivci, a matky urozené paní Josefy. Kmotrem byl uroz. p. Štěpán Janovský z Janovic, pán na Jindřichovicích a Sviné — na místě nejdůst. a vysoce uroz. pana biskupa královéhradeckého Josefa hraběte Vratislava. Svědkové byli: 1. Ignác svob. pán z Unwerthu na místě Ignáce svob. pána z Engflusu. 2. Karel Janovský z Janovic, pán na Voselci. 3. uroz. slečna Anna Lipovská z Lipovic na místě uroz. pí. Barbory Janovské roz. hraběnka Vratislavové (B. 103.)

R. 1741 dne 18. dubna ve Votíně v zámku narozena slečinka a pokřtěna jest 21. dito jménem Maria Anna Josefa Barbora Viktoria Anežka Nepomucena. Otec: uroz. pan Adam Janovský rozený z Janovic. Matka: Josefa Janovská roz. baronka Unwerthová. Kmotra: pí. Barbora Janovská roz. hraběnka Vratislavová z Mitrovic. Svědkové: 1. Viktoria baronka a svobodná paní Unwerthová rozená z Engflusu. 2. Slečna Maria Anna Unwerthová. 3. Ignác Unwerth svobodný pán na Obicích. (B. 109).

R. 1742 dne 26. máje ve Votíně v zámku narozena slečinka a pokřtěna jest 28. dito jménem Kateřina Maria Josefa. Otec: urozený a statečný rytíř pan František Adam Janovský rozený z Janovic, pán na Smolivci, Předslavi a Votíně. Matka: vysoce uroz. Josefa baronka Unwerthová. Kmotra a svědkové vzati chudí: Lucia Honalová z fary, Tomáš Šerba ze Zvířetic nyní ale z Předslavy, Markýta Suchá z Nažova (B. 114—115).

R. 1744 dne 17. listopadu ve Votíně v zámku narozen panáček a pokřtěn 22. dito jménem František Josef Vilém Václav Řehoř Dominik (Janovský z Janovic. — Rodiče ut supra). Kmotr: urozený a statečný pan Josef Vilém Levriez (?), jejich Král. Vysokosti pana pana Fran-

tiška Štěpána z Lotrinku a velikého vévody z Toskánu téhož Infant. Leyb. Regimentu Nejvyšší (Oberst?), na místě ale jeho držel Franc Josef Čejka z Olbramovic. Svědkové: Wenzl Englbert Lipkovský (!) z Lipkovic, paní Maria Theresia z Unwerthu rozená Čejková z Olbramovic. (B. 124—125).

R. 1746 dne 19. srpna ve Votínském zámku narozena slečinka a 21 hujus pokřtěna jmenem Maria Josefa Viktoria Barbora (Janovská z Janovic, — Rodiče ut supra). Kmotra: vysoce urozená paní paní Viktoria Unwertová roz. z Englflusu. Svědkové: 1. Anna Barbora Malovcová roz. Janovská z Janovic. 2. Vysoce urozený pan Ignati baron Unwerth, pán na Obytcích. (B. 135).

R. 1749 dne 9. června ve Votíně v zámku narozeno a 11. hujus pokřtěno dítě jmenem Jan Nep. Vincenc Fererský Kajetan Prokop Kašpar Melchior Baltasar Felician Barnabáš (Janovský z Janovic). Kmotr: urozený pan Karel Janovský z Janovic, pán nad Voselci. Svědkyně: vysoce urozená paní Teresie Unwertka rozená Čejková, paní nad Vobici. (B. 151—152).

Matrika C od roku 1750—1784.

R. 1750 dne 9. července narozena a 10. pokřtěna slečinka Maria Anna Alžběta Victoria Anatolia Felicitas (dcera výše jmenovaných rodičů). Kmotra: Dorota Janské z Předslavě. Svědkové: Tomáš Štěrba a Markéta Štěrbová z Předslavě (C. 2.)

R. 1752 dne 5. října narozen a 14. pokřtěn panáček Václav Josef Vojtěch Prokop Jan Nep. Placig Kalist (Janovský z Janovic). Kmotr: Václav Lipovský z Lipovic. Svědkové: Vavřinec Matějček a Markéta Štěrbová z Předslavě (C. 15.)

R. 1752 dne 3. listopadu vysoce urozená slečna Alžběta Stočka(?) z Votína byla kmotrou při křtu Viktoriny Alžběty Teresie, dcery Viktora Antonína Brauna, správce votínského, a matky Anny Kateřiny. (C. 15.)

R. 1754 dne 21. června narozena a 24. téhož pokřtěna slečinka Aloisia Victoria Janovská z Janovic. Kmotra: uroz. pí. Victoria svobodná paní z Unwerthu roz. z Englflusu. Svědkové: 1. uroz. a statečný rytíř pan Václav Lipovský z Lipovic; 2. vysoce uroz. pí. Josefka Deymová rozená Janovská z Janovic. (C. 26.)

R. 1759 dne 4. února na zámku votínském narozen a 5. pokřtěn byl mladý panáček Vincentius Ferrerius, Joannes Baptista, Dominicus, Franciscus de Paula, Caspar Melchior, Balthasar, Andreas Corsinus, Isidorus. Otec: Jeho Milost pan Jan Nep. Václav svob. pán z Wasmuthu, Jeho cí. král. Mti skutečný rada. Matka: pí. Kateřina Senenská rozená z Janovic. Kmotr: Frater Hilarius . . . Joanita. Svědkové: Jan Rašple, podruh předslavský; Magdalena Maškova, podruhyně z Votína (C. 45.)

R. 1761 dne 5. máje vysoce uroz. pan Thadaeus svob. pán de Schenovetz na místě pana Michala Voglera, okresního sekretáře, byl kmotrem při křtu Michala Tadeáše Gotharda, syna Josefa Töppnera, důchodního komendy měcholupské, a choti jeho Teresie, rodičů svobodných. (C. 54.)

R. 1806 dne 2. března narozen Nepomucenus Aloisius Lego, syn pana Františka Lego, správce v Předslavi a uroz. pí. Anny, dcery † Františka svob. pána Helversena z Helversheimu a Cecilie, dcery

svob. pána z Rumerskirch. Kmotři: 1. Nepomucenus svobodný pán von Schmiedgräbner; místo něho Jan Schütz, správce obický. 2. Aloisia svob. paní von Sternfeld: místo ní panna Alžběta Gruber (I. 50.)

R. 1807 dne 25. dubna narozena Aloisia Alžběta Lego, dcera výše jmenovaných rodičů. Kmotři: 1. Aloisia svob. paní von Sternfeld: místo ní panna Alžběta Gruber z Malonic. 2. Jan Schütz, správce v Obytcích. (I. 53.)

R. 1808 dne 10. prosince narozena Barbora Františka Lego. Kmotři: František Lego, měšťan z města Rokycan a Barbora, manželka jeho. (I. 58).

R. 1823 dne 19. srpna narozena ve Votíně Marie Aloisie Johanna Měchurová, dcera JUDra. Jana Křt. Měchury, pána statků Předslavě, Votína a Habartic, a Aloisie roz. Holouškové, dcery Františka Holouška, hospodářského inspektora v Praze č. 719-II. (II. 60.)

R. 1829 dne 5. července narozen Viktor Jan Marian Leopold Měchura, syn Leopolda Eugena Měchury (syna JUDra Jana Křt. Měchury) a Kláry roz. Höckner-ové. (XIV. 70).

Jeden z předslavských administratorů ((pravděpodobně Frant. Dušička, jak písmo nasvědčuje) vepsal do zvláštní předslavské matriky (bez označení) zápisy z matriky kostela němčického, k němuž osada předslavská po třicetileté válce jako filialní néležela, a mimo to některé zápisy z farní matriky kydlinské. Pisatel, který i s chybami opisoval, praví, že písmo na některých místech jest těžko čitelné.

V Němčicích byli: r. 1644 kněz Cyprian, 1647 (1656) farář Eliáš Rudolf Mathiades, 1667 Martin Rybecký, 1690 Matouš Frant. Xav. Würth, magister filosofie z Ubeřic na Moravě, 1695 Karel Ledig † 25. prosince 1716. Do 14. března 1717 byl administrátorem P. Jaroslav Josef Hlasivec Ord. Praed., po němž následoval farář Antonín Lisý. R. 1720 Jan Frant. Pánek (potomní děkan a vikář v Nepomuku). 1728 Jiří Josef Čermák † 9. ledna 1736; Jos. Ant. Novák, rodilý ze Smečna, † 17. dubna 1755; Josef Ignác Braun, rodilý z Ronšperka, 22. prosince 1774. Od 18. ledna 1775 Frant. Ant. Novák, bratr výše jmenovaného.

Výtah z němčické matriky A.

R. 1641 dne 18. listopadu pokřtěno dítě Matouše Kubáta z Němčic jménem Mandalena. Kmotrou byla paní Manda (Perglarová? pag. 3.)

R. 1643 (den a měsíc neudán) pokřtěno dítě Jana Mráze z Němčic jménem Václav. Kmotrové: pan Tomek z Mlazu (? snad z Mlázov!), pan Jiřík ze Zavlekoma. Kmotra: paní Manda z Bernartic (p. 4.)

R. 1643 dne 24. srpna pan Adam Sedlecký byl kmotrem při křtu Adama, syna Martina Tauše z Makova (p. 190.)

R. 1644 dne 8. máje pokřtěna Eva Joanna, dcera Matouše Kubáta z Němčic. Kmotra: Její Milost Paní z Němčic (p. 4.)

R. 1645 dne 8. ledna pokřtěn Václav Silvestr, syn Víta Bulína z Němčic. Kmotrové: Jirka z Petrovic hejtman, Jan Baucz z Nedanic a pan Luhan. Kmotry: Její Milost Paní z Němčic, a paní matka kněze Cypriana z Němčic (p. 5.)

R. 1648 dne 20. Marzi pokřtěno dítě Jakuba Koláře Němčického a manželky jeho Markýty. Jméno dítěte jest Eva. Paní kmotra byla jest: urozená paní Eva Johanka Perglarová, Anna sládková tehdejší Němčická, a Jan Bůzek (p. 6.)

R. 1648 dne 10. Martii pokřtěno dítě po nebožtíkovi Václavovi Pa-pežovi, hejtmanu někdy Měcholupském a manželky jeho Markéty. Jméno dítěte Francz Jiří. Kmotrové jeho byli jsou: uroz. a stateč rytíř p. Francz Vechio (či Pechio?) Thomáš Zděnek. Kmotra Josefa Niederlandová (p. 156.)

R. 1651 dne 7. Aprilis pokřtěno dítě Anny chůvy. Jméno dítěti dáno Mandelena Dorotha. Kmotrama byli jsou tito: Urozená paní Mandelena Perglarová rozená z Čejkov a na Bernaticích: Dorota czera Bečvářky ze vsi Zbislavy. Adam Němčický ze vsi Němčic (p. 8.)

R. 1651 (den neudán) pokřtěno dítě Matouše Kubáta z Němčic, jméno dítěte Jiřík. Přední kmotr: uroz. a statečný rytíř pan Bohuslav Lehomský, druhý Jiří Krčmář z Velkých Petrovic. Kmotra: urozená paní Mandelena Krizelda Perglarová, rozená Tomkovna z Čejkov a na Bernaticích (p. 21.)

R. 1653 dne 26. června pokřtěna Mařena Johanna, dcera Matouše Kubáta z Němčic. Kmotra: Paní Máře z Petrovic, druhá Paní Němčická. Kmotr Hans Baucz z Nedanic.

R. 1656 (den neudán.) pokřtěno dítě Matouše Kubáta, jméno dítěte: Juditka. Kmotra přední urozená paní Máře Kokořovcová z Kokořova. Druhá: urozená pí. Johanna Eva Perglarová rozená z Vchynic a z Tetova. Kmotr: Baltasar Nothwald, praeceptor z Němčic (p. 21.)

R. 1657 (beze dne) pokřtěno dítě Matouše Kubáta, jméno jeho Adam Sazima. Přední kmotr urozený a statečný rytíř pan Wolf Adam Perglar z Perglasu a na Němčicích. Druhý urozený a statečný rytíř pan Sazima Sedlecký z Aujezdce a na Makově. Kmotra urozená pí Markýta Kokořovcová a na Velkých Petrovicích (p. 21.)

R. 1661 (den neudán) pan Adam Koc z Měcholup kmotrem hyl při křtu Adama, syna Jana Kočího (p. 208.)

R. 1663 pokřtěno dítě Jana Wolše, jméno dítěti dáno Adam Příbík. Kmotrové jeho: urozený a statečný rytíř pan Adam Kocz a pan Příbík Kokořowecz z Kokořova. Kmotra: urozená panna Judit Maximiliana Perglarova z Perglasu (p. 13.)

(Bez data.) Pokřtěno dítě Matěje Kozaurka, jméno dítě Václav. První kmotr pan Václav Perglar, druhý Matouš Kubát. Kmotra Mandelena komorná z Hory (které?), všichni z Němčic.

Téhož roku pokřtěno dítě Jana Hejtmana ze vsi Petrovic, jméno dítěte Matěj. Kmotr přední Matěj mlynář, druhý Vít Dulej. Kmotra: urozená panna Maxa Kokořovcová (p. 155.)

Téhož roku paní Mandička Kanická z Votína byla kmotrou při křtu Michala, syna Martina Nacza (p. 231.)

R. 1664 pokřtěno dítě Tomáše Kuballa z Němčic 12ho April. Jméno jemu daný Jiřík. Kmotrové: dvojctihodný pan Pater Elias, farář němčický, přední; druhý sládek jménem Mates, který tady v službě zůstával. Kmotra; urozená panna Katruška Perglarová z Perglasu (p. 14.)

Téhož roku pí. Markéta Kokořovcová z Vel. Petrovic byla kmotrou a pan Adam Sedlecký kmotrem při křtu Markéty, dcera Václava Kuchaře z Makova (p. 167.)

Pí. Mandelena Sedlecká a pí. Anna Sedlecká, obě z Makova, byly kmotrami při křtu Mandaleny, dcery Jiříka Kotrby z Makova a Mandaleny, ženy jeho (p. 168.)

R. 1664 na den památný sv. Apoleny 9. února urozená pí. Marie Sophia Strausová rozená a nyní Bukovská z Týniště, a urozený pan Jan Filip Hoch, měštěním a soused klatovský, byli kmotry při křtu Sofie, dcery Václava Kolmana, souseda klatovského, ve službě na Měcholupech tehdáž pozůstávajícího (p. 202.)

R. 1665 dne 12ho April. pokřtěno dítě Jana Kudrajovic z Němčic, jméno dítěte Alžběta. Kmotři: urozená pí. Alžběta Perglarová rozená z Klenový a z Janovic, první. Druhá: urozená panna Kratiňka Salomina Babrle rozená z Dobrše. Třetí: urozená paní Judith Maximiliana Perglarová z Perglasu. Kmotrové: vysoce urozený pan Jan Ebersneider (?) wachtmeister slavného Regimentu Hniadovského; druhý: urozený a statečný rytíř pan Vilém Peruklaub a na Pačivě (p. 15.)

R. 1667 dne 16. Junii panna Poxina Kokořovcová z Petrovic byla kmotrou při křtu dítěte Václava, syna Mandaleny pastejřojic ze vsi Domažliček (p. 160).

Téhož roku dne 30. Julii p. Alžběta Perglarová z Klenového a Judita Perglarová, obě z Němčic, byly kmotrami při křtu Markéty, dcery Adama Sudy ze vsi Domažliček (p. 160).

Téhož roku dne 18. října Mandalena panna Sedlecká byla kmotrou při křtu Evy, dcery Jiřika Kotrby z Makova (221).

Téhož roku 18ho Decembr. byly křtiny na Němčicích Jakuba kočého Jeho Mti paní Perglarový. Jméno dítěte: Františka Anna Maximiliana. Kmotry: přední Judit Maximiliana Perglarka z Perglasu. Druhá urozená panna Poxina Kokořinská z Kokořova. Kmotr: p. Pater Martin Rybecký, farář tehdáž němčický. Urozený a statečný rytíř pan Přibík Kokořovec a na velkých Petrovicích (p. 18.)

R. 1668 dne 6ho Januarii byly křtiny v Němčicích Jana Beneše, slouhy němčického. Jméno dítěte Alžběta. Kmotry: urozená paní Anna Alžběta Perglarová rozená z Klenového a z Janovic, a urozená panna Judit Maxmiliana Perglarka z Perglasu. Kmotr pan Vilém Adam hejtman Pergló (!) z Schenreitu (p. 18).

Téhož roku pan Křištof Kokořovec z Velkých Petrovic byl kmotrem při křtu Mariany, dcery Šimona Bauchtele ze vsi Domažliček (p. 161).

R. 1669 panna Mandička Sedlecká byla přední kmotrou při křtu Anny, dcery Jana Melky z Makova (p. 169).

R. 1670 pokřtěno dítě Jiřika Hrubého ze vsi Zbislavy, jméno dítěte Apolonka. Přední kmotra Apolonka panna Říčanka, druhá Raušojic, třetí Anna z fary kuchařka. Kmotr pan Křištof Kokořovec (p. 138).

Téhož roku Mandalena panna Sedlecká byla přední kmotrou při křtu Ludmily, dcery Jiřika Kotrby z Makova (p. 169).

R. 1671 dne 4. Junii pokřtěno dítě Michala Kličky ze vsi Votína, ku kterémužto kmotrové byli: urozený a statečný rytíř pan Karel Bukovský z Hustířan a na Votíně, též slovatný pan Samuel Kratina, a urozená slečna panna Apollonie z Říčan a na Předslavi. Jehožto (!) nemluvnátku jméno dáno Josef Samuel. Dejž mu Bůh štěstí! (p. 131).

Téhož roku p. Adam Sedlecký, Samuel Kratina a p. Mandalena Sedlecká byli kmotry při křtu Adama, syna Jiřika Kotrby z Makova (p. 170).

R. 1672 Ludmila Sedlecká a Mandalena Sedlecká byly kmotrami při křtu Evy Kunky, dcery Honzy Betlana z Makova (p. 183).

Téhož roku p. Adam Koc na Měcholupech, pan Příba Kokořovec na Petrovicích a p. Ludmila Sedlecká byly kmotry při křtu Příbíkova, syna Jana Trčky z Měcholup (p. 190).

Výtah z němčické matriky B.

R. 1691 dne 5. ledna uroz. p. Maximiliana rozená Kokořovcová z Petrovic byla kmotrou při křtu Maximiliany, dcery Havla Císaře, pasáka ze vsi Petrovic a Doroty, manželky jeho (pag. 8).

R. 1695 dne 29. máje uroz. panna Anna Kanická roz. z Čachrova a na Předslavi, uroz. a statečný rytíř pan Příba Kokořovec z Kokořova a na Vel. Petrovicích byli kmotry při křtu Anny, dcery Linharta Košťálka ze vsi Pečetína a Kateřiny, manželky jeho (p. 39).

R. 1696 dne 12. února uroz. panna Olivka roz. z Bubnova, uroz. panna Lidmila Kanická roz. z Čachrova, uroz. a statečný rytíř pan Příba Kokořovec z Kokořova a na Vel. Petrovicích byli kmotry při křtu Apoleny, dcery Františka Popsa ze vsi Zbislavě a Doroty manželky jeho (p. 45).

Téhož roku dne 2. července uroz. panna Oliva roz. z Bubnova byla kmotrou při křtu Alžběty, dcery Jana Pelikana, pekaře ze vsi Němčic, a Evy manželky jeho (p. 49).

R. 1698 dne 5. října uroz. p. Anna Marie roz. Kanická, paní na Předslavi, byla kmotrou při křtu Marie, dcery Jana Josefa Pelikána, myslivce ze vsi Pečetína, a Markéty manželky jeho (pag. ?).

Též paní dne 13. března 1701 byla kmotrou při křtu Roziny, dcery těchže rodičů (p. 75).

Táž dne 21. ledna 1703 byla kmotrou při křtu Doroty Anny, dcery těchže rodičů (p. 87).

R. 1717 dne 17. února vysoce uroz. slečna Maximiliana hraběnka z Klenau byla kmotrou, a vysoce urozená p. Helena svobodná hraběnka Hýsrllová z Chodů, uroz. a statečný pan Karel Popovský rytíř ze Šarfenbachu byli svědky křtu Maximiliany Kateřiny Dominiky, dcery Jana Štábla v zámku Velkopetrovickém, a Kateřiny manželky jeho (p. 179).

R. 1726 dne 29. září pokřtěn jest v kostele nepomuckém židovský katechumen Jakob řečený Pochey od faráře němčického Jana Pánka, jemuž dáno jméno Maria Michael Adolf. Předním kmotrem byl Adolf Bernard sv. říms. říše hrabě z Martinic, vladař domu Smečenského, pán na Smečně, Slaném, Prunersdorfu, Březně, Plánici, Němčicích, Zelené Hoře, Prádle a Bubně, J. Císa. a král. Mil. tajný rada, v král. českém mistodržitel etc. — Druhý kmotr byl Václav Vilém Hýsrl, svob. pán z Chodův. Třetí František Jiří z Janovský z Janovic, pán na Voselci, Kotouni a Jindřichovicích. Čtvrtý Jiří Nebuška, farář vrčenský. — Kmotrou byla p. Marie Alžběta hraběnka Martinicová roz. Görgerovská (?), paní na Smečně, Slaném, Prunersdorfu etc.

Tento slavný křest konal se v Nepomuku na přání pana patrona, jenž tehdy na svém panství Zelené Hoře nějaký čas sídlel, nedávno je koupiv (p. 229).

Němčická matrika C.

R. 1734 dne 16. listopadu uroz. panna slečna Františka Stratická ze Stratic (!) *) a uroz. panna Katrle Krasneklová (?) z Volína byly kmo-

*) ze Strojetic.

trami při křtu Františky, dcery Jana Tichého, senkýře z Petrovic, a matky Anny (p. 7).

R. 1738 dne 31. máje uroz. rytíř pan Heřman Ferdinand Rabenstein, ten čas feldbabl(?) pod Generalfeldmarschallieutenantem Timkiského Regimentu, byl kmotrem při křtu Johanny Markéty, dcery Jana Haupta, ten čas frajta u téhož regimentu (ve Vel. Petrovicích) a matky Kateřiny (pag. 26).

R. 1739 dne 13. listopadu pokřtěno dítě jménem Maria Kateřina Apollonie 11 hujus narozená z rodičů svobodných otce p. Františka Wegšery rodilého z Březnice, ten čas komorníka u Jeho Mti pana hraběte z Klenau na Vel. Petrovicích, manželky Anny Barbory (dcery Petra Müllnera t. č. správčího z Falzu z Wolturnu) komorné pí. hraběnky z Klenového. Levans: vysoce uroz. p. p. Anna Apollonie Sté římské říše hraběnka z Klenova, roz. hraběnka Waldsteinka, paní na Vel. Petrovicích. Testes: vysoce uroz. slečna Anna Marie S. římské říše hraběnka z Klenova z Vel. Petrovic; vysoce uroz. p. p. Václav S. ř. ř. hrabě z Klenau, pán na Vel. Petrovicích (p. 32).

R. 1740 dne 8. ledna pokřtěno dítě Josefa 6. hujus narozená z rodičů poddaných Její Mti paní Michnové, otce Jakuba Vanty, hejduka pí. hraběnky Michnové, a matky Alžběty. Levans: vysoce uroz. slečna Josefa Marie Bukovanská z Hořejšího Tissova, stavu rytířského. Testes: vysoce uroz. slečna Anna Marie z Klenova hraběnka z Vel. Petrovic; vys. uroz. p. p. Václav z Klenau hrabě, pan na Vel. Petrovicích (p. 33).

R. 1741 dne 24. června pokřtěna Johanna Kateřina téhož dne narozená ze svobodných rodičů Johanesa Josefa Kaplánka, t. č. pana vobročního ve Vel. Petrovicích, a matře Maří Majdaleny. Levans: vysoce uroz. pí. pí. Kateřina Bukovanská, rozená hraběnka Khanka z Pilasy (Khuen z Belassy), Lichtenberg a Kondeck, paní na Hořejším Tissově. Testes: slečna Anna Marie z Klenova etc. z Vel. Petrovic; p. Václav z Klenau, etc. (p. 39).

Výtah z matriky kydlinské.

R. 1656 dne 5. září uroz. p. Albert Heyda z Lovčic byl kmotrem při křtu Seobalda, syna Františka Müllera a Anny.

R. 1657 dne 11. března uroz. p. Fridrich Běšín a uroz. panna Alžběta Berniglobová (Pernkló) byli kmotry při křtu Jana Tomáše, syna Jana Planenského a Doroty z Čestína.

Téhož roku dne 5. srpna uroz. panna Dorota ze Sobětic a uroz. pan Václav Hájek bylo kmotry při křtu Salomeny, dcery Jana Wolfganga a Susanny, z Obic.

Téhož roku dne 19. srpna Rudolf Maxmilian hrabě z Guttenšteina (na Obicích), uroz. panna Lidmila Sedlecká a uroz. pan Jan Nebilovský z Drahobúze byli kmotry při křtu Maxmilianu Adriana, syna Jana Orla a Kateřiny v Obicích.

Dne 18. října uroz. p. Helena Alžběta Malesická (z Chudenic) byla kmotrou při křtu Heleny Kateřiny, dcery Jindřicha Ptáčníka a Kateřiny ze Stobořic.

Táž dne 23. května 1660 byla kmotrou při křtu Jana, illeg. syna Martina Šimana z Bolešín a Anny z Radnic.

R. 1657 dne 25. listopadu Jindřich hrabě z Guttenšteina, pán na Obicích, Myslovicích a Kydlincech, uroz. panna Markéta Kokořovcová, uroz.

p. Jan Běšín a uroz. panna Lidmila Sedlecká byli kmotry při křtu Ondřeje Jindřicha, syna Samuele Wšegamského, trubáče polního, a Alžběty z osady Chlistovské.

Dne 10. prosince t. r. Jindřich hrabě z Guttenšteina, uroz. panna Salomena Radonovská a uroz. p. Petr [Kokořovec byli kmotry při křtu Jindřicha Petra, syna Wolfganga Hamela a Kateřiny z Obic.

R. 1658 dne 9. února uroz. panna Salomena Koczinka kmotrou byla při křtu Matěje, syna Jiřího Krejčího z Čestína a Kateřiny manželky jeho.

Dne 28. února t. r. vysoce uroz. Anna Alžběta hraběnka z Dobrše, paní na Obyčích a Myslovicích, byla kmotrou při křtu Anny, dcery uroz. pana Adama Hájka de Roberger (?)* a urozené paní Heleny v Hošticích.

Dne 24. června t. r. uroz. pan Jan Běšín z Běšín, uroz. panna Kunegunda Berngllovská a uroz. p. Jan Nebylovský z Drahobúze byli kmotry při křtu Jana Vilhelma, syna uroz. p. Bohuslava Františka Hubky, pána na Oujezdě.

Dne 6. října t. r. uroz. pí. Kateřina Běšínová a uroz. panna Lidmila Sedlecká byly kmotrami při křtu Kateřiny, dcery Jana Polenského, písaře v Čestíně, a Doroty manželky.

R. 1659 dne 5. července pokřtěna jsou dvojčata Petr a Pavel, synové Baltasara Tettrla z Obic. Kmotry Petra byli: uroz. p. Karel Lukavský z Řeneč a uroz. pí. Dorota Heydová. Kmotrem Pavla byl vysoce uroz. p. Jan Umbert Seyberger. (Dokončení.)

České listiny ve městské knize opavské.

Podává Dr. ANTONÍN KUBÍČEK.

Předmětem této práce je zachovaná městská kniha opavská. Než o ni pojednám, chci předeslati některé zprávy o osudu písemných památek z dějin bývalého knížetství Opavského.

Literatura, již zvláště používám:

Beiträge I. II. — Trasslers Beiträge zur älteren Geschichte des Herzogtums Schlesien I. II. Troppau 1863. 1866.

Biermann — G. Biermann, Geschichte der Herzogtümer Troppau und Jägerndorf. Teschen 1874.

CDM — Codex diplomaticus et epist. Moraviae.

D'Elvert, Beiträge — Chr. d'Elvert, Beiträge zur Geschichte und Statistik Mährens und Oesterr-Schlesiens. I. Geschichte des Bücher- und Stein-druckes. Schriften der histor.-statist. Section. VI. Brünn 1854.

D'Elvert, Literatur—Historische Literatur—Geschichte von Mähren und Oesterr.-Schlesien. Brünn 1850.

D'Elvert, Verfassung — Die Verfassung und Verwaltung von Oesterr-Schlesien in ihrer historischen Ausbildung. Schriften der histor.-statistischen Section. VII. Brünn 1854.

Ens — F. Ens, Das Oppaland I—IV. Wien 1835—1837

Herzogtum Troppau — Dr. B. Dudík, Des Herzogtums Troppau ehemalige Stellung zur Markgrafschaft Mähren. Wien 1857.

Dr. Fr. Kürschner, Einlösung — Dr. Franz Kürschner, Einlösung des Herzogtums Troppau durch Wladislaw II., König von Böhmen und Ungarn. Archiv für Kunde österr. Geschichtsquellen. XXXVII. Wien 1867.

Regesten — Franz Kopetzky, Regesten zur Geschichte des Herzogtums Troppau. 1061—1464. Archiv für österr. Geschichte. XLV. Wien 1871.

RBM. — Regesta dipl. nec non epist. Bohemiae et Moraviae. I. ed. C. J. Erben. II. ed. Jos. Emler. Praha 1855. 1882.

*) snad Robensitz (Robčic).

Věstník — Věstník Matice Opavské. Opava 1892 nn.
Vlastivěda II. — V. Prasek, Vlastivěda Slezská. Dílu II. část 1.
Opava 1890.

Vlastivěda III. — V. Prasek, Vlastivěda Slezská. Dílu III. č. I.
Opava 1891.

Zeitschrift — Zeitschrift für Geschichte und Kulturgeschichte Österr-
Schlesiens. Troppau seit 1905.

A.

Mezi úředními knihami veřejnými, kterými ve středověku podporovaly se úkoly soudnictví i správy, jimiž zabezpečovala se obyvatelstvu veřejná i soukromá jeho práva a z nichž vyvinuly se jednak registraturní knihy archivů státních, jednak moderní knihy pozemkové a hypotekární, dlužno jmenovati zvláště zemské desky,¹⁾ které jsou zároveň neoce- nitelným pramenem rodopisu i místopisu.

V knížetství Opavském děje se již 1. května 1331 první přímá zmínka o deskách zemského soudu.

Původně byly tyto desky opavské soudními protokoly, do nichž beze všeho třídění zapisovány všechny věci před soudem projednané, sporné i nesporné, a teprv později byly záležitosti týkající se pozemků zvláště zapisovány. Tak vzniklo třídění knih v soudní (knihy p ů h o n ů v a n á l e z ů) a pozemkové (z e m s k é d e s k y) čili, jak se na Opavsku říkalo, v knihy p ř e d n í a z a d n í.

Nejstarších knih zemského soudu opavského nemáme; shořely v úterý po sv. Jakubu ap. (31. července) 1431 při obléhání Opavy od Táborů: zachovala se pouze jedna složka knih předních.

V době následující byly zemské knihy pečlivě ukládány v truhle od které bylo pět klíčů z nichž po jednom měli nejvyšší komoří, nejvyšší, sudí, zemský písař a dva zemané. Zvláštní pozornost byla věnována vlastním deskám zemským: svěřovaly se k věrné ruce purkmistru a radě opavské.

V XVII. století bývaly zemské desky s archivem v opatrování samého zemského hejtmána nebo starosty, s nimž nejednou změnilý své místo. Stěhováním se jim ovšem nijak neprospělo: archiv utrpěl takovým způsobem hned na počátku onoho století.

V Opavě zuřila tenkrát v letech 1602—1608 náboženská bouře vzniklá tím, že byl protestantům k naléhání kardinála Františka z Dietrichšteina odňat farní kostel P. M. Za hlavního strůjce všeho, což na Opavsku proti protestantismu podniknuto, označován také Šťastný (Felicján) Mošovský z Moravčína, zemský hejtman 1607—1608. Stavové se proti němu zdvihli: Mošovský pak, opustiv Opavsko, dlel od podzimku 1608 většinou v Praze, kamž odvezl i zemská registra.²⁾

Roku 1610 byly zemské desky složeny v Opavě na „rathauze“ a stavovské privileje v klášteře minoritském. Proskakovaly tenkrát řeči, že „kníže Těšínské verbuje lid a že v krátkých dnech zámek opavský oparovati má;³⁾ prosili tedy stavové v únoru v Opavě shromáždění přítom-

¹⁾ Ottův Sl. N. VII. 364.

²⁾ J. Lepař, Nikolaus Sarkander. Beiträge II. 12 p. 13. — Jos. Z u k a l, Rozepře mezi stavem panským a rytířským o zemské úřady knížetství Op. Věstník XXI. 42.

³⁾ Podnětem řeči těch byl asi list Opavského děkana Mikuláše Sarkandra ze dne 12. května 1609. Pet. v. Chlumecký, Carl von Zierotin und seine Zeit (Brünn 1862) 649 n.

ného Hynka mladšího Bruntálského z Vrba, aby dovolil složit deský i privileje na Bruntál. Hynek ochotně svolil; dále píše: „Myslil jsem sidce, kdyby nebylo proti pořádku, že dcky a privilegia nemají z země ven vyváženy bejti, že bych já je na Goldstein, kde by bezpečnější (byly). obzvláště poněvadž tam bydletí oumyslu mám, odvézti chtěl. Děkoval, mi z toho; než aby z země ven vyváženy bejti měly, že se to nehodí I řekl jsem zase: „Kdyby se toho dověděli, že jsou na Bruntáli, mohli by tak snadno na Bruntál nejprve, nechajíce Opavy, udeřiti.“ I dána mi ta odpověď, že v tichosti mají se po inventování jich na Bruntál dovízti a tam tak dlouho zůstati, dokud bych nějakého velikého nebezpečení neuzřel. Kdyby pak nětco bylo a já že bych uslyšel, že Opava je vzata tehdy zteprv v tajnosti bych je tam na Goldstein odvízti dáti mohl. I na tom zůstáno, že mně z inventované proti reversu vydané bejti mají.“⁴⁾ K stěhování však sotva došlo; bylý vzpomenuté pověsti více méně plané.

Podobnou péčí projevíli stavové také jindy. V nepokojném r. 1646, kdy na Opavsko doléhal i mor, poslali se svými privilegii a svobodami nejvyššího zemského soudce Václava Sigm. Vaneckého do Krakova, aby je tam počas nebezpečí ukryl. Za války turecké měli je 1663 ve Vratislavi.

Se svolením svého knížete Karla Eusebia z Liechtenšteina (1632—1684) sněmovali stavové 1659 bez hejtmana; bylť předmětem jednání jejich „gravamina“ právě proti hejtmanu. V čele nespokojeného panstva žaloval vrchní komoří Jiří Štěpán hrabě z Vrba na Násilí a Klemšteině, že hejtman nedbale opatruje archiv; že „usnesení podepsav zase vymazal, rozličné dávky bez vědomí a usnesení stavů ukládal a j.“⁵⁾ Z těch důvodů byla hejtmanu starost o archiv odňata a na nějakou dobu zřízen byl zvláštní archivář, kterýž úřad od r. 1674 svěřován nejvyššímu písaři.

Nicméně brávali stavové a hlavně zemští úředníci knihy i listiny domů aniž pečovali o jejich vrácení. Za těch okolností přijal zemský sněm 13. března 1666 návrh Křištofa Bernarta Skrbenského z Hřístě⁶⁾, „aby J. M. pp. stavové na tom se snesli, aby jeden každý z nich to, co ze zemských privilegii a akt archivu u sebe chová, zavázán byl odvésti . . . I já některé mám a chci je vrátiti.“ Pokud byli jednotlivci tímto návrhem dotčeni a pokud ho dbali, říci nemůžeme, ale dosud jsou některé součástky zemského archivu opavského v archivech soukromých.

V Opavě najali stavové toho roku od minoritů, v jejichž klášteře byla od počátku století XVI. „soudní světnice“ pro celé knížetství, také sklepený pokoj pro zemskou „buchhalterii“, totiž pro registraturu i archiv, kteréž do těch časů nebyly bezpečně uloženy. Toto opatření ukázalo se velmi rozumným, jinak byly by památky ty jistě shořely při velkém požáru, zachvátivším 1689 také klášter spolu se soudnicí. Po požáru schrá-

⁴⁾ Dr. V. J. Nováček, Paměti Hynka mladšího Bruntálského z Vrba str. 23. 24. (Olisk z Věstníka král. české společnosti nauk. 1896)

⁵⁾ Dr. G. Kürschner, Die fürstlich Liechtenstein'sche Statthaltereie im Herzogtume Troppau-Jägerndorf. Zeitschrift IX. 64 n. — Některá data o J. Št. hr. z Vrba Jos. Zuka, Beiträge zur Häuser- und Bürgerchronik des Oberringes v. Troppau. Jahresbericht der Staats-Oberrealsch. in Troppau 1898, str. 44.

⁶⁾ O Křišt. Skrbenském Riegrův Sl. N. VIII. 506. 507.

nili archiv do domu zemského hejtmana Karla Julia Sedlnického (1682—1690), kde 1692 ležel ještě ve velikém nepořádku. Asi v lednu 1693 byl archiv již opět v klášteře, však stále ještě „in confuso“, jakož referuje zemský písař.

U minoritů zůstal archiv po většině až do r. 1848. Jakmile tehdy, nastala potřeba opatření místnosti porotním soudům právě zřízeným, byl archiv z kláštera přenesen do stodoly knížete Liechtensteina, a teprv 1858 vymohl Jan Lepař, prof. při gymnasiu opavském, u zemského výboru, že knihy byly za jeho dozoru převezeny do zemského domu, kdež jsou uloženy ve skříňkách na chodbě. S nimi chovají se tam také zbytky soudních knih, jež Krnovští stavové sobě zakládali a vedli stejným způsobem jako stavové na Opavsku.

Zemským deskám dařilo se lépe: byly již dříve složeny u zemského soudu v Opavě, kdež se dosud nalézají⁷⁾.

Nejstarší knihy zemského soudu opavského jsou nyní veřejnosti přístupny záslužnou prací vynikajícího historika právního Dra. Jana Kaprasa, Pozůstatky knih zemského práva knížetství Opavského. Díl I. Knihy přední. Část I. 1413—1484. Historický Archiv č. 28. Praha 1906; Díl II. Desky zemské. Část I. 1431—1536 Historický Archiv č. 31. Praha 1908. Zvláštní zmínky zasluhuje úvod dílu I. předeslaný, v němž zevrubně vypsán historický vývoj řečených památek. Části úvodu str. IX—XVIII, užil jsem ve zprávách shora položených.

B.

O archivalie opavské zasloužil se také vlastenec neobyčejně pilný, Jan Jiří Ign. Středovský, farář v Pavlovicích u Přerova.⁸⁾ V hlavním díle svém, pro předčasnou smrt neukončeném, Apographa Moraviae sv. VII. podává sbírku „Liber Opaviensis, obsahující v sobě knížetství Opavského, kteréž z Moravy bylo někdy vysazené, svobody, obdarování, práva, smlúvy, volnosti, odpory a všelike jiné, též i duchovních věcí se tejkající listy, v knihu tuto prací a nákladem uvedené od pana Jana Jiřího Ignáciho Středovského od r. 1710.⁹⁾

Liber Opaviensis má dva díly: I. díl str. 1—115 „Práva a svobody knížetství Opavského“ pochází z r. 1710. Když pak 1712 dlel Středovský po 6 neděl na léčení v Opavě, podařilo se mu s nemalou námahou i se značnými výdaji opsati četné privileje, fundace a nadání církevní, kteréž opisy tvoří II. díl str. 119—216 „Privilegia inclyto ordini hospitalis Jerosolymitani S. Mariae Domus Teutonicorum per Bohemiam et Moraviam et signatim conventui Opaviensi a regibus Bohemiae et ducibus Opaviensibus collata. Item variae copiae foundationum et sacrarum dotationum in ecclesia parochiali Opaviensi et earum itidem confirmationes ac ratihabitiones a loci ordinariis, episcopis Olomucensibus

⁷⁾ J. Lepař, Die Landesbücher in böhmischer Sprache. Das Tropaupauer Landesarchiv. Beiträge I. 1—5. — Jos. Zuckal, Knihy zemského práva Krnovského. Věstník XVI. 65 n.; Paměti Opavské (Opava 1912) 36. 37

⁸⁾ Zemřel ve 34. roku svého věku na souchotiny 15. srpna 1713.

⁹⁾ Apographa chovají se v Kroměříži v kn. arcib. knihovně. D'Elevert Literatur 124 (478 částečně nesprávně); Beiträge 269. Dr. B. Dudík, Bibliothek und Archiv im fürst. erzbischöfl. Schlosse zu Kremsier (Wien 1870) 19—44. Riegrov Sl. N. VIII. 1058.

eorumque Generalibus vicariis et officialibus. Quae omnia e loco quodam arduo mira ac subtili arte, quin et argenteo vehiculo accepta et huic volumini boni historici causa sunt inserta a Joanne Georgio Ignatio Strzedowsky anno 1712, quo in cura medicorum erat per 6 hebdomadas Opaviae. Kopii těch hojně užil Řehoř Wolný, Kirchliche Topographie. I. Abt. 4. Band. Archipresb. Troppau. Brünn 1862.

O vzniku I. dílu čteme na 2. str. listu tit.: „Práva a svobody slavného knížetství Op., z Moravy někdy vysazeného, od jistých nařízených osob na zámku Opavském vyhledané a v jedno shromážděné roku 1651, potom pak od vysoce urozeného pana Jana Štěpána Jiřího hrab. z Vrbna v roku 1682 panu Fridrichovi Ssirlovi, kralovskej v Moravě komory prokurátorovi, do Brna ve dvouch exemplářech poslané, kterýchžto vejpise majic od urozeného a statečného rytíře, pána Karla Ferdinanda Ssercze zapúčené, v knihu tuto vnéstí dal J. Ign. Středovský v r. 1710.“ Blíží pak vysvětlení dává připojený „Přípis psaní z neměckej v přirozenú řeč věrně slovo od slova přeloženého, kteréž dané bylo panu Fridrichovi Ssirlovi . . . od p. p. hraběte Štěpána Jiř. z Vrbna při odsílání svobod. Opavských“, datovaný v Praze, 10. ledna 1682.¹⁰⁾ (Pokračování.)

Posudky.

Podlaha Dr. Antonin: **Dějiny arcidiecese pražské od konce století XVII. do počátku století XIX.** Díl I. *Žoba arcibiskupa Jana Josefa hraběte Breunera (1694—1710). Část první.* [Dědictví sv. Prokopa, podíl na rok 1917 č. 60]. Praha, 1917, 8°, str. 569. Cena 10 K

Členové kapitoly svatovítské, čerpajíce z bohatých pramenů archivu v. v. metropolitní kapitoly a k. a. archivu, podali v novější době obsáhlá a cenná díla o dějinách arcidiecese pražské. Zvláště uvéstí jest dra Klementa Borového s jeho spisy: Antonin Brus z Mohelnice (nákladem Dědictví sv. Prokopa č. 11. na rok 1873), Martin Medek (č. 17. na r. 1877) a dra Frant. Krásla Arnošt hrabě Harrach (čís. 25. na rok 1885). Důstojně a nad předešlé i vynikaje přistupuje kan. dr. Ant. Podlaha k dějinám arcidiecese pražské pro celé století osmnácté od 1694 do 1810 dílem právě uvedeným, výsledkem to dvacetileté práce, podniknuté na vybidnutí nezapomenutelného kardinála arcibiskupa Schoenborna. Jest to ovšem jen první část obsázné práce, podávající látku bohatou v 15 hlavách.

Vstupuje hned in medias res. podává slovatný autor obšírnou zprávu o správě arcidiecese po úmrtí arcibiskupa Jana Bedřicha hraběte Valdštejna, při čemž se dovidáme o sporu kapitoly s král. mistodržícemi o správu statků arcibiskupských, v němž kapitola obhájila svá stará práva. Císařem Leopoldem I. jmenován arcibiskupem Jan Josef hrabě Breuner, jehož život krátce nastíněn; Breuner potvrzen papežem Innocentiem XII., obdržel pallium a slavnostně ujal es stolce arcibiskupského.

V 3. hlavě popisuje se objem a rozčlenění arcidiecese pražské v 13 krajích 34 vikariáty a 725 farami a v hrabství kladském 33 fary a v Praze 18 far. Za arcibiskupa Breunera byly zřízeny 63 fary (2 ubyly).

Zároveň se udává počet dospělého obyvatelstva, které přijalo sv. svátosti v době velikonoční, jakož i počet bludařů, podezřelých z bludařství, podezřelých, nedbalých a bludařů obrácených. Dle příkladu F. A. Slavika doplňuje tento počet ještě procentem nedospělých a dospívá k úsudku, že r. 1700 bylo v arcidiecesi a v Kladsku na 1,249.447 obyvatelů, v litoměřické na 161.596 a v králové hradecké na 244.033, tedy celkem 1,655.076, bez kladské asi 1,586.811.

V hlavě o řízení arcidiecese podává se instrukce pro vikáře a faráře, popisuje se složení konsistoře se zajímavými zprávami o advokátech a proku-

¹⁰⁾ List otištěn Herzogtum Troppau Beil. LVI. str. 345. 346.

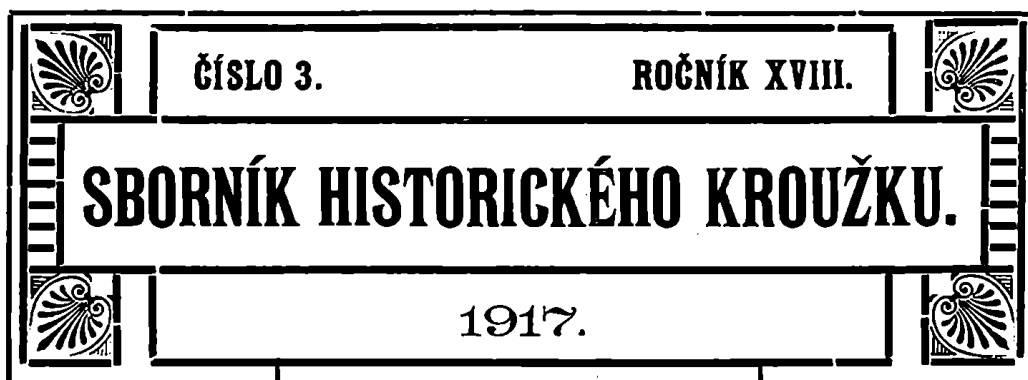
ratorech a zvl. o fiskalu, jakémsi státním návladním u konsistoře, který byl laik a zjišťoval přečiny duchovenstva i laiků. Úřední řeči byla latina, ale městům česky (Stříbru), německým německy, šlechtě většinou německy. Konsistoř do 1707 byla velehná — venerabile, od 1707 reverendissimum. Nařízení byla uveřejňována již 1703 tiskem patentes vernaes i autumnales. Popis diecese roku 1700 je podrobný, obsahuje odpovědi na 42 otázky (bohužel vydání tohoto popisu uvázlo hned po vydání prvního svazku 1904 o vikariátě chrudimském, vydal je dr. Frant. Krásl, Responsa ad 42 puncta u Kotrby). Dále se ličí působnost vikářů a světicích biskupů. V hlavě 6. se popisuje seminář arcibiskupský, professori tam působící, konvikt u sv. Bartoloměje pod správou jesuitů, následují statistická data svěcení kleriků, o titulu stolním.

V hlavě 8. se uvádí činnost kněžstva v duchovní správě, která byla někdy předmětem odporu patronů, úředníků i lidu pro kázání, otištěn nejkratší katechismus z r. 1696, předpisy o matrikách, kaplan mival ročně zaopatření a asi 100 zl. nebo jen 40 zl., svět. biskup Ignác Dlouhoveský vystavěl dům u P. M. na Slupi pro sestárle kněze, kteří bývali úplně nuzni. Jest zcela spravedливо, že se tu uvádí také pochvala kněžím co do horlivosti a dbalosti povinnosti, což bývá obyčejně vynecháváno a ličí se jen nepříznivé případy. Četná vyznamenání té doby propůjčoval štědře Francesco dei conti Sforza, což bylo 1702 zakázáno. Far bylo málo pro velký počet opyvatelstva, scházela dotace asi 350 zlatých, počítajíc v to i desátky obilné, koledy, letníky (máslo, sýr) (Pravonin), ovšem mnohý farář dobře obstáti nemohl, také od patronů kladeny překážky různé, hospodářství polní nebylo tehdy racionelní ani dosti pracovníků, o lesy fary přišly v dobách předešlých, vrchnost nechtěla platiti desátek ze statků zvedených, štola byla mezi příjmy ménitedlnými, někde se udržel i zpovědní peniz jako dobrovolná dávka, fary bývaly budovy bidné, chatrné, o dělení úrody mezi předchůdce a nástupce, rozhodnuto bylo již 1700, bylo dozíráno, aby řeholníci nespravovali far bez dovolení, presentace od patronů dávaly příčinu k stížnostem, také installace farářů. Pozůstalost kněží tvořila rovněž příležitost ke sporům, když nebylo závětí, viděti lze také vědeckou snahu a zájmy umělecké, nehledě k dobročinným účelům. Faráři a obročníci, vůbec odevzdávali dávku cathedraicum na uhradu výdajů konsistoře a seminaristucum na seminář, mimo to také pokladna solní přispívala na fary a pořizena i pokladna farářů.

Poslední hlavu tvoří stať o jmění zádušním, úrocích z pozemků, železných krav, dávek a darů, peníze si často vypůjčovali patronové, tito rozhodovali také samostatně, ač ne právem, o věcech zádušních, které spravovati měli kostelníci či zádušníci neb opatrovníci, při kostele sloužili zvonici, počty se kladly ročně. —

Jest přednosti této knihy, že podány jsou různé listiny podrobně a přidány též tři obrazy: podobizna arcibiskupa Breunera, jeho znak a průvod installační. Úplného úsudku nelze dosud pronésti, dokud nevyjde i druhá část, ale již z této první lze posouditi, že dílo podává látku bohatou, dosti podrobně zobrazenou četnými typickými případy na základě materiálu v k. a. archivu a v archivu v. v. metropolitní kapitoly uchovaného. Ovšem, že by prospělo častěji uváděti listiny nebo knihy, z nichž údaje čerpány, třeba nedostatek řádné signatury údaje tyto by učinil delšími. Rejstřík osobní je na 39 stranách, ale bylo by žádoucí pojata sem i rejstřík věcný, který by rychlejší orientaci velice prospěl. Na str. 136 je poznámka, jak opravit součet celkový z jednotlivých vikariátů a není udáno, zdaž součet chybný je prepisem z předlohy, kde součty bývají nesprávné, nebo zda vznikl teprve při práci samé. Dílo toto s velikou péčí a pilností sestavené, přináší veliké množství statistického materiálu, z kterého budou moci těžiti i faráři pro pamětní knihy svých far, kde zápisy pro tuto dobu ještě bývají dosti kusé a neuplné. Radost naše nad tímto prvním svazkem byla by ještě větší, kdyby se podařilo urychlití vydání i druhé části, která jest v rukopise hotova, a tím doplněna tato práce v jednolitý celek a zároveň podána možnost v dohledné době miti v rukou podobné monografie pro celé století osmnácté, jak titul hlavní to přislibuje. Jest zřejmo, že dílo toto by nemělo scházeti v žádné knihovně farní a každého, kdo se o církevní dějiny české zajímá, členství dědictví sv. Prokopa to činí snadným. Vsdp. autorovi přejeme, aby dočekal se vydání celého oznámeného díla.

Dr. Frant. Stejskal.

České listiny ve městské knize opavské.

Podává Dr. ANTONÍN KUBÍČEK.

(Pokračování.)

Na sněmu zahájeném 13. prosince 1655 vrátili se stavové Moravští k staré záležitosti a prosili císaře, aby Opavsko bylo opět přivtěleno k Moravě. Přiměla je k tomu okolnost, že Opavský kníže, vzpomenutý Karel Eus. z Liechtensteina nechtěl státi k pùhonům soudů moravských. Císař žádal, aby stavové podali o té věci určitější vysvětlení.¹¹⁾ Co se dále stalo, dnes nevíme, a již prokurátor Bedř. Schirl, tak vypravuje dotčený list, tázal se „v příčině p. p. Karla knížete z Liechtensteina“ hraběte Štěpána Vrbnu, pána poměrů moravských i opavských výborně znalého, jenž od r. 1650 mocně zasahoval do správy knížetství Opavského, na Moravě pak stal se 1660 nejvyšším sudím a 1664 nejvyšším komořím¹²⁾. Vrbna však omlouvá se ve své odpovědi, že nemůže pro svou „dosavad velikou nedostatečnost náležitě a vejvodně odpověděti“¹³⁾; za to poslal Schirlovi „dvojnásobné přípise svobod panů stavů knížetství Opavského, odkudž sám zřetelně seznati moci bude, s jakým králův Českých míněním onono od markrabství Moravského odděleno jest: taky kdyby odcizeno, zaprodáno aneb zastaveno bejti mělo a ačkoliv by člověčenství neb věru komu učinilo, jak při tom se chovati povinno jest“. Vrbna zároveň upozorňuje, že dle „císařské od r. 1615 vejповědi, kterůž s jinýma věcmi u sebe v Heralticích má“, před skončením hlavní pře, „kde totižto knížetství to náležeti má, knížata a stavové Slezští nic proti předřečenému knížetství před se bráti nemají“, a připomíná, že „císařská Jasnost ono v roku 1659 snešení, kdežto Opavští páni stavové dobrovolně se do Slizska vklonili a na to potvrzení Jeho Jti. vymociti se zavázali, nejináč potvrditi ráčila než toliko v příčině sjednocení straniva berni.“¹⁴⁾ „Mnohé

¹¹⁾ Dr. Ant. Rezek, Dějiny Čech a Moravy nové doby. I. (Praha 1892) 485.

¹²⁾ Dr. Ant. Rezek II. (Praha 1893) 23. Jos. Zuka l, Rozepře. Věstník XXI. 47.

¹³⁾ Jiří Št. hr. z Vrbna zemřel 9. února 1682.

¹⁴⁾ Vrbna dotýká se tu akordu, jimž 18. října 1659 vyřídil spor opavsko-slezský po vůli knížete i stavů Opavských. Slezané totiž snížili zasedělé berně opavské s 410.298 zl. na 90.000 zl. pod tou výminkou, „dass sich das . . . Fürstentum Troppau, Ritterschaft und Herrn Stände der drei obern Kreise ausdrücklich schriftlich verbriefet und besiegelt verreversieren müssen, nun und zu ewigen Zeiten keine einzige Gelegenheit zu suchen, sich von dem Lande Schlesien zu entziehen, sondern dass sie mit demselben alle und jede Beschwerden, wie die Namen haben und das Land Schlesien zu Kriegs- und Frieden

jiné, končí Vrbna, k tomu se hodící císařské výpovědi a přípise mám v domě a vinšoval bych, aby zavěšení pře se dalo“.

„Vejpisů“ z oněch exemplářů, zaslaných hr. Vrbnou Schirlovi, nabyt Středovský, jakož sám píše, od Karla z Ferd. Scherzu a opsal do sbírky *Liber Opaviensis* jako I. díl, obsahující asi 70 listin. Scherz totiž založil 1701 silný foliant „*Acta dass Troppau mährisch sei*“, chovaný nyní u minoritů v Opavě, v němž kromě jmenovaných „vejpisů“ nacházíme také zprávu o fiskálních právech na Krnovsku a Opavsku, jakož i popis kn. Jana Ad. Ondřeje z Liechtensteina z r. 1695.¹⁵⁾

Ze sbírky *Liber Opav. I.* pilně čerpal Dr. B. Dudík, Herzogtum Troppau. Dosud viděti z jeho ruky v rukopise Středovského četné poznámky, svědčící o rozsáhlé znalosti pramenů historických svého původce.

Dudík sepsal své dílo na rozkaz, jehož se mu dostalo v dubnu 1850 zemským výborem moravským, a dokončil je již před cestou do Švédska, kterou nastoupil v květnu 1851; po návratu pak odevzdal je zemskému výboru, kterýž je svěřil registratuře stavovské. Teprv 1856 vyžádal si Dudík dovolení, svou práci uveřejniti tiskem, což stalo se 1857 ve Vídni.¹⁶⁾

Před tím však dostal se elaborát Dudíkův v registratuře do rukou známému dějepisci moravskému Christianu Friedr. d'Elvertovi, který se o něm nepříznivě vyslovil: „Dudík unternahm 1851 in Folge von Aufforderungen des Landesausschusses, mit Hilfe der Materialien im Landesarchive, im Archive des k. k. Ministeriums des Innern und der Stredowsky'schen Sammlung eine fleissig, aber mit vorgefasster Meinung parteiisch bearbeitete und wie es scheint, missglückte Beleuchtung der Verhältnisse der Fürstentümer Troppau und Jägerndorf in (?) Mähren (M. S. in der ständ. Registratur) in der Tendenz. ihre Vereinigung anzubahnen“¹⁷⁾; sám pak vydal v 7. svazku spisů historicko-statistické sekce spis *Verfassung*.

zeiten betreffen möchten, zu ertragen und mitleiden zu helfen schuldig und verbunden sein sollen und wollen.“ Opavští stavové přijali akkord 18. prosince 1659, poněvadž jim netrpěly ani jejich svobody a práva, ani jejich jazyk. Jan Lepař *Zřízení zemské v knížetstvích Opavském a Krnovském ČCM. 1865*, 299 p. 1; *doklady Beiträge I. 18. 19.* — Jos. Zúkal, *Slezské konfiskace. Histor. Archiv č. 42, 45 p. 1.*

¹⁵⁾ Karel z Scherzu byl v letech 1698—1703 mistodržicím nejvyššího písařství, polom skutečným nejv. písařem knížetství Opavského. Na to vstoupil do služeb biskupa Olomouckého, kdež se stal komorním ředitelem, pak radou a soudcem při dvoru manském. Zemřel 17. října 1724. D'Elvert, *Literatur* 166; *Beiträge* 289. 290; *Zur Gesch. des Erzbistums Olmütz (Brünn 1895)* 186. Riegrův *Sl. N. VIII.* 311. *Věstník XV.* 33. Jos. Zúkal, *Slezské konfiskace* 14 p. 2. — O Scherzově knižce *Illuminatio Opaviae* z r. 1716 *Zeitschrift V.* 173. n.

¹⁶⁾ Předmluva V. VI. Mýlí se V. Prasek: „Dudík . . . dokonal svůj spsi „*Troppaus Stellung zu Mähren*“ r. 1857“. *Věstník V.* 42 v p. 1.

¹⁷⁾ *Beiträge* 309; podobně *Verfassung* 136. 137. Také Ottův *Sl. N. VIII.* 110: „dílo (Dudíkovo) . . . s velmi cenným materiálem historickým, ale nesprávnými dedukcemi právníckými“. — Dr. J. Kapras opět jmenuje je důkladným na tehdejší poměry rozbořem otázky oddělení Opavska od Moravy. *Věstník XVI.* 35. Nelze však popřít, že kniha Dudíkova je spěšně pracována. Spisovatel nehledal v zemském archivu opavském aniž znal soudních registrů, desk a jiných zápisů bývalého knížectví opavského, což ovšem dlužno tím

Neznaje vzniku této práce, nazývá ji J. Lepař (Beiträge I. 20 p. 3.) „eine mit Bienenfleiss zusammengetragene Darstellung“; Dudík však o ní píše: „Christian d'Elvert hat dieselbe meine Arbeit im siebenten Hefte der Schriften der historisch-statistischen Section Brünn 1854, blos mit Hinzufügung einiger neuerer Daten und zweier wenig sagenden Actenstücke veröffentlicht.“¹⁸⁾

C.

Za dnešních dob jsou archívalie Opavska po různých místech roztroušeny. Jmenuji tu především státní archívy ve Vídni, vratislavský archív státní, zemský archív v Brně, knížecí arcibiskupský archív v Kroměříži, obzvláště jeho kopiáře korespondence biskupské.

Ze svazku Siles. Fasc. 1851 v místodržitelském archívu v Praze čerpal J. Lepař, Nikolaus Sarkander, Dechant von Troppau, vom 1. Februar 1608 bis 12. Nov. 1609. Beiträge II. 1—15. Chrání tu poněkud děkana Sarkandra proti Petru ryt. Chlumeckému, Carl von Zierotin und seine Zeit (Brünn 1862 násl.), jemuž vytýká anachronismy a neurčitost: dále proti Ant. Gindelymu, Rudolf II. und seine Zeit II. (Prag 1865) 95 a Mat. Procházkovi, Život bl. Jana Sarkandra (Brno 1861.¹⁹⁾ Dí o nich š: „Während . . . der Troppauer Dechant in den Augen seiner Zeitgenossen einer Verschwörung . . . blos verdächtig war, haben Historiker neuester Zeit (Chlumecký, Gindely, Procházka) den Stab über ihn ganz gebrochen, indem sie annahmen, er sei in jene Pläne eingeweiht gewesen (und habe sie gefördert), welche der Erzherzog Leopold als Bischof von Passau und Strassburg zu dem Zwecke entworfen, um gegen Mathias Rudolfs Nachfolger in den böhmischen Kronländern und im deutschen Reiche werden zu können. Chlumecký spricht ausdrücklich von einer „Sarkandrinischen Verschwörung“, „in welcher der Troppauer Dechant die Hauptrolle spielte als bezahltes Instrument eines grossen Restaurationskomplotts, dessen eine Abzweigung trotz Sarkanders Taktik im Leugnen enthüllt worden.“²⁰⁾ P. Procházka geht noch weiter, indem er in dem Troppauer Dechant einen „eifrigen Förderer der Bestrebungen Leopolds erblickt“²¹⁾. Mnění pak řečených historiků vysvětluje 15: „Am meisten mag wohl zu der Annahme einer Sarkandrinischen Verschwörung gegen Mathias der Umstand beigetragen haben, dass der Dechant bei Leopold in Passau Zufluchtstätte gefunden. Wer aber die Zeitverhältnisse nur einigermaßen richtig zu beurteilen versteht, wird zugeben müssen, dass Rudolf seinen Getreuen damals nirgend in sicheren Schutz zu bringen vermochte. In Böhmen, so gut wie in Oesterreich wäre er von den protestantischen Ständen . . . an die mährischen oder an die schlesischen Stände ausgeliefert worden.“

Práce Lepařova nenalezla souhlasu Biermannova (309 p. 1.): „Lepař . . . will eine „Verschwörung Sarkanders“ und seine Verbindung mit dem Bischof von Passau nicht zugeben, seine Deutung der auf-

omluvíti, že studium těchto památek nebylo tenkrát tak usnadněno jako dnes. Četná opatření Dudíkova opravuje Jos. Zůkal, Slezské konfiskace.

¹⁸⁾ Bibliothek und Archiv im fürst.-erzb. Schl. zu Kremsier (Wien 1870) 36.

¹⁹⁾ Pozornosti Lepařově ušel V. Brandl, Sněm držaný léta 1612 (Brno 1864) 27 p. 1.

²⁰⁾ L. c. 648—668;

²¹⁾ L. c. 840—847.

gefangenen Briefe auf lokal troppauische Verhältnisse ist aber nicht überzeugend“. Tolik jest jisto, že děkan M. Sarkander přílišnou horlivostí značně pobouřil nedůklivost nekatolických stavů v zemích koruny České, pročež byl 1609 z Opavy odvolán. Frant. Kameníček, Zemské sněmy a sjezdy mor. III. 402., Jos. Zukal, Sl. konf. 18 p. 4.

Mnohé zprávy z kulturních dějin Opavska vypsaly z různých archivů pražských Zikm. Winter, Kulturní obraz českých měst I. II. Praha 1890. 1892: Život církevní v Čechách I. II. Praha 1895. 1896²²).

Jos. Zukal, Die Liechtensteinische Inquisition in den Fürstentümern Troppau und Jägerndorf aus Anlass des Mansfeldschen Einfalls 1626—1627. Zeitschrift VII. otiskl z vídeňského archivu knížat z Liechtensteinů všechny podstatné věci ze zápisů vyšetřující komise kněžecí. Souborné pak a zevrubné vyličení trestních procedur, kterými stíženo bylo Opavsko i Krnovsko jak po bitvě hélihorské, tak po dotčené rebelii mansfeldské podává v díle zde často jmenovaném Slezské konfiskace. 1620—1630. Historický Archiv č. 42. Praha 1916.

O vzpomenuém archivu liechtenšteinském napsal zajímavou zprávu Dr. Edm. W. Braun, Über bisher unbekannte Archivalien für die Geschichte der beiden Fürstentümer Troppau u. Jägerndorf. Zeitschrift VI. 30. 31.

Regesta písemností, týkajících se Opavy, v archivu Německého rytířského řádu ve Vídni viz Ed. G. Graf von Pettenegg, Die Urkunden des Deutsch-Ordens-Centralarchives zu Wien. I. 1170—1809. Prag—Leipzig 1887.

D.

Dosti značným počtem archiviálí vyniká sama Opava, kdež jsou, jak řečeno, u zemského soudu uloženy zemské desky. Pozornosti historikovy zasluhuje v Opavě jak museum městské, tak i zemské museum císa. Františka Josefa I. Zprávy o nich ročně přináší Zeitschrift.

Dále jmenuji v Opavě: 1. Zemský archiv slezský.

Po prvé jej z části prozkoumal Frant. Tiller, jenž zároveň po panstvích i vesnicích pilně shledával staré listiny a věrně je slovo za slovem opisoval. Opisy jeho jsou tím cennější, poněvadž při každém udáno, kde se předloha nachází.

Schriften der histor.-statist. Section. IX. (Brünn 1856) 133—160 přinesly z péra Tillerova pojednání „Zur Geschichte der Landrechte der Fürstentümer Jägerndorf u. Leobschütz“. Redakce připojila tuto vzpomínku: „Eben am Schlusse dieser interessanten Abhandlung kommt uns die traurige Nachricht zu, dass ihr Verfasser am 6. Mai zu Prag gestorben ist, wohin derselbe wegen seiner Beteiligung an den Bewegungen des Jahres 1848 als Kanzleioffizial der Kameral-Gefällen-Bezirksverwaltung aus öffentlichen Rücksichten 1855 versetzt worden war. Bei der geringen Zahl von Personen, welche sich mit der vernachlässigten schlesischen Geschichtspflege beschäftigen, ist sein Verlust um so mehr zu bedauern, als er während seines Aufenthaltes in Troppau als Kanzlei-

²²) I. 239 p. 2. má býti „Listiny v mus. knihovně v Opavě.“ Tam dlužno hlavně v psané Troppauische Chronica (F. S. I. 4) a v ruk. sbírce. Notizbuch allerhand Notaten (F. S. I. 8) hledati listy, na něž spisovatel l. c. ukazuje.

beamte des herzoglichen Landrechtes und später der k. k. Steuerektion sehr fleissig aus den Quellen selbst geschöpft hat und für die Bearbeitung der schlesischen Geschichte viel gesammelt haben soll. Die hist. Section versucht es, das Material sicherzustellen und wenn tunlich, zu erlangen. Wir lassen noch eine vom Verewigten an die Section eingeschickte Abhandlung folgen.“ Následují 161—184 „Beiträge zur Troppau's Geschichte“, jež Tiller vypsál z rukopisu neprávem zvaného Chronik der Stadt Troppau, obsahujícího některé zprávy z dějin Opavy ze stol. XVII. a z počátku XVIII. stol. Byl jemu zapůjčen šlechtickou paní Elgerovou na Neplachovicích.

Historické sekci na Moravě nedostalo se sbírky opisů Tillerem pořázených; koncem srpna 1866 koupil ji zemský výbor slezský pro vzpomenuť archiv²³⁾, kdež ji dle obsahu a času uspořádal zemský archivář Dr. Gottl. Kürschner.²⁴⁾

Zároveň podnikl arch. Kürschner práci daleko důležitější: začal totiž pořádati listiny, které do těch dob byly v archivu beze všeho pořádku uloženy v malých bednách, čímž ovšem bylo jejich užívání příliš stíženo. Do roku 1906 prozkoumal také 12 knih s n ě m ů 1557—1697; 5 knih soudovních 1637—1690; 4 knihy posudkové 1612—1696; 12 knih rokův 1574—1654; 42 knihy p ů h o n ů v a n á l e z ů v 1410—1780; 2 knihy zmocnění 1561—1570 a 1639—1722; 5 knih památních.²⁵⁾

O postupu své práce píše ročně v Mitteilungen der k. k. Zentralkommission für Kunst u. hist. Denkmale.

Velmi důležitá je i stará registratura zemská (v budově starého gymnasia); ošla se však opětým stěhováním v době novější v nepořádku.²⁶⁾

2. Archiv města Opavy.

Při pořádání našel v něm 1884 Dr. G. Kürschner, Urkunden des Tropp. Stadtarchives nach dessen Neuordnung (Programm des k. k. Staats-Gymn. in Troppau 1884—1885) 60 listin dobře zachovaných: 32 latinské, 17 něm. (10 ze XIV., 5 z XV., 2 ze XVII. věku) a 11 listů českých (6 ze stol. XV., 3 ze XVI., 2 ze XVII.)

CDM. III. č. 97 (RBM. I. č. 1169) dle orig. otištěn první z listů lat., daný 3. května 1247 měšťanům Opavským od Moravského markraběte Přemysla Otakara: posledním z r. 1494 Opavský kníže Hanuš Korvín (1490—1501) potvrzuje Janu starš. z Fulštejna, Petru ze Štitiny a radě města Opavy nadání pro oltář sv. Vavřince, sv. Markety a Anežky v kapli při kostele P. M. v Opavě.

Mezi německými list nejstarší ze dne 16. června 1325 dle orig. otištěn CDM. VII. č. 231.

První z listů českých, daný městu Opavě 2. prosince 1473 Opavským knížetem Viktorinem z Poděbrad (1465—1485), opsán ve městské knize opavské č. XXIX. f. 34. Dle orig. uveřejnil jej Dr. G. Kürschner 11. 12 i s německým překladem.

²³⁾ Dr. Franz Kürschner, Franz Tiller. Beiträge II. 28—31. — Vlastivěda III. 191.

²⁴⁾ Der Inhalt der Tiller'schen Urkundenabschriften im schles. Landesarchiv. Zeitschrift V, 165—168.

²⁵⁾ Zeitschrift II. 91. 92.

²⁶⁾ Jos. Zuka l, Paměti Opavské. Předmluva.

1886 byly všechny vzpomenuté listiny z městského archivu přeneseny do c. k. musejní knihovny, kdež se chovaly ve zvláštní skříni až do 12. září 1908, kdy je dal výbor městského musea uložit v místnosti, již byl městský archiv nově nahyl (*Zeitschrift* III. 58).

Dnes je městský archiv v Opavě pečlivě uspořádán a bádání v něm značně ulehčeno.²⁷⁾

3. Museum Matice Opavské, jemuž přísluší rovněž čestné místo mezi sbírkami archívalií Opavska.

Jeho bohatství po prvé popsáno ve *Věstníku* II. 24—30., III. 33—36. Nově je prozkoumal Dr. Jos. Pospíšil. Dle jeho zprávy *Věstník* X. 46—70 mělo museum r. 1902 kromě četných písemností ceny menší 21 rukopisných knih historicky důležitých, sbírku půhonů a nálezů, naučení, svadebních smluv a různých akt cechovních. Str. 48—70 vypisují se regesta 201 listiny, jež jsou v museu zvláště zařazeny.

Dary stále nabývá museum různých památek i písemných: viz zprávy v jednotlivých číslech *Věstníka*.

4. K. k. Gymnasial-Museums-Bibliothek, již prostě nazýváme c. k. musejní knihovnou.

Spolu s vlastním museem založil ji 1814 dějepisec Opavska Faustín Ens²⁸⁾ s pomocí opavského starosty Jana Schösslera a setníka na odp. Frant. rytíře Mikusche z Buchberka.

Knihovna má přemnohé památky písemné. D'Elvert, *Literatur* 501 dokonce tvrdí, že prý chovají se v ní listy všech knížat Opavských od r. 1224 až do stol. XVII. buď v originálu nebo ve vidimovaných kopiích. D'Elvert zajisté přehání.

Dr. G. Kürschner, *Die Urkunden der Tropp. Museums-Bibl.* (Programm des k. k. Staats-Gymn. in Troppau 1885—1886) našel v ní originály pouze 32 listů: latinských 11 (mezi nimi 2 ze XIII., 7 z XV. stol.), 12 německých (2 ze XIV., 6 z XV. a 4 ze XVII. věku), 9 listů českých (po třech ze stol. XV. XVI. XVII).

V nejstarší listině lat. ze dne 15. dubna 1288 potvrzuje Olomoucký biskup Dětrich z Jindřichova Hradce (1281—1302) za přítomnosti také několika měšťanů opavských jako svědků nadaci kaple sv. Jana, již ve Velikých Hošticích založili majitelé té vesnice Heřman Lohen a Pertolt²⁹⁾: posledním pak z července 1472 potvrzuje dotčený kníže Viktorin svobody, obdarování a výsady měšťanům Opavským od krále Jiřího, jeho otce, propůjčené.³⁰⁾

První listina německá ze dne 10. května 1380: Opavská knížata Václav a Přemek vypůjčují od žida Šalomouna z Ratiboře 117 hřiven mor., za který dluh ručí do jisté doby město Opava.³¹⁾

Český list nejstarší otiskl Dr. G. Kürschner l. c. Oltářník při kostele sv. Vojtěcha v Opavě Ondřej Koláček daroval roční plat k oltáři, který

²⁷⁾ R. Schostal, *Einrichtung und Register des Tropp. Stadtarchivs.* *Zeitschrift* VIII. 61—64.

²⁸⁾ Ens stal se 1808 vychovatelem v domě šlechtice z Badentfeldu v Opavě. 1814 byl jmenován skutečným učitelem země- a dějepisu při tamním gymnasiu. Byl 1844 dán na odpočinek, zemřel v Bregenci 5. března 1858. *Riegrův Sl. N.* II. 462; *Ottův Sl. N.* VIII. 632; *Zeitschrift* V. 4. 163

²⁹⁾ *Regesten* č. 153. *Vlastivěda* II. 234 omylem „15. ledna.“

³⁰⁾ Opis v městské knize opavské č. XXVIII.

³¹⁾ *Regesten* č. 391.

v onom kostele byl zasvěcen sv. Kateřině, sv. Urbanu a Mikuláši a neměl ani cinsu ani platu, a ustanovuje, aby oltářník četl každý týden kromě svátků tři mše sv.: oktáv pak sv. Kateřiny aby celý držel mšemi sv. Proto má sám osobně tu v Opavě u oltáře seděti. Oltář má se dostati jen knězi řádně svěcenému aneb „hodnému kumpánu“, t. staršímu studentovi, však tak, aby do roka knězem se stal, jinak bude oltář dán jinému knězi. Oltářník je povinen srovnávati se s ostatními oltářníky vedle obyčeje kostela: děla-li by se jemu nějaká křivda od pánův a knížat Opavských, smí s povolením svých podacích na čas jinde pobýti, ale přitom má postarati se o čtení mší sv. Podací oltáře zůstává sobě do života kněz Ondřej, pak pouští je příteli Fraňkovi v Opavě, po němž spadnouti má na Mikuláše a Václava z Vladěnsna a jejich erby pány Vladěnské. Na Vladěnsně v první středu v „půstě“ (11. března) 1473.³²⁾

Větší je v knihovně počet rukopisných knih, z nichž mnohé více méně poškozené bez signatury leží v místnosti poboční.

O některých těchto památkách píše Jos. Z u k a l, *Aus der Tropp. Museumsbibl. I. II. (Jahresbericht der k. k. Staats-Oberrealschule zu Troppau 1880—1881)*. V pap. kodexu lat. z XV. stol. (F. S. I. 12) fol. 123—231 našel (II. 12) i kroniku Frisinského biskupa Otty a jeho pokračovatele Ragewina. O kodexu nevěděl kritický vydavatel A d o l f H o f m e i s t e r, *Otonis, episcopi Fris., Chronica. Scriptorum rerum Germanicarum in usum schol. Hannoverae et Lipsiae 1912 str. XXII-LXXXVIII*.

Jiné rukopisy jsou předmětem zvláštních pojednání. V Opavském Týdeníku uveřejnil 1877 Jos. Z u k a l „Zápisky Opavských dominikánův“ dle rukopisu z největší části latinského, sestaveného 1742 nejmenovaným knězem dominikánem z Vratislavi, který před tím byl převorem v Opavě. Nápisu rukopis nemá; tím se stalo, že Regesten i Biermann nepřihlízejíce k jeho obsahu, nevhodně nazývají jej *Dominikaner-Chronik*. Německý překlad s nápisem případnějším pořídil Dr. G. Kürschner, *Das Buch der Stiftungen zum ehem. Dominikaner-Kloster in Troppau. Troppau 1903*.

Z obsáhlého ruk. *Acta des Troppauer Schuldenwesens* (F. S. I. 2.) ze druhé polovice stol. XVI. těžil na př. Jos. Z u k a l, *Die Troppauer Zünfte und Rats Herr Hans Günter (Jahresbericht der Staatsrealsch. in Troppau 1884—1885)*; *Die Einführung der Reformation in Troppau. Zeitschrift II. 163—190*.

Do řečeného rukopisu f. 1—12 je vložena současná zpráva latinská s nápisem „Acta des ehrwürd. und wolgelerten Herrn Magistri Martini Zenkfrey, welche er wider den Herrn Bischoff Wilhelm zu Olmütz und den Blasium Siebenlott, Pfarrherrn zu Troppaw, für dem Kaiser Maximiliano dem andern hochl. gedechtnis gehabt, sind alhier mit einverleibet worden, auff dass die Jungen und nachkommenden Bürger auch etlicher massen wissen mögen, wie es anfänglich mit der Euang. Religion alhier beschaffen, und was dieselbige zu erhalten gekostet und gestanden hat.“³³⁾

Těmi akty dali se oklamati Ens II. 61—63 i Biermann 277. 278., jichž se přidržel d'Elvert, *Zur Gesch. des Erzbistums Olmütz*

³²⁾ V. Prasek, *Kostel sv. Jiří v Opavě. Věstník IV. 22.* — Jos. Z u k a l, *Český kostel a česká škola v Staré Opavě. Věstník XV. 62 p. 13.* — O Vladěnsně *Věstník l. č. 55 n.*

³³⁾ Z rukopisu opsal Tiller *Nachlass X.*

(Brünn 1895) 53. Tak pošpinila se i v nové době památka horlivého biskupa Viléma Prusinovského (1565—1572) blátem, kterým 1569 házeli po něm v Opavě. ⁴⁾

Věc náležitě objasnili V. Prasek, Mistr Martin Zenkfrey. Věstník V. 27—33. (také 48. 49.) a Jos. Zukał, Bouře proti bisk. Vilémov Prusinovskému v Opavě r. 1569. Věstník VI. 1—12. (viz také XIX. 30—32); Einführung der Reform. in Troppau. Zeitschrift l. c. O národním původci oné bouře a sloupu protestantského hnutí v Opavě, radním Hanušovi Günteru Věstník IV. 26; Ottáv Sl. N. XVIII. 791.

Ve starých deskách s otřelým nápisem Notirbuch allerhand Notaten (F. S. I. 8) nacházíme sbírku psaných zpráv z různých dob. Obsah sbírky vypsál Zukał II. 16—25; část její uveřejnil v pojednání „Pan Pertolt Tvorkovský z Kravař na Raduni a Opavští Kolartové“ (otisk z Opavského Týdenníku 1886³⁵⁾). Jiná část otištěna v práci „Sbírka právních formulářů moravských v Opavě chovaná“. Věstník XI. 35—68³⁶⁾. O dvou písničkách luteránských, ve sbírce zachovaných Zeitschrift IV. 88—90. 188—191.

Rukopis bez sign., ukončený l. 1418, obsahuje 83 církevní hymny latinské s vepsaným na mnohých místech výkladem českým. Piše o něm Vác. Hauer Věstník V. 36. 37; spolu uveřejnil „České glossy klat. hymnům napsaným l. 1418“. Filologické Listy 1895.

V článku „Opavský žaltář“ jedná Č. M. M. 1899 o psaném žaltáři latinském F. S. III. 10.

Psaný breviář Německého řádu z konce XIV. nebo z počátku XV. věku F. B. I. 9 a jiný rukopis starší (bez sign.) s novějším nápisem Regula ord. teuton. je předmětem práce Dr. Ant. Kubiček, Starý breviář Německého řádu. Brno 1902.

Sborník histor. kroužku II. III. v pojednání „Dva staré breviáře Olomucké“³⁷⁾ piše se také o rukopisném breviáři diecese Olomoucké ze 2. polovice XV. stol., chovaném bez sign. rovněž v c. k. mus. knihovně.

E.

První místo mezi knihami rukopisnými náleží v musejní knihovně kolexu se starodávným nápisem Privilegienbuch (F. S. I. 1.). Název

³⁴⁾ Současná Paralipomena de vitis episcoporum Olom. (k vydání upravil Dr. V. J. Nováček) piše: „Apud Opavienses haedos suos a sinistris opinionibus hereticorum ad dexteram et veram ecclesiae catholicae doctrinam reducendis diu multumque elaboravit (ep. Guilhelmus Prusynowski) et nullis senatorum et insanae plebis minis et contumeliis absterreri potuit, quominus verbum Dei syncerum illis et ipsemet in cathedra Christi sedens et domi cum invitatis praecipuis civibus discumbens et doctos probosque viros et concionatores substituens senatui populoque Opaviensi annunciaret. In quo ministerio et pietate pastoralis perseverans, cum concionatorem suum, praeclaris praedicandi dotibus praeditum, ad cathedram parochialis ecclesiae Opaviensis inducere pergeret, tumultum sediosae plebis, data ex senatu occasione vel opera datoque signo campanae excitatae, vi armata ex illa ecclesia parochiali, non sine vitae periculo et quorundam familiarium offensione, pulsus est.“ — Otisk z Věstn. Kr. Č. Spol. Nauk tř. hist. 1902 str. 6.

³⁵⁾ V nové úpravě Paměti Op. 179—191.

³⁶⁾ Dr. Jan Kapraň, Právní dějiny zemí koruny české I. (Praha 1913) 91 nazývá je formuláři Jana Retla Brněnského.

³⁷⁾ Viz o tom Jos. Pekař, Nejstarší kronika česká (Praha 1903) 127. 128. Pekař omylem pominul první část pojednání, obsaženou ve II. ročn. řečeného ča-opisu.

ten přijat také Biermannem: CDM. píše rovněž „codex privilegiorum Opaviensium“.

Ale obsah knihy není uvedeným nápisem dostatečně vystižen; z toho důvodu někteří od něho právem upustili a označují kodex názvem více obecným. Ens na př. jej jmenuje „Troppauer Urkundensammlung“, J. Lepař „sbírkou městských listin“. J. Zukaal opět užívá prostého názvu „kopiář“, podobně Zeitschrift „Kopialbuch“.

Přihlédněme však bedlivěji k obsahu listin v tomto kopiáři zachovaných, a snadno podaří se nám zařaditi jej do příslušné třídy památek písemných.

Závažným doplňkem pramenů historických, zvláště právních jsou od stol. XIII. městské knihy. Nalézáme v nich opsány především městské privileje a svobody, dále obecní statuty i důležité nálezy soudní, smlouvy městské i soukromé. Tu a tam byly do nich zapisovány také zprávy o městských i zemských událostech zvláště pozoruhodných. Tím vysvětlíme si nemalou vážnost těchto knih, na radnici s nevšední pečlivostí chovaných.³⁸⁾

I Opava měla od starodávna svou městskou knihu. 13. prosince 1372 potvrdil Hanuš, kníže Opavský a Ratibořský, se svým bratrem Mikulášem, knížetem rovněž Opavským, práva a svobody, Opavě králem Otakarem, knížaty Mikulášem I. a II. propůjčené, jakož i magdeburské právo a výslovně dodává „als es geschrieben steht in ihrem Buch.“³⁹⁾ Kniha ona byla založena 1357: svědčí o tom vidimus, jímž 1638 magistrát města Ratiboře ověřil Opavanům list o clu, vypsany ze staré knihy městské z r. 1357 („ex libro quodam antiquo, anno 1357 pro usu dictae civitatis Oppaviensis confecto.“⁴⁰⁾

Kníže Sigmund opět 2. května 1505 potvrdil městu Opavě užívání jistého mýta, „jakož ve svých městských knihách psáno majl.“⁴¹⁾

Starých těchto knih dnes neznáme: ale zachoval se nám dotčený „kopiář“ nebo „Privilegienbuch“. Jsou v něm, jakož bude z dalšího patrné, nejen vlastní privileje a svobody městu udělené, nýbrž i dosti značný počet také ostatního materiálu právního, k řízení a správě městské potřebného, jako některá městská statuta, důležité pro město smlouvy a výpovědi vrchnostenské. Tím řadí se náš kopiář vlastně ke knihám městským a právem lze jej nazvati městskou knihou opavskou.

Tato opavská kniha městská je původu novějšího: dle všech známek byla založena teprv v první polovici stol. XVII. Obsahuje opisy 121 listiny, z nichž první je latinský majestát, jímž 1224 udělil Opavě znamenité výsady král Přemysl Otakar I. Závěrkem knihy je německý list císařovny Marie Terezie, daný 20. května 1746 královskému úřadu v Opavě,⁴²⁾ kterému dle reskriptu ze dne 16. října 1742 náleželo spravovati v rakouském Slezsku „provincialia, contributionalia, publica.“

Z této novější knihy městské jsou následující listy otištěny:

³⁸⁾ Dr. Jan Kapras l. c. 68 n. Přes všechno úsilí nemohl jsem se do konce června 1917 domoci pojednání, V. Vojtíšek, O studiu městských knih českých. Věstník České akademie roč. 24. (Praha 1916).

³⁹⁾ Regesten č. 368. Biermann 169. 170.

⁴⁰⁾ Biermann 430 p. +.

⁴¹⁾ Dole č. 14.

⁴²⁾ D'Elvert, Verfassung 149 n.

Č. I. vzpomenutý majestát krále Přemysla Otakara I. CDM. II. č. 153; RBM. I. č. 686; Cod. dipl. Sil. VII. č. 280; Friedrich, Cod. dipl. II. (Praha 1912) č. 265.

Listy krále Přemysla Otakara II.: č. III. ze dne 4. dubna 1260 CDM. III. č. 287; RBM. II. č. 252;

č. IV. ze dne 24. listopadu 1271⁴³⁾ CDM. IV. č. 54; RBM. II. č. 765;

č. V. ze dne 20. dubna⁴⁴⁾ 1277 CDM. IV. č. 137; RBM. II. č. 1071.

Listy knížete Mikuláše: č. VI. ze dne 3. dubna 1284⁴⁵⁾ CDM. IV. č. 217; RBM. II. č. 1313;

č. VII. ze dne 1. června 1288 CDM. IV. č. 277; RBM. II. č. 1454;

č. VIII. z r. 1290 CDM. IV. č. 293; RBM. II. č. 1527.

Č. IX. list krále Václava II. ze dne 14. listopadu⁴⁶⁾ 1296 CDM. V. č. 56. RBM. II. č. 1733.

Č. II. list markr. Otakara ze dne 3. května 1247 CDM. II. č. 97 a RBM. I. č. 1169. Dále č. XI. list knížete Mikuláše ze dne 18. prosince 1306 CDM. V. č. 198 a RBM. II. č. 2113, jakož i č. XII. list knížete Mikuláše II. ze dne 16. června 1325 CDM. VII. č. 231 a RBM. III. č. 1119 otištěna jsou dle originálů v zemském archivu v Opavě.

Fr. Kopetzky, Regesten má výtahy všech listin jmenovaných; přidává obsah i těchto listin:

Č. XIII. (Reg. č. 362). Hanuš I., kníže Opavský a Ratibořský, slibuje za sebe i své bratry Václava a Přemka, jichž byl poručníkem, že Opavanům, potvrdí jakmile dojdou let a své území převezmou, magdeburské právo: jinak se svého poručnictví nevzdá. Geben zu Troppaw na St. Lucientag (13. prosince) noch Gottes Geburth 1371.

Č. XIV. (Reg. č. 368). Bratři Hanuš I., kníže Opavský a Ratibořský, a Mikuláš, kníže Opavský, potvrzují všechna práva i svobody, jež Opavané obdrželi od krále Otakara, jejich praotce, od knížete Mikuláše a Mikuláše, jejich otce, dále právo magdeburské, jakož to napsáno je v jejich knize. Také jim dovolují bráti naučení z Vratislavi. Na konec slibuje kníže Hanuš jako poručník svých bratří Václava a Přemka, že ani tito ani jejich dědicové potvrzení tohoto nezruší. Geben czu Ratibor an St. Lucientag (13. prosince) nach Ch. g. 1372.

Č. XV. (Reg. č. 370)⁴⁷⁾ Hanuš I., kníže Opavský a Ratibořský dává svým městům plnou moc bez všeliké překážky se strany knížecího hejtmána souditi všechny lidi „nespravedlivé“, ať se jich byli zmocnili buď na venkově nebo ve městech. Geben czu Troppow an nestin tage noch sant Jacobstage (26. července) noch gotis geb. 1373.⁴⁸⁾

Č. XVI. (Reg. č. 393). Přemek, kníže Opavský, potvrzuje městu Opavě všechna práva i listy, jež obdrželi od krále Otakara, od Mikuláše, jeho praotce, a Mikuláše, jeho otce, jakož i od Jana a Mikuláše, jeho bratří;

⁴³⁾ Opis také Středovský VII. 113.

⁴⁴⁾ V městské knize omylem „duodecimo die Maii“.

⁴⁵⁾ Dle orig. otištěno Zeitschrift VI. 169. Viz také Herzogtum Troppau. Příl. XVI. (úryvek).

⁴⁶⁾ V knize je původně napsáno „18. Calend. Decembris“. Pozdější korektura má „XVIII. mensis Decembris“, což přijato do CDM i RBM.

⁴⁷⁾ Dle orig. ve městském archivu opavském.

⁴⁸⁾ V tomto listě činí se asi první zmínka o knížecím hejtmánu na Opavsku. Jan Lepař, Odtržení Opavska a Krnovska od Moravy. ČČM. 1860 str. 411 p. 2.

zvláste také jim stvrzuje právo magdeburské. Geben zue Troppaw an dem nechsten Sonabend vor der dominica Judica me (22. března) noch Ch. geb. 1382 iare.

Č. XVIII. (Reg. č. 453.) Přemek, kníže Opavský, dovoluje svému poddanému a měšťanu opavskému Matysu Lenhardtovi, aby na svůj dvorec před branou Hradeckou zapsal svou povinnost, z 20 hřiven (hřivna po 64 gr.), jež dlužil faráři na Hradci Tomášovi a opavskému měšťanu Gelczerovi, správčům záduší paní Anežkou Opitzovou zřízeného, ročně dávati dvojí sukno pro chudé. Zápisem však trpěti nemají ani šosy⁴⁹⁾ ani platy, knížeti z toho dvora náležející. Geben zue Grätz am Sontage St. Laurentitage (10. srpna) noch Ch. geb. 1427 jahren.

Č. XIX. (Reg. č. 477). Bratři Václav, Mikuláš, Vilém a Arnošt, knížata Opavská, pro velikou škodu, která jejich země, města a obyvatele následkem špatné mince stihla, učinili s městy Opavou, Hlubčicemi a Cukmantlem tuto smlouvu: Řečeným městům dává se právo raziti opavské haléře, začež budou knížatům ročně platiti mincgeltu 100 hřiven, polovici v groších pražských, polovici v opavských haléřích, a to první polovici o sv. Jiří, druhou pak o sv. Michalu. Bude-li však místo řečené mince císařem římským zavedena císařská mince, budou města od mincgeltu osvobozena. Proti padělatelům mince, budou-li při činu postiženi a usvědčeni, zakročí města dle svého uznání; knížata budou městům při tom pomáhati. Geben zu Troppau nach Christi geb. 1433 jahr am Sontage St. Francisci tage (4. října) des heil. Merterers.⁵⁰⁾

Č. XX. (Reg. č. 485). Rada města Hlubčic oznamuje, že se s Opavany nepohodli o mincgelt a byli proto od nich pohnáni před cúdu (czaude), opavskou. Na rozkaz svého pána, knížete Václava srovnali se s Opavany následovně: Poněvadž po rozdělení země tvoří Hlubčice s Cukmantlem její čtvrtinu⁵¹⁾, budou Hlubčice platiti jenom čtvrtinu sumy a smějí ročně pouze po čtvrt roku raziti haléře, které nebudou menší hodnoty než haléře opavské. Smlouvu učinili za Hlubčice Mik. Magrianich, Vavř. Balbierer a Peter Reiszwitz; za Opavu pak měšťané opavští Mik. Kretschmer, Štěpán Richter, Handlusch z Nové Cerekve (von der Newen Kirche), Pav. Fiecke, Hanuš Stewer, Hanuš Vremunzer, Mik. Faulharing, Hanuš Merckel. Geschehen zu Troppaw in dem closter zum h. Geist vor der Baude in Maresch's Hause vor der grossen Stuben in den quatuor temporibus nac: beate virginis (v září) in dem Jahr nach Christi Geburt 1434.⁵²⁾

Č. XLI. (Reg. č. 533). Václav, kn. Opavský a Hlubčický, jeho manželka Alžběta a syn jejich Jan prodali za 50 hřiven stříbrných grošů pražských,

⁴⁹⁾ Šos (z něm. Schutz), ochrana, již vrchnost nebo některé právo skýtalo svým poddaným a příslušníkům; dále kompetence práva městského, jakož i — právě také v listu č. XVIII. — daň z domu nebo pozemku, který právu městskému podléhal. Riegrův Sl. N. IX. 80.; Vinc. Brandl, Gloss. 337; d'Elvert, Verfassung 26.

⁵⁰⁾ Mučenicem sluje zde sv. František z Assisi pro rány Kristovy, které jemu vtisknuty byly 17. září 1224.

⁵¹⁾ O rozdělení knížetství Opavského mezi syny, knížete Přemka, jenž zemřel 28. září 1433, Dr. Jan Kapras, Testament kníž. Přemka Opavského a jeho provedení. Věstník XV, 1 nn.

⁵²⁾ Z městské knihy otiskl Emil Rzehak, Beiträge zum schles. Münzwesen. Zeitschrift III. 34. 35.

hřivna po 64 gr., které byli již hotově obdrželi, opavskému měšťanu Mik. Foitovi svůj plat, cins, šosy, roboty a daně i se všemi právy z 1 1/2 lánu a dvora před branou Jaktářskou, jenž dříve Barthensovi náležel, s lány od Slavkovské ulice (Slokergerasse) až k hranicím Jaktářským. Kdyby chtěl kníže dvůr i lány za stejnou cenu nazpět koupiti, má o tom Mik. Foita čtvrt roku napřed uvědomiti. Rukojmí jsou radové části města Opavy, jež náležejí knížeti Václavu. Geben nach Christi geb. 1443 jahre, als man pflaget zu schreiben den nechsten Freytag vor Pffingsten (7. června).

Č. XXI. (Reg. č. 565). Vilém, kníže Opavský, ustanovil na povznesení služeb božích, kteréž Viklesity byly značně utrpěly, ke cti sv. Barbory, Františka a Bernardina postaviti v Opavě klášter na místě, kde druhdý před branou Ratibořskou stával kostel sv. Jana Křt. I přenechává ctihodnému bratru a otci Janu de Capistrano, obojího práva doktoru, a bratru Mikuláši, vikáři františkánského kláštera v Kozlí, odkudž byli první bratři povoláni, ku stavbě kláštera menších bratří řádu sv. Františka⁵³⁾ místo od brány Ratibořské až k dlouhému mostu přes Opavici a k zahradě, zvané „Landrichter“. Měšťané opavští povinni budou hájiti práv nového kláštera. Datum Oppavie a. d. MCCCCLI, ipso die sancti Mathei apostoli et evangeliste (21. září), presentibus nobilibus, strenuis ac famosissimis dominis, domino Nicolao seniore de Bladen, domino Jaroslao de Posenticz⁵⁴⁾, domino Nicolao juniore de Bladen, Zeyfrido de Bobolusk, Henrico de Hrabina, Georgio Sslechta de Wisoka, Georgio de Stablowicz, Nicolao Erlheupt notario et Benessio capellano nostro, cui hec fuerant commissa, fidelibus nostris dilectis testibus ad premissa.⁵⁵⁾

Bez čísla fol. 65. (Reg. č. 564). Rada města Opavy přijímá ve zvláštní ochranu františkánský klášter, založený knížetem Vilémem v Opavě před branou Ratibořskou. Bude-li potřebí, zvolí jednoho nebo několik prokurátorů, aby bratři v novém klášteře mohli bez starosti o časné potřeby žiti jediné službám božím. Datum Oppavie ipso die sancti Mathei apostoli et ewangeliste (21. září)⁵⁶⁾ a. d. MCCCCLI.⁵⁷⁾

Č. XXII. (Reg. č. 573). Arnošt, kníže Opavský, dává měšťanu Hanušu Cunzeovi na jeho prosby zahradu mezi příkopem městským a mlýnským až k bráně Ratibořské. Darovanou zahradu protíná nový příkop mlýnský. Gegeben zu Troppaw am Freytag noch St. Niclastag (7. prosince) nach gottes geb. 1453 jahren.

⁵³⁾ Nesprávně Zdeněk Nejedlý, Česká missie Jana Kapistrana: „Již v září (1451) Kapistran dovolil knížeti opavskému Vilémovi založiti za hradbami města klášter . . . vyhlédnuta k tomu bývalá kaple sv. Barbory“. ČČM. 1900. 231. — O tomto novém klášteře ve městské knize také č. XLIII. XLIV. Ostatně dole při č. 55, 56 více.

⁵⁴⁾ V zemských knihách piše se Jaroslav „z Posutic“ i z „Posuticze“. Viz příslušná místa Dr. Jan Kapras, Pozůstatky knih zemského práva knížetství Opavského. I. II.

⁵⁵⁾ Městská kniha f. 62 vidimus této listiny od rady města Blubčie ze dne 20. srpna 1519, města Ratiboře ze dne 21. srpna 1519 a od kollegiální kapitoly ratibořské ze dne 24. srpna t. r.

⁵⁶⁾ Dle Waddinga, Annales Minorum XII 119 má Nejedlý „dne 24. září“.

⁵⁷⁾ List vypsán z vidimus Valentina, knížete Ratibořského. Dáno v Ratiboři „feria II. ante decollationem precursoris domini et baptiste (28. srpna) a. d. 1514.“

Č. XXIII. (Reg. č. 574). Arnošt, kníže Opavský a Minsterberský, potvrzuje františkánskému klášteru v Opavě zakladací list knížete Viléma, svého bratra, a here klášter ve svou ochranu. Datum Opavie feria V. ante dominicam Oculi (21. března) anno MCCCCLIV.⁵⁸⁾

Č. XXIV. (Reg. č. 580). Salomena, kněžna Opavská, potvrzuje, že nebožtk kníže Vilém, její pán a manžel, prodal opavskému městu Mik. Foitovi zahradu, jež dříve náležela pánům Studilům. Peníze byly za ni hotově zaplacený. Geben zue Troppaw am Sonnabend vigilia Laurentii (9. srpna)⁵⁹⁾ nach Christi geb. 1455 Jahre.

Č. XXV. (Reg. č. 591.)⁶⁰⁾ Jiří, král Český, markrabě moravský atd., potvrzuje městu Opavě všechny výsady a svobody, jež městu darovali králové Otakar a Václav, jakož i knížata Mikuláš, Jan a Přemek. Datum Olomucz, die XVII. Januarii a. d. MCCCCLXI, regni nostri anno III.

Kopetzského Regesten, sahající do konce r. 1464. vyšly cizí péči teprv po smrti spisovatelově. Svě dílo Kopetzky zůstavil poněkud nedokončené aniž vyčerpal historického materiálu, jež z řečené doby zachovala městská kniha. Proto u něho postrádáme:

Č. X. f. 6 n. Dva listy německé: 1. Rada a konšelé města Vratislavi dávají městu Opavě články, kteréž 1295 obdrželi z Magdeburku. Datum et actum a. D. MCCCXI in die sancti Galli (16. října):

2. Druhý list je neúplný; nemá úvodu, závěrku ani datum. Obsahuje články, kterých se z Magdeburku dostalo městu Zhořelci.⁶¹⁾

Č. XVII. f. 23. Feodor, kníže Lucký, z lásky k svému švakru Přemkovi, knížeti Opavskému, dovoluje obyvatelům Opavy jezdit svým územím bez placení cla. V Krakové „Sonntag Oculi in der Fasten (25. března) anno 1386“.⁶²⁾

Č. XXVI. f. 31. V Kladsku 9. února 1464. Král Jiří dává Opavanům roční trh po hromnicích.

Č. XXVII. V Kladsku 10. února 1464. Král Jiří dává Opavanům právo, v závěti svobodně rozhodovati o majetku.⁶³⁾

F.

Následující část svého pojednání věnuji, jakož jsem v nadpisu vytkl, českým listinám ve městské knize opavské. Listů ostatních všímám si toliko příležitostně; dostaloť se přemnohým z nich hojně pozornosti na příslušných místech na př. u Ensa i Biermanna.

Podávám zde podstatný obsah řečených listin českých v pořadí chronologickém; od jejich zvláštností jazykových a mluvnických neupouštím.

Obsahu jsou po každé předeslána dvě čísla: číslem římským označuji běžné číslo dotyčné listiny v knize městské; arabskými číslicemi v levo napsal jsem její běžné číslo v tomto pojednání.

Dole pod vypsáním obsahem napřed udávám, kde se chová snad originál příslušné listiny nebo její opis ze starší doby, anebo ve které části pozůstalosti Tillerovy. K tomu hned připojuji, kde jest listina otištěna.

⁵⁸⁾ Městská kniha f. 60 tři vidimus této listiny z r. 1519 jako při čís. XXI.

⁵⁹⁾ Biermann 208 omylem „9. října“.

⁶⁰⁾ Dle orig. ve městském archivu opavském.

⁶¹⁾ O obou listech Biermann 99. 105., Vlastivěda III. 117 n. 150 n.

⁶²⁾ Biermann 478.

⁶³⁾ Viz dole pozn. k č. 29.

Na druhém místě uvádím, kde se historikové o dotýčných listech zmiňují.

XXIX. f. 34.

1. Viktorin, z Buoží milosti kníže Minsterberské⁶⁴), hrabě Kladský, pán z Kunštátu a z Poděbrad, dluží purkmistru a radě svého města Opavy pravého peněžitého dluhu 1000 zl. uherských, na zlatě i váze spravedlivých. Za to jim dává v zástavu plat, jež knížeti ročně od mince platili, totiž 75 hřiven, počítajíce polovici na groše a polovici na haléře též mince⁶⁵); dále jim zastavuje své fojtství v Opavě jakož i předměstí, kteréž k němu přísluší. Všeho toho mají požívat i držeti od sv. Jiří po datum listu nejprve příštího tak dlouho, dokudž by svrchu psaných tisíce zl. sobě z toho nevybrali a nezaplatili, s tou výjimkou: „jestliže by se Nám zdálo z těch dvou platů vyplatiti buď jeden nebo oba platy svrchu psaná v podobné sumě, toho se Nám zbraňovati nemají.“ Na svědomí a pro zdržení těch věcí přivěšena k listu pečet knížecí. Dán na Opavě ve čtvrtek před sv. Ambrožem (1. dubna) 1473.

Orig. bez pečeti v městském arch. opavském. Dle orig. i s něm. překladem otiskl Kürschner, Tropp. Stadtarchiv 11. 12.

Ens. II. 47. Biermann 237, Ottův Sl. N. XVIII. 790.

Přídavek. Paprocký, Zrcadlo slavného markrabství Moravského 422:

Viktorin, kníže Minsterberské a Opavské a hrabě Kladské etc., i s erby svými vyznává, že je dlužen jistého a spravedlivého dluhu 400 zl. dobrých uherských a na váze i na zlatě spravedlivých a dva koně střelčí panoši Ivonkovi z Chobřan a na Brabantcích. Svým slovem a svou knížecí věrou slibuje kníže i s erby zlaté zlatem hotovým a koně koňmi hodnými úplně zaplatiti na den sv. Jiří po dání listu ve dvou letech příštího: toho-li neučiní, má býti i se svými erby všelikterakým obyčejem napomínán. Kdož by pak tento list měl s dobrou a svobodnou vůlí⁶⁶) psaného věřitele Ivonka, bude jemu příslušetí táž moc a plné právo ke všem věcem v listu obsaženým. Na svědomí přivěšena k listu pečet knížecí: vedle ní přivěsili své pečeti purkmistr a rada města Opavy, ale sobě beze škody. Dán na Opavě léta od Nar. S. B. 1485 v neděli (23. ledna) před Obrácením sv. Pavla, apoštola Božího, na víru.⁶⁷)

Středovský VII. 115.

Vlastivěda II. 62.

XXX. f. 34. 35

2. Viktorin, kníže Minsterberské a Opavské, hrabě Kladský, vyznává: Purkmistr, rada, konšelé i všecka obec jeho města Opavy předlo-

⁶⁴) Pouze tolik také v orig.

⁶⁵) Městská kniha č. XIX. f. 26. Privilegium über die Münz. Regesten č. 477. — Dle Ensa II. 13 p. 2 měla ona měna na jedné straně obraz Českého lva s nápisem Moneta, na druhé znak města s nápisem Opaviae. Ostatně viz Em. Rzehak, Beiträge zum schles. Münzwesen. Zeitschrift III. 31 n. 87.

⁶⁶) Dohrá vůle — postoupeni, cessio. V. Brandl, Gloss. 37.; Frant. Kott, Slovník IV. 882.

⁶⁷) Jiné dva dluhopisy bojovného knížete Viktorina městská kniha č. XXXVIII. XLIII. Biermann 237.

žili jemu, jeho radě i pánům zemanům jeho knížetství Opavského⁶⁸⁾, kterak jsou velmi obtíženi knížecím fojtstvím v Opavě, z něhož knížeti ročně dávají 60 hřiven, prosíce, aby jim v tom bylo uleveno. Nakloněn k jich ustavičným prosbám a „obtížení mnohá v tom i opustilost města“ znamená, odpouští kníže jim i budoucím z žádného práva, povinnosti ani jiné kterékoli příčiny, ale ze své knížecí milosti polovici toho fojtství, totiž třiceti hřiven, tak že toliko třiceti hřiven haléři knížecí mince opavské povinni dávati budou knížeti, erbům a potomkům jeho, polovici o svatej panně Margaretě a druhú polovici o sv. Martině. Který pak rok se přihodí, že více než třiceti hřiven toho fojtství bude vybráno, buď málo nebo mnoho, má býti obráceno na opravu města Opavy, „kterážto věc před Nami a Našimi potomky, když bychom toho požádali, tajna býti nemá.“ Aby se město dostatečněji opravovalo, přidává kníže všecka svá předměstí opavská, „kteráž prvé jim k témuž fojtství příležela“ a předky jeho neboli jich úředníky mocí jim odjata (byla). Na svědomí přivěšena k listu pečet knížecí. Dán na Opavě ve čtvrtek před hodem slavným Hromnicemi (29. ledna) 1478.

Tillers Nachlass V. z městské knihy.

En s II. 47. Biermann 237.

XXXII. f. 36. 37.

3. Matyáš, Uherský a Český král, markrabě Moravský a Lužický, vojvoda Lucemburský a Slezský, oznamuje: Purkmistr, rada i všecka obec města jeho Opavy stěžovali si u něho skrze Jana Bělka z Kornic, hejtmana horní Slezije,⁶⁹⁾ že čtyři z nich, již do rady voleni bývají, k veliké a nenabyté škodě přicházejí, neboť „takovým úřadem rady jsúc zaneprázdnění“, statkův svých a živnosti dohlédati a opatrovati nemohou; z té příčiny prosili, aby se jim „na groších a cinzech“ polehčení učinilo. Poněvadž také kníže chce, aby „raději bohatěli než-li by chudnutí měli a aby město tím lépe opravovati a obyvatele jeho dostatečněji spravovati mohli“: proto svým listem mocně přivoluje, „aby ty čtyři osoby, kteříž po datum listu v radě bývati budú, prázdní byli a svobodní ode všech a všelijakých daní, gšosův a cinzův tak dlouho a toho času, dokudž v tom úřadu budú a dokudž na jich místo jiní nebudú voleni a usazeni.“ Milosti té požívati mají bez všeliké překážky králův Českých a vojvod Slezských, zvláště hejtmanův a úředníků jejich. Na svědomí přivěšena k listu pečet královská. Dán v Egemburku v středu den sv. Mikuláše (6. pros.) 1486, království jeho Uherského 29. a Českého 18. léta.

List se opakuje na f. 42. 43 s tím rozdílem, že 43 chybně se píše „Dán v Regemburku.“

Orig. v museu Matice Opavské. Věstník X. 48 č. 10. Opis z r. 1502 v c. k. mus. knihovně. Tillers Nachlass VI. měst. knihy.

⁶⁸⁾ V knížetství Opavském i Krnovském náleželi do třídy z e m ě n í n ů, kdož buď pocházeli z rodin velkostatkářských, jichž pozemky vkládaly se do desk zem., nebo stali se majiteli takových statků (z e m a n é), anebo kdož byli v takovém držení statků knížecích, které kromě služby vojenské netáhlo za sebou ani poplatkův ani robot (m a n o v é). I města Opava, Krnov a Hlubčice, pokud měla v podobném držení jakékoli pozemky z desk zemských, byla také zeměninny. J. L e p a ř, Zřízení zemské v kníž. Op. a Krnovském. ČČM. 1865. 46.

⁶⁹⁾ Jan Bělík z Kornic, horlivý přivrženec krále Matyáše, od něhož nabyl panství Hulčinského, byl 1486—1491 hejtmanem také Krnovska. ČČM. 1860. 412., R i e g r ů v Sl. N. VIII. 736.

Městská kniha č. XLIV. f. 51 vidimus: „My purkmistr a rada města Krnova známo činíme všem vuobec, že jsme viděli list na pergamené psaný s visutou pečeti červeným voskem v žlutý vosk vdávenú nejjasnějšího knížete pána a pana Matyáše, slavné paměti krále Uherského, Českého, Jeho Mti, celý a na ničem neporušený, zněl v tato slova: „My Matyáš . . . “ A my purkmistr a rada města nadepsaného Krnova k takovému listu vidimus pečet naši městskou dali jsme přivěsiti. Dán v Krnově l. B. 1502 ten pátek před sv. Tiburcián“ (8. dubna).

Ens II. 48 pozn. 2.: „In dieser Urkunde vom J. 1486 erscheinen zum erstenmale vier Bürgermeister“. Biermann 239 (chybně 1485). 426. Ottův Sl. N. XVIII. 790. — V úřadování purkmistři měsíčně se střídali. Zeitschrift VI. 51 pozn. 1.

XXXIII. f. 37.

4. Hanuš, z Buoží milosti kníže Liptovské a Opavské, oznamuje: Otec jeho Matyáš, král Uherský a Český slavné paměti, učinil s purkmistrem, radú i vši obcí svého města Opavy skrze Jana Bělka z Kornic,⁶⁹⁾ hejtmana horní Slezije, a Štěpána Tomory, hejtmana na Opavě, „smlouvu a freimark o přikop městskou, kterou slovoutný Laclav Pingoci byl jest jim odjal za ostatek fojtství, totiž za dvaceti a za pět hřiven, kteráž věc skrze vuoli Buoží jest proměněna“.⁷⁰⁾ Slibuje tudíž kníže Hanuš se svými erby i potomky, pány Opavskými, že chce ono sjednání a freimark dodržeti, tak aby Opavští již toho fojtství nyní i na věky prázdni a z toho propuštění byli: svých práv pak beze vsí překážky požívali, jakož práva jejich, nadání a potvrzení, kteráž na to mají, šíře a světleji v sobě zavírají a ukazují. Na svědomí k listu přivěšena pečet knížecí. Dán na Budínském hradě ve čtvrtek na den sv. Jana Křtitele (24. června) 1490.

Opsáno také na f. 43.

Orig. v archivu městském. Tüllers Nachlass VI.

Biermann 424. Kürschner, Stadtarchiv 8: „Johann Corvinus erteilt der Stadt der Stadt Troppau ein Privilegium über den Freimarkt und die Vogtei“ (?).

Šlechtická jména ve farních matrikách předslavských.

Sděluje FRANT. ZEMAN.

(Dokončení.)

Leta Páně 1660 dne 2. měsíce ledna pokřtěna jest Anežka Františka, dcera uroz. pana Adama Hájka z Robensitz v Hořticích a uroz. pí. Heleny rozené z Drahoúze. Kmotři byli: uroz. pí. Anežka Kokořovcová rozená z Drahoúze, uroz. pan Karel Lukavský z Řeneč, uroz. p. Mikuláš Nebylovský z Drahoúze, uroz. panna Alžběta Nebylovská z Drahoúze.

Dne 30. března t. r. uroz. p. Jan František Běšín byl kmotrem při křtu Václava Jiřího, syna Jana Polanského, písaře v Čestíně, a Doroty manželky.

⁷⁰⁾ Potvrzena nebyla králem Matyášem, jenž zemřel 7. dubna 1490.

Dne 1. června t. r. pokřtěna jest Markéta Teresie, dcera uroz. pana Bohuslava Františka Hubky de Černčic a uroz. pí. Ursuly, pánu na Oujezdě. Kmotři byly: uroz. pí. Kateřina Běšínová, paní na Čestíně: vysoce uroz. p. Maxmilian svob. pán z Vrtby, pán na Vlčkojicích: uroz. pí. Alžběta Pechiová de Pacziv.

Dne 12. září t. r. pokřtěn jest Jan Jiří, syn uroz. pana Karla Lukavského z Řeneč, kolátora kostela a pána na Kydlinech, a uroz. pí. Ludmily rozené z Dlouhé Vsi. Kmotři byli: uroz. p. Mikuláš Jan Nebilovský z Drahobúze, pán na Hošticích; vysoce uroz. pí. pí. Anna hraběnka z Dobrše, paní na Obytcích a Myslovicích; uroz. p. Jiří z Dlouhé Vsi, pán na Zamlekově.

Dne 10. prosince t. r. uroz. slečna, panna Magdalena Běšínová byla kmotrou při křtu Tomáše, syna Jiřího Zachatého, krejčího z Čestína, a Kateřiny manželky jeho.

R. 1661 dne 11. října uroz. p. Jan František Běšín, pán na Čestíně byl kmotrem při křtu Františka, syna Jana Planického (Pláničky ?), písaře v Čestíně, a Doroty manželky jeho.

Dne 30. října t. r. uroz. pan rytíř Jan Dlouhoveský byl kmotrem při křtu Jana Šimona, syna Václava Ptáčníka z Číhané.

R. 1662 dne 19. ledna pokřtěna byla Ludmila Barbora, dcera uroz. pana Bohuslava Františka Hubky z Černčic, pána na Oujezdci a uroz. pí. Voršily, choti téhož pána. Kmotři: Pater Antonín Trojanus, theologie lektor Ord. Praed., farář v Kydlinech; uroz. panna Anežka Kunhuta Příchovská z Příchovic. Katechisté: uroz. pan Jan Burian Tužal (?), uroz. pí. Barbora Ludmila Běšínová rozená ze Stříteže, a uroz. panna Anna Alžběta Klenovská roz. z Klenového a z Janovic.

Téhož roku dne 22. ledna pokřtěn jest Sozimus Petr, syn uroz. pana Karla Lukavského, kolátora Kydlinského a uroz. pí. Ludmily Dlouhoveské roz. v Dlouhé Vsi, choti jeho. Kmotři: vysoce uroz. pan Sozimus z Vrtby, svob. pán a hejtman kraje, pán na Jindřichovicích, a uroz. pí. Mariana Kokořovcová, paní na Petrovicích. Katechisté: vysoce uroz. p. p. Maxmilian hrabě z Guttenšteina, pán na Obytcích: uroz. pan Jan Nebylovský, pán na Hošticích: uroz. pan Jan Kokořovec, uroz. pan Marek (jinak Markvart) Lukavský, uroz. pí. Anežka Nebilovská jinak Hájková.

Dne 15. dubna t. r. uroz. pan Karel Lukavský, pán na Kydlinech a kolátor kostela, a pí. Helena Alžběta Pisonowa Černínka byli kmotry při křtu Heleny Doroty, dcery Alžběty Babolečkové z Malých Hoštic.

R. 1663 dne 4. února uroz. pan Jan baron ze Seeberka (z města Klatov) a uroz. pí. Ludmila Lukavská kolátorka byli kmotry při křtu Jana, syna Václava Periczek Knips (?) a Kateřiny choti jeho ze vsi Obic. Catechisté: uroz. pan rytíř Jan Nebilovský a pí. Dorota hejtmanka z Čestína na místě urozené pí. Běšínové z Čestína.

Téhož roku dne 2. března uroz. pan Bohumír Dlouhoveský z Dlouhé vsi byl kmotrem při křtu Godefrida Adama, syna † Matouše Holého a Anežky choti jeho, nyní ze vsi Kydlin, jinak z města Zlámaných Hor.

Dne 15. března t. r. pokřtěna jest Ludmila Judit, dcera uroz. pana Jáchima Františka Schrejtra (?) z Prahy, nyní pána v najaté vsi Číhani, a Kateřiny manželky jeho, jinak rozené Jakobidesové. Kmotři byli: vysoce uroz. pan Jan Adam z Vrtby, pán na Brodě (mezi Klatovy a Sušicí) a uroz. panna Judit Maria Dlouhoveská ze Zavlekomi. Catechisté: uroz. pan

Jindřich Václav Tomek z Čejkova a na Mlázovech: vys. urozená Ludmila Kateřina z Vrtby rozená Vitanovská na Oučíně a Vlčkovících, a pí. Anna Beránková, hejtmanka ve Vilharticích,

Dne 7. června t. r. pokřtěna Helena Dorota, dcera Martina Lišky, krejčího a šenkýře v Kocourově a Evy manželky jeho. Kmotři: Jiří Zachatý, šenkýř v Pečetíně a pí. Helena Nebilovská, uroz. pana Adama Hájka choť na Malých Hošticích.

Dne 20. června t. r. pokřtěn byl Adam Petr, syn Jana Bilevského a matky Alžběty Bobalecové ze vsi Malých Hoštic. Kmotři: uroz. pan Adam Hájek z Malých Hoštic a uroz. pí. Ludmila Lukavská kolátorka této fary, jinak původem Dlouhoveská, na místo ní nemocné byla sestra její panna Sibylla Dlouhoveská.

Dne 9. září t. r. uroz. p. Jaroslav Hájek byl kmotrem při křtu Doroty Alžběty, dcery Jakuba Obalece a matky Ludmily z Hoštic.

Dne 9. října t. r. pokřtěna byla dvojčata Adam a Oliva, děti Jiřího, bavorského sluhy v Neukirchen a Markéty. Kmotry Adama byli: urozený pan Václav Čabuský a uroz. panna Alžběta Pernklo z Čestína. Kmotrou Olivy byla uroz. panna Justina Čabuská z Čestína.

R. 1664 dne 27. března pokřtěna byla Anna Markéta, dcera uroz. Karla Bausanda (?) Lukavského, pána na Kydlinech, kolátora fary kydlinské, a uroz. pí. Ludmily choti jeho rozené Dlouhoveské. Kmotři: uroz. p. Mikuláš Jan Nebilovský rytíř z Drahoúze, pán na Hošticích a vysoce uroz. pí. Markéta hraběnka z Guttenšteina. roz. Lamingerová ze sv. Kříže, paní na Obicích, Kocenicích etc. Katechisté: vysoce uroz. pan Maximilian hrabě z Guttenšteina, pán na Obicích; uroz. pan Godfrid Dlouhoveský z Dlouhévsí, rytíř: uroz. pí. Anna Chlumčanská rozená Nebilovská z Drahoúzi, paní na Poleni, vdova; a uroz. pí. Helena Hájková rozená Nebilovská z Drahoúzi, paní z Malých Hoštic.

Téhož roku dne 15. dubna pokřtěna jest Kateřina uroz. pana Jáchima Františka Schröttera a pí. Kateřiny choti jeho, nájemců vsi Číhaně. Kmotři: uroz. svob. pán Jan z Vrtby, pán na Brodě a uroz. pí. Ludmila z Vrtby roz. Vitanovská, paní na Oučíně a Vlčkovících. Katechisté: uroz. rytíř pan Jiří Mikuláš Dlouhoveský z Dlouhévsí, pán na Zavlekomi a Číhani; uroz. pí. Maria Judita z Kadova roz. z Dlouhévsí, paní na Chlistově: též uroz. pí. Magdalena Tomková roz. z Kadova, paní na Mlázovech.

R. 1665 dne 27. ledna okřtěn jest Jan Křtitel Karel, syn Jana Bilovského ze vsi Malých Hoštic a Alžběty z téže vsi. Kmotři: uroz. pan Jan Kokořovec, pán na Oujezdě Purkhartově a uroz. pí. Helena Hájková roz. Nebilovská. Katechista: uroz. pan Karel Bausand Lukavský z Řeneč, pán na Kydlinech a kolátor.

Dne 17. srpna t. r. okřtěna jest Anna Ludmila, dcera Rudolfa Pecha, syna Jiřího Ptáčníka kydlinského a Susany choti jeho, sestry Ondřeje Mazance, rychtáře kydlinského. Kmotři: uroz. panna Sibilla Dlouhoveská, dcera pana Jana Dlouhoveského, a uroz. pan Václav Hájek z Hoštic.

Dne 24. listopadu t. r. uroz. panna Anna Hájková, dcera uroz. pana Adama Hájka, rytíře, pána na obojích Hošticích, byla kmotrou při křtu Anny Kateřiny, dcery Jakoba Vobalece ze vsi Malých Hoštic a matky Ludmily.

R. 1666 dne 11. července okřtěn jest Jakub, syn Václava Doubka a matky Kateřiny z Číhaně. Kmotr: uroz. a statečný rytíř pan Gottfrid

Dlouhoveský. Catechista: uroz. panna Lamingarka u Její Milosti pí. hraběnky z Guttenšteina.

Dne 22. července t. r. uroz. pan Gottfrid Dlouhoveský byl kmotrem při křtu Jakuba, syna Václava Myslivce a matky Anny z Číhaně.

Téhož dne a roku okřtěn jest dne 14. července narozený Jindřich Sebastian, syn uroz. pana Karla Bausanda Lukavského z Řeneč, pána na Kydlinech a kolátora, a uroz. pí. Ludmily Dlouhoveské z Dlouhévsí, choti jeho. Kmotr: uroz. pan Sebastian Centurio rytmistr pluku Šnaidau (?) Belgického, a uroz. pí. Anežka Kokořovcová roz. Nebilovská z Drahobúze, paní na Oujezdě Burkhartově. Catechista: uroz. pan Adam Hájek z Robčic, pán na obojích Hošticích, a uroz. pan Godfrid Dlouhoveský z Dlouhévsí. vojenský hejtman.

Dne 15. října t. r. uroz. pan Václav Matěj mládenec (Adolescens i. e. Junggesell), hejtman švihovský, v zastoupení vysoce uroz. p. hraběte z Guttenšteina byl kmotrem při křtu Václava, syna Jana Krabýho (?) Horšův Týnského, jinak senkyře obického a Anežky choti jeho.

R. 1667 dne 27. října uroz. pí. Zdenka Kocová, nájemkyně vsi Číhaně, byla katechistkou při křtu Anny Kateřiny, dcery Jiřího Zachatého ze vsi Číhaně a Kateřiny manželky jeho.

R. 1669 dne 25. července uroz. pí. Alena Hájková byla kmotrou při křtu Aleny Anny, dcery Jiřího Ludvíka Březdy, praeceptora obického a matky Anny.

Dne 15. srpna t. r. uroz. mládenec pan František Widrsgerger, ephebus vysoce uroz. pana hraběte z Guttenšteina na Obicích, byl kmotrem při křtu Františka, syna Jana Sulka ze vsi Obic a Susany, zemřelé choti jeho.

R. 1670 dne 9. března uroz. pí. Eva Dlouhoveská, choť mladšího pána, jinak Běšínová z Hřešohlav, paní na Číhani, byla kmotrou při křtu Marie, dcery Jana Doubka ze vsi Číhaně a Ludmily choti jeho.

R. 1672 dne 13. července uroz. p. Václav Hájek z Robčic byl kmotrem při křtu Petra Václava, syna Alžběty Vobaleckojic z Hoštic.

Matrika oddaných.

R. 1698 dne 5. srpna urozený a statečný rytíř pan Ferdinand Vilém Widršperger z Widršperku a na Spůli vzal sobě urozenou slečnu pannu Helenu Barboru z Bubna. Na to jsou svědci: urozený a statečný rytíř pan Hendrich Kanický z Čachrova a na Předslavi, a urozený pan Wencel Widršperger z Widršperku. (Předslavská matrika A).

Z Votína ze zámku.

R. 1739 dne 27. Januarii po náležitěj trojí ohlášce, kterážto první byla 11. Januarii, druhá 18 dito, třetí 25 dito, potvrzení jsou v stav sho manželstva urozený a statečný rytíř pan Adam Francz Janovský z Janovic, pán na Smolivci, s vysoce urozenou slečnou (Marií) Josefou baronkou de Unwürth (Unwerth). Testes: urozený a statečný rytíř pan Farel Janovský rozený z Janovic, pán na Voselci. Item urozený a statečný rytíř pan Francz Lipovský de Lipowitz, pan na Životicích. Vysoce urozená slečna Barbora hraběnka z Kokořova rozená Kokořovcová, et vysoce uroz. slečna Maria Anna baronka de Unwürth. Copulati a Perill. Eximio et Reverendissimo Dno Wenceslao Janovský de Janowitz, Canonico Reginae-Hradecensi (tit) cum mea facultate. — Ita testor P. Paulus Josephus Sauczek, Administrator loci (B. 36—37).

R. 1746 dne 5. září ve stav sv. manželství vstoupil urozený pan Antonín Císařský Carnelle po † urozeným pánu Janovi Antonínovi z Raabu, bývalý provisor na císařském panství v Uhřích — s urozenou pannou Kateřinou Filipinou, dcerou p. Jana Matyáše Kobesa, ten čas správce Měcholupského. Svědkové jejich byli: pan a paní z Reichenfeldu, p. Martin Pechl od Land-Militz Capitán, uroz. panna Johanna Hillebrantova z Domažlic (B. 46).

R. 1758 dne 1. máje urozený pán Jan Václav svob. pán z Wasmuthu, Jeho Cís. král. Mil. skutečný rada, Consessus delegati in causis Summi Principis et Commissorum jakož i při hospodářského Directorství Pražských a jiných privilegovaných měst a fundati commissi Assessor, též domu sudího Praeses — oddán byl s urozenou slečnou Kateřinou Marií Josefou Janovskou z Janovic, vlastní dcerou uroz. a statečného rytíře pana Františka Adama Janovského z Janovic, dědičného pána na Votíně, Předslavi a Habarticích. Prohlášení byli na bílou neděli dne 9. dubna jednou za třikrát.

Snoubence oddávati měl dne 30. dubna J. Mst. důstojně velebný pán pan Václav Janovský z Janovic (p. tit.), kanovník královéhradecký. Poněvadž ale nějaké impedimentum na cestě se vyskytlo, tak prvního máje v kapli Votínské u oltáře Panny Marie Loretánské ta kopulací vejš jmemovaných vysoce urozených osob se solemnirovala a (mně podepsanému) Janu Maria Grünerovi, administratoru, ten actus obětovanéj a dopřanej byl. Assistenti byli dvojčetihodní páni duchovní: P. Josephus Holý, kaplan ze Superiorátství (klatovského). Pater Mikuláš (Vlasák), kaplan Předslavský. Ceremoniarius: Venerabilis ac Eximius P. Codefridus de Wenský. Svědkové: vysoce uroz. a statečný pán pan Karel Janovský z Janovic, pán na Voselcích, Kotouni a Řesanicích. Družbové byli: urozený a statečný rytíř pan V. Lipovský z Lippovic, pán na Červené Řečici u Moravy. Urozený a statečný rytíř p. Maximilian Malovec z Malovic z Bohumilic. Droužky: Jemnost slečna Terezie Janovská z Janovic a J. slečna Silvia Janovská z Janovic. (C. 18—19).

R. 1769 dne 20. července uroz. pán Dominik Janovský rytíř z Janovic, syn uroz. pana Frant. Adama Janovského rytíře z Janovic, pána na Votíně, Předslavi a Habarticích, oddán byl s uroz. sl. Antoníí Janovskou z Janovic, pozůstalou dcerou po † uroz. p. Františku Karlovi Janovském rytíři z Janovic, pánu na Voselci etc. — v zámecké kapli votínské od Václava Doležala, administratora předslavského. Svědkové: 1. uroz. pan Maximilian z Harnachu, komoří knížete z Würtemberka a rytíř řádu sv. Karla; 2. uroz. pan František z Terreau, hejtman pluku Kollovratského; 2. uroz. sl. Anna Maria Běšínová z Běšin. (Snoubenci měli od Sv. Stolice dispens od překážky pokrevnosti 2. stupně a dispens ode všech prohlášek. C. 39.)

R. 1770 dne 5. dubna vys. uroz. pán Ferdinand hrabě Dyve*) oddán byl v zámecké kapli votínské s uroz. slečnou Annou Janovskou z Janovic, dcerou pana Frant. Adama Janovského rytíře z Janovic, pána na Votíně, Předslavi a Habarticích. Svědkové byli: 1. uroz. pan Maximilian z Harnachu (ut supra); 2. uroz. pan Dominik Janovský ryt. z Janovic; 3. uroz. slečna Josefa Janovská z Janovic. Snoubenci měli dispens ode všech tří prohlášek (C. 42.)

*) Ottův Slovník naučný piše d'Ive.

R. 1817 dne 8. září Jan Jeník ryt. z Bratřic, císař. král. hejtman (kde?), byl svědkem oddavek JUDra Jana Křt. Měchury, vdovce, pána statků Votína, Předslavě a Habartic — s Aloisií, dcerou Frant. Hlouška (Holouška), hospodářského inspektora na Novém Městě v Praze č. 719. (Votínská matrika II. 86.)

R. 1827 dne 16. září František Palacký, redaktor vlasteneckého musea českého, manž. syn Jiřího Palackého, školního učitele v Hodslavicích, panství neutičanského, kraje přerovského na Moravě, a Anny roz. Křížanové, protestant, svobodný, 29 let starý — oddán byl na Votíně se slečnou Teresíí, manž. dcerou JUDra. Jana Měchury, přísežného zemského advokáta, pána statků Předslavě, Votína a Habartic a † pí. Marie roz. Langišové z Hornic, katoličkou, svobodnou, 20 let starou. Svědkové: 1. Ignác Kindisch, krajský hejtman. 2. Ferdinand Heyrovský, JUDr. a purkmistr v Rokycanech. (II. 91. Zápis v řeči německé).

R. 1828 dne 28. září Leopold Eugen Měchura, syn JUDra. Jana Křt. Měchury, oddán byl na Votíně se sl. Klárou Höcknerovou, manž. dcerou Antonína Höcknera, c. k. hejtmana u 42. pěš. pluku Wellington a pí. Markéty roz. Wunschheimové z Lilienthalu (II. 91.)

Z matriky kydlinské.

R. 1659 dne 25. máje urozený pan Karel Bernhard Lukavský z Řeneč, kolátor fary v Kydlinech, oddán byl s uroz. pannou Lidmilou Polexinou Dlouhoveskou z Dlouhévsí, dcerou uroz. pana . . . Dlouhovského z Dlouhévsí. Oddávající kněz: Fr. Adrianus Bammer Ord. Praed., administrator.

R. 1660 dne 6. října uroz. pan Petr Pison, syn uroz. pana Mathurini a uroz. pí. Marie Feriandy manželů z města Met, provincie Poitie v král. francouzském (otec byl supremus collonellus nad jízdeckým plukem v armádě franc. krále) — oddán byl s urozenou paní Helenou roz. Černínovou z Chudenic, pozůstalou vdovou po uroz. pánu Janu Jiřím Malesickém z Malesic (ženich byl toho času komorníkem vys. uroz. pana hraběte z Guttenšteina, nevěsta na osadě) u přítomnosti urozených pánů: Mikuláše Jana Nebilovského z Drahobúzi, pána na Velkých i Malých Hošticích: p. Karla Lukavského z Řeneč, pána na Kydlinech a kolátora této fary: p. Jakuba Longina z Longinu, p. Adama Hájka z Robčic, p. Jana Kořínka, pí. Johanny Lukavské, pí. Heleny Hájkové a mnohých jiných. Oddávající kněz: Fr. Adrianus Bammer.

R. 1666 dne 10. února v kostele stobořickém sv. Jiljí uroz. pan Fridrich Ferdinand Kocz z Dobrše oddán byl s pannou Annou Sidonii Zadubskou ze Schönthalu, zůstávající na panství v Čihani, které najali.

R. 1669 dne 27. října varhaník pan Václav Alexius Nigrinus, syn Jana Nigrina, měšťana a senátora litomyšlského, oddán byl s pannou Maximinou Marií, dcerou urozeného pana Jakoba Damfelda z Tamfeldu. Svědkové oddavek byli: uroz. p. Adam Hájek, pán z Robčic na Malých a Velkých Hošticích: paní Helena Nebilovská z Drahobúze, choť jeho, a p. Jiří Chejlava, mladší rychtář města Plánice.

Matrika zemřelých.

R. 1701 dne 13. ledna usnul v Pánu pan Karel Kanický z Čachrova rozený, všemi svátostmi opatřen, maje let okolo 38.

R. 1704 dne 8. Februarii pochován jest urozený mladý pan Konencz v chrámu Páně předslavským sv. Jakuba, věku svého 4 leta.

R. 1708 die 24. Octobris pohřbeno jest tělo v kostele sv. Jakuba uroz. ryt. p. Vilima Jetřicha Kanického (z Předslavě) 84 leta a 5 měsíců věku svého majícího (matrika A.)

Anno 1718 die 8. Julii pie mortuus in Domino Illustrissimus Dnus junior Adauctus Baro de Aujezd annorum 7: sepultus Brzesniczii in Ecclesia Societatis Jesu. (matrika B. 2).

R. 1729 dne 22. Juli v Předslavi usnula v Pánu vysoce urozená paní Helena baronka Hýserlová rozená ze Strojetic, let okolo 70 (či 40?), potřebnými Svátostmi zaopatřená a 24. téhož v Předslavi u sv. Jakuba pochována (B. 17).

R. 1730 dne 22. máje usnul v Pánu Pater Benedictus řádu Cistercienského, J. Mil. pana generála Čejky domácí kaplan, stáří okolo 70 let, a 24. téhož v Předslavi pochován (B. 20).

R. 1732 dne 6. července usnul v Pánu P. Kašpar Donatin, u Jeho Excellence p. generála Čejky kaplan domácí, 56 let starý (B. 25). — (Odkázal na fundaci za sebe 1000 zl.).

R. 1736 die 16. Novemb. usnul v Pánu ve Votíně a 19. Nov. pochován vys. uroz. a svobodný pán Maximilian Umbert (Unwerth) ve stáří 38 let. (B. 33).

R. 1737 dne 5. ledna usnula v Pánu v Měcholupech urozená paní Malovcová jménem Alžběta věku svého 40 let. (B. 34).

R. 1745 dne 26. ledna v zámku votínském v Pánu usnul a 28. hujus pochován mladý panáček František Josef Vilém Václav Řehoř Dominik Janovský. Věku svého měl toliko devět neděl. (B. 49).

R. 1771 dne 11. února v Pánu zesnula uroz. pí. Maria Josefa, choť uroz. pana Adama Janovského z Janovic, rozená svobodn. paní Unwerthová. (C. 49 vložen zvláštní lístek).

R. 1779 dne 10. ledna v Pánu usnul uroz. pan František Adam svob. pán Janovský z Janovic, pán na Votíně, Předslavi, Habarticích, Skalce, Fialce, Vokrouhlíku a pochován v kostele předslavslavském u oltáře sv. Jana Nep. Před smrtí zaopatřil jej P. Daniel Měchlura, Minorita z konventu horažďovického, zámecký kaplan ve Votíně. Zemřelého pochovával Frant. Herites, farář z Kotouně. (C. 63).

R. 1787 dne 8. února zemřela ve Votíně uroz. sl. Marie Teresie baronka Janovská z Janovic. dcera Jana Vincence barona Janovského z Janovic, Jeho Cís. a král. Milosti komorního pána jakož i při slavné apelací pražské přisedlího rady, dědičného pána na Předslavi, Votíně a Habarticích, a pí. Teresie baronky Janovské z Janovic rozené hraběnky Nugent — ve stáří 8 let 6 měsíců. (Votínská matrika II. 96.)

R. 1813 dne 21. máje zemřela urozená paní Marie Měchurová rozená Langišová z Hornic, choť JUDra. Jana Křt. Měchury, pána na statku Votíně. Předslavi a Habarticích — ve stáří 31 let. (II. 113.)

R. 1816 dne 4. prosince zemřela v Klatovech v tak řečené Votínské chalupě č. 1. na Lubském předměstí a dne 6. prosince v Předslavi pochována byla urozená sl. Teresie baronka Janovská z Janovic, dcera uroz. pana Adama Františka barona Janovského z Janovic, někdejšího pána na Předslavi, Votíně a Habarticích, a pí. Marie Josefy Janovské z Janovic roz. baronky z Unwerth, ve věku 73 let. (II. 115.)

R. 1841 dne 21. května zemřela v Předslavi ve stáří 46 let pí. hejtmanka Friderika Mayerová von Aarenstein roz. Koch. (Narodila se v Hakelbergu v Prusku a r. 1813 složila vyznání katol. víry v Praze u Ursulinek. Muž její František Mayer von Aarenstein, hejtman raněn byl v bitvě u Lipska r. 1813 a zemřel v Praze 9. listopadu t. r. Od r. 1823 bydlela v Předslavi, kde navštěvovala chudé, ošetřovala nemocné, každý den bývala v kostele, na jehož okrášení mnoho peněz věnovala. Na jejím pohřbu bylo 20 kněží.) Matr. XII. 429., Pam. kniha str. 67.

R. 1852 dne 18. dubna zemřel ve Votíně JUDr. Jan Měchura, stár 78 let (XIV. 410). — Zaopatřen byl v Praze.

R. 1857 dne 25. listopadu ve Vlašských Benátkách zemřel a dne 21. února 1858 v Předslavi pochován byl Alfred Bedřich baron Saamen, syn pana Bedřicha Saamen barona a majora c. k. pluku č. 2. četnictva a pí. Marie roz. Měchura, ovdovělé Strandl — starý 2 leta. (XIV. 416.)

R. 1859 dne 2. listopadu zemřela v Praze a 7. listopadu v Předslavi pochována byla svobodná paní Marie, choť svobodného pána Bedřicha Saamen, majora u 2. četnického pluku v Praze, rozená Měchurová — ve stáří 35 let (XIV. 418).

R. 1870 dne 11. (12.) února zemřel ve Votíně pan Leopold Měchura, stár 66 let (XIV. 427.)

R. 1870 dne 11. září zemřela ve Votíně paní Klára Měchurová, choť pana Leopolda Měchury (XIV. 427).

R. 1886 dne 3. března zemřel pan Viktor Měchura, statkář v Klatovech, starý 56 let, a dne 5. března pochován byl do rodinné hrobky v Předslavi (XIV.)

R. 1913 dne 19. listopadu v zámku votínském zemřela uroz. paní Karolína ze Socher, dříve provdaná z Altvatter, choť p. Rudolfa ze Socher, c. k. majora 6. pluku zeměbrany v Chebu, rozená hraběnka Zedwitz-Liebenstein v Liebensteinu u Chebu (XIV. 457).

Z matriky němčické.

R. 1697 dne 26. září pochována jest urozená panna Mandalena Kanická rozená z Čachrova (matrika B.)

R. 1741 dne 18. prosince pochována jest vysoce urozená p. p. Anna Apollonia z Klenova, Sv. římské říše hraběnka, rozená hraběnka z Waldsteina, potřebnými svátostmi zaopatřena. Usnula v Pánu 11. (14?) hujus. Věku svého jest měla 62 leta (C. 211).

Držitelé statků Předslavě a Otína.¹⁾

Kolem r. 1360 připomíná se Amcha z Nedanic seděním na Předslavi († před r. 1370), pak bratr jeho Vilém z Předslavě († okolo r. 1372). Oba byli synové Jenka z Mečkova na Nedanicích.²⁾ R. 1390 jmenují se Hynčík Pluh z Orlika a Frana z Předslavě. R. 1404 Rupert z Tlucné byl spolu pánem na Měčině. R. 1435 Beneš z Újezdce podával do Předslavě katol. kněze. Potom drželi Předslav dva sestřenci Ondřej z Předslavě a Půta. Po něvadž neměli dětí, spadlo zboží jejich na krále. Král Vladislav r. 1483 tvrz Předslav s dvorem poplužným a ves udělil Půtovi z Ryžmberka a ze Švihova. Potom seděl tu Petr z Damnice na Ježově, jenž prodav Ježov dožil se

¹⁾ Dle Aug. Sedláčka, Hrady a zámky české IX, str. 168—169.

²⁾ Tamže str. 210.

na Předslavi vysokého stáří a r. 1522 odkázal statek Předslav manželce své Anežce z Olbramovic a ze Lhoty. Tato († r. 1535) odkázala věno své 300 zl. uh. na statku Předslavském zapsané vnučce své Uršile ze Žihobec, manželce Viléma Bořikovského z Košmberka na Bořikovech. Dceru jejich Annu měl za manželku Bavor Sádlo z Kladrubec. R. 1615 držel zboží Předslavské Karel Říčanský z Říčan, jenž zůstavil je před r. 1629 Oldřichovi Adamovi a tento postoupil je mladšímu bratru Petru Vilémovi. Petr prodal Předslav r. 1673 Magdaleně Maximilianě Kanické rozené Lehomské z Malevic, manželce Viléma Jetřicha Kanického z Čachrova. Když pak r. 1699 zemřela, pořízením o statku svém neučinivši, stala se dědičkou veškerého statku dcera její Anna Lidmila provdaná Konencová, která r. 1700 prodala tvrz Předslav s kostelem sv. Jakuba, dvůr poplužný a ves otci svému. Od tohoto koupil r. 1704 týž statek za 20.000 zl. Albrecht Příchovský z Příchovic, jenž zdědiv sousední statek Otín po otci svém r. 1705. oba statky v jedno spojil. Brzo potom zdejší tvrz zanikla.

O tín ves a tvrz s dvorem poplužným držel r. 1379 jakýsi Jeniš, r. 1458 Vaněk z Otína. Kolem r. 1534 seděl tu Burjan Bořikovský z Košmberka, jenž prodal r. 1550 statek tento Šebestianovi Raichembachovi z Raichembachu na Srbicích. Tento zůstavil oba statky Srbice a Otín synům svým Kryštofovi a Jindřichovi, kteří Otín tvrz s dvorem a ves z části osedlou a z části pustou prodali Václavu Broumovi z Mířetic a v Těchodělich. R. 1556 koupil statek ten Fabian Mejtolár z Mejtolu a r. 1558 Matyáš Kafuňk z Poborovic (blíže Bezděkova): r. 1589 připomíná se syn jeho Pavel Kafuňk. Potom přešel Otín v držení Kanických z Čachrova, za nichž opustla stará tvrz řečená Šabat a vystavěna jest nová tvrz prostrannější s několika komorami a světnicemi. R. 1615 připomíná se Jiří starší Kanický, jenž dočkav se požehnaného stáří zemřel teprve na konci třicetileté války. Synové jeho Jan Jiří a Vilém Jetřich rozdělili se r. 1656 o tvrz novou a dvůr na dvě polovice, stará tvrz Šabat zůstala oběma společně. Vilém prodal r. 1668 díl svůj Marii Žofii Bukovské rozené Štrausovně z Heydersdorfu, jež r. 1669 přikoupila druhou polovici Janovu za 3500 zl. Od ní koupil statek ten r. 1678 Jan Vilém Příchovský z Příchovic, spolu také pán na Svojšíně, Lomech a Mlázovech. Synové jeho rozdělili se r. 1705 o statky otcovské tak, že Albrechtovi Karlovi z Příchovic zůstaly „sídlo panské Votín s dvorem poplužným a ves, sídlo panské Mlázov s kostelem, dvorem, pivovárem a ves, a ves Lubojišty se dvorem.“

Týž Albrecht Karel, jenž r. 1704 koupil k tomu statek Předslav, prodal oba tyto statky r. 1708 Přibískovi Vilémovi z Kokořova a zemřel bezdětek dne 24. dubna r. 1726. Dědicem jeho stal se r. 1712 Přibík Vilém z Újezda, po němž následovali r. 1724 Adaukt a Václav Isidor z Újezda a po nich Marjana Michnova z Újezda. Tato prodala oba statky r. 1735 Viktorii z Unwerthu rozené z Engelsflussen, od níž je r. 1743 koupil František Adam Janovský z Janovic: tento přikoupil r. 1750 také statek Habartice a dvůr Chuchle. Všechny tři statky Předslav, Otín a Habartice dědil r. 1780 syn Jan Vincent z Janovic. Po jeho smrti našlo se tolik dluhů, že řečené statky přišly do veřejného prodeje, při čemž je koupil za 96.000 zl. Ferdinand ze Šternfeldu. Týž zůstavil ty tři statky r. 1808 dceři své Aloisii provdané Somsischové de Saar, od níž koupil je dne 5. srpna r. 1809 za 114.000 zl. JUDr. Jan Křt. Mě-

chura, advokát v Praze. Na místě novější tvrze postaven jest v Otíně r. 1810 nynější zámek.

Další majitelé (dle pamětní knihy farní) byli: r. 1852 JUDr. Leopold Měchura, hudební skladatel a r. 1870 syn Viktor Měchura. R. 1875 MU. & Chir. Dr. Vojtěch Duchek, profesor na vídeňské universitě a c. k. dvorní rada, r. 1883 sl. Berta Halbmayrová provdaná t. r. za Harla Hanela, nadporučíka c. k. jízdy. R. 1890 Jaroslav a Marie Procházkovi, kteří za statky Otín-Předslav přenechali Bertě Hanelové tři domy v Praze. Habartice si podržel Karel Hanel. R. 1892 vložena Bertou Hanelovou sekvestrace na oba statky, které pronajaty byly Frant. Malému. Po skončené sekvestraci koupil je v dražbě František Nolč, od něhož r. 1894 převzala je opět Berta Hanelová. R. 1897 koupila je Olga hraběnka ze Žedwitz-Liebensteinu a držela je až do r. 1910, kdy je rozparcelovala a rozprodala.

Dvůr předslavský (hospodářské stavení, pole a louky) koupil Ant. Šimice, bývalý nájemce mlýna v Nadrybech u Plzně, za 200.000 K.

Dvůr otínský s pozemky (bez lesů) koupil Frant. Kožíšek, rolník v Jarově u Plzně, za 120.000 K.

Zámek otínský se zahradou koupil Ferd, z Altvatterů, soukromník v Chebu, za 60.000 K.

Lesy Otín-předslavské koupila r. 1911 obec král. města Klatov za 80.000 K.

O tom, kdo má býti nyní patronem kostela a fary v Předslavi, není ještě počátkem roku 1917 definitivně rozhodnuto.

Pře o polovici statku odoumrtního, neřízeného a nekšaftovaného po Jakobovi Lhotovi z Šebína.

(Z archivu m. Loun vynesl Fr. Štědrý. Pokračování.)

Nr. 12. Originál listu zachovacího Jakuba Lhoty.

Osvíceným knížatům, důstojným pánům prelatům, vysoce urozeným pánům, pp. urozeným a statečným pánům rytířům a vladykám, slovutným a opatrným pp. purgmistrům a rychtářům měst, městeček, i jiným všechněm, jakéhožkoli řádu, důstojenství, aneb stavu, v tomto světě od P. Boha všemohoucího postaveným etc.

My purgmistr a rada města Chlumce nad Cidlinou známo činíme tímto listem našim V. Mtem a vám, že jest předstoupil před nás poctivý mládenec Jakub Lhota, tohoto listu našeho ukazatel, s přáteli svými nás snažně žádajíc, abychom jemu ku potřebě jeho list zachovací o jeho rodičích i také na svět jeho splazení též poctivého, jich všech mezi námi chování, dali. I majíc od téhož Jakuba již oznámeného sobě list ukázaněj, neporušenej pod pečetí m. Dobrušky otcí a máteři jeho danej a jej čtenej slyšíc, k žádosti jich sme povolili a to o témž Jakobovi podle toho listu a vysvědčení úřadu m. Dobrušky vysvědčujem, že jest z pořádných a dobře zachovalejch i knězem řádně podle nařízení cirkve sv. oddaných rodičů Jiřika, přijmím Lhoty otce a Dorothy matere

na svět splozen v témž městě Dobrušce a mezi nás již rodičové oznámení s tímto Jakubem se přibravše drahý čas mezi námi své obydlí měli, i tu zemřeli a v tom ve všem čase, pokudž mezi námi byli, i on Jakub, vždycky jsou se všickni ctně, šlechetně a poctivě chovali, ničehož toho, cožby jich dobré pověsti všech na ublížení bylo nedopustivše, tak že o nich nic jiného pověděti nemůžeme než všecko všechněm dobré. Protož V. Mti a vás i všechněch vůbec přimlouvajíc se podle často psaného Jakuba přátelsky žádáme, kdežby týž Jakub se mezi V. Mti a nás zahodil, živnost, byt, sobě oblíbil, anebo na gruntech V. Mti a vašich osaditi se chtěl, že jemu toho příti, naň laskavi býti, i jeho samého tak počestné a chvalitebné chování; jednomu každému z V. Mti a vás přátelskou odměnu. Tomu na svědomí i důvěření pečeť naši městskou k tomuto listu rozkázali jsme přivěsiti. Jen jest dán letha od narození Syna B. tisícího, pětistého, šedesátého sedmého ve čtvrtek před sv. Lucii [11. prosince].§

Nr. 13. Svědomí Václava Kosmáčka z Greifenfelsu.

Já V. K. z Gr. a v Tisovicích, J. Mti nejvyššího p. purghrabí pražského písař pivovaru úředního v Novém m. pražském, známo činím tímto listem všem vůbec a zvláště kdež jej slyšeti náleží. Jakož jsem žádán od uroz. pí. Anny Vesecké z Vesec a v m. Libochovicích po někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu pozůstalé vdovy, abych jí ku potřebě před slovútné Opatrnosti p. purgmistra a radě m. Luna proti Benešovi Nyčovi jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému z konšel, Janovi Bielotovi Vlachu z vobce, Šimonovi kožišníkovi z kostelníků, Krystyanovi Čurhalíko- (115. fol.) vi z Cejnova m. m. Litoměřic jakožto poručníkům a plnomocníkům na místě a k ruce záduší i vší obce m. Libochovic k té při, kterouž s vejš dotčenými plnomocniky na místě a k ruce téhož záduší a obce téhož m. Libochovic podle milostivého J. M. C. ku právu m. Luna podání a poručení v příповěď na druhou polovici všeho a všelijakého statku mohovitého neb nemohovitého, na čem by ten koliv záležel, uptán a jakým jmenem jmenován býti mohl, po témž někdy Jakobovi Lhotovi z Šebínu, manželé též paní Anny Vesecké z Vesec tu v m. Libochovicích, aneb kde jinde pozůstalého mu svědomí vydal a jakého svědomí ode mne potřebuje, to jest mi oustně skrze přítele svého v známost uvedla. I jest mi to dobře vědomé, že v Novém m. praž. při kostele Božího Těla spatřuje se na jedné straně, kteráž naproti Slovanům jest, text latinským jazykem z poručení někdy císaře Zigmunda a legatův Basilejských na mramoru červeném vytesaný, klerýž jest slovo od slova takto: Anno Dni MCCCCXXXVII. feria VI. anté Tyburcii: Caesaris officio cum legatis Sigismundi Linguis hic quatuor sincera fides Sacramenti Bina sub specie mundo claruit sat aperte. Et sunt Catholici Christi calice potientes.

Těž z druhé strany naproti Svinské bráně jazykem českým vytesáno jest osvědčení takové:

Letha MCCCCXXXVII. z rozkázání císaře Zigmunda a legatův Basilejských v tomto kostele ohlášeno česky, latině, uhersky

a německy, že Čechové a Moravané Tělo Boží a krev pod dvojí způsobou přijímající jsou věrní křesťané a praví synové církve svaté. Což tulo svědčím, to že v pravdě jest tak, to přijímám k své víře a duši. Tomu na svědomí a pro lepší jistotu toto svědomí mé svou vlastní pečeti sem stvrdil a upečetil. Jehož datum v Novém m. v pondělí den památný sv. Athanasia leta od narození Syna Božího patnáctistého devadesátého pátého [2. května].

Nr. 14. Svědomí Adama Vltavského z Greifenfelsu.

Já A. VI. z Gr. písař důchodní při ouřadě nejvyššího purkrabství pražského známým činím tímto listem všem, vůbec a zvláště, kdež jej slyšeti náleží. Jakož sem žádán od uroz. paní Anny Vesecké z Vesec a v m. Libochovicích po někdy J. Lh. z Š. pozůstalé vdovy, abych jí ku potřebě před slovutné Opatrnosti p. purkmistra a radu m. Luna proti Benešovi Nyčovi, jinak Huspekovi, též Florianovi Rakovnickému z konšel, Janovi Bělotovi Vlachu, z vobce, Šimonovi Kožišníkovi z kostelníků, Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova m. m. Litoměřic jakožto poručníkům a plnomocníkům na místě a k ruce záduší i vsí obce m. Libochovic podle milostivého J. M. C. ku právu m. Luna podání a poručení, o přípoověď na druhou polovici všeho a všelijakého statku mohovitěho neb nemohovitěho, na čem by ten koliv záležel, uptán a jakým jmenem jmenován býti mohl, po témž někdy J. Lh. z Š. manželu též paní Anny Vesecké z Vesec tu v m. Libochovicích aneb kde jinde pozůstalého má, svědomí vydal a jakého svědomí ode mne potřebuje, to jest mi oustně skrze přítele svého v známost uvedla.

I to jest mi dobře vědomé, že v Novém m. praž. při kostele Božího Těla spatruje se na jedné straně, kteráž naproti Slovanům jest, text latinským jazykem z poručení někdy císaře Zigmunda a legatův Basilejských na mra (fol. 116.) moru červeném vytesaný, kterýž jest slovo od slova takto:

Anno Domini MCCCCXXXVII. feria VI. ante Tyburcii. Caesaris officio cum legatis Sigismundi Linguis hic quatuor sincera fides Sacramenti Bina sub specie mundo claruit sat aperte. Et sunt Katholici Christi calice pocientes.

Těž z druhé strany naproti svinské bráně jazykem českým vytesáno jest osvědčení takové:

„Letha Páně MCCCCXXXVII. z rozkázání císaře Zigmunda a legatův Basilejských v tomto kostele ohlášeno česky, latině, uhersky a německy, že Čechové a Moravané Tělo Boží a krev pod dvojí způsobou přijímající jsou věrní křesťané a praví synové církve svaté.“ A což tulo svědčím, to že v pravdě tak jest, to přijímám k své víře a duši. Tomu na svědomí a pro lepší jistotu nemaje na ten čas při sobě pečeti své dožádal sem se uroz. p. Václava Kosmáčka z Greifenfelsu, že jest toto svědomí mé svou vlastní pečeti (však sobě i budoucím svým beze škody) na místě mém stvrdil a upečetil. Jehož datum při ouřadě nejvyššího purkrabství Pražského v pondělí den sv. Athanasia leta od narození Syna Božího patnáctistého devadesátého pátého.

Nr. 15. Zřízení zemského A. XXX. A. XXXIII. A. XXXIII.

Nr. 16. Svědomí p. Matyáše Jizbického z Jizbice JMC. při puchalterii komory české nad počty rady.

Já M. J. z J. J. M. C. rada nad počty puchalterie komory v král. čes. vyznávám tímto listem obecně přede všemi a zvláště tu kdež náleží. Jakož jsem pohnán od uroz paní Anny Vesecké z Vesec a v m. Libochovicích poz. vd. po někdy J. Lh. z Š., abych jí ku potřebě před slovní Opatrnosti p. purgmistra a radu m. Luna a to proti B. Nyčovi jinak Huspekovi, Flor. Rak. z konšel, Janovi Bělotovi Vlachu z vobce, Šimonovi kožišníkovi z kostelníkův, Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova m. m. Litoměřic jakožto poručníkům a plnomocníkům na místě a k ruce záduší i vsí obce téhož m. Libochovic k té při, kterouž s vešs dotčenými plnomocníky na místě a k ruce záduší a obce téhož m. Libochovic má, svědomí vedle práva a zřízení zemského vydal. A jakého svědomí ode mne potřebuje a žádá, to jest mi skrže ceduli řezanou v známost uvedla.

I toho sem povědom a v své paměti snášim, když sem vedle J. Mti p. presidenta a pp. rad komory v král. čes. z jistého poručení se panem Štastným Jelinkem z Lovoše v pondělí po památce Obětování P. Marie leta pominulého 94 do m. Libochovic přijel, tu na zejtrí ráno hned sem sobě pro p. Jana Kaňku Poříckého J. M. C. úředníka panství Libochovského i také všecken ouřad Libochovský na zámek poslal a jim se všem společně J. Mti poručení přečísti dal, i vůli oustně v známost uvedl a potom snessi se s ním na tom do domu k též paní Anně Vesecké sme vsickni společně šli, jí jaká vůle J. Mti p. p. presidenta a rad komory české z strany inventování statku jejího po nebožtikovi Jakubovi Lhotovi, manželu jejím zůstalého, v známost uvedli a oznámili. Tu jest se hned p. Jan Kaňka ouředník Libochovský před námi všemi ozval a na místě též paní Anny oznámil a prosil, aby ten stateček její nebyl inventován, že jest statek její vlastní, po predešlém manželu jejím p. Jeronýmovi z Denina pozůstalý a že jest táž paní Anna Vesecká nebožtika Jakuba Lhotu z služby písařský z zámku Libochovského člověka potřebného a služebného k sobě do téhož statku svého vlastního za manžela přijala a do smrti pracně s ním se živíc jeho opatrovala a tak komuž by jinému (117. fol.) nežli jí náležel. Napominajice k tomu i ouřadu Libochovského, aby se k tomu přičinili, aby nebylo inventováno a že by jim to bylo na újmu a protržení jich privilegium a obdarování, kteréž mají. Oni pak Libochovští k tomu sou nic neříkali nežli, že tomu nevědí co říci. Tu jest zase jí paní Anně ode mne bylo oznámeno, aby toho mluvení tak zanecha a, že to jináče nemůže býti, nežli že se musí J. Mti poručení zadosti se státi a že od nás ani žádného nemá se jí nic jináč z moci vzíti. Nám v té příčině aby za zlé neměla. A tak sem poroučil (!), aby p. purgmistr, p. primas a někteří jiní páni radní při tom inventování pobýli a písař jejich radní jakožto přísežnej aby to sám všecko popisoval a bedlivě poznamenával proto, aby snad potomně nebylo

nětco toho rčeno, že by skrze mne více nebo méně než by bylo neb nebylo, psáti se mělo a mne v nějakém podezření neměli. A protož vy pane Jakube, řekl sem, pište a vše bedlivě poznameňte. Ona pak proti tomu něco více s pláčem mluvila, což nepamatuji, nežli já sem ji těšil, aby ku P. Bohu své zření měla a nám v dobré obrátila. A tak jest všeckno nejprve ve světnici, v stole, v harmarách, sklepích, komorách, v truhlách, v truhlicích, v marštalích, chlivích, stodolách inventováno a popisováno, což sme tak mohli kde najíti a spatřiti, též v druhém domě obilí v stozích, jakž oznamováno bylo. Nadto vejše ode mne též paní Anně naposledy promluveno bylo, měla-li by co víc a jakým, aby nám oznámila mimo to popsání. Nebo jestliže by se snad potom nětco našlo, a ona toho zamlčela, aby je (!) k horšímu nežli k lepšímu nebylo. I proti tomu oznámila, že na dům v Litoměřicích zavdáno má 300 kop miš a některé věci drobné také že tam má. Ale to kdyby se zinventovalo, že za práci nestojí, jakž pak týž inventář, když se jí i po třetí ptalo, bylo-li by co toho kde více: i oznámila že nic. Tak jest zavřín a s J. Mti pp. presidentu a radám s relací na komoru odevzdanej to v sobě šíř obsahujíc zavírá. Kteréhožto inventáře k žádosti její vejpis jest také též paní Anně Vesecké s podpisem ruky mé dán a aby tu při tom oni páni Libochovští se k čemu ozejvati, neb na nětco se dále ptáti neb vo ukrytí jakých od ní věci správu dávati a se domlouvati měli, toho jest nebylo nežli toho všeho při tom jest zůstaveno. A což tuto svědčím, to jest v pravdě tak, to přijímám k své víře a duši. A pro lepší toho jistotu a ku právu důvěrnost toto mé svědomí svou vlastní pečeti jsem upečetil. Jehož jest datum v Praze v pondělí po památce Nanebevzetí P. Marie l. 1595 [21. srpna].
Nr. 17. Svědomí Šťastného Jelínka z Lovoše JMC. služebníka při puchalterii komory české.

Já Šť. J. z L. vyznávám tímto listem, kdež čtén anebo čtoucí slyšán bude a zvláště. kdež jej slyšeli náleží, jakož jsem pohnán od uroz. pí. Anny Vesecké z Vesec a v m. Libochovicích, pozůstalé vdovy po někdy J. Lh z Š., abych ku potřebě její svědomí podle práva a zřízení zem k té při, kterouž má s plnomocníky a poručníky na místě a k ruce záduší a obce m. Libochovic vydal, před slovníčné pp. purgmistra a radu m. Luna a to proti Benešovi Nyčovi jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému, Janovi Bělotovi Vlachu, Šim noví Kožišníkovi, Krystyanoyi Čurhalíkovi z Cejnova jakožto poručníkům a plnomocníkům na místě a k ruce záduší i vši obce dotčeného m. Libochovic. A jakého svědomí ode mne žádá, to jest mi v ceduli řezaný obsírně poznamenané odeslala.

I toho jsem povědom, když sme spolu s p. Matyášem Jizbickým z Jizbice podle poručení JMti pp. rad komory české do m. Libochovic v pondělí po Obětování P. Marie při eli a na zejtrí ráno jdouc na zámek tu jest bylo z poručení Matyáše Jizbického (118. fol.) pro všecken ouřad Libochovský i pro paní Annu Veseckou posláno a jim takové poručení J. Mti pp. rad komory české v přítomnosti p. Jana Kaňky ouředníka panství Libochovského bylo přečteno a po přečtení téhož poručení jest se hned týž

p. ouředník před námi všemi tu přistojícími ozval a pro P. Boha prosil, abychom toho nečinili a statku jejího vlastního neinventovali, že jest statek její vlastní a pozůstalý po prvnějším manželu jejím p. Jeronýmovi z Denína pozůstalý a že táž pani Anna Vesecká jest nebožtíka p. Jakuba Lhotu k sobě do statečku svého vlastního z služby písařský z zámku, člověka chudého přijala, i také do smrti opatrovala. A ouřadu Libochovského napomínal, aby k tomu přijíti nedopouštěli, že by to jim bylo na velikou škodu a ujmu jejich privilegium. A oni tomu ničemuž nic neříkali, ani se žádnej, co jest i ona sama panni Anna mluvila, k tomu neozvali. A když týž ouřad Libochovský k tomu nic neříkal, tu p. Matyáš z Jizbice písaři jejich radnímu, aby vzal papír i jiné potřeby a ouřad aby též přítomni toho inventování byli, jest poručil a pani Anně oznámil, že takové inventování se podle poručení JMC. pp. rad komory české vykonati musí, však že se je (!) nic z moci nevezme. A hned sme šli do domu též pani Anny, tu sme všecko v světnicích, komorách, truhlách, v almarách, v stolích vyhledávali a písař přísežný to vše poznamenával. A ona pani Anna nám to všecko ukazovala, o jistotách i o jiných věcech, o kterých sme nevěděli, oznamovala a taky sme od žádného, aby se kdo z ouřadu, ani jiní, aby se kdo domlouval, že kde více buď od svrchkův aneb jiných věcí měla, anebo před námi ukryla, spraveni nebyli a před námi neoznamovali. A což tuto svědčím, to přijímám k své víře a duši. A pro lepší toho jistotu pečetí svou vlastní toto mé svědomí sem spečetil. Jehož datum v Praze v pondělí po památce Nanebevzetí blahoslavené P. Marie l. 1595.

N: 18. Nález od práva Starého m. praž. mezi přípovědníky k statku po Ludmile Kocource na uhebném trhu pozůstalému. Jest vepsán v předešlé rozepři fol. — —

N: 19. Od téhož práva nález mezi J. M. C. p. rychtářem Pavlem Žipanským z Dražice na místě a kruce JMC. a Melicharem Vinopalem. Vide in causa superiori fol.

N: 20. Od téhož práva nález mezi Kateřinou Hallarkou a Viktorýnem Měčínem a Pavlem Marvanem. Est quoque superius descriptus in controversia caesarei iudicis cum Visena pag. . . .

N: 21. Reformati v rchního práva.

My purgmistr a rada Starého m. praž. známo činíme tímto listem našim obecně přede všemi, kdež čtén neb čtoucí slyšán bude a zvláště tu, kdež náleží, že reformati níže dotčená od J. M. C. pp. rad nad appellacemi na hradě pražském zřízených a usazených na onen čas učiněna a ku právu našemu odeslána, stojí napsána v knihách našich městských, do kterých se appellaci ingrossuji, slovo od slova takto:

My Maximilian Druhý, z Boží milosti volený Římský císař po všechny časy rozmohitel říše, Uherský, Český, Dalmatský a Charvátský král, arcikníže Rakouské, markrabě Moravské, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě, oznamujem tímto listem, že

rady naše k appellacím na hradě našem pražském zřízené a usazené na ty od práva Starého m. praž. odeslaná a odevzdaná zapečetěná Acta v té při mezi Janem Roučkem i na místě Marianny sestry jeho let nemající (119 fol.) s jedné a Ambrožem Netterem z Glauchova z strany druhé: Co se dědické spravedlnosti po někdy Martinovi Roučkovi krejčím, jakožto otci a Mandaleně matce pozůstalé obvinění dotýče, jakž žaloba a acta té pře to všecko v sobě šíře obsahují a zavírají pováživše toho všeho s pilností podle práva takto ten ortel na témž právě f. II. post dom. Judica alias pridie Annuntiationis beatae Mariae virginis letha tohoto 72 mezi dotčenými stranami učiněný, napravují: Poněvadž se jest to z akt této pře vyhledalo a našlo, že jest někdy Šimon Špryncel o statku svém po smrti Martina Roučka někdy zetě svého a Mandaleny dcery své manžela, jisté pořizení a kšaft učinil, jehož Actum jest v pondělí den památný sv. Antonína leta 64 a jim Salomeně, Mandaleně dcerám svým, tejjž všecek statek svůj odkázal a dotčené dcery své tím, aby ony jak jiným tak také Janovi Roučkovi a Marianně vnučkám jeho jistou summu z téhož statku jeho vydali zavázal. Kteréžto pořizení a kšaft k svému právnímu a pořádnému při právě Nového m. praž. k uručení přišlo a aby to společné statkův zdání mezi nadepsanými Martinem Roučkem a Mandalenou manželkou jeho, jehož se datum nachází f. IV. po sv. Antonínu leta P. 59. učiněné na statek od dotčeného Šimona Špryncle jí Mandaleně dceři jeho řízenej se vztahovati mělo, toho se nenachází aniž toho také od něho Jana Roučka i na místě Mariany sestry jeho, pokázáno není. Co se pak 100 zlatých uherských na tkanici vohnutých pasu velikého pozlaceného, paterě korálového s trošty?, kostí v stříbře zasazené a čepice sobolové dotýče, poněvadž po smrti výšejměnovaného Martina Roučka na poručení purgmistra a konšelův Starého m. praž. statek po něm pozůstalý skrze jistý inventář jest popsán i také do rady, prvé nežli jest se Ambrož Netter za dotčenou Mandalenu, matku Jana Roučka a Mariany sestry jeho, za manžela podán: z těch příčin on Ambrož Netter jim Jánovi Roučkovi a Marianně sestře jeho vydáním toho statku, což ho tak od Šimona Špryncle Mandaleně matce jejich odkázáno, mimo jistý kšaft dotčené matky jich, jimž také po jisté sumě od ní odkázáno jest a ten na žádost jeho Jana Roučka k stvrzení přišel, ani také mimo inventář po Martinovi otci jejich učiněný, těmi 100 zlatými uherskými na tkanici ohnutými, pasem velkým pozlaceným, paterem korálovým s krošty a kostí v stříbře zasazenou, v níž byl obraz Panny Marie, též čepici sobolovou, o čemž v dotčeném inventáři žádné zmínky učiněno není, složeném povinen není podle práva. Škody mezi nadepsanými stranami se zdvihají, než co k appellací složeno, to aby zase navráčeno bylo. Tomu na svědomí pečeti naši císařskou k tomu soudu obzvláště zřízenou jest zapečetěno. Dán na hradě našem Pražském v pátek po památce sv. Ludvíka l. P. 1572. a království našich římského 10. uherského 9. a českého 24°.

Ioannes Bezdružický
baro de Kolovrat

Jan Bezděcký z Bezděčí Hory mp.

Tomu na svědomí a pro lepší toho jistotu i ku právu důvěrnost pečeť naši menší městskou jistým naším vědomím dali a rozkázali sme k tomuto listu přitisknouti. V pondělí po sv. Vavřinci l. P. 1595 [14. srpna].

N: 22. Nález a reformací vrchního práva mezi Jiříkem Dědkem z Vlkové JMC. p. rychtářem na místě a k ruce JMC. z jedné a Jiříkem Užidilem z strany druhé. Jest vejš vypsáno.

N: 23. K té jedné i druhé rozepři in originali předloženy za průvod registra stará panství Libochovského, z nichžto Vidimus zápisův vejš pag. vypsáných vytaženo jest.

(120. fol.) Beneš Nyč jinak Huspeka, Florian Rakovnický, Jan Bielota Vlach a Krystyán Čurhalík plnomocníci zřízení položili impugnační proti Anně Vesecké z Vesec v pondělí po devítiníku l. P. 96. K složení dolíčení jest den jmenován v pondělí po sv. postní Invocavit příští 4. března.

Vaši Ml. pp. a pp. spoluradní m. Luna. Jakož jest p. Anna Vesecká z Vesec v odpovědi své proti přípovědi naší právní na statek nebožtíka Jakuba Lhoty vlastní jakožto odoumrtním na záduší a obec Libochovskou vedle privilegium p. Jiřího z Lobkovic jim Libochovským daný a od J. M. C. jakožto krále českého stvrzený nejpodstatnější svou obranu předložila. Že jest to statek její vlastní byl, a jeho Jakuba Lhotu že jest za pravého společníka a mocného hospodáře k živému obdržení do téhož statku přijala. I ačkolivěk jest některý zápis koupení domu Neřádovského ku právu předložila, ale však takový zápis na osobu její nikoli se nevztahuje, nežli na p. Jeronýma z Denína, úředníka panství Libochovského a prvnějšího manžela jejího s povolením panským a to prve, nežli jest se ona jemu za manželku dostala. A v témž zápisu se nachází, že jest on sám p. Jeroným za sumu 900 kop míš. koupil, závdavku 200 kop míš. složil a ročních peněz za 5 let po 20 kop. míš. vyplatil, což všeho zaplacení jeho učiní 300 kop. míš. Však aby on p. Jeroným k zaplacení dalšímu jí p. Anně jakožto manželce své, ten dům neb statek, anebo co z té summy 300 kop míš. vyplacených buď při právě tomto s povolením panským, aneb na smrteelné posteli, nadto nákou pořádnou smlouvou, co postoupiti, zapřisati, aneb odkázati měl a ona také co vlastního statku, aneb jaké věno smluvené do téhož statku vnésti měla: toho jest ona ani žádným punktem neprovedla. Ale když k dolíčení našeho průvodu přijde, položí se to od nás z dostatečného prokázání, že jest jemu nebožtíkovi p. Jeronýmovi k té koupí a závdavku domu Neřádovského od J. Mti pána starého z Lobkovic půjčeno 200 kop míš., kteréž potom, když Jakub Lhota na ten trh nastoupil, do důchodu panského zase vzaty jsou. A tak po p. Jeronýmovi zaplaceného více se nenašlo nežli 100 kop míš., kteréž dcerám po něm pozůstalým Lidě a Martě Jakub Lhota vedle smlouvy odvedl a zaplatil. A ona paní Anna po něm nic nevzala a nezdědila. Že pak ona po smrti manžela zůstavši bytem v témž statku a domě druhého manžela svého Jakuba Lhotu v čas veselí do něho přijala, v tom se honositi, praviti a jistiti směla a smí, což i někteří svěd-

kové jako kněz Matěj Strakonický, farář Kladenský, p. Šebestián Koreš Polomec z Polomi a Jiřík Ondrouš Sedlecký m. m. Litoměřic, že to dům její byl, nasvědčují. Na tóm se ona velice mejlí a svědkové se také v tom zle pamatují a sprostá žádná jistá správa o tom nemají. Nebo vejš od nás to položeno i s dodatkem provedeno jest, že ten dům nikda její nebyl, aniž jej sobě kdy jakým pořádným zápisem, aneb odkazem postoupený měla, an toho sám rozum patrnej ukazuje. Kdyby její byl, i nebylo jí potřebí jej znovu kupovati. Předložila jest také ke své obraně nějaké domácí knihy, buďto manžela jejího, anebo své, kteréž registrami krtí, do kterýchžto privatim sám sobě doma, své paměti poznamenával, kteréžto na mnohých místech zradírované, zmakulované jsou. Ty ona za pořádné bejti ukládá. Ale my nedávajice místa tomu, že uprava proti pořádným purkrechtním a knihám městským postačiti nemohou, pravíme; nebo takové poznamenání trhu a kladení peněz nedálo se způsobem spravedlivým a právním, protože ten zápis od písaře přísežního, buď panského neb radního, jakž za řád a právo jest, zapsán a v těch místech, kdež se obecně soud drživá, není. Aniž také tím pořádkem, jakž statkové zasedí jeden za druhým není. Nežli jest poznamenání domácí toliko pro osoby své ne v těch místech, kdež soud od vrchnosti položen a komuž poručen jest, kdy kterého dne a roku, za kterého ouředníka neb regenta. A také sám sobě žádný pokoutně zápisův zapisovati nemá a nemůž. A protož v příčině té na několika kusích a artykulích podezřelej jest a to v příčinách těchto:

P ř e d n ě: Že to poznamenání trhovní a kladení ročních peněz od leta 70 až do l. 84 není psáno každého roku vobzvláště, nežli s prostá jedné hodiny jedním perem a jedním ingoustem a na jedné stránce listu, jak se to z téhož poznamenání a pisma, když se od V. Mtí očitě spatří, porozuměti moci bude.

D r u h é: že to poznamenání v těch knihách s registry pořádnými ani zápisem (121. fol.) při kterémžto on nebožtik Jakub Lhota při soudu zahájeném byl a k tomu se přiznal, nesrovnává. Nebo od leta 80 až do leta 84 žádný soud se jest na panství Libochovském udržel a to za příčinami moru. Co vše naši svědkové, lidé přísežní jako p. Jan Kanka Pořícký, nynější hejtman, Jakub Petřík, písař přísežní a radní a Bartoloměj písař panský a mnozí jiní v svědomích svých pořádně vysvědčují, o čemž při doličení našem obšírněji doličeno bude. Jiřík Ondrouš Sedlecký m. Litoměřický vedle jiných vysvědčuje ... viz nahoře ... o nějakých cedulích svadebních, kteréž svou vlastní rukou psal a že jest jeho p. Anna do svého vlastního statku za mocného hospodáře k živému obdržení přijala a to p. Jakuba Lhotu. I jak se to jeho svědomí spolu s jinými smlouvci svadebními s pravdou srovnává, to bude v spravedlivém uvážení V. Mtí. A nahoře o tom od nás obšírně dotknuto jest. Ačkoli ona paní Anna jeho Jakuba Lhotu do téhož statku, kdež ovdověla, přijala a smlouvu svadební o něm učinila jest. Však takové do statku uvedení a smlouvu o něm učinění za pořádné není a býti nemůže a to z příčin těchto: že ten statek, v kterémž ovdověla, nikdá její jest nebyl a aniž od manžela jejího prvního

ji zápisem, ani kšafem postoupen, nadto ani od Jeronýma zaplacen zouplna nebyl, nežli toliko na díle 300 kop miš., kteréž J. M. starý pán jemu na závdavku zapůjčil, kteréž když Jakub Lhota koupil. zase do důchodů panských vzaty jsou. Posledních pak sto kop přijaly jsou dcery Marta a Lida. I jakž tehdy to svědomí smlouvy svadební a cedule řezané jí postačiti k obraně může, poněvadž paní Anna přijala smlouvou Jakuba Lhotu do cizího domu a o statek cizí smlouvala se jest? A aby to její dům a statek bejti měl, žádnými pořádnými zápisy to neukázala. Protož to svědomí, ani cedule jí k žádné platnosti býti nemohou. Jest také všem vůbec v tom slavném království českém dobře povědomo, že žádný statek kmetci (jako i tento jest) dáti zapsati, ani o něm řídití a smlouvatí bez dovolení vrchnosti jakožto pána dědičného těch gruntův se nemůže. V této pak příčině jak paní Anna neměvší nic svého vlastního a svobodného tu v m. Libochovicích, tak ani páni smlouvové v též ceduli nepořádně zejména položené nemohli jsou na cizí statek a grunt panský bez povolení vrchnosti smlouvatí a to ve hřbet pánu a v těch místech, kdež se smlouvatí ne náleží. Nežli když by byli s pořádným povolením panským a jistotou k soudu obecnímu o místo radní přišli a v knihy městské, kdež se smlouvy a odevzdání manželská společně zapisují, vložití dali. Teprva by toho jak paní Anna, tak i smlouvové užiti mohli.

Předložila jest také k stvrzení této své obrany tři nálezy upečetěné od práva Starého m. praž., v němž dotvrditi míní a usiluje ten artykul: Když se smlouvy svadební prokazují, že ty také vedle těch rozsudkův, kterejch lidí se tu dotýče, obdrželi jsou a obdržují. Tito nálezové ačkoli sami v sobě praví a od vrchního práva stvrzení jsou. Ale však veliká rozdílnost a nesrovnání s touto její nepořádnou smlouvou se nachází a to v tom, že páni Pražané Starého města Pražského jsou sobě byli svobodni, třetího stavu městského svobodného užívají, statkové jejich podšosní také svobodni jsou, na ty také ouhrnkem vedle jistých privilegií od slavných císařů Římských a králův Českých strany kšaftův, smluv a nápadův stvrzené mají a beze všech opovědi vrchnosti kdykoliv chtějí, sobě smlouvami odevzdávati mohou. Město pak Libochovice nikdy jsou třetího stavu svobodného neužívali, nežli vždycky lidé poddani i s statky svými bejvali a až posavad jsou a ani jim páním Pražanům v těch svobodách přirovnati se nemohou, ani nepřirovnávají. A protož v příčině té tento průvod paní Anny Vesecké strany smluv svadebních k žádné platnosti bejti nemůže a není. Předstírá se i instrument jako nález p. rychtáře a pánův kmetův m. Litoměřic nad Labem, kterýž vrchním právem reformován jest. Ten ještě docela a zouplna stvrzen není, nežli na revisi J. M. C. pozůstává. jakž toho jistota a kundšaft při témž právě dostatečnej pozůstává, v čemž i vy páni Lounští, poněvadž se osob V. Mti vlastních dotýče, dobrou vědomost míti můžete.

K potvrzení třetí obrany strany svobody Jakuba Lhoty provedla jest čtyři svědky p. Jana Benedikta z Tulipánu, doktora v lékařství v Menším m. praž., p. Sebastiánů Korše Polomce z Polomi, p. Matyáše Štřelce a p. Jana Tetického z Šonova, hejtmána

panství Konopiřského. Ti všickni společně se srovnávají a to toliko v slyšené řeči, že jsou nikdy neslejšali od p. Jiřího z Lobkovic, aby jeho kdy za poddaného svého klásti měl. To neslyšení jich jeho k svobodě nic neočiřtuje, nežli když se nahlídne z města Chlumce a z města Dobrušky list zachovací, tu se snadno porozumí, že město Dobruška nikdy třetího stavu městského svobodného neužívala a až posavád neužívá. Potom i vysvědčení mnohých svědků z m. Libochovic vyhledá se to v skutku, že jest sousedem nesvobodným byl, živnost městskou provozoval, na tři domy piva vařiti dal, všechny poplatky panský a městské dával a vykonával. Co se pak (122. fol.) majestátu J. M. C. nynějšího krále českého, pána nás všech nejmilostivějšího, kterýž on Jakob Lhota na erb sobě daný měl, dotýče, ten také k osvobození poddanosti jeho platnost vésti nemůže. Nebo zřízení zemské v patrných slovích 10 vyměřují; jestližeby sobě kdo erb na J. M. královské vyžádal a ten maje pána dědičného takovým erbem a majestátem od pána svého vyhořten bejti nemá.

K obraně druhé přivedla jest artykul z práva Saského v spisu svém: kdyby manželka od manžela ničímž v statku jeho opatřena nebyla, tehdy že třetí díl na ni připadnouti má. Ale ten poněvadž ničímž neprovozuje, a k měřtanství m. Libochovic se znáti nechce, slušně tehdy toho práva užiti moci nebude.

Proti čtvrté obraně naši strany privilegium p. Jiřího z Lobkovic Libochovským z strany nápadův pod jistou vejmkou totiž ti toliko, kteříž by pod jednou způsobou velebnou svátost voltární přijímali daného a již i od J. M. C. stvrzeného psáti dala a některý text, kterýž na Novém m. praž., na kostele Božího Těla k zrušení téhož privilegium od J. M. C. stvrzeného za průvod předložila. Ten text, ani concilia v spisu přivedená a oznámená nám naši vlastní a dobrovolnou smlouvu s vrchností naši učiněnou, kteráž jakž vejš dotčeno, od tohoto císaře, krále a p. p. našeho nejmilostivějšího potvrzena jest, nám zrušiti nemůže. Taky ani ten text, ani které koncilium o takových nápadích žádné zminky nečiní. A protož ta daremnice nám na škody, ani jí k platnosti bejti nemůže. Což se pak jiných svědkův od pani Anny Vesecké ku právu předložené! dotýče, ty poněvadž jí k žádné platnosti a nám ke škodě nejsou, nýbrž k našemu lepšímu, protož jich až k dolíčení našemu pozůstavujem v té naději, to, což od nás prožalováno jest, to také i skutkem se dostatečně skrze průvody vyhledá. Při čemž se k dalšímu procesu právnímu odvoláváme a škody opovidáme.

Beneš Nyč jinak Huspeka, Florián
Rakovnický, Jan Bielota, Vlach,
z Libochovic a Krystián Čurhalík
z Cejnova z Litoměřic plnomocnici
nařizení.

Anna Vesecká z Vesec a v m. Lib. po J. Lh. z Š. zůstalá vdova položila i m p u g n a c í svou proti Benešovi Nyčovi jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému, Janovi Bielotovi Vlachovi a Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova jakožto zřízeným plnomocníkům na místě a k ruce záduší i vši obce m. Lib. k ouřadu purkmistrskému

za purkmistra Ondřeje Pelřimovského v středu po sv. Šimona a Judy l. 1595.

Slovútné Opatrnosti V. Mti pp. a pp. spoluradni m. Luna!. Ačkoliv podle milostivého JMC. p. našeho nejmilostivějšího poručení, jehož datum na hradě pražském v sobotu po památce Obrácení sv. Pavla na víru křest. l. přítomného 95. skrze psaní V. Mti, jehož datum v m. Luna v středu po n. postní Reminiscere vše leta přítomného l. 95, jsem s opatrným purgmistrem a konšely i vší obcí m. Libochovic ke středě po n. postní Laetare 8. Martii k spravedlivému vyslyšení a rozeznání o stateček mně někdy J. Lh. z Š. manželem mejm společně náležející byla sročena a při témž sročení přípověď na polovici téhož statku od Beneše Nyče jinak Huspeky, Floriána Rakovnického, Jana Běloty Vlacha a Krystyana Čurhalika, jakožto zřízených k té při na místě a k ruce záduší i vší obce téhož m. Libochovic plnomocníků, ku právu tomuto v spisu složenou vyslyšela a podle pořadu práva hojemství se dožádala, i také v času právním proti též přípovědi odpověď svou v spisích in Replica, Duplika et Triplica předložila a podle sepření k průvodům od práva tohoto podaná nadávší se, že podle téhož procesu práva začatého dotčení plnomocníci v svém předsevzetí procedovati a sobě ku potřebě průvody buď per testes aneb instrumenta zapisovati dadí, ale toho všeho pomínuvše z svého pořadu práva davše se vyvésti toliko recognitionis pod jakousi neslychanou praktikou osoby první od J. M. C. p. rychtáře m. Luna na místě a k ruce J. M. C. k jeho nepořádnému mimo proces práva předsevzetí bez pňhonu, aneb pořádného k hlavní při obeslání a sročení proti zřízení zemskému P. 7. práv. měst. B. 42. zavedené a zapsané zapisovati dopustili, jakž toho v impugnaci proti témuž rychtáři obšírněji doloženo, že jak on p. rychtář na místě a k ruce J. M. C. takových svědků pro ten nepořad, tak i tito plnomocníci té Recogniti od tak nepořádně zavedenejch svědků žádným způsobem užití moci nebudou — podle toho práva: Citatione omissa. processus juris ipso jure nullus est.

Druhé, že ti svědkové při právě tomto m. Luna ku potřebě J. M. C. p. rychtáře na místě a k ruce J. M. C. v nemalém počtu zavedení a zapsání přiznávajice se ku potřebě týchž plnomocníků k takovému svému svědomí v tom obojím pro znamenitej nepořad a zvláště že se tu vlastního užitku jich společnosti dotýče, v nemalém podezření podle práva a zřízení zemského zůstávají, jakž toho obšírně tolikéž v impugnaci proti JMC. p. rychtáři na místě a k ruce J. M. C. průvodům ode mne doloženo jest, že ty osoby z (123 fol.) m. Libochovic, jakž purgmistr, konšelé tak i všecka obec, jsouce se mnou u při této, jakž vejš oznámeno na milostivé J. M. C. poručení sročení, mne o stateček můj vlastní připraviti a mne ho nespravedlivě zbaviti usilují, na to se dluží, hodují, kvasí, nepomohší mně i s nebožtíkem manželem mejm tehož statku vypracovati, chtěli by sami sebou proti mně právi zůstati. Ještě právoměstské pod literou B. 62. zřiz. zem.: patrně vyměřuje, že jako sám sebou žádněj práv bejti nemůže, tak také sám sobě ani proti sobě svědčiti nemá et Extr: de probat: quod nemo jura sua vel

· cuius commodum et utilitas a se directo spectat, testificari possit, ut sunt socius omnium bonorum vel ejus rei, qua petitur et super qua testimonium ferendum est, commune enim esset lucrum socius et particeps, quia absolutio unius alteri prodesset — quoniam liberi C de testibus. Item práva král. čes. pod literou B. 61. Roz. 7 quod is testis est suspectus propter participationem lucri vel damni, jsa v podezřeni, že by spolek měl míti z stranou některou a oučastníkem a čekancem byl by zisku neb škody Roz. 8—9 sicut socii criminum, ita socii bonorum testes esse non posunt. Též zřízení zemské D. 23. že všickni, kteřížby v jaké společnosti byli, v jakémkoliv statku aneb nápadu, sobě svědčiti nemají a nemohou. A tak tehdy i pro tu společnost jak J. M. C. p. rychtáři ku potřebě, tak jich Recogniti ku potřebě purgmistru a konšelům i vší obci m. Libochovic k žádné platnosti ani mně ke škodě v mé pouhé spravedlnosti bejtí nemohou, nýbrž jakožto sobě nasvědčujících jich svědomí v nemalém podezřeni zůstane. Ačkoliv jsem jich ku právu přijíti a vůbec k této při publikovati slušně za tou příčinou i jmejmí zbrániti mohla, ale jsouce od práva napomenuta, abychom sobě v průvodích překážky nečinili, že potom skrze impugnací proti svědkům svědomím i instrumentum examine psáti i jinak promlouvati můžeme, že při tom všecky tři strany svobodně zůstaveny budou.

Třetí: I při těch svědcích veliký nepořad se nachází a to v tom, že oč při právě činiti nebylo, a nač se strana v spisích svejch nepotahovala, ani také potřeba žádná to neukazovala, to sobě společně ven ze pře i na lehkost mou nasvědčují. Kterejmžto nespůsobem netoliko ti svědkové za podstatu přijati býti nemohou, ale i v pokutu zmatku dotčení plnomocníci jsou upadli. Právo pak a zřízení zemské C. 15 právo městské B. 14 vyměřují: Kdož by z jiného žaloval a poháněl a potom jiné ukazoval a vedl, žeť ta pře i s žalobou pomíjí a zdvižena bývá. Že pak v tak velikém počtu svědkův rozličná svědomí sobě odporná, rozdílná se nacházejí, není divu; nebo by ti svědkové společně s pp. plnomocníky mině mého vlastního statku na dělení a na shromáždění z boha z darma zbaviti chtěli. Předně že by nějakého privilegium od p. Jiřího Popela z Lobkovic na Libochovicích a Mělníce, Chomútové a Ličkově, purgmistru a konšelům i vší obci též záduší m. Libochovic nad Ohří poddanejm lidem na odoumrt daného též plnomocníci na místě a k ruce záduší i vší obce m. L. k polovici statku se právo a spravedlnost právem odoumrtním jmiti pravili, jakoby též někdy Jakub Lhota z Šebínu v jaké poddanosti a člověčenství spolu s týmiž Libochovskými i v společnosti měšťanství, též i já, ježtoby se spolu s týmiž poddanými na nás to manželé privilegium vztahovati mohlo, zůstávati, aneb od purgmistra a konšelův do té obce a měšťanů přijat bejtí měl, toho netoliko žádnějm svědkem, ale ani jakejmí instrumenty hodnověrnými dotčení plnomocníci v tak velikém počtu svědků neukazují a neprovazují. Nebo v společnosti Libochovských a v poddanosti zůstávající sobě sami nasvědčující Jan Kaňka, Jiřík Škornička, Florian Rakovnický, Beneš Nyč, Tomáš Trumpeška, Václav Mičan, Martin Sládek, Pavel Ku-

drna, Jan Květoň a jiní, vše lidé poddaní, obývatelé v m. Lib. toliko to seznávají, že Jakub Lhota živnosti provozuje, tím způsobem jest se v poddanost a človecenství a v nákou nesvobodu p. Jiřímu z Lobkovic aneb komu jinému neuvedl. Nýbrž jsa sobě i spolu se mnou lidé svobodní a že nám těch živností od téhož p. Jiřího Popela z Lobkovic dovolováno a přáno bylo.

Nicméně i v službách týž Jakub nemálo pánu užitečně se propůjčoval a jako za jednoho regenta všechném poddaným vystaven byl, čehož osoby svobodné na mnohejch panstvích, buď stavu panského, rytířského, aneb stavu třetího městského svobodného i na duchovenstvích užívají, mnozí stavu panského, rytířského v městech Pražských, královskéjch, panskéjch, rytířskéjch, v městečkách živnosti požívají, poplatky i jiné roboty vykonávají, protož v stavu svém svobodném zůstávají, za měšťany aneb lidi poddané nesvobodné za tou příčinou položeni bejti nemohou a jak vrchní páni takovejch gruntův se k těm osobám na gruntech kmetcích usazenejch, kdyby jich míti nechtěli, chovati se mají, zřízením zemským i také ortely na slavným soudu komorním příkladově ukazují, kterak leta 60 ve středu po sv. Bartoloměji, když šepmistři a rada a všickni horníci Hor Kuten na gruntu kmecím paní Ovky! Malovcové jmíti nechtěli, týž purgmistr a konšelé m. Čáslavě p. Martina Hanuše z Šaratic a na Vrbici, jak jsou se k nim ne jako k lidem poddanejm, ale lidem svobodnejm chovati povinni byli, tím průvodem toho nikoliv plnomocníci dovésti nebudou moci, aby jak nebožtíka J. Lh. z Š. manžela mého tak i mne v nějakou nesvobodu, v poddanost uvésti a obyvatelům poddanejm m. Lib. připojiti mohl, tehdy ani to privilegium, jakž na Jakuba Lhotu manžela mého tak i na mne jakožto lidi svobodné vztahovati se jest nemohlo a nemůže. Ale bylo jest potřebi to ukázati, že jest Jakub Lhota manžel můj i spolu se mnou poddanost a človecenství p. Jiřímu z Lobkovic sliboval, aneb že jest od Libochovskéjch na rathouze ve společnosti za měšťana jejich přijímán byl a v kněhách Libochovských že jest městský právo jeho zapsáno. I tím způsobem to privilegium, kdež jest na ten čas do vůle milostivé J. M. C. co se artykule o odoumrtech dotejče, při své váze zanecháno, mně a mé spravedlnosti na škodu bejti nemůže. Proto že jsem jeho Jakuba Lhotu, manžela mého, mládence chudého, za manžela do statečku mého přijala, a on se letho 70 ke mně Anně Vesecké (124 fol.) z Vesec do statku mého a sirotčího po p. Jeronýmovi z Denína zůstalých na podíl můj za mocného hospodáře přijat, abychom všeho statku, což ho jmá a míti budeme společně a nerozdílně užívali až do smrti, že toho všeho, co nám P. Bůh naděliti ráčí koliv, zůstavujeme sobě k živému obdržení, což i smlouvy svadební v cedulích řezaných sepsané a hodnověrnými svědky dostatečně vysvědčené a za průvod k této při ode mne položené, jak sme se spolu s statky spolčili, v sobě šíře obsahují a zavírají. Čehož v doličení! svejch pravdu obšírněji položiti nepominu. I jsouce my manželé ve společnosti statkův nedílní až do smrti spravedlivě podle téhož zřízení zem. K. 9. K. 3. k živému obdržení z umrlého na živého jest připadlo a tak žádná odoumrť, ježto by J. M. C. p. p. mému nejmi-

lostivějšímu jakožto pánu panství Libochovského k zaduší i obci téhož města Libochovic spravedlivě v tom statku jakožto mém vlastním náležela, se nenachází.

Jsou tolikéz k tomuto průvodu nějaká rejstra 84 ve středu po sv. Erazimu od p. Vilima staršího Odkolka z Oujezdce a na Hořenich Malobratřicích, hejtmana kraje Boleslavského, toho času prvního hejtmana všech panství téhož p. Jiřího Popela z Lobkovic na zápisy statkův, domův v témž městě Lib. založená, do kterýchž že by teprva téhož leta 84 Jakub Lhota z Šebína, ty časy ouředníkem jsa na Libochovicích, dal do týchž register sobě ten dům i statek můj vepsati; tak jakž Vidimus z týchž rejster za průvod k této při položený od nich to v sobě šíř obsahuje. I kterak se to dobře trefuje a srovnati může, že by Jakub Lhota sobě statky zapisovali a kupovali měl, těmi rejstry nikoliv toho dosáhnouti a za průvod dostatečný položení nebudou moci proto, že jiné knihy ode mne ku právu tomuto za průvod proti vejš dotčeným pomocníkům složené jsou, jež Libochovští ještě za starýho pána p. Jana Popela z Lobkovic od letha 58. k potřebám svým poživali, do nich grundy Libochovské zapisovali, v kterýchžto jak koupení tohoto domu mého trh peněz kladení od něho p. Jeronýma z Denína, prvního manžela mého, i vlastní ruka některých poznamenání tak i kvitanci téhož Jakuba Lhoty se nachází. Et eius modi probatio pro propria confessione habetur et valet. Čehož i v doličení mejch průvodů obšírněji předložiti nepominu. —

Provozuje se též některými svědky, že by týž Jakub Lhota manžel můj některé vinice kupovati, na dědiny hotových peněz, i také na jistoty některým osobám stavu panského, rytířského i městského půjčovati a na sebe takové jistoty zejména psáti dáti měl, jakž táž svědomí to v sobě šíře obsahují a zavírají. Ale to na škodu mé pouhé spravedlnosti i také společnosti bejti nemůže. Tím že jest na sebe jistoty psáti dal, mne té společnosti smluvami svaдебními zřízené neodloučil, protože jest přední správce a hlavní nade mnou i statečkem našim společným byl a já jsem podle zřízení zemského SS. 6 v moci muže svého byla, ale po smrti jeho od toho odloučena bejti nemohu, protože ty vinice kupování, půjčky činěny z statku našeho společného, kteréhož nám P. Bůh propůjčiti společně ráčil, poš'ý, jak hodnověrní svědkové ode mne k této při zavedení to dostatečně vysvědčují, čehož týž Jakub Lhota psáním svejím dávaje odpověď Mikulášovi Chloubovi, jehož datum ve čtvrtek po sv. Vavřinci leta 94 dotvrzuje, že po smrti jeho statek společně kterejkoliv máme, že s ním budu moci ovládnouti a po smrti jeho činiti, jak se mi dobře libiti bude, že mi toho přeje a přiti bude velmi rád a by nechtěl, že musí; nebo věděl o zřízení zem. K. 9. kterak společnosti jeden po druhým napadají, aniž kterému společníku se toho dovoluje a dopouští, aby z statku společného jeden od druhého skrze zápisy aneb kšafy co toho odkazovali, odcizovali, aneb odlučovali měl. A kdyby se ten všecek průvod skrze svědky specialiter vykládati měl, předně hodnost srovnání v podstatných artikulích těch svědků to se dostatečně nachází, že netoliko testes domesticí socii omnium bonořum et eius

rei, que petitur, sed et singulares et sibi contrarii unus testis contradicens aliis contestibus suis v artikulich podstatnejch se nesrovnávají. Ano i ta dicta testium de loco, tempore, personis et qui libros? non concordant, nam res, personae, locus et gradus debent esse consona, unde si unus testis de uno vel loco vel tempore asserit, alius testis de alio, tale testimonium non est validum, quia quilibet testis in suo dicto est singularis, ut patet in C. licet extr. de probat: et do: in c. tam literis extr.: de test. Testes a. singulares nihil probant, etiam si nulle essent ita Specul. in tit. de test. § unus videndum vers. Si autem semiplene Jas (?) consil. 81. lib. 3. num. 5.

Jiná pak instrumenta, která se ven ze pře provozují, a ukazuje (!) a zvláště některé vejpisy psaní buď J. Mti pp. rad komory král. čes., aneb od práva m. Luna p. Janovi Kankovi Pořickému, též cedulí půhonných ode mne Anny Vesecké Janovi Jankovi odeslaných, na škodu mé pouhé a patrné spravedlnosti nic nejsou a takového obzvláštního vejkladu a impugnací nepotřebují.

Toliko což se inventáře, kterež z poručení J. Mti pp. presidenta a pp. rad komory české skrze p. Matyáše Jizbického a p. Štastného Jelínka vykonán, dotejče, že bych při témž inventování nějakých jistot na napomenutí pp. komisařův ukazovati nechtěla, též některá svědomí jiná se na to vztahují, ač bych se o tom jak opatrovati věděla, kdybych zaneprázdnění zbytečného se neobávala a něco bych k těm svědkům promlouvala: Kde jest pak to poznamenání v inventáři jistot, šuldpryřův a jinejch vzato, kdybych jich ukazovati neměla. A summou v svědomí listovním p. Matyáše Jizbického z Jizbice a p. Štastného Jelínka z Lovoše jakožto komisařův k témž inventování od J. Mti nařizených se nachází, aby mne měli o vykázení jistot, aneb že abych toho nětco za sebou zanechala, napominati. Nýbrž to se seznávají, že při témž inventování jakž Kanka ouředník tak oni (125 fol.) Libochovští, že jsou se o žádné ukrytí nic nedomlouvali, což potom dáleji a obsírněji v doličení mejch průvodů doložiti nepominu. Že pak mne i s tím stihají, jakobych některé svršky k Mikulášovi Chloubovi, zeti svému a Lidmile z Denína, manželce jeho a dceři mé do m. Biliny odvésti dala, na čemž se velice mejli a zhola žádnějm svědkem, kdy, kterého času buď před inventářem neb po inventáři se státi jmělo a komu by ti svrškové náleželi, nespecifikuji a jistě bych sobě na drobet konopí, aneb nějakou hrstku ovsu málo potrhla. A poněvadž při témž inventování jak páni komisaři vysvědčují, kdekoliv se co statkův nacházelo, v komorách, v stodolách, v sklepích a v jinejch místech, všecko pořádně popsáno a do téhož inventáře poznamenáno jest, bez pochyby co by se v témž statku podle inventáře nedostávalo, že by o to ke mně hleděno bylo. Ale doufám všemohoucímu P. Bohu a spravedlivému soudu, že při své spravedlivé robotě a což nám společně manželům P. Bůh z požehnání svého z mýho vlastního statečku naděliti ráčil a co jsme společně nashromáždili, že při tom spravedlivě zůstavena budu. A pokudž pak plnomocníci purgmistra a konšele (!) i vši obce m. Lib. na místě a k ruce záduší a obce Lib. mne by přijímáním velebné svátosti Těla a krve

P. N. J. Kr. podoboji i tím náboženstvím, v kterémž jsem se zrodila a jak s prvním manželem mejm, tak i s tímto Jakobem Lhotou druhejm manželem po všecka leta zůstávala a jak od p. Jana staršího Popela z Lobkovic, tak i od p. Jiřího Popela z Lobkovic žádného nařikání, ani překážky netrpěla, stíhati chtěli, v to se nebezpečně na potupu strany pod obojí spůsobou na zlehčení artikulův zřízení zemského, compactat Basilejského i Trydenského concilium, též J. M. C. p. n. nejmilostivějšího milostivého mandatu, že stavové a obyvatelé tohoto král. čes. jak strana pod jednou tak i pod obojí přijímající věrní milí pod ochranu císařskou krále a pána křesťanského zůstávati a jedenkaždý obchodu a živnosti své pokojně živi bejti, jakž týž mandat jehož datum na hradě pražském v pátek po sv. Lucii leta 90 s podpisem J. M. C. vlastní ruky to v sobě šíře obsahuje a zavírá, se neušetřlivě vydali, a tudy že bych své spravedlnosti zbavena bejti měla, dosti jest o tom v spisích ode mne položeno. Nejsem té naděje ku PBohu a spravedlivému soudu, abych skrze starobylé křesťanské, katolické náboženství měla své pouhé spravedlnosti k vůli těm Libochovským zbavena a odsouzena bejti. K doličení se volám a všecka beneficia právní i škody vyhrazuji a opovidám. Datum v m. Libochovicích v outerej po památce sv. Šimona a Judy l. 95 [30. října].

Anna Vesecká z Vesec a v m. Lib. po někdy
J. Lh. z Š. pozůstalá vdova.

Beneš Nyč jinak Huspeka, Florian Rakovnický, Jan Bielota Vlach a Krystyan Čurhalík z Cejnova plnomocníci na místě a k ruce záduší i vši obce m. Lib. položili k ouřadu doličení své proti Anně Vesecké z Vesec poz. vd. po J. Lh. z Š. za p. purgmistra Jana Vávrovic v pondělí po n. postni Invocavit l. 96 [4. března].

V. Mti pp. a páni spoluradní m. Luna milí!

Paní Anna Vesecká z Vesec předloživší impugnací svou ku právu V. Mti proti svědkům našim ve třech artykulích a příčinách, že bychom svědky naše nepořádně proti processu právnímu věsti a zapsati dáti měli, jistiti smí.

V první praví, že davší se z pořadu práva vyvésti toliko recognitionis pod jakousi praktikou osoby prvé od J. M. C. p. rychtáře z m. Luna nepořádně bez pŕhonu proti zřízení zemskému P. 7. právu městskému B. 24 zavedené a zapsané jsme zapisovati dali a dopustili a tak pro ten nepořad že bychom jich užiti neměli a nemohli vedle toho práva: Citatione omissa processus juris ipso jure nullus est. Proti tomuto prvním artykuli tuto svou omluvu činíme a ušetřujíc práva a osob V. Mti, že jest to pouhá vymyšlená, nepravdivá věc. A kdyby V. Mtem to vědomé dobře nebylo, když jste naše právní žádosti, psaní commisi a právní uvedši prvé to v pořádněj psanej registřík, které osoby zejména k svědomí potřebujeme a jakého na nich svědomí žádáme, netoliko k p. hejtmanu Libochovskému, ale i k jiným ke všechněm, kteréž jsme kolivěk u práva zapsati dali, nad to vejšě i ji paní Anně k vidění a spatření svědkův nám vydávati ráčili. Chtěli bychom těmi listy i psaním, kteréž před rukama jsou, tu její nepravdivou příčinu z dostatkem odvésti. Ale poněvadž toliko slova se piší bez

průvodu, není tu naděje, aby jakou platnost jí paní Anně přinésti měly.

V druhém artykuli klade veliké podezření těch našich (u) velikém počtu svědkův v příčině této, že by se tu vlastních oužitkův a společnosti Libochovských dotejkati mělo a ty osoby z m. Libochovic, jak purgmistr, konšelé tak i všecka obec, majíce s ní o týž statek její (jakž ona nedůvodně klade) odpor, chtěli-li by sami sebou proti ní právi zůstati a takového vysvědčování že zřízení zemské, práva městská a Saská zejména položená v mnohých artikulích, že sám sobě žádný nasvědčovati, sebou práv ani proti sobě svědčiti nemůže a nemá. Jest s nemalým podivením, že v příčině té, jestliže ona sama paní Anna Vesecká nerozumí, ale mající dosti podstatné a v právích zběhlé zástupce, kteříž jí tu impugnační spisovali, takovou hloupou a grobianskou příčinu (126 fol.) k štrafování svědkův našich přednáseti před právo smějí, vidouce a rozumějíce tomu výborně dobře, že vobecní a zádušní věci nek jaké osobě, obzvláště jako purgmistru, primasovi, konšelovi, anebo jinému z obce náležejí, aby je k své vlastní osobě přivlastňovati měl a mohl, jakž ona toho socios et participes bonorum neupřímným duchem vykládati smí a umí. Ale takové věci obecní a zádušní, jakž veš dotčeno, žádný k svému vlastnímu oužitku obrátiti nemá a nemůže. A protož jak v Libochovicích tak i v jiných dobře nařízených obcích jisté osoby k vobecním a k zádušním důchodům na vopravy vobecních míst kostela, školy, hodin a špitále nařízení jsou, kteřížto z těch důchodův náklady činí a zase z nejmenšího peníze počet pořádněj každého roku při přítomnosti vsí obce i také pánův regentův milostivé vrchnosti naší činí a činívají. A protož v příčině té tento neupřímněj vejklad pod formou a barvou práv citovaných jako by to, oč soud jest, k těm osobám, kteříž v té při svědomí vydávali, náleželo, jí paní Anně Vesecké nikoli postačiti moci nebude. Nad to i vejšeji, k tomu přistupuje, jakž od ní paní Vesecké to právo přednešeno jest, že žádný sám sobě nasvědčovati, ani proti sobě svědčiti nemá a nemůže. Nebo ona paní Anna sama netoliko ty osoby Libochovské, ale mnohejm jich víceji proti nám vedla a těch užiti chce. I nechať tehdy takové praktiky podstatné vedle tohoto: turpe est doctori, cum culpa redarguit ipsum. Vostatek pak toho nechť se jinde dočte.

I v třetí příčině pokládá, že by se při svědcích našich veliký nepořad nacházel a to v tom, že oč při právě činili nebylo a v spisích jsme se nepotahovali, ani také potřeba ukazovala, to ven ze pře na lehkost její proti ní od nás provozováno jest a takovej nespůsob při svědcích, že právo, zřízení zemské C. 15. a městské B. 14 kdoby jiné žaloval a jiné vedl, že v pokutu zmatku upadá a pře miji. Zmatkem jmenují a těch pak našich svědkův, že by se ve velikém počtu nacházeli, v rozličným, rozdílným a sobě odporným způsobem že bychom jí o její vlastní statek připraviti minili a chtěli. V té příčině ačkoli práva citovaná takové vyměření jakž položila, činí, ale však z tak velikého počtu svědkův našich, který by ven ze pře co svědčiti měl, neoznamuje nežli toliko povrchně štrafuje bez úkazu všelikého. A protož nechť na to za odpověď

má: Ne respondeas stulto secundum illius stultitiam, ne similis ei fias.

Při začátku průvodův našich štrafuje a specialiter dotejká privilegium p. Jiřího z Lobkovic nám Libochovským daným a od J. M. C. potvrzeným, že by se to na něho nebožtíka Jakuba Lhotu a na ni jakožto lidi svobodné nevztahovalo nežli na nás samé Libochovské. A protož přistoupice k doličení průvodu našeho pravíme, že tak dobře na jeho Jakuba Lhotu jako na nás Libochovské se vztahuje a to z příčin těchto:

Předně že Jakub Lhota přední původ a aktor toho privilegium byl jest, i také jeho užil a následoval, nadto i jiné lidi vézením k tomu nutil. Nebo byv on předešle z dětinství svého víře křesťanské pod obojí způsobou vyučen, od té jest odstoupil a k té pod jednou přistoupil, což z dostatku vysvědčují mnozí svědkové jako: Adam Leský, správce školní města Libochovic, Ctihodný kněz Václav Libertinus farář města Libochovic, Pan Jan Kanka ouředník a jiní mnozí. A kdyby toho byl neučinil, neužil by žádných živností městských, obzvláštěně piva vaření a jiných milostí v tom privilegium obsažených. A také i ten artykul v něm světle dostaven jest, kdožby pod jednou nepřijímal a přijímati nechtěl, tehdy tomu žádnému ani živnosti provozovati, dopřiti, ani do společnosti Libochovské přijímati pod všelijakým vymyšleným způsobem, kterouž by lest lidská vymysleti mohla, nemají a povinni nebudou. Nad to vejšeji i to dotčeno jest: a kdyby se to od nich pod srozuměním stalo, že by někdy potomci jich z budoucí vrchnosti na tom se snesli, aby změníc náboženství tehdy tato milost strany odoumrtní, pivovaru a jiných artykulův žádné moci míti nemá. Těch pak všech svobod Jakub Lhota užil jest a na všechny obyvatele Libochovské se vztahuje. — A aby on Jakub Lhota člověkem svobodným ze tři stavův král. čes: kdy bejti měl, od ní paní Anny se ničímž neprovozuje. — Ale že jest všechno to s námi Libochovskými jakožto roboty, poplatky, panské pořádky, sousedské živnosti městské piva vařili na tři domy dal a vobili skupoval, to se vším dostatkem mnohými svědky od nás provedeno jest. Statek pak ten, kterej on v užívání měl, nikda jest také svobodným nebyl, nežli jak jini tak i tu kmetci byl a v něm bez povolení vrchnosti nikda kšaftovati nemohl. Jakž jest pak i sám Jakub Lhota to potvrdil, když jest pana Juliusa hořmistra někdy p. Jiřího z Lobkovic ku pánu odsílal a jeho aby ve svém statku řídití mohl a dopřál za přímluvu žádal. Což (v) obšírnějších slovích od kněze Václava Libertina pana faráře Libochovského to vysvědčeno jest, kdež takto položeno: Tu také hned pana Juliusa hořmistra někdy J. Mti p. Jiřího z Lobkovic k témuž pánu odeslal žádaje s pláčem J. Mti pána, aby jemu o statečku svém porizení jako i jiným měšťanům Libochovským učiniti dopustiti ráčil. Na jehožto žádost J. Mti pán odpověd svou vlastní rukou psanou po témž Juliusovi a Janovi Kmochovi, kanovníku svém jest odeslal, kteráž mně k přečtení v přítomnosti paní Anny manželky jeho a těch dvou jmenovaných osob, které ji přinesly, daná jest, kdež J. Mti pán dopouštějíc jemu takového řízení k posledku otcovsky a jako s plá-

čem se s ním žehnajíc, aby se o to snažil, aby v lůnu katolické církve (jakž tam stojí) duši svou P. Bohu vydal. A tak když se toto svědomí vo tom artykuli strany svobody jeho v impugnaci p. Vesecké doložené v uvážení vezme, nebude moci pouhé psaní proti tomuto (127 fol.) vlastnímu přiznání Jakuba Lhoty ostáti. Nebo sám se k tomu přiznává, a prosí pána, aby jemu jako jinějm měšťanům Libochovským kšaftu a porízení o statečku jeho dopřál.

Pokládá také i paní Anna k obraně své toho, že by osoby mnohé stavu panského, rytířského i městského v městech pražských a královských městských živností užívaly a když poplatky a roboty vykonávají, že prolo předce ve svém stavu zůstávají. Tento vejklad také jest jalový a kulhavý a nikoli v městech pražských i v jiných královských domy své mají, alevšak takových živností a handlův jako oni měšťané činiti nemohou a nesmějí — roboty a poplatky z týchž domů dávati povinni jsou, tolikéž i před jich právy z nich odpovidati i při těch je zapisovati a řídití ne pokoutně bez práva, jako i ona p. Anna toho užítí chce. A že jeden každý tím povinen jest, zřízení zemské i právo městské takového každého tím zavazuje.

Zlehčujíce nám tolikéž průvod náš registra pořádná purg-rechtní, kteréž l. P. 1584 z poručení J. Mti p. Jiřího z Lobkovic založena jsou při soudu zahájeném, jenž v právích sluje jus majus bannitum, kterýž držán byl na rathouze v Libochovicích při přítomnosti uroz. p. Vilima staršího Odkolka z Oujezdce a na Hofeních Malobratřicích, toho času vrchního regenta téhož panství, tolikéž při přítomnosti jeho samého Jakuba Lhoty, jehož se tu dotejkalo a byv toho času ouředníkem s plným vlastním přiznáním před osobami na to povinnost majícími obzvláštními. Kteréžto registra i písař na to povinnost a přísahu mající spisoval a v právích a rozepřích slují instrumentum publicum seu authenticum, cui vel de jure, vel de consuetudine plena fides prestetur. C. 1. et ibi glos. extr. de fide instrum. et modo Instrumentum etiam publicum dicitur, quando iuris auctoritate est publicatum. L. publicati C. de testam. et l. fid. C. de re int. Tertio illa scriptura etiam publica dicitur, quae scribentis et trium testium idoneorum subscriptionem habet. Taková pořádná registra netoliko ku právu od nás složena, ale také i zvidimována jsou. Nadto vejšeji i živými svědky se provozují jako předkem svrchujmenovaným Vilimem Vodkolkem, kterýžto ty registra za pořádné při přítomnosti jeho založena jsou, vyznává. Bartoloměj Albin měšťenin Libochovský dotvrzuje též knihy a registra za pořádné a ten zápis jeho Jakuba Lhoty že jest svou rukou psal, při přítomnosti jeho i jiných radních pánův roku a dne v témž zápisu doložený, potvrzuje také ten trh a koupení statku p. Jiřík Škornička, kdež praví: toho jsem též povědom, že jest p. Jeroným z Denína koupil prve statek ten a jeho v užívání byl (kterýž potomně po smrti jeho Jakub Lhota sobě k ruce koupil) nežli jest sobě Annu Veseckou za manželku pojal. Nadto dokládá při konci v svědomí svém: to jsem také množstvkráté od předešlého p. našeho slejchal, že jest téhož

Jakuba Lhotu chlapem jmenoval a jej rovně jako jiné poddané své za chlapa pokládá. Knihy pak ňáké, kteréž za staré rejstra paní Anna Vesecká ku právu předložila a od mnoha let je za sebou sama měla, za podstatu své spravedlnosti pokládá, ty knihy naprosto jsou podezřelé a ku právu nepostačují; nebo v nich velicí a pouzí nedostatkové se nacházejí. Předně co se dotýče koupení p. Jeronýma z Denína statku Neřádovského. Tím se poněkud s pravdou srovnává a nám k větší platnosti nežli paní Anně slouží, proto že se s průvodem našim srovnává, zavdal 200 kop a vyplatil 100 kop, vdlužil se u pána starého v ty 200 kop, kteréž zase vzaty jsou a dcerám Martě a Lidě Jakub Lhota vyplatil 100 kop, ergo sequitur, že Anna z Vesec nic po manželu svém nedostala a tak vedle těch nepořádných cedulí a smlouvy svadební na svůj díl, poněvadž ho neměla, přijítí jeho nemohla. Po kterémžto zápisu níže položeno jest vejslovně: po jehožto smrti zase paní Anna Vesecká za p. Jakuba Lhotu se vdala. V těch a takových knihách pořádných purkrechtních takové památky se nepoznamenávají. Nežli jest tomu dobře rozuměti, že ty knihy jeho samého a neobecní byly, do kterýchžto sám toliko své paměti spisoval, kteréž při právě instrumentum privatum sluje et contra eius modi instrumenta opponitur primo vel quia in illis non sunt comprehensa substantialia, de quibus supra; secundo vel quia alicubi apparet cancellatio et tunc scriptura suspecta habetur. Tertio vel quia fuit vel est simulatum, ubicumque unum inter partes est tacite actum, vel aliud diversum, vel contrarium est in instrumento descriptum. Jak v těchto knihách ti trojí nedostatkové se vočité spatřují: předkem kdež ona klade nastoupení na trh domu po smrti Jeronýma z Denína, prvnějšího manžela svého. Nebo kdež se nastupuje na trh, anebo nějaké smlouvy se vykonávají: to se vše dítí má při právě a od pisaře k tomu nařízeného se poznamenává a zapisuje. Tuto pak s počátku se nachází toliko pamět vlastní rukou koho se tu dotejče Jakuba Lhoty poznamenáno a to ještě in margine ven z register letha 78. A hned nížeji letha 71. opět poznamenal zle Lhota v příčině té: Jakub Lhota na místě Anny manželky své pozůstalé vdově po neb. Jeronýmovi z Denína. Divná věc jest, že před rokem se vdala a tuto po roce ji za vdovu pokládá. Trpí také nedostatek ten a za podezřelá registra držeti a zůstávati musejí proto, (128 fol.) že to poznamenání privatní stalo se po tak mnohá leta na jedné straně listu, jedním ingoustem, jedním perem a jednoho dne, jak se to netoliko vočité spatřuje, ale i svědky také živými provozuje a to jejími vlastními. Jako p. Jan Kanka ouředník Libochovský takto vysvědčuje: Naposledy poznávám v týchž rejstrích před vydáním svědomí ukázaných vlastní rukou zápisy na kládení področní peníze činěné Jakuba Lhoty vztahující se od l. 71 až do 80. Také i ten nedostatek v témž zapsání se nachází, že jest o čtvery peníze více od leta 81 až do leta 84 sobě poznamenal, ježto v těch čtyrech letech žádného soudu se nedržalo, jakžto p. ouředník v patrných slovích dosvědčující praví: Víceji od 81 leta až do 84 také se v týchž rejstrích nachází a jeho vlastní rukou Jakuba Lhoty zapsáno jest, že jest po

ty čtyry leta peníze področni za statek svůj po 20 kop. miš. platil. Ale vědomí jest, že po ty leta na panství soudové držání nebyli za příčinou moru. Jakub písař radní také v svědomí svém to do-
tvrzuje, kdež takto dokládá: Druhé registra, která sou mi předlo-
žena, nic jich povědom nejsem. A před tím ani potom druhého
rok soud obecní držán jest nebyl až potom l. 84. Ztenčuje také
paní Anna průvod náš psaní (!) odpověď, kterúž nebožtík Jakub Lhota
Mikulášovi Chloubovi zeti jejímu na jeho fortelní psaní dává, v němž
pokládá a praví, že by Jakub Lhota v témž psaní se k tomu při-
znával, že ten statek společní jest, kterýkoliv s ní má a ten po
smrti komukoli jej dá, k tomu že povoluje. Žádného studu při
tomto psaní a impugnací od ní paní Anny v nepravdě se nenachází.
Ježto v témž psaní a artykuli nic toho se nenachází, nežli to jsou
vlastní formalia verba. Abych já statkem svým nějaké nápady na
někoho uvozovati měl, tomu jako rozumněj, že se té věci trefiti
nemůže, bezpochyby že tomu rozumíte. Než když by mne P. Bůh
neuchoval od smrti, kteréž na sebe každého dne vočekávám, tedy
statek, kterej bych zanechal, vona svým bude moci vládnouti a
činiti, jak se jí koliv libiti bude. Vide praestigiatozem jak smysl
převrátiti umí, ona klade, že statek společní, kterej jí zanechám,
tuto pak in originali se nachází sub conditione. Tehdy statek, klerej
bych jí zanechal. A jakož jsme v přípovědi své i ten artykul
k obraně své předložili, že jest při inventování mnohé věci ukryta,
o nich neoznámila, za kteroužto příčinou to na svatých spraviti
povinna bude. K kterémužto artykuli jsme některé svědky dosta-
tečně provedli. Jako předkem Václav Kuniatko primas Libochovský
mezi jinými svědomím svým svědčí takto: A když p. Matyáš Jiz-
bický paní Anny Vesecké na některé jistoty, aby je ukázala, se
dotazoval, ona jich nikterakž ukázati nechtěla. A při témž inven-
tování žádných koflíkův ani nic na zlatě neukazovala v tom ve
všem Volf Krejčí měšténin Libochovský se s ním srovnává. Jakub
Petřík, písař radní Libochovský netoliko se s nimi srovnává, ale
mnohem vejšeji dokládá: item při témž inventování jmenovaná
paní Anna Vesecká žádných koflíkův stříbrných pozlacených, žádné
zlaté mince a žádných zlatých prstenův jest nevykazovala, ježto co
se koflíku stříbrného pozlaceného s příkrývadlem dotýče, ten jest
nebožtíkovi Marcus Meyzl žid v Praze daroval v přítomnosti mé,
ano také i zlatý prsten s turkusem, kterýž jest nebožtíkovi týž
Marcus Meyzl daroval a 15 tolarův jej šacoval. Též také když jest
obstavunk nebožtík p. Jakub při právě m. Libochovic učinil, k ruce
jeho a v jeho přítomnosti na zlaté uherské minci přes půl druhého
sta kop miš. jsem ztrhl. Václav Škornička měšténin Libochovský
vejš dokládá: Toho jsem povědom a spatřil jsem, když bylo po
inventování, stalo se bylo poručení p. Anně od pánův komisařův,
aby ničímž nehejbala, ona přes to všecko svému zeti Mikulášovi
Chloubovi z m. Biliny plničký vůz, který čtyřmi koňmi vezli nala-
dovala, zespod byly pytle a na vrch konopě nadělány. V tom se
srovnává Vít Chraštín, Jiřík syn Václava Škorničky, Martin podruh
od Kateřiny Vocáskové, Pavel syn někdy Brožika z Malých Voj-
niček; Balcar Drastil podruh z domu řečeného Zelená hora: v Li-

bochovicích dělal jsem u pani Anny Vesecké, ona sama p. Anna při stole mluvila k nám to, že tou starostí zapomněla na tu komoru nahoře, kde vobili má a že toho nic zapsáno není. — Jistoty pak na vypůjčené peníze, kteréž jest pánům komisařům ukázati ani proti sobě za průvod ku právu, z kterýchžto by se spravedlnost vyhledala, složití nechtěla. Ten artykul od nás položený také s dostatkem proveden jest. A to předkem J. Mti p. p. Janem Zbyňkem Zajicem z Hazmburku a Budyni a Mšeným, uroz. a stat. ryt. p. Janem z Vřesovic a z Doubravské Hory na Podsedicích a Libčovsi a p. Antonínem Dobřanským, primasem m. Třebenic, p. Pavlem Hadkem, m. m. Roudnice, p. Valentinem Nyslem z m. Litoměřic a p. Martinem Michnou ouředníkem na Budyni. Ti všickni jednotejně srovnávají (129 fol.) ce se v dluzích svých, že jsou jistoty své ne jí p. Anně z Denína k ruce, nežli samému p. J. Lh. z Š. svědčící sdělali. Naposledy privilegium p. Jiřího z Lobkovic, kterýž od JMC. potvrzeno v tom artykuli jest, od nás dostatečně provedeno ne na jiné přespólní se vztahujice, nežli na nás samé Libochovské, kteréž on Jakub Lhota i s námi ujal, vedle něho živ byl a přes to za porizení a kšaftování statečka svého vlastního jest žádal, za to každého roku spolu s námi platy pánu vykonával, jakž to vše, což od nás koliv prožalováno jest, z dostatku i prokázáno jest. A protož VMti za to žádáme, poněvadž se tímto spisem akta až na vejpověď zavírají, že na to vše spravedlivej ortel s vejhradou vrchního práva vypověděli neprodleně ráčíte.

Beneš Nyč jinak Huspeka, Florián Rakovnický,
Jan Bielota a Krystyán Čurhalík z Cejnova na-
řízení plnomocníci.

(Dokončení.)

Posudky.

Štědrý Frant.: Sv. Jan Nepomucký s krátkým nástinem dějů kláštera a města Nepomuku. 3 přílohy. (Hlasy katol. spolku tiskového roč. 48. čís. 1.) Praha 1917, Gust. Franc. 8°, str. 105; cena 1 20 K.

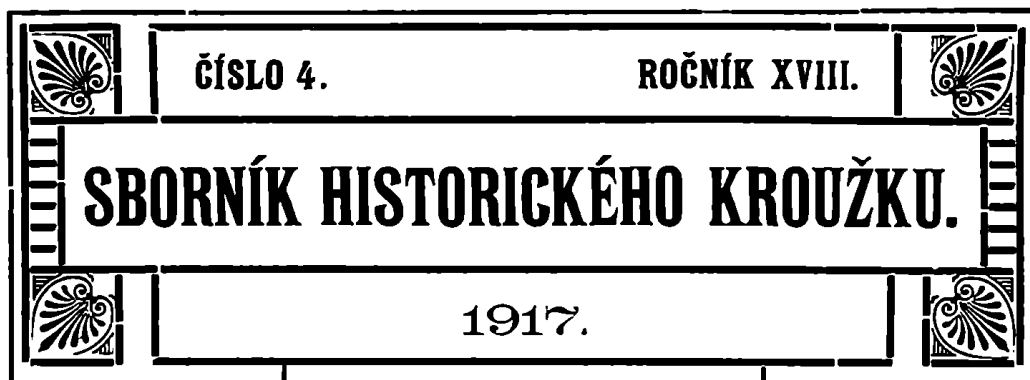
Zasloužilý spolupracovník SHK podal v novém spisku svém rozšířené zpracování „Obrany sv. Jana Nepomuckého“ vyšlé 1906 nákladem družstva Vlast. Mile překvapí každého fotografický snímek chybného zápisu Jana z Krumlova o utopení sv. Jana r. 1383, zápis od něhož můžeme sledovati vývoj názoru o dvou Janech rozdílných, který vyvrcholil u dualistů pozitivních ve stol. XIX. v hledání důkazů (Schmude) pro Jana utopeného r. 1383 a u dualistů negativních se dosud udržuje proti církvi a pravdě, neboť omylem připojené přídavky a okrasy k životopisu jediného Jana z Pomuka nemohly setřítí a také nesetřely hlavní a podstatné znaky tohoto t. jméno Johanco i utopení a to jeho pro zpo- vědňní tajemství (jak hájí identikové konservativní proti radikálním), totožnost hrobu (ne v kapli, nýbrž proti kapli str. 14, 15) a těla a k tomu zázraky zachování jazyka r. 1719 a naběhnutí, jakož i purpurové zabarvení jeho r. 1725. Rozdělení spisku na námítky se doporučuje, ač první měla býti probrána podrobněji s hledem k čtenářům, kteří neznají celé otázky ve všech odstínech. Na str. 10. dole je podotknouti, že dle snímku zápis zní: Johanco de (Dubá) Pomuk sumersus de ponte, jak správně četl Frank, vážený genealog a antiquář na poč. 18. století, ač k jeho výpovědi je přidáno ještě etc. i jesuita Freiburger. Další dodatek decretorum doctor patří, jak se každý na první pohled přesvědčiti může, listině o nějaké provisi papežské Řehoře XI. (viz obsírněji v ČKD 1917). Kritiku Reimannovu nutno vyložit tak, že do bully nebylo přijato nic, co by již nebylo v Balbínově životopise sv. Jana. Výtky, že by Tomek a Reimann nebyli četli kritické poznámky promotora fidei Lambertina, jsou dle mého názoru neoprávněny, právě v nich je (viz str. 105 spisku) zdánlivý důkaz pro názor těchto historiků.

O starém tvaru jména Nepomuk možno se přesvědčiti z listin 13. století (RBM) i v Soudních aktech konsistoře Pražské. Zápis na jižní stěně věže (36) je asi sestaven kanovníkem Václavem z Radče, o Susanně (40) bylo se zmíniti i o článku Schlosserové, na str. 47 uvedený záznam vztahuje se na listinu (b. Jo. de Nepomuk me fecit) ne na dům. Autor správně udává, že v bulle kanonizační uvedený rok 1383 označuje (mylně) rok mučednictví Janova. Dějiny kláštera svědčí o neúmorné péči a péči p. spisovatelově, jakož i dějiny Nepomuku, kde bychom pouze postrádali zpráv o chrámu sv. Jana. Dilko to opatřeno je latinskými texty, které bylo lépe položit pod čaru, poněvadž vždy následuje překlad. Spis právě posuzovaný přináší mnoho zpráv dosud po různu roztroušených, přispěje jistě mnohým k obohacení vědomosti o sv. Janu Nepomuckém a proto mu přejeme zasloužilého přijetí v rukou čtenářů a rozšíření. r. —

Oliva Václav: **Kanonizační bulla sv. Jana Nepomuckého.** (Husitství ve světle pravdy r. VII. 1910. č. 3—4) Vlast; cena 60 h. — **O blahořečení sv. Jana Nep.** (tamže r. XIII. 1916. č. 3—4) Vlast; cena 80 h.

Cílý spisovatel článků církevně-historických ve Vlasti vydal také některé brožurky, na něž tuto v zájmu pravdy jest upozorniti. Nelze popřiti, že pile jeho a snaha je šlechetná, také předmět jistě zasluhuje podrobnějších spisů, než se mu až dosud dostalo, ale nutno vyznati, že obě brožurky trpi jedinou vadou, která cenu jejich snižuje. Jest to utkvělý názor spisovatelův, že v bulle kanonizační uvedený rok 1383 neznačí tam (ač mylně) rok umučení sv. Jana Nepom. K tomu cíli v 1. brožurce na str. 46 vykládá nesprávně aliunde = odjinud na jinou královnu než Johannu, kdežto správně se vztahuje (str. 28) na mučednictví sv. Jana. Na str. 50. uvedeně tvrzení, že r. 1393 se hodí dnem 16. května, nutno upozorniti, že toho roku připadlo Nanebevstoupení Páně na den 15. května, tedy svatvečer byl 14. května (na str. 30. je nesprávně přeloženo o vigilii neděle místo o vigilii Nanebevstoupení (in pervigilio Dominicæ Ascensionis). Rovněž nesprávně jisti na str. 56, že „v Římě nadobro věděli, že utopení Janovo připadlo po roce 1383 a nejdéle, že se stalo v roce 1393“, čímž křivdi kritickému Prosperu Lambertinovi a všem členům při processu kanonizačním súčastněným, neboť kdyby byli tušili, že je rozpor o datum roku, jistě by nebyli pokročili k blahořečení, dokud by se otázka ta nebyla správně rozluštila a tím odstranila mnohá nedorozumění. Co praví na str. 55 o Hájkovi, že špatně četl letopočet 1383 místo 1393 není pravda, jak patrně ze snímku u spisku dp. Štědrého a také není pravda, že po Hájkovi všichni historikové rok ten chybný opisovali; jsou mnozí historikové pozdější, kteří tak nečiní, Dubravius, ač jmenuje Johannu, Paprocký, Pontan Bartold, Jiřík Závěta ze Závětic, Bzovius, Soliman, Chanovský 1660. Činí tak Kapihorský 1630, Jiří Ferus ve spisku Fama posthuma 1641, Pešina v Prodromu 1663 i v Mars Moravicus 1677, Celestin z Blumenberku 1665, Dlouhoveský Jan 1670, Cruger 1670 a hlavně Balbin 1671 na základě rukopisu kanovníka Dlouhoveského.

Druhá brožurka má tutěž vadu a zvětšuje ji. Na str. 26 křivdi Prosperovi, že se nemohl bezpečně rozhodnouti (totéž tvrdí nesprávně o kardinálech a úřednících papežských na str. 56) ani pro rok 1383 ani pro r. 1393 a chce to dokázati na str. 37 ze slov: Contigit siquidem martyrium anno 1383, vztahuje částici siquidem, kterou překládá ovšem-li, k roku a nikoliv jak nutno činiti k slovu mučednictví, před nimž stojí a k němuž se poji, neboť Prosper podává námitky proti mučednictví, jest to tedy vyklouznutí z koleji, které vede autora k dalším chybám, ač na str. 39 zase správně uvádí, že vyschnutí řeky nestalo se při smrti sluby Božího Jana Nepomuckého, ale deset let po jeho smrti . . . tedy zde viděl názor Lambertinův, který ale ku podivu převrátil. Pak dodává, že na roce utrpení světce tolik nezáleží, proč tedy již v první brožurce str. 83. hájí ten svůj názor o r. 1393 v bulle kanonizační jako jedině správný a polemizuje ne ku prospěchu věci katolické. Co praví v poznámce na str. 98 o Sylviovi není srozumitelné. Sylvius o sv. Janu nepíše, ani o jeho smrti; na str. 109 píše o lěch, kteří dali vryti rok 1383 do kamene náhrobního. Pak nápis byl na mříži a ne v kameni. Takovým způsobem se vnáší nesprávný názor mezi lid katolický ku škodě náboženství a dává zbytečně podnět k dalším útokům, ale v tomto případě oprávněným. Jest litovati, že obě brožurky, jinak cenné, tímto nesprávným názorem se stávají přímo škodlivými, kladouce důraz na to, co jednak nemá té důležitosti, jinak je úplně pochybeno. Dr. Frant. Stejskal.

Švédové na Strahově a obležení Prahy r. 1648.

Napsal CYRIL A. STRAKA, bibliothekář na Strahově.

O přepadu Hradčan a Malé Strany r. 1648 Königsmarkem a následujícím po té obléhání Prahy vojskem švédským napsána již byla obsažná řada spisů v starší i novější době. Přicházíme-li poznovu se stati o témž předmětu, nečiníme tak bez rozvahy. Nechceme opakovati věci tiskem již uveřejněných anebo šire známých, nýbrž na základě korespondence osob, obležení Prahy prožívajících, podati nové, do podrobnosti zasahující zprávy, jimiž pobyt Švédů v Praze r. 1648 a 1649 ještě více bude osvětlen a prostým líčením denních příběhů tak oživen, že snáze pozná se souvislost jednotlivých událostí a poopraví se tak kriticky posavadní nazírání na akce účastníků památného toho děje. Jeť každá soukromá korespondence, obsahujíc sdělení důvěrně psaná, jež nemají úmyslu klamati nebo pravdu zastíratí, poměrně nejlepším pramenem současných příhod. Naše stať čerpati bude hlavně zprávy z dopisů, které od různých osob zaslány byly opatovi strahovskému a světicímu biskupovi Kryšpínovi Fukovi z Hradiště nad Vltavou. Zachovány jsou v archivě kláštera Strahovského. Budou tedy v prvé řadě líčeny události, které sběhly se za vpádu švédského v kláštere samém, ale kromě toho, poněvadž opatovi časté dopisy posílal rektor koleje sv. Norberta na Starém městě (kde nyní ústav šlechticů v Eliščině třídě), uváděny budou též příběhy, které udály se za obléhání švédského na Starém i Novém městě.

* * *

Již z líčení, které v pamětech svých¹⁾ zaznamenal probošt doksanský Norbert z Amelunxenu (1637—1649), jde na jevo, že přepad Königsmarkův nebyl v podstatě tak náhlý, jak se posavad za to má a jak tehdejší zprávy pražské, patrně na svou omluvu, veřejnosti namlouvaly. Na blízké nebezpečnosti přepadu upozornil velitele pražské posádky generála Colloreda osobně sám probošt, ale v málo pochopitelné bezstarostnosti nebylo té výstrahy dbáno, což se ovšem v prvé řadě na zodpovědných osobách vymstilo. Zmíněný probošt doksanský vyjel několik dní před svátkem sv. Markéty (13. července) s nejvyšším lovčím království Českého Františkem Vilémem z Lobkovic z Doksan do Novosedel (Neudorf

¹⁾ „Memoriae scriptum pro Deo sacratis virginibus ac canonissis Doxanensibus“, str. 130.

u Eisenberku) za tím účelem, aby oba opatřili si tam silnější doprovod na cestu do Prahy. Probošt chtěl do Prahy proto, aby jeptišky svěřeného sobě kláštera převedl z Prahy, kde již od roku 1644 v privátních domech Fürstenberském, Aldringenském a Questenberském ve vyhnanství pro nepřátelské vpády žily. Na den sv. Markéty mezi 11. a 12. hodinou polední přepadla oba pány tlupa švédských rejtharů o 36 koních pod velením čtyř důstojníků. Když probošt a pan z Lobkovic ukázali své průvodní listy, propustili je nejprve Švédové s dvěma povozy a několika jezdci dále. Ale sotvaže odjeli na dostřel, vrátila se polovice Švédů k cestujícím, požadujíc, aby ji vydáni byli nejlepší z koňů. Za výhrůžek strhli Švédové jezdce s koní a s těmito odjeli kvapem. Když švédský hejtman seznal, že kořist bez značnějšího odporu se povedla, vyslal po druhé polovici svých rejtharů se zbraněmi k výstřelu pohotovými na průvod, žádaje i koní do povozů zapřažených. Zatím, co tato část tlupy zaměstnána byla přeřezáváním postraňků šavlemi a odváděním koní, přispěchala znovu i druhá část rejtharů a vykávši oba pány z vozů, vybrala si ze zavazadel, co se jí hodilo, hlavně oděvy a stříbrné věci. S kořisti dali se Švédové směrem k Mišni. Probošt a pan z Lobkovic, zanechavše polorozbité vozy v poli, odebrali se pěšky do značně ještě vzdálených Novosedel, kde s pláčem a nárkem byli přijati. Po několika dnech, sehnavše u poddaných páně Lobkovicových, zvláště v Bilině, několik koní a opatřivše se průvodem 40 myslivců, vydali se na cestu do Prahy. Cestou se doslechli, že ti Švédové, kteří je oloupili, vyslání byli prohledat a vyzkoumat Středohoří. Na sv. Jakuba (25. července) přibyli oba páni do Prahy, kde ihned osobně oznámili Colloredovi, co se jim stalo a co po cestě zvěděli, ale nikdo nechtěl jim věřiti. „Surdis fabula“²⁾ — trpce k tomu podotýká probošt Norbert.

Vniknutí Švédů pod vůdcovstvím Ottovaldského skrze hradby u Kapucínského kláštera a po té branou Strahovskou ličí Amelunxen jen krátce. Podotýká toliko, že na den sv. Jakuba hlučně slavena byla v Praze svatba císaře Ferdinanda III. s arcikněžnou Marií Leopoldou, která toho dne odbyvala se v Innomostí. Rakety a ohňostroje metány prý byly až do půlnoci. Po té upadlo všecko obyvatelstvo v hluboký spánek. Nebyly ještě ani tři hodiny s půlnoci, když z nenadání slyšeti bylo po ulicích hradčanských ryčnou střelbu, víření bubnů, zvuk polnic a hrozný povyk. Před domem Questenberským (nedaleko hradčanské radnice), kde probošt doksanský bydlil, zastřelili Švédové tři císařské vojíny. V krátké době obsadili ulice strážemi a hned počali domy drancovati. Služebnictvo proboštovo, postrašeno pouličními výjevy, uteklo od probošta a skrylo se v různých úkrytech. Za nedlouho zabušeno bylo hlučně také na vrata domu Questenberkova. Probošt, vyšed z bytu, ptá se za vraty, čeho kdo žádá. V odpověď však dostává zlostné vybidnutí: „Mak app, macke app!“ (Otevři!) Teprve podle zvuku řeči pozoruje probošt, že jest mu co činiti s nepřitelem. Domnívalť

²⁾ „K bluchým marně mluviš.“

se totiž kde kdo, že jen jakási vzpoura v městě vypukla. Když Švédům okamžitě otvíráno není, počínají násilně dvěře páčiti. Probošt zahrazuje vrata vozíkem, ale ani to nepomáhá. Postrašen utíká od vrat a schovává se v odlehlém zákoutí domu. Po nedlouhé práci vniká do domu asi pět vojáků, počínají dům prohledávat a záhy vytáhnou probošta z jeho úkrytu. Vynucují na něm všechny peníze, zotvírají všechny skříně v bytě jeho a téměř vše, co jakousi cenu má, odnášejí pryč. Po odchodu jejich přihrne se jiná tlupa, žádajíc rovněž peněz na proboštovi s pohrůzkou, že jej zastrelí, nevydá-li jich. Kleče zapřisáhá se probošt, že žádných peněz více nemá. Přes to ohrožují jej vojáci až do 8. hodiny ranní. K jeptiškám, které shromáždily se před oltářem v hořením poschodí domu, Švédové nevstoupili. Naposled přišel švédský setník, jenž znovu dal všecky místnosti důkladně prohledati, při čemž probošta brzy nahoru, brzy dolů vodili. Spokojil se tím, že proboštovi vzal infuli, berlu proboštskou a kadidelnici. Po odchodu setníkově schoval se probošt poznovu a zůstal v úkrytu, až nejvyšší pan Planitz převzal dům Questenberský ve svou ochranu, vloživ do něho švédskou salva guardiu. Kořist vojáků odvážena byla prý hned pod silnou stráží do Chebu.

O obsazení Strahova švédským vojskem nepřináší korrespondence naše bližších zpráv. Opat Kryšpin Fuk jen náhodou unikl zajetí. Jsa totiž světícím biskupem pražským s titulem arcibiskupa trapezuntského, meškal právě v době přepadu s převorem Alexiem Perelciem, P. Hroznatou Želivským a P. Ambrožem Murem v Milevsku, kde svítil klášterní chrám Navštívení P. Marie.³⁾ Teprve 31. července píše jemu ze Strahova podpřevor P. Bruno Lindtner: „Neštětím pro Strahov jest, že nepřítel nezná zřízení našeho řádu, podle něhož všechno jmění kláštera jedině v rukou opata, jenž náhodou není zde, se nachází. Nepřítel nechce věřiti, že klášter vzhledu tak velikolepého může býti bez peněz, ač důtklivě ukazuje se mu na kopuleté pustošení statků a neslýchané dávky válečné. Jedna četa dragonů ubytována jest v klášteře. Velitel jich dal se ukázati ostatky sv. Norberta, podotýkáje, že prý mu je Excellenci pan generál Königsmark daroval, a že prý si je odveze, jakmile jen nutné přípravy k tomu provede. Zatím žádá od nás 1000 dukátů záruky, že nebudou ostatky odstraněny. Poněvadž tolik peněz nemáme a nevíme ani, kde bychom si je vypůjčili, prosíme o radu a rozkazy, co počíti.“ Nazitří oznamuje opatovi též podpřevor poznovu, že nedostatek potravin nutí jej, aby většinu spolubratři poslal z Prahy pryč a to tím více, když nemožno jest bohoslužby pravidelně, jak obvyklo jest, ve dne i v noci konati. Posílá je tedy opatovi do Milevska, aby s nimi naložil podle svého uznání. V klášteře strahovském zůstali jen podpřevor P. Bruno, novicmistr P. Vincenc Macarius Frank, P. Vit Rössler, P. Štěpán Kielmann, správce kuchyně P. Godfríd Hohenberger a bratři laici Fr. Matouš Unger a Fr. Jan Pöllman. Bratři z kláštera propuštěni jen s veli-

³⁾ Makulář Kryšpinův ze dne 19. ledna 1649 v Jihlavě mezi listy různých osob k opatu Kryšpinovi N 12. B. č. 22. -- Annaly I. 469.

kými nesnáze, ohrožování jsouce lupiči, dostali se do Tábora, kde tehdy působili Praemonstráti strahovští pod děkanem P. Anselmem Kramsim. Ale ani tam nezískali útrap od nepřítele, neboť při úskočném zmocnění se města generálem Wittenbergem oloupeni byli, když utekli se do kostela, od zuřivých vojáků o oděv a obuv a někteří při tom i zraněni a na životě ohroženi byli. Teprve později podařilo se jim uniknouti do Budějovic a do kláštera Drkolny (Schläglu) v Horních Rakousích. Byli to P. Alexius Perelcius, Fr. Vavřinec Molitoris, Fr. Kliment Kneüssel, Fr. Melichar Mitis a Fr. Michael Holler. laik.⁴⁾

Odpověď od opata nedocházela. Proto 10. srpna píše P. Bruno opatovi po druhé, prose důtklivě o instrukce. Oznamuje zároveň, že generálmajor Müller skutečně dostal ostatky sv. Norberta od Königsmarka darem a že též žádá za ně 8000 říš. tolarů do 14 dnů, jinak že klášter bude hmotně ničen a ostatky do Francie odvezeny, čímž klášter jak na své slávě, tak i na pobožnostech velikou újmu utrpí. Posavad jsou sv. ostatky při jednom zámku pečeti generalmajorovou zapečetěny. Též se tedy, zdali by neměla býti též konventní pečeť k tomu přičiněna, aby rád byl bez obav, kdyby ostatky dnes nebo zítra měly býti odvezeny do ciziny. Dopis ten, po poslu 13. srpna vypravený, dostal opat teprve 20. srpna a to otevřený. Mezi tím poslal již 16. srpna P. Hroznatu Želivského na Strahov s instrukcí, aby, pokud možno, nárokům J. Excell generalmajora Müllera se čelilo a pro zachování ostatků vše možné se učinilo. Sám nemá prý větší hotovosti u sebe, poněvadž, když 14. července na dva nebo tři týdny odjížděl, vzal s sebou jen nepatrný obnos na výživu, ostatní pak hotovost rovněž nevelikou, zanechal v klášteře na úhradu nejnaléhavějších požadavků věřitelův a k výživě bratří. Poněvadž spustošené statky ničeho nevynášejí, nebyl by mohl, kdyby ani švédského přepadu nebylo, zaplatiti nároky věřitelů, poněvadž mu v těžkých těch dobách nikdo půjčiti nechce. Vždyť pomýšlel již na prodej některého statku klášterního a nyní nucen jest žíti v cizině z milosti dobrých přátel. Schvaluje mínění podpřevorovo, aby sv. ostatky pro všechny možné případy opatřeny byly při zámku konventskou pečeti.

Probošt doksanský Norbert snažil se zatím vyprositi si slyšení u Königsmarka. Toho se mu také dostalo. V přítomnosti mladšího hraběte Trautmansdorfa poklekl na jedno koleno před generálem a prosil jej, aby milostivě povolil jeptiškám doksanským, ve vyhnanství žijícím, volný odchod z Prahy do vlastního kláštera. Königsmark nejen k tomu svolil, nýbrž i nařídil, aby pro klášter doksanský dána byla písemní salva guardia. Táž sepsána byla dobrým přítelem proboštovým, švédským pokladníkem Schorem. Bylo však proboštovi dáti za ni poplatek 8 dukátů. Pln radosti vzkázal probošt do Doksan, aby poslány byly povozy pro jeptišky. Brzy po té rozneslo se však mezi švédským vojskem, že jakýsi prelát skrývá se kdesi na Hradčanech. V nesnazi té byl proboštovi dobrou záštitou nejvyšší švédský pan z Planitz, jenž prý se těšil,

⁴⁾ Annaly klášterní I. 469.

že za to aspoň několik tisíc dostane. S jeho vědomím oblékal se probošt v ošumělý laický oděv, aby nebyl vojákům nápadným, a hleděl při vhodné příležitosti z Prahy uniknouti. Příležitost k tomu naskytla se teprve po třech nedělích od švédského přepadu. Vévoda sasko-lauenburský Julius vyžádal si totiž pro některé vznešené osoby volný odjezd z Prahy. Byli to jmenovitě hrabě z Fürstenberka, hraběnka Anna Benigna Lobkovicová a hraběnka Berková z Dubé. Königsmark sám, z lásky k vévodovi, propůjčil jim několik svých koní pro tři povozy, ale stanovil podmínku, že nesmí se nic těžkého naložiti. Na to prý se však přísně nehledělo. Vše připraveno bylo již k odjezdu, když mimo nadání poslal Königsmark jistého šlechtice všecky věci na vozích shlédnout a truhly prohlédnout. Před prohlídkou tou měli prý uprchlíci veliký strach, ale na štěstí dal se onen šlechtic zlatem podplatiti. Oznámil pak prostě Königsmarkovi, že na vozech jsou jen obyčejné věci naloženy. Dáno bylo tedy svolení k odjezdu. Probošt byl první v jednom z povozů, ale jak se ulekl, když z úst jakéhosi švédského poručíka, náhodou kolem kráčejíciho, uslyšel: „Ha, ha! Co to, pane probošte, že nacházím Vás zde v takovém doktorském přestrojení?“ Pln úzkosti prosil probošt poručíka, aby ho neprozrazoval, že jinak má salva guardiu k odjezdu. Poručík upokojil jej podáním ruky, ano, vyprovodil jej dokonce skrze stráž až za městskou bránu. Panny doksanské teprve po třech nedělích vydaly se na cestu do Doksan. Salva guardiu vymohli pro ně u Königsmarka strahovští kapituláři P. Vincenc Frank a P. Štěpán Kielmann. Odchod jejich byl opravdu velmi tklivý. Od Königsmarka dostali k ochraně jednoho rejthara. Staříčká převošice Marie Salome Müllerová jela se třemi staršími, churavými sestrami v krytém povoze, do něhož zapražena byla v podsedu schromlý kůň, v náruči kráva, v předu pak vůl. Kočí bosonohý měl místo kalhot kolem beder opásaný kus staré sukně a jen na jednom rameni kus košile, na hlavě klobouk bez dýnka. Ostatní jeptišky šly pěšky, vždy dvě a dvě, držíce v rukou buď křížek nebo breviář. Za nimi jel druhý vůz s postelemi a s jinými chudičkými potřebnostmi. Z Questenberského domu zaměřili k Pražskému hradu, ale když ku hradní bráně přijely, nechtěla je stráž propustiti, pokavad neskončí se lutheránská pobožnost. Aby nemusily státi na Hradčanském náměstí pod širým nebem, zavedl je strahovský kněz P. Bartoloměj Eichen do průjezdu domu pí. hraběnky Šternberkové, kdež očekávaly rozhodnutí, budou-li propuštěny čili nic. Okna blízkých domů byla plna diváků, kteří se slzami v očích litovali ubohého stavu sester, ano i kardinál Harrach, sám jsa zajatcem, díval se s okna svého paláce na podivný ten průvod. Po celohodinném čekání přinesl rejthar, sestry provázející, rozhodnutí velitele hradu, že jeptišky branou hradní propuštěny nebudou. Obrátil se tedy celý průvod směrem k bráně Strahovské, kamž provázela dav lidí, několik set hlav již čítající. Když kráčely sestry kolem paláce Trautmansdorfského, poslal jim hrabě, jenž rovněž jako zajatec s několika hrabaty a šlechticnými na průvod s okna se díval, jeden dukát na cestu. Téhož dne ještě dospěly sestry do Velvar,

kdež přenocovaly v domě poštmistrově. Nazítří došly šťastně o polednách do svého kláštera, v němž po čtyřech dnech zakusiti jim bylo tvrdé vojenské exekuce nejvyššího Kanabergera, táhnoucího s oddílem švédské jízdy proti děčinskému zámku.

Zatím klášterní život na Strahově rozvítila mocně jiná příhoda. Hrabě Jindřich Šlik z Pozounu a Lokte, president vojenské dvorské rady, jenž na právě strahovském měl šosovní dům na Pohorelci,⁵⁾ přenéstí dal v nejistých časech válečných soukromý svůj poklad do kláštera Strahovského. Místo úkrytu známo bylo toliko představeným klášterním. Po pět neděl od přepadu Königsmarkova neměli Švédové o tom ani potuchy. Teprve koncem srpna zvěděli to náhodou. Jak vysvitá ze zprávy, poslané 5. září z Čech do Štokholmu,⁶⁾ zavinil to hrabě Šlik sám, poslav z Vídně na Strahov posla s dopisem, jímž žádal opata za zprávu, zdali jeho věci jsou v bezpečí. Posla toho zachytila však švédská hlídka. Pohrůzkou, že jako špehoun bude oběšen, nevyzná-li pravdy, vynutila na něm přiznání že má dopis hraběte zašitý v oděvu. Posel přiveden byl po té ku Königsmarkovi, a od té chvíle změnilo se posavad vlídné chování Švédů na Strahově v pravý opak. Pln úzkosti sděluje 5. září novicmistr P. Vincenc Frank, pozdější opat strahovský, opatovi Fukovi:

„Naše postavení jest den ode dne horší. Věci J. Excell. pana hraběte Šlika zůstaly po celých pět neděl utajeny, a bylo by tak i nadále, kdyby bylo nedošlo k nestoudné zradě, nyní všeobecně již po Praze známé. Mám v podezření jednoho ze sluhů Jeho Excellence, jenž generálům vše vyzradil. Ač napřed jsme strpěli, aby klášter byl rozkopáván, zdi vylamovány, hrobky otvírány, sklepy na ruby obráceny, ano i celý klášter prohledáván, přec nemohli toho dociliti, abychom něco prozradili. Ale marno bylo všechno, když i podrobnosti udány byly, jak slyším, od těch právě, kteří věci Šlikovy do kláštera přenášeli. Konečně i ten rozkaz byl vydán, aby všechna dlažba ve chrámě i v klášteře byla vytrhána a všechny oltáře z míst svých pošinuty, aby tak věci, o jichž ukrytí nebylo více pochybností, přišly na jevo. Nebylo tedy možno ještě dále se vzpíratí.⁷⁾ K neštěstí našemu přičinili jsme k věcem Šlikovským též jednu truhlu s předměty kostelu našemu náležejícími. I tu byli jsme nuceni ukázati, poněvadž toho oba dva generálové (Königsmark a Wittenberg) důrazně žádali, jsouce o tom zevrubně od proradce poučeni. Tak prozrazen byl i poklad našeho kostela a kláštera Doksanského. Doksanští až na několik kalichů ztratili tedy všechny své věci, naše jsou v nebezpečnosti ztráty. Za to byli jsme po několik dní vězněni bez jídla a nápoje, já na hradě Pražském, ostatní v konventě pod vojenskou stráž. Ale na tom není

⁵⁾ Nyni č. 111, staré č. 150, kde nyní museum Komenského a obecná škola bradčanská pro dívky.

⁶⁾ Viz B. Dudík „Forschungen in Schweden“ str. 48 dopis v říšském archivu švédském.

⁷⁾ Zmínka v dopise u Dudíka l. c. uvedeném, že opat byl přinucen ukázati místo úkrytu, nesrovnává se se skutečností, jak z líčení našeho vysvitá, ale snadno vysvětlí se tím, že představený v klášteře zůstavší, podpřevor P. Bruno, považován byl patrně od švédských vojinů za opata.

ještě dosti. Kromě vzatých věcí žádají od nás generálové podle zprávy onoho proradce ještě 100.000 tolarů, o kterých nevím, kde že by byly. Proším tedy Vaši Milost, aby ráčila Jeho Excellenci p. hraběte Šlika k tomu přiměti, aby seznam svých věcí, zvláště však svých peněz, nám poslal, neboť jen tím způsobem budeme moci dostati se ze žaláře. Vlastní hlavu dával jsem v sázku, jestliže najde se u nás žádaný obnos peněz. Choť pana bratra Vaší Milosti dala nám 20 zl., ale i ty nám vzali. V brzku bude nutno ještě více bratří rozpustiti pro nedostatek výživy. Rád bych zvěděl, zdali všichni bratři naši, kteří odešli, zůstali bez úhony. Ale běda! Celá naše knihovna, až na něco málo knížek, odváží se do dalekých zemi.⁸⁾ S Bohem, naději naše! U nás ubytován jest finský pluk pod urozeným p. plukovníkem Knöringem. Stráže nepřetržitě stojí u dveří konventu, jiné u oratoře a opět jiné u dormitáře. Všechny tyto dvěře otevřeny jsou dnem i nocí dokořán. Nám není ani dovoleno bez průvodu vojáka z kláštera se hnouti. Umíráme téměř strachem, nedostává se už ani slz.“

Douška: „Na žádost moji povoleno mi bylo znovu z kláštera vyjít, abych tento dopis mohl k další zásilce předati J. Eminenci panu arcibiskupovi. Myslím, že budou, pokud se týká oněch 100.000 tolarů sklamáni, když opravdu nic u nás nezbylo. Věc ta byla prý našimi bratry v Táboře prozrazena.⁹⁾ Mám v podezření novice Fr. Karla a Hugona. Ostatky sv. Norberta jsou opravdu velmi ohroženy, že co nejdříve budou odvezeny, nezakročí-li Vaše Milost záhy u vyslance francouzského, jenž u hlavní armády mešká, aby podle válečných smluv (*secundum cartellum bellicum*) zůstaly nedotčeny. Mají též chuť na obrazy sv. apoštolů¹⁰⁾ v hořejším ochozu konventním rozvěšené. Bylo by lépe, kdyby v nějakém kostele byly umístěny, nežli aby zůstávaly po koutech kláštera pro několik málo řeholníků. Obraz „Večeře Páně“, poblíž vchodu do kostela v přízemním ochozu visící byl odnesen a zavezen do Schneebergu v Sasku. Čeho se ještě jest nadíti? Jistě horších nad to věci! Ale když už všecko odnesli, nebudou moci, i kdyby chtěli, ještě dále věci odnášeti.“

Dopis Frankův dostal opat teprve 19. října. Nepoznáváme vlastně z něho, jaká kořist dostala se do rukou Švédův, ale v náhradu prozrazují nám něco klášterní analy strahovské, jinak v té době na zprávy velmi chudé (l. 468). Poklad Šlikovský i klášterní ukryt byl v jednom, blíže označeném, postranním oltáři v kostele. Ztrátu knih odhaduje annalista na 20.000 zl.¹¹⁾ Strahovskému

⁸⁾ Dudík ve svých „Vorschungen“ nemá o vyloupení knihovny Strahovské pražádných zpráv.

⁹⁾ Tak se domnívali na Strahově, neznajíce pravé příčiny prozrazení. Děkanství tábořské osazeno bylo Praemonstráty strahovskými v r. 1642—1677.

¹⁰⁾ Obrazy ty, představující mučednictví jednotlivých apoštolů, nevalné celkem ceny, posavad v ochozu tom visí. Malovány byly za opata Questenberka nejspíše od Davida Allmanna a stály s obrazem „Ecce homo“ a sv. Juliany 570 kop. Jeden z obrazů těch zajímavý je tím, že vyobrazena na něm guillotina v téměř sestavení, jakého bylo užíváno za revoluce francouzské. Není tedy pravda, že tento způsob stínadla teprve v této revoluci byl vynalezen.

¹¹⁾ „Bibliothecam nobilissimam, aegre 20.000 fl. comparabilem. Strahovia perdidit.“

chrámu náležely: stříbrná herma pro uschování hlavy sv. Norberta, zlacená a drahými kameny ozdobená, v ceně 1800 tolarů, dar to kněžny Polyxeny z Lobkovic r. 1629 kapli sv. Norberta (Annaly I. 382), dále stříbrná lampa k sv. Norbertu, stříbrné monstrance a některé sošky, stříbrný obraz, v němž zasazen byl v křišťálové nádobce jeden z trnů koruny Spasitelovy, téměř jako prst veliký, a konečně několik kalichů a věci podružnějšího významu. Doksanští ztratili jmenovitě veliké sochy stříbrné, krásné kalichy a veliké kříže. Škodu čítali si na 4000 tolarů. Ze všeho ponecháno jim bylo několik kalichů, Strahovským pouzů tři kalichy. Cena pokladu Šlikovského, který rozdělili si Königsmark a generál Wittenberg, odhadována jest různě. V „Theatrum Europaeum“ (VI., 328) na více jak 100 000 říš. tolarů, ve zprávě u Dudika zmíněně na 200 000, v „Quodlibetu“ strahovského kapitulára P. Evermoda Košetického (V., 237) na 500.000 zl.¹²⁾ Probošt doksanský Norbert z Amelunxenu v „Memoriae scriptum“ str. 142 odhaduje jej pouze na 70.000, patrně říš. tolarů

Další podrobnosti o kořisti Švédů na Strahově a o osudech bratří nejsou známy, neboť řada dopisů v korespondenci schází. Teprve počátkem listopadu dovídáme se něčeho nového z obléhání Starého a Nového města. Odtud dopisuje opatovi Fukovi, jenž zatím pro nebezpečnost od Švédů, k Táboru se blížících, uchýlil se z Milevska do praemonstrátského kláštera Drkolny v Hor. Rakousích, rektor koleje sv. Norbertské P. Vavřinec Weigl. 8. listopadu oznamuje:

„Nepřítel hradby mezi Šibenou a Koňskou branou tak rozmetal, že lze přes ně jezdit. Děla rozbil a do města přes 13.000 a několik set kulí již vmetal. Z těch některé také náš seminář zasáhly. Sedm nebo devět útoků bylo odraženo a mnoho min vybuchlo, takže Šibená brána s přilehlými hradbami byla již nepřítelem ztečena. Ale poněvadž ztratili najednou 2000 mužův, odtáhli zase 3. listopadu s hanbou k Brandýsu. Odtud však zase včera přijeli s jízdectvem ku Praze a obrátili se na Malou Stranu. Jest se nám tedy báti nového obléhání, poněvadž sbor nám ku pomoci vyslaný, jenž jeden den po nepřítelově odchodu u Vyšehradu z několika menších děl (největší bylo osmiliberní) střelil, zase k Táboru odtáhl. Nic nebylo by nám v Praze podivnějšího nad to, kdyby snad císař uzavřítí chtěl příměří a mír nyní, kdy přec nepřítel nejen v Říši, ale i v Čechách může snadno býti přemožen, ano dokonce i zničen. Vždyť jsou slepí a vůdcové slepých! Seminář náš Vaše Milost sotva pozná. Jest v něm ubytován nejen pluk Contiho, ale kromě něho ještě mužstvo od jedenácti jiných pluků. Co zkusím, může si V. Milost stěžít pomyslit. Pro Boha prosím, abyste mi poslal peníze na živobytí, neboť od 15 neděl nedostal jsem ani haléře, takže jen s těžkostí svěřence své vyživuji. Někdy ani chleba nemáme. Drobných i velkých ryb jest nedostatek, a

¹²⁾ Srovnej jinou zprávu téhož P. Evermoda, uvedenou od Mikovce v „Lumiru“ r. 1851 str. 643., v níž líčí se hádka jistého predikanta s knězem strahovským (nepochybně P. Vincencem Frankem) a náhlá smrt predikantova.

když někdy jsou, nemáme pak, zač je nakoupiti. V Popovicích¹³⁾ není ani dobytka, ani obilí, neboť dvůr úplně byl od Petrovských vydrancován. A k tomu jest mi ještě vojáky i důstojníky opatrovati zde světlem a dřívím. Služebnictvo též žádá svou mzdu a kuchař náš musí také pro vojáky vařiti. Zkrátka jde to s námi čím dál tím hůře, a kdybych dnem i nocí po budově neběhal a s vojáky se nehádal, nezbylo by brzo ani hřebíku, ani zámku, ani dveří, ani kousku železa pro vlastní potřebu. Vojáci mají pro spaní dvě patra neboli poschodí. Sebe nemohl jsem ani tak opatřiti, abych aspoň nahoře byl zabezpečen. Sice dal jsem udělati mříž, ale pranic to nepomohlo, neboť dílem mně ji vojáci rozbili, nebo přes ni přelezli. Dal jsem tedy nyní udělati nahoře poloviční „spanělské jezdce“ (zvratné oblouky, hroty opatřené), abych jim přelézání zamezil. Mám též značné obavy před ohněm, neboť všude se topí, zvláště u nemocných a raněných. Prosím tedy Vaši Milost, aby ráčila buď u p. Volfa Heniga nebo u p. účetního, nebo kdekoli jinde za peněžitou půjčku požádati, abychom měli z čeho živu býti. Svátek Vaší Milosti (25. října) byl u nás velmi zlý, neboť na ten den vybuchlo 5 min a na třech místech učiněny byly prudké útoky.“

Zatím zhoršily se poměry v klášteře Strahovském tak, že obrátily se přímo v pronásledování jednotlivců. Příčinou toho byla zlomyslně nastrojená pomluva, že prý uschován jest v klášteře ještě větší poklad nežli byl Šlikovský. Bájeno dokonce o celých cihlách z ryzího zlata. Bližší podrobnosti odhaluje dopis správce klášterní kuchyně P. Godfrída Hohenbergra ze dne 9. listop. 1648:

„Jest mi, bohužel, takřka s krvavými slzami v očích vyličiti Vaší Milosti zkázu Siona. Vinice jsou pustošeny, vinné keře, dříví, stodoly, stáje, prádelna, pivovar, špitál a vše ostatní jest pleněno a páleno. Příbytky bratří přeplněny jsou raněnými, světnice plny stráží, a všechno žije a tyje z našich zásob. Jest jich zde na 300. Všecek dobytek, malý i velký, jest již až na tři krávy sněden. My všichni do jednoho upíme v přísně vazbě, jen já s obtížemi propouštěn bývám k obstarání našich potřeb. Dva z nás P. podpřevor a P. Vincenc již dříve byli odtud odvečeni, aniž víme kam. Také co s námi se stane, nevím. A to vše, jak slyšel jsem a jak rozhlašují, pro jakési cihly zlata u nás zakopané. Jestliže jich nevydáme nebo neprozradíme, budeme prý všichni bez milosti a jakýchkoli přímluv s celým klášteřem zničeni. Mše svaté a kázání, jakož i ostatní bohoslužby byly již nám zakázány. — Nebohý náš Fr. Heřman,¹⁴⁾ přemluven byv od kacířů, odešel z kláštera. To bude na nemalou potupu naši a způsobí nám těžké svizele. Z kostela

¹³⁾ Popovice Velké u Jilového, které náležely tehdy koleji sv. Norberta.

¹⁴⁾ Příjmením Iserkopp. klerik rodilý ze Seinen v Torýnsku, mladík nezkrotné povahy a patrně duševně zatížený. Právě o něm annaly klášterní, že mozek jeho nepochybně Brontes a Steropes (kovářští tovaryši Vulkanovi v Etně) z ocele ukovali, jak prý už jméno jeho napovídá (Eisernkopf). Seděl několik již let pro těžké zranění spolubratra v klášterním vězení, odkudž jej Švédové vysvobodili.

odnesli menší positiv (varhánky, na které se hrálo při zpěvu žalmů). Čeleď dožaduje se svých platů, jeden jako druhý, zvláště ale hejtman klášterní, jenž odtahuje se vůbec od všeho a v ničem pomoci nechce. Správce z prvu velmi se činil, ale nyní oddává se všecek pití a vojákům.“

(Pokračování.)

Pře o polovici statku odoumrtního, neřízeného a nekšaftovaného po Jakobovi Lhotovi z Šebína.

(Z archivu m. Loun vynesl Fr. Štědrý. Dokončení.)

Anna Vesecká z Vesec a v m. Lib. po J. Lh. z Š. poz. vd. položila doličení své kouřadu proti Benešovi Nyčovi, jinak Huspekovi, Florianovi Rakovnickému, Janovi Bielotovi Vlachovi a Krystyanovi Čurhalíkovi z Cejnova té pře plnomocníkům za p. purgmistra Jana Vávrovic v pondělí po neděli Invocavit l. 1596.

Slovutné Opatrnosti V. Mti pp. spoluradni m. Luna!

Kdež Beneš Nyč jinak Huspeka, Florian Rakovnický, Jan Bielota Vlach, z Libochovic, Krystján Čurhalík z Cejnova z Litoměřic, jakožto plnomocníci záduší i vsi obce m. Libochovic v své impugnaci předně zápis koupení 1 domu Neřádovského ode mne ku právu tomuto předloženého, že by se na osobu mou vztahovati neměl nežli na p. Jeronýma z Denina ouředníka panství Libochovského, prvního manžela mého dosti nesmyslně, povrchně toliko štrafují — ačby k těm daremnicím ano v statek téhož někdy p. Jeronýma z Denina při právě tomto v nejmenším artykuli činiti nebylo a není, aniž se připověď týchž Libochovských v nejmenším artykuli na statek téhož p. Jeronýma z Denina, ani sročení nevztahuje, nebyla se(m) povinna ohlašovati, však aby soudcové z toho omylu vyvedeni byli, na čem se dotčení plnomocníci mejlí, že týž někdy p. Jeroným z Denina jest mne na onen čas letha 64. k stavu manželskému do všeho statečku svého za mocnou hospodyní přijal, se mnou v manželství dvě dítka Lidmilu a Martu splodil, v témž manželství jsem jemu statečku shromažďovati až do smrti jeho pomáhala, bezpochyby co jest koli po něm zůstalo, mně společně s dítkami zanecháno jest, i také svého statku, co jsem k němu přinesla, ten po smrti téhož p. Jeronýma z dítkami svejmi jsem zdédila bez nařikání a překážky všeliké, jak pána m. Libochovic, jakožto vrchnosti, tak každého člověka chtějícího se k témuž statku právo a spravedlnost míti, pořádně užíváním a držením po ta všecka léta zdédila a bez pochyby, kdyby na onen čas l. 69 p. Jiří z Lobkovic, pán téhož m. Libochovic, uznával sobě v tom statku co náležitého, že by se byl za téhož Jakuba Lhotu písaře a služebníka svého, abych se jemu za manželku dostati mohla nepřimlouval, jakž psaní jeho dvoje prvního datum na Zbivoze v neděli po Všech Svatých letha 69. a druhého na Libochovicích v neděli po sv. Ondřeji vše téhož l. 69 p. Václavovi Běšinovi z Běšin a na Bělčicích učiněné to v sobě šíře obsahuje a zavírá, ale věděl by jak

spravedlnost svou nápadní, v tom by se byl uměl opatrovati, abych vydržením let sobě s dítkami svejmi téhož statku v dědictví ne- uvedla. Nadarmo tehdy plnomocníci Libochovských proti zřízení zemskému D. 37. D. 47. právu městskému L. 8. L. 9. a L. 10. po 30 letech teprva na statek ten nastupují a zmatečně proti zá- povědi zřízením zemským D. 7 práv městských G. 7. cizí věci, an- k nim zhola nic nepřináležela a nepřináleží se ujímají a tudy ne- náležitého zmatku proti zřízení zem. D. 14. jsou se dopustili, v tre- stání dvě neděle u věži pokuty 10 kop gr. čes. i s vynahrazením nákladu upadli. Srozumívajice že by tím prvním štrafováním nic nesvítězili, opět z jednoho nespůsobu do jiného nespůsobu se vy- dati a svědomí dobřejch poctivejch lidí jak duchovních tak svět- ských o vysvědčení smluv svadebních a složení cedulí řezaných, jakž jsem l. 70 téhož Jakuba Lhotu manžela mého do svého vlast- ního statku za mocného hospodáře k živému obdržení s nápadem z umrlého na živého přijala a s ním se statečkem svejm spolčila do smrti podle vyměření zřízením zem. K. 9. K. 3. v té společnosti s ním Jakobem zůstávala, toliko povrchně proti těžké záповědi zřízením zem. Q. 6 práv městských B. 25. B. 29. štrafuji a dotejkají nemohouce jich světle nařici, tudy v skutečné trestání upadli. Ale jak ta svědomí dobřejch poctivejch lidí pořádně smlouvy svadební ve dvě cedule řezané sepsané a mezi námi manžely společnejm toho statku požíváním stvrzené vysvědčují, nebude (130 fol.) na vejkladu plnomocníků, kteříž téhož Jakuba Lhotu někdy manžela mého a mne Annu Veseckou z Vesec (za lidí nesvobodné kmetci) zlehčujice dobřejch poctivejch lidí p. Jana Benedykta z Tulipán, p. Šebestiána Korše Polomce z Polomi, p. Matyáše Střelce z Leven- perku a p. Matyáše Tetického z Šonova hodnověrná svědomí i také majestát od JMC. jakožto krále českého na přímluvu a žádost p. Jiřího z Lobkovic témuž Jakobovi Lhotovi z Šebínu na erb danej, že bychom prej podle ukázanejch ortelů jako páni Pražané Star. m. praž. té svobody užiti nemohli a neměli a ti ortelové od práva Starého m. praž. vynesení a vrchním právem stvrzení že by se na nás vztahovati neměli. Též ortel v městě Litoměřicích na statek Anny Králky v m. Luna vrchním právem napravený, že by k svému stvrzení přijiti pro revisi neměl, nespravedlivě a nedůvodně bejti pokládají. Ježto dotčení plnomocníci, aby týž J. Lh. z Š. manžel můj spolu se mnou kdy kterýmu pánu Libochovskému poddanost a člověčenství slibovati i jaké městský právo v Libochovicích míti, aneb od ouřadu Libochovskýho za jakýho souseda aneb měšťana s tím městem trpícího přijímán bejti měl, nejmenším instrumentem ani svědkem ukázáno není. Ale týž Jakub jak nejprv za písaře, za ouředníka, potom za nejvyššího regenta všech panství p. Jiřího z Lobkovic až do smrti své jsa sobě svobodnej spolu se mnou zůstával, mohl kdy chtěl stateček na gruntech tu v Libochovicích svobodně prodati a kde se jemu líbilo. obrátiti; neb jest pánu Libochovskému žádnou nesvobodou zavázán nebyl. Tehdyť sprave- dlivě po něm od Libochovských teprva v nějakou nesvobodu uvedena bejti nemohu a nemám, aby sobě měli můj statek ne- spravedlivě přivlastňovati, čeho při témž Jakobovi za živobyti ne-

směli a neměli vykonávati. Štrafují se potom i knihy purkrechtní starý Libochovský, nimiž se oni Libochovští řídili, domy pod náležitejm titulem u města ze vsi se zapisovaly, jež jsem též za průvod proti nim položila, i z nich Vidimus zápisu, kterak jest nebožtik Jeroným z Denína první manžel můj od Rejny Neřádky a Štastného Jankovic leta 95(sic) za devět 900 kop míš. (sic) grunt koupil, vedle kteréhožto zápisu in margine svou vlastní rukou nebožtik (!) Jakub Lhota napsal slova tato: pamět že letha 70 Jakub Lhota ujal ten grunt po Jeronýmovi z Denína společně s Annou manželkou svou a potom v jiných registřích běžných a důchodních též svou vlastní rukou poznamenal: že toho roku 70 přiženil sem se k paní Anně Vesecké z Vesec do statku jejího a sirotčího po N. p. Jeronýmovi z Denína zůstalejch, přijat jsem na podíl její za mocného hospodáře, abychom všeho statku, což ho má a jmiti budeme, společně a nerozdílně užívali až do smrti, toho všeho, co nám P. Bůh nadělití ráčí, koliv zůstavujem sobě i klínoty, k živému obdržení. Což i svědky dostatečně usvědčeno a provedeno, že Libochovští těch kněh purgrechtních od mnoha let užívali, kterak se tehdy za nepořádná a falešná klásti mohou. Že by nebožtik Jakub Lhota, co se jemu libilo, maje je za sebou do nich psáti měl, čemuž se místa nedává, když ráčíte do těch kněh nahlídnouti, vejde (!) se titul, že m. Libochovic i vesnic k panství Libochovskému a v nich mnoho set zápisův na grunty Libochovský i jinejch vesnic, kteřížto zápisové se na pořádných soudech činivali a tak tehdy nejsou knihy paměti domácích, ale knihy purgrechtní, instrumentum publicum authenticum, cui de jure et de consuetudine plena fides praestari debet ut C. de fide instrum. Q. in c. ad audiendum extr. de praescript. Co se pak dalšího štrafování týchž kněh purgrechtních dotejče, to jest vrchnost Libochovská od starodávna nařídila, aby ty knihy purgrechtní za ouředníkem zůstávaly a když Jakub Lhota ouředníkem byl, bez pochyby je za sebou měl a jsa vždycky věrnej pánu svému, ne jak ho strana vykládá a povrchně štrafuje, že jest cos náleželo a kde náleželo, do nich opisovati poroučel. Jestli jsou potomní ouředníci jaká nová registra založili a extrakty z těch starejch kněh do těch novejch vepsati dali, co se jim libilo, vypustili, změnili, jako zápis nebožtika Jeronýma z Denína prvního manžela mého na koupení gruntu a domu Neřádovského všecken na Jakuba Lhotu přenesli, tímto já vinna bejti nemohu. Ale když do jednoho i do druhého zápisu bedlivě nahlídnouti ráčíte, tu se nejde (!), že v novejch knihách zápis a ne v starejch mohl by podvodem a falší jmenován a v příčinách podezřelej bejti; nebo netoliko ten zápis v starejch kněhách ale i svědkové živí Beneš Huspeka z Libochovic, Vavřinec Mlynář z Budyně, Anna žena jeho, když ze vsi Klapího Jiřík Ondrous z Litoměřic vysvědčuje, že nebožtik Jeroným z Denína koupil dům a grund Neřádovský a ne Jakub Lhota.

Z strany privilegium p. Jiřího Popela z Lobkovic vztahující se na lidi kmetcí, poddané souseďy a obyvatele v m. Libochovicích, jak by mezi sebou o nápadech řídití a kšaftovati a jak jedni po drugejch nápadu dosahovati měli, poněvadž jest to k Jakobovi

Lhotovi z Šebínu, manželů mému, ani ke mně jakožto lidem svobodnejm se nevztahovalo a posaváde nevztahuje, já při nařízení slavnejch concilii, též zřízením zem. A. 32. o víře pod jednou i obojí způsobou milostivým mandátem JMC. p. p. našim nejmilostivějším, jehož jest datum na hradě praž. v pátek po sv. Lucii 90 stvrzených se zastavujem a jim vrovnána bejti nemohu, protože privilegium personale personam sequitur et cum persona extinguitur. Ale jaké jsem obrany na onen čas proti týmž Libochovským, proč v svém daremním a nespravedlivém předsevzetí průchodu jmiti, a té nepořádné přípovědi na polovici statku mého vlastního učiněné v ničemž užiti nemají, tak jsem to dostatečně provedla a prokázala k kratičkému doličení přistoupím:

(131 fol.) První obranu, v jakém způsobu jsem se podle řádného manželstva s týmž někdy Jakobem Lhotou z Šebínu manželem mým statkem svejm vlastním spolčila a v též společnosti i nedilnosti až do smrti zůstávala, netoliko svědomím ctihodného kněze Matěje p. faráře Kladenského a p. Jiřika Ondrousa Sedleckého m. m. Litoměřic, Kříže Kučka starýho ze vsi Klapího, Anny mlynářky z města Budyně, Vavřincem mlynářem z m. Budyně. Též cedulemi svadebními, v nichž se smlouvy svadební letha 70 v outerý po Třech Králích v přítomnosti pánův přátel duchovních i světských vykonané obsahují, to dostatečně provozují. Ale i jinejmi v nemalém počtu svědky, kterak jsem téhož Jakuba Lh. z Š. manžela mého, mládence potřebného k manželství do statku svého přijala, k veselí svadebnímu šactvem pro poctivost přioditi musila, jsa s ním v manželství na klínotech, vobili po prvním manželů mém zprodati a do živnosti k překupování vin, obili a jiným handlem obrátiti musila, z čehož potom P. Bůh požehnati ráčil, že jsme v té společnosti některé grunty skupovali, dobré lidi v potřebách půjčkami fedrovali, že jest na mne některých zápisův, jistot zejména psáti nedal, jsa manželka a vězeň jeho, jsem mu rozkazovati nemohla. Tím jest mne takové společnosti zbaviti nemohl, aniž by žádné právo toho za spravedlivé uznati mohlo, abych společně shromážděného statku z mého statku poslého a ode mne věrně shromážděného měla z Boha darma zbavena a odcizena bejti. Poněvadž právo: zřízení zemské pod literou K. 9. to vyměřuje, že společník umřelý všecken statek jeho po něm zůstalý na jiné živé společníky připadnouti má. A v takovejch příčinách netoliko zřízení zemský, ale i práva císařská, též Spec. Sax. dotvrzuje, quod donationes propter nuptias sine omni insinuatione saltim (!) per testes probatae locum habent. Regulariter enim utile per inutile viciari non debet. Et Jur. Sax. lib. I. artic 52. Donationes factae etiam in loco ubi non sunt sitae res propter nuptias valent et in generali obligatione honorum ne tunc pereunt bona praesentia sed etiam futura ut L. fin. C. quae pign. ob poss. Q. l. prima in primo et de pigno. Načež někteří vejpisové ortelův ku právu Starého m. praž. vrchním právem stvrzení v spisu náležitém ukázání k dotvrzení spravedlnosti mé jsou, že smlouvy svadební živejmi svědky kdykoliv se provozovati mohou příkladem Anny Králky, kteráž na smlouvách svadebních Jiřikovi Užidilovi manželů svému předně polovic statku

všeho svého zadala a kdyžby o druhé polovici nezřídila aneb nekšaftovala, aby to taktéž při něm, manželu jejím po smrti též Anny zůstala plněm právem, při kterýchžto smlouvách svadebních týž Jiřík Užidil vrchním právem zůstaven a tudy proti svejm nepřátelům s pomocí věčného P. Boha vítězství obdržel. Čehož bohda silnou nadějí maje ku P. Bohu a spravedlivému soudu, že i mně osiřalé a tak velice soužené vdově spravedlivejm soudem toho se dostati bude moci a dostane, abych při své společni spravedlnosti vlastní zůstavena byla. A ač strana odporná skrze svou impugnaci k tomu vede, jakobych v podobném způsobu orteleem i práva vrchního m. Pražského ukázaných v m. Libochovicích pro nesvobodu požití nemohla, jest to dostatečně ukázáno svědomím p. Jana Benedykta z Tulipan, v lékařství doktora, p. Jana Tetického z Šonova, hejtmana Konopištského, p. Matyáše Strelce z Levenperku a Šebestiána Polomce z Polomi, též listem zachovacím Jakuba Lhoty, majestatem na erb ukázaným, že týž Jakub Lhota z Šebínu jsa člověk svobodnej žádnému panu Libochovskému žádnou poddaností a člověčenstvím zavázán, ani v počet poddaných obyvatelův a sousedův Libochovských potahován nebyl. Nýbrž jsa sobě v službě svobodnej, jakž svědkové seznávají, tu na Libochovicích předně za písaře obročního důchodního, potom i za ouředníka, naposledy i za nejvyššího regenta všech panství p. Jiřího z Lobkovic jsa postaven až do smrti zůstával, čehož by se člověku poddanému od žádného pána dostati nemohlo. Pro stvrzení té svobody týž p. Jiří z Lobkovic od J. M. C. jakožto krále českého jemu nebožtíkovi erb na majestát vyjednal a nám společně po ta všecka lita tu v m. Lib. živnosti přál, grunty kupovati dopouštěl. Nerozumím, proč by tehdy takovejch smluv svadebních přiti neměla (!). Jestližež toho to privilegium p. Jiřího z Lobkovic Libochovskejm lidem poddanej, jehož datum v pondělí po n. Laetare l. 91 na odoumrť dané té svobody propůjčuje, aby všecek a všelijaký statek svůj vlastní na ten způsob mohli řídit, jakž práva městská král. čes. buď v městech pražských, aneb jinejch městech třetího stavu svobodného v tomto království vyměřují, mnohem podstatněji my manželé takovýho řízení smluvami svadebními o statku našem společném požití máme. K tomu přistupuje zápis koupění domu od někdy Jeronýma z Denína prvního manžela mého, řečeného Neřádovského, do kteréhož jsem nebožtíka Jakuba Lhotu manžela svého přijala, vejrunky platila a společně s Jakubem Lhotou v té summě 900 kop miš., jakž jeho vlastní poznamenání v knihách starejch purgrechtních Libochovských ku právu tomuto k této při složených se nachází, jsem ujala. Nadto vejše že v jeho obzvláštních registrách pro domácí potřebu též ku právu tomuto složených ta verba formalia napsaná se nacházejí: Toho roku totižto 70. přiznil jsem se k paní Anně Vesecké z Vesec do statku jejího a sirotčího po N. p. Jeronýmovi z Denína zůstalých, přijat jsem na podíl její za mocného hospodáře, abychom všeho statku, což ho má a jmiti budeme, společně a nerozdílně užívali, až do smrti, toho všeho, co nám P. Bůh naděliti ráčil, koliv, zůstavujem sobě i klínoty k živému obdržení. Nadto od druhé strany psaní téhož Jakuba

Lhoty z Šebínu Mikuláši Chloubovi jedinému činěné, jehož datum ve čtvrtek po sv. Vavřinci leta 94 k této při ukázané, to v sobě . . .

Ostatek se ztratil a jak hned z počátku pojednání S H K 16 (1915), 68 dotkl jsem, ortel a apelace nemá více, než že na orteli Lounských pánů se přestává.

České listiny ve městské knize opavské.

Podává Dr. ANTONÍN KUBÍČEK.

(Pokračování.)

XXXV. f. 38. 39.

5. Hanuš, kníže Slovenské, Liptovské a Opavské, na prosbu purkmistra, rady a vši obce svého města Opavy potvrzuje pro jejich věrnost i povolnost, kterouž jemu po smrti krále a rodiče jeho milého Matyáše učinili, zachovávali a v budoucích časech činiti budou, všecky jejich svobodnosti, svobodenství, obdarování, nadání, hantfešty⁷¹⁾, listy, ustanovení a dopuštění i všecka práva jim od knížat Opavských, zvláště pak od krále Matyáše⁷²⁾ daná a poručená ve všech jejich artikulech, rozdílech, punktích, klausulích, tak aby ty všecky věci u věčné pevnosti moc měli a zvláště aby všichni lidé z předměstí vedle starodávňho obyčeje bez všeliké překážky příslušeli k jejich právu. Žádnému člověku nebude lze zrušiti nebo kteroukoli smělostí nebo spurností protiviti se tomuto dojištění, upevnění, novému obdarování, potvrzení a ustanovení. Na potvrzení a pro lepší jistotu k listu přivěšena pečet knížecí. V Budíně první středu postní (28. února) 1494.

Vidimus rady města Krnova ze dne 26. června 1500 fol. 43—45. List Hanušův byl „psán na pargameně, s visutou pečeti červeným voskem v žlutý vosk vdavenú“.

Tillers Nachlass VI.

Biermann 242. 432. Ottův Sl. N. I. c.

XXXVI. „Zahrada v Kylešovské ulici a půllán roli“ f. 39. 40.

6. Hanuš Corvinus, Opavské, Liptovské kníže, Dalmatské, Charvatské a Slovenské země bán, k žádosti a prosbě Jiříka z Palucze, hejtmana knížetství jeho Opavského, dává a osvobozuje Hanzlovi, hradeckému na zámku jeho opavském, jeho manželce Kateřině i „erbom a potomkom jeho ode všech kšosuov“, poplatkův, berní, robot, povozův a ode všelijakých daní a pomocí, malých i velikých, zahradu, jenž slove Zelczrova, ležící v Kylešovské ulici za zámkem opavským, a k tomu „puol lánú roli, kterúž sobě k tej zahradě přikúpil, ležící za svatú Kateřinú na předměstí, tak že z tej zahrady a z roli nebudú povinni knížatom Opavským“ nic dávatí ani činiti nyní i na budoucí časy. Také budou moci tu zahradu nebo tu roli v témž právé a svobodě bez všeliké překážky dáti, prodati, zaměnití, jakž by se jim koli zdálo a líbilo. Kdož by pak tento knížecí list měl s dobrou vůlí Hanzla, jeho manželky Kateřiny a jejich erbů. má a míti bude plné právo a tu spravedlnost jako oni sami. Na

⁷¹⁾ V. Brandl, Glossarium (Brünn 1876) 56.

⁷²⁾ Matyáš potvrdil výsady města Opavy 5. července 1485. Orig. v zemském arch. v Op. Městská kniha č. XXXI.

svědomí přivěšena k listu pečet knížecí. Na Hbeti v středu po sv. Řehoři (18. března) 1495.

Tillers Nachlass VI. z vidimus Slezské komory z r. 1618 v bývalém zám. arch. v Opavě.

Biermann 242: dle něho V. Prasek, Svobodný dům někdy hrabat Vlčkův v Opavě. Program česk. gymn. v Opavě 1888 str. 5, XXXVII. f. 40.

7. Hanuš Corvinus, Opavské, Liptovské kníže, království Dalmatského. Charvatského a Slovenského bán, činí známo: Hejtman knížetství Opavského Jiřík z Palucze zpravil jej, kterak vladyka Albrecht Kavan z Dědibab a na Raduni, zemanín věrný, skutečně činil a činiti nepřestává mnohé a časté služby, a při tom „snažní a velikú prosbú“ se přimlouval, aby Albrecht obdařen byl Kylešovským mlýnem vedle vody Moravice ležícím, kterýž k Hradci, zámku knížecímu, „byl obrácen“. Dává tedy kníže Albrechtovi, jeho erbům i potomkům řečený mlýn ku pravému dědictví, tak že mohou bez vseliké překážky téhož mlýna s jeho příslušenstvím držeti, užívati, zastaviti, zaměnití, prodati, oddati a s ním učiniti i nechati, jakž se jim nejlépe zdáti a líbiti bude. Kdož by pak tento list „jměl s jeho dobrou vůlí, ten má a bude jmíti tu moc a též plné právo k nadepsanému mlýnu, jako on sám Albrecht“. Na zdržení a pro lepší jistotu přivěšena k listu pečet knížecí. Na zámku Hbyti v pondělí po sv. Matěji, apoštolu Božím (26. února) 1498.

Orig. v c. k. mus. knihovně. Tillers Nachlass VI. z městské knihy.

Biermann 243. Vlastivěda II. 544 asi dle Biermanna. Jos. Zukal, O svobodných dvorech a mlýnech Kyleš. Věstník XX. 13. 8. „Na 300 zlatých, v čemž mintzgeld svato-Jirský na 5 let zastavený“ f. 44. 45.

Hanuš Corvinus, kníže ut supra, činí známo: Jeho ujec a předek, osvícené kníže, kněz Viktorin, kníže Minsterberské, Opavské a hrabě Kladský, zůstal dlužen Janu Rokycanovi z Gruščína 300 zlatých, za kteréž jsou purkmistr a rada města Opavy rukojmě. Dluh přešel k zaplacení na knížete Hanuše, s jehož povolením a vůlí učinili svrchupsaní měšťané s Rokycanem takovou smlouvu, že jemu dají dvě stě a dvacetí zlatých. Za kterýchž dvě stě a dvacetí zlatých i také za úroky, které z těch peněz vydávati mají, dává jim kníže Hanuš celý mincgelt svato-Jirský takovým obyčejem, aby od sv. Jiří po datum listu nejprv příštího po pět let pořad zběhlých ten svrchu psaný mincgelt sobě celý vybírali, načež budou povinni knížeti tento list vrátiti. Na svědomí přivěšena k listu pečet knížecí. V Zágrabí v neděli po sv. třech Králích (11. ledna) 1500.

List, původně „na pargameně psaný, s visutou pečeti červeným voskem v žlutý vosk vdavenou“, čísla nemá: vypsán je z vidimus rady města Krnova ze dne 26. června 1500 f. 44. 45.

Tillers Nachlass VI. z městské knihy.

CVI. f. 147—150.

9. Hanuš Corvinus, kníže ut supra, byl často od svých hejtmanů knížetství Opavského, také i od nynějšího hejtmana Pavla z Radkaje zpraven, že v Opavě jsou oltáře, jichž nejvyšším podacím je sám kníže, na platech pokáženy a velmi zahynuly skrze nedbanlivost knížat předešlých, tak že kněží pro nevycházení platů mší sv. vedle vysazení nechtou a tak

„ani listom ani dušem milým nedosti se stává, a ti, kteříž jsou k tomu statky své dali, aby věčně jich i předkuov jejich památka se činila, toho zbaveni jsou.“ Z té příčiny kníže váže sobě povolnost i věrnost, kterou měšťané opavští vždycky měli k jeho otci Matyášovi, Uherskému a Českému králi slavné paměti, i k němu samému, dává purkmistru a radě města Opavy všechny oltáře v Opavě u fary, u sv. Vojtěcha⁷³⁾ a sv. Jana, kteréž Opavským knížatům příslušely a které by napotom ještě na ně přijíti a spadnouti měly, aby oni je hned po datum listu spravovali a jich věčné podací a kollatorové byli a také městské syny obdarovati mohli. Svým knížecím slovem slibuje kníže za sebe i své potomky, že jim v to sahati nebudou, jakož i že požádá důstojného Otce a pána, kněze biskupa Olomouckého neb jeho v duchovenství správce, aby jim toto obdarování potvrdil, a rozkazuje i míti chce, aby všichni kněží, těch oltářův oltářníci, v jednom měsíce zběžení, když napomenuti budou, své listy a spravedlnosti⁷⁴⁾ beze vši odporosti na rathúze položili.

Také vznesli na knížete ve Varaždíně purkmistr, rada i všecka obec města Opavy, „kterak by mnozí a částí krádežové v témž městě i také na předměstí dáli se a dějí a že mnoho věcí takových u židuov zastaveny a najdeny bývaly a bývají“, aniž mohou poddaní k mnohým věcem přijíti, poněvadž je židé svým souvěrcům do jiných měst prodávali. Snažně tedy prosili měšťané nadepsaní, aby kníže židů „pro jich neslušné věci a účinky“ v Opavě netrpěl. Svou žádost také tím odůvodňovali, že poddaní i jinak mívali skrze židy veliké práce, nesnáze i soudy a bez viny bývali staveni a sazení u vězení. Již kníže kněz Kazimír, kníže Těšínský a Velikého Hlohova etc., dokud byl zemským hejtmanem⁷⁵⁾, uznal některé jejich žaloby. Kromě toho nejsou židé v některých okolních hlavních městech trpění a „by jich židuov nebylo, lidé hned by se lépe měli“.

Prosby jejich nechce kníže Hanuš oslyšeti, kterýž více sobě váží „všecku obec nežli ten užitek malý již psaných židuov a také nechce, aby ony věci zlé dále se děly: proto zříká se i se svými potomky, knížaty a pány opavskými, všeho práva k židům, „tak aby židé nyní i věčně a všickni nedověřící a u víře křesťanské s nimi (měšťany opavskými) se nesrovnávající vedle kostela římského“ v Opavě i také na předměstí více trpění nebyli ani dopuštěni byli žádným vymyšleným obyčejem.⁷⁶⁾ Na svědomí přivěšena k listu pečet knížecí. Na Krapíně v pátek na den sv. Havla (16. října) 1500.

⁷³⁾ Od r. 1526 sluje kostel sv. Jiří. Zeitschrift I. 23 pozn. 7.

⁷⁴⁾ Výrazu „oltářníci listy“, jež klade sem V. Prasek (Program 1891 str. 12) městská kniha nemá.

⁷⁵⁾ Těšínský kníže Kazimír II. byl 1490 zvolen za nejvyššího hejtmana pro celé Slezsko. Ottův Sl. N. XXV. 289.

⁷⁶⁾ Městská kniha č. XCVIII. Confirmation aller und jeder der Stadt Troppau Privilegien. Troppau 15. August 1632 f. 133—136. Kníže Karel Eus. z Liechtenstein a tu na prvním místě potvrzuje ustanovení knížete Hanuš. Korv., „darinnen die Fortpflanzung der römi.-kath. Religion vorsehen, also dass in und ausser der Stadt, der sei auch wer er wolle, einigerleiweise, so der kath. Religion nicht treuherzig zugetan, nicht geduldet oder gehauset werden solle, auf welches das vor diesen aufgerichtete Glaubens-Statutum fundieret“ (f. 133. b) Timto statutem náboženským (statutum religionis) zavázala se 1. května 1630 obec města Opavy s radou i se všemi cechy, že navždy zůstanou věrni víře katol. Měst. kn. č. XCIX. f. 137—139. Od cis. Ferdinanda II. byl statut

Tillers Nachlass VI. dle městské knihy a dle vidimus Slezské komory z r. 1618 v bývalém arch. na zámku opavském.

Biermann 242. 448 (prý neznámy příčiny dotčeného vypuzení židů z Opavy!). V. Prasek, Křížovníci sv. Jana na Opavsku, Program česk. gymn. v Op. 1891 str. 12: Kostel sv. Jiří v Op. Věstník IV. 23. — Jar. Čelakovský, Příspěvky k dějinám židů v době Jagellonské. ČČM. 1898 str. 426. — Jos. Zuka, Český kostel a česká škola v Staré Opavě. Věstník XV. 62. 63.

XLIII. Kvitancia f. 50.

10. Ladislav z Piengoczie⁷⁷⁾, Vladislava, Uherského a Českého krále, markraběte Moravského kuchmistr, má od nebožtíka Jana Puklice z Pozořic list na peníze s dobrou vůlí, kterýž list svědčí na osvícené kníže Viktorina, kníže Minsterberské a Opavské slavné paměti, a na rukojmě, jimiž jsou purkmistr, rada a všecka obec města Opavy a jiní dobří lidé někteří. Jest v něm suma 1800 zlatých jistiny a úroky i škody, na což kněz Viktorin některou sumu zaplatil a 210 zl. zůstal dlužen. Ladislav těch 210 zl. nebožtíku Puklicovi doplatil: on pak jemu ten list s dobrou vůlí podstoupil. Na vzpomenuť dluh a za své rukojemství hotově zaplatili měšťané opavští svým oddělem 80 zl., rukojmí jiných z něeho nevyvozujíce. Proto propouští Ladislav měšťany opavské z toho dluhu i z jejich rukojemství a slibuje, že ani on ani jeho potomci ani kterákoliv jiná osoba nemá se o ten dluh a o rukojemství svrchu psané na ně navracovati ani jich oč napomínati. Tomu na svědomí dal Ladislav k listu přivěsiti svou pečeť, vedle které přivěsili také purkmistr a rada města Olomouce svou pečeť městskou, sobě i svým potomkům beze škody. V Olomouci tu sobotu „v pústě před nedělí slove Laetare“ (20. března) 1501.

Tillers Nachlass VI. z městské knihy.

XLII. f. 49. 50.

11. Hanuš Corvinus, kníže Opavské a království Dalmatského, Charvatského, Slovenského bán, oznamuje: Páni, rytířstvo a měšťané knížetství Opavského byli jemu jako pánu svému dědičnému zavázání holdem, slibem i poddaností dědičnou a v tom ve všem zachovali se věrně, právě a upřímně. Poněvadž však Hanuš učinil s Vladislavem, králem Uherským a Českým, dobrovolnou smlouvu o knížetství Opavské: proto mocí tohoto listu písemně a ústně rukou dáním skrze panoše Jana Klimkovského, Jana Bravantického, Jana Ficka a Jana Ořeška, kteří byli z Opavska k němu vysláni, propouští již psané pány, rytířstvo a měšťany ze všech holdů, slibů a poddaností, což vše převádí na J. královskou Milost a prosí, aby J. K. M. ráčil býti jejich milostivým pánem. Na svědomí k listu přivěšena pečeť knížecí. Ve Varaždíně v neděli den sv. Prokopa 4. července) 1501.

Tillers Nachlass VI. z městské knihy.

Biermann 243.

potvrzen 17. října 1630. Ibidem č. CX. f. 157—159. Biermann 530n. — Dr. G. Loesche, Zur Gegenreformation in Schleisien I. (Leipzig 1915) 66. 67. nazývá jej „ein ganz verlogenes“, „unsittliches Religions-Statut.“

⁷⁷⁾ V deskách jmenuje se Laclav Pingoči r. 1490 a 1492 hejtmanem knížetství Op. Dr. Jan Kapra s. Desky zemské I. 120. 123.

XXXIX. „Změna aneb freimark o knížetství Opavské, vo zámky a jiné zboží v Uhřích“ f. 45. 46.

12. Vladislav, Uherský, Český, Dalmatský král, markrabě Moravský, Lucemburské a Slezské kníže, Lužický markrabě, udělal s Hanušem Korvínem, knížetem Slovanským a Liptovským, bánem země Charvátské, pravý, celý a dokonalý freimark a směnu o zámky a některá zboží v království Uherském na knížetství a město Opavské s jeho příslušenstvím; také přijal přísahu, slib a poddanost od rytířstva i měšťanů knížetství a města Opavského. Při tom mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské a pán Opavský potvrzuje Opavským měšťanům na jejich prosbu jejich práva, svobody a výsady ve všem jejich znění, položení, slovích, punktích, klausulech a artikulech kromě jednoho kusu o židy, „kdež jim svrchu psaný Hanuš byl poručil, aby tiž židé z města vypovědění byli. Poněvadž jsou jich na ten čas, jakož list zní a vokazuje, vodtud nevypověděli a neodbyli, než teprv před postúpením knížetství a města toho, když jsme s týmž Hanušem v smlouvě byli, a (Hanuš) přirekl i s úředníkem svým, že Nám města i knížetství toho beze vši ujmy se všim jeho příslušenstvím postúpiti má, a v tom jsou židé vypovědění: to pozůstávujem a vyměňujem, protože ta vejpověď moci neměla. chtěje, aby tu židé zase byli v těch domích, jako jsou prve byli. daduce a navrátice těm, kdož ty domy jejich nyní mají a drží, peníze jejich zase, které vod nich vzali.“ Na svědomí přivěšena k listu pečet královská. Na Budíně ten úterý po svatým Jakobu, apoštolu Božím (27. července) 1501 a království Našich Uherského 11. a Českého 30.

Vidimus rady města Hlubčic „ve čtvrtek před květnú nedělí“ (10. dubna) 1522. Městská kn. č. LXV. f. 78. 79. — Tillers Nachlass VI. z měst. knihy. — Archiv Český XVIII. str. 268. 269.

Ens I. 90.: II. 49. Biermann 243. Jar. Čelakovský l. c. 426.

XL. Generalis confirmatio t. 46. 47.

13. Sigmund, syn knížete Kazimíra, krále Polského šťastné paměti, kníže v Sleziji Opavské, Velikého Hlochova, Kožichova a Guory, na prosbu starších a přisežných měšťanů Augustina Dreymandla⁷⁶⁾ a Jana Reničky⁷⁹⁾ z Čermník, vyslaných s listem věřicím od purkmistra, rady i vši obce města Opavy, potvrzuje městu svou mocí knížeckou a jako pán knížetství Opavského všechna práva, svobody, výsady a starodávní zvyklosti ve všem jejich znění, položení, slovích, punktech, klausulech a artikulech. Na svědomí k listu přivěšena pečet knížecí. Na Budíně ve čtvrtek před sv. Petrem v okovách (29. července) 1501.

Orig. v zemsk. arch. v Opavě; pečet s nápisem „Sigismundi dei gratia ducis . . . Kasimiri Polonie regis filii“.

Purkmistr a rada Hlubčic vidimovali tento list „na pargameně pod visutú pečetí najosvíceného knížete a p. p. Kazimíra, krále Polského št. p., syna, knížete v Slezii a pána někdy Opavského, J. Mti., na písmě, pargameně a na pečetí celý a neporušený.“ Ve čtvrtek před květnou nedělí (10. dubna) 1522. Městská kniha č. LXII. f. 75. 76.

Ens II. 50. Biermann 243.

⁷⁶⁾ O rodině opavských Dreymandlů Dr. Fr. Kürschner. Einlösung 157. Regesten č. 552. 568.

⁷⁹⁾ Dr. Jan Kapras, Desky zemské I. také „Renička Jan z Čermník“. Biermann 243 „Reniczke“; J. Zuka (Zeitschrift I. 53) „Reniček“. — Jan Renička byl zemským pisařem 1481—1501.

XLVI. f. 53.

14. Sigmund, knížete Kazimíra, někdy krále Polského sl. p., syn- kníže v Slezí Opavské, Velikého Hlohova, Kožichova a Gúry, Horní „Duolní“ Slezie a markrabství Lužických nejvyšší hejtman a správce, přivozuje „k světlej“ nynějších i budoucích lidí známosti, že hodlá svá panství přivésti „k řízenosti a řádu velebnému a proto vsecknu mysl na to uložil, aby svých knížetství spravedlností a obyčejí zvyklých úplně a gruntovně došel a jich jakožto bohobogných a řádných pochválil nebo, jestliže by co takového bylo, jakožto zmatečných potupil.“ Když pak chtěl v knížetství Opavském jako spravedlivý pán ve vsecky věci nahlédnouti a purkmistr i rada města Opavy měli ukázati spravedlnosti, jim od králů a knížat, pánův Opavských, dané, mezi jinými kusy na mýta, kterých od starodávna vždycky požívali na opravu města i mostů, neměli listu na jedno z nich aniž věděli, kterak ho zhaveni byli. Tu mohl kníže jim v to sáhnouti a ono mýto obrátiti k svému i svých potomků užítku: přece však pro jejich neporušenou věrnost a ustavičnou službu, jakož i proto, že vždy v pokojném toho mýta držení byli, dává purkmistru a radě města Opavy řečené mýto k opravování města, mostu i cest, tak aby ho i na potomní časy věčně bez překážky a odporosti požívali, jakož ve svých městských knihách psáno mají. Na svědomí přivěšena k listu knížecí pečet. V Opavě, v pátek po sv. Filipu a Jakubu (2. května) 1505.

Vidimus města Bilovce na veliký pátek (18. dubna) 1522. Městská kn. LXVII. f. 80. 81. — Tillers Nachlass VI. z městské kn.

Ens II. 50. Biermann 245. Ottův Sl. N. XVIII. 790.

XLVII. f. 54.

15. Sigmund, titul ut supra, vyznává: Dříve dávali měšťané opavští od šejnkování každého drailinku⁸⁰⁾ vína padesáté kvart⁸¹⁾ ku zámku opavskému, čehož již od mnohých let nečiní a pouze kostelům dávají z nich dvanácte kvart. Kníže jim tedy nechává „těch čtyřiceti kvart vína bez dvou kvart na opravu města, aby od každého drailinku vína, kdožbykolivěk šejnkoval, těch čtyřiceti kvart bez dvou vybírali a vyberúce je na město ku opravování a stavení obracovali: však těch dvanáct kvart vína mají přece ku kostelům z každého drailinku vydávati. Také budou v těch domích o čtyřech martcích a ne v menších domích platu vína dávati šejnkovati a vedle svých obyčejův je saditi, řídit, spravovati“ bez všelike překážky. Aby pak mohlo město svou živnost lépe vésti, piv svých lépe odhývati a svému knížeti snáze platiti spravedlivý plat, kníže zavazuje sebe, své potomky i úředníky, aby „vína do města na šejnkování nedávali ani sami dali šejnkovati ani ku prodaji je přitiskovali, aby od nich vína kupovali, ani dávali piv vařiti na dávání do měst aneb do vsí k šejnkování“. Na svědomí k listu přivěšena pečet knížecí. V Opavě v pátek po sv. Filipu a Jakubu (2. května) 1505.

Město Hlubčice vidimovalo tento list „na pargameně celý a neporušený, při kterémžto listu J. král. Ml pečet přivěšená na červené, hedbávné, spletené šnůrce se čtyřmi barvami, žlutou, červenou, černou i šerou.

⁸⁰⁾ Drajlínk, drejlínk dle miry české a mor. asi 20 věder. — V. Brandl. Glossarium 40., Kott, Slovník VI. 131, 138.

⁸¹⁾ Kvart dutá mira polská a ruská. Novopolský garněc rovná se 4 litrům a dělí se na 4 kvarty, 16 kvarterek a 32 půlquarterky. Riegrův Sl. N. III. 317; Ottův Sl. N. IX. 925.

červený vosk v běli vtisknutý, ten úterý po neděli, jenž slove Reminiscere (16. března), 1520⁴. Městská kniha LVIII. f. 69. 70. — Tillers Nachlass VI.

Biermann 245. 489. V. Prasek, Křižovníci sv. Jana na Opavsku. Program česk. gymn. v Op. 1891. 12 (místo 38 kvart chybně „42 kvart“).

L. f. 57. 58.

16. Vladislav, z Boží milosti Uherský, Český, Dalmatský, Charvatský král, markrabě Moravský, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě, zavázal sebe, krále Ludvíka, svého syna, i budoucí krále České pánům, rytířstvu i měšťanům knížetství Opavského, že od téhož knížetství v mále neb v mnoze nic zastavovati, dávati, odtrhovati neb jakžkolivk odcizovati nemají, a jestliže by se to kdy přihodilo, že to kazí, moří a v niveč obracují, tak jakž list jim na to vydaný to v sobě všecko šíře zavírá a ukazuje.⁸²⁾ Poněvadž však před nedávno minulými dny k přmluvě svého bratra nejmilejšího Sigmunda, krále Polského, velikého knížete Litevského, Ruského, Pruského pána a dědice, a „s vůlí a povolením týchž pánuov a rytířstva i měšťan knížetství Opavského“ dal a ze všech poplatkův osvobodil Václavu Olšanskému z Olšan nějaké dvory, role, louky, zahrady a dům se dvěma pustkami: obávají se obyvatelé téhož knížetství, aby takové dání Olšanskému učiněné nebylo proti jejich „prvním vejsadám a listům, kterými se jim přiřká, že nic od téhož knížetství dávati neb jakžkolivk odtrhovati se nemá, a prosí v tom za opatření. Proto Vladislav mocí královskou v Čechách a jakožto markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské v původní mocí ponechává nahoře dotčené obdarování, aby se od téhož knížetství nic odcizovati neb jakžkolivk zapisovati nemohlo. Na svědomí přivěšena k listu pečet královská. V Opavě ten úterý po Velké noci (22. dubna) 1511.

Ens II. 51. — Dr. Fr. Kürschner, Einlösung 160 p. 1. — Biermann 250.

XLIX. f. 56. 57.

17. Vladislav, Uherský, Český, Dalmatský král a markrabě Moravský, Lucemburský a Slezské kníže a Lužický markrabě, oznamuje: Páni, rytířstvo a měšťané knížetství Opavského dali jemu na pomoc k vyplacení toho knížetství 2000 kop grošů českých a půjčili 6150 zl. uher.; dále „veliké náklady a útraty vedli jsou, toho s pilností hledíce, aby nám

⁸²⁾ Král Vladislav potvrdil 17. února 1511 svobody knížetství Opavského; načež přidává: „vzhledše na velkou viru, poddanost a povolnost pánův, rytířstva i měšťanův knížetství Opavského, které jsou nám . . . nyní skutečně, nám k vyplacení téhož knížetství Opavského . . . sumu 2000 kop grošův českých na pomoc davše, prokázali, pro tu jich věrnou poddanost . . . jakožto král Český a markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské . . . tuto milost jsme jim učinili a Nás, krále Ludvíka J. M. a potomky Naše, budoucí krále České zavázati ráčili, že My ani král Ludvík J. M., syn a dědic Náš nejmilejší, a potomci Naši budoucí králové Čeští toho svrchu psaného knížetství Opavského žádnému na budoucí časy dávati, prodávati, zastavovati, odcizovati, zaměňovati a zapisovati nižádným obyčejem nemáme, než toto knížetství do komory Naši královské vždycky v svém vlastním držení, užívání a panování míti, držeti a hájiti máme . . . chtěice, aby žádnému jinému než nám, králi Ludvíkovi J. Mti a budoucím králům Českým, potomkům Naším, páni, rytířstvo i měšťané knížetství tohoto žádného holdu, slibu a poddanosti učiniti a podniknouti nemají ani povinni nebudou.“ Středovský VII. 40; dle něho Herzogtum Troppau 276. 277. — Dr. Fr. Kürschner, Einlösung 191. — Ottův Sl. N. XVIII. 798.

a králi Ludvíkovi v ruce vešli“. Proto na jejich prosbu a pro jejich víru i povolnost dává jim 1000 zl. uh. z berně, kterouž jsou jemu vedle země povinni dáti. „Také jakož statečný Bernart Berka z Násilé na Vikštejně berni Nám byl povinen dáti vedle knížetství toho, kterúž berni z poručení Našeho jest ji Nám dal, a My nechtíce, aby prvé dotčení páni, rytířstvo a měšťané knížetství toho jakú škodu na tom měli, dali jsme jim a mocí listu tohoto dáváme, cožkolvěk tyž Bernart Berka neb lidé jeho vedle knížetství toho nám na pomoc dáti měli, že to zase svrchu dotčení páni, rytířstvo a měšťané knížetství toho z důchodův našich opavských sobě na pomoc vzíti mají bez překážky všelijaké.“ Na svědomí a potvrzení pečet královská přivěsena. — V Budíně v středu po sv. Stanislavu (7. května)⁸³⁾ l. B. 1511, království jeho Uherského 21. a Českého 40.

Ens II. 49. — Dr. Fr. Kürschner. Einlösung 193: rozepře o hrad Vikštejn 162 n. (viz také Středovský VII. 37. 38. 45. 46.) Biermann 250.

LIX. f. 71. 72.

18. Kazimír, kníže Těšínské a Velikého Hlohova, nejvyšší hejtman Horní Slezie etc., učinil z rozkázání knížete Ludvíka, Uherského a Českého krále, smlouvu dobrovolnou, celou a dokonalou mezi purkmistrem, radou a vši obcí města Opavy s jedné a masaři tohož města s strany druhé, a to „obyčejem duole psaným“ :

1. Masaři mají svůj cech i ty jatky držeti a zase řemesla svého jako prvé hleděti a ze všech jatek nebo masnic prázdných i osedlých mají polovici platu ročního platiti králi a jiným, kteříž na to spravedlnost mají a prokáží, a k tomu ten lůj, jež od starodávna na zámek dávali. Také Kytľhoff staviti, opravit i držeti zase mají jako prvé a z něho všecek plat vydávati, jakož od starodávna dávali.

2. Druhou polovici platu ze všech jatek nebo masnic vzali na sebe páni, rada a všecka obec města.

3. Volný trh masařský má býti jednou za týden, každou sobotu, jako v jiných městech královských.

4. V sobotu nemají masaři opavští v jatkách masa prodávati, nýbrž na volném trhu na rynku, kdež jim místo ukázáno bude. Volný trh trvati má od Veliké noci až do sv. Michala hodinu před slunce západem a od sv. Michala do masopustu hodinu na noc.

5. Kterí na volný trh bítí a tu prodávati chtějí, každý z nich na každý rok má se v sobotu velikonoční opověděti purkmistru i radě města Opavy a ukázati list od cechu, ve kterém se učil, anebo od města nebo městečka, v němž sedí, že toho řemesla tam užíval a řádně se choval. Také kdož pod pánem svým sedí a pánu svému i v obci hodni jsou, do Opavy bítí smějí. Kdo se tak purkmistrovi a radě ve jmenovaný den opoví a ukáže, bude po celý ten rok na volném trhu mocí prodávati. Kdo by však na své cti a poctivosti v nějakém nářku byl, ať na volném trhu neprodává, dokud se z takového nářku nevyvedl a neočistil. „A kterýž by se na tenž den nevyověděl a neokázal, ten aby toho roku volného trhu neužíval.“

⁸³⁾ Asi omylem „v středu po sv. St.“; připadla r. 1511 jeho památka právě na středu.

6. Kdož by na volný trh maso jakověžkolvěk přivezli nebo přinesli, čeho by v sobotní den do uložené hodiny neprodali, toho nemají z města nebo z trhu vézti aneb nésti, než což by koli jim zbývalo a zůstalo, má jim pobráno a chudině „pro Buoh dáno bejti“ s radou purkmistra i rady.

7. K dozoru na volném trhu mají „usazené bejti dvě osobě“, totiž jeden od rady a druhý z cechu masařského, kteří dohlédati mají, aby řád podle této smlouvy v každém artikuli zachován byl.

8. Prázdní pacholci, kteří zde v Opavě aneb v předměstí leží a usedlí lidé nejsou, na volném trhu prodávati nemají, leč který by se tu v městě neb v předměstí osaditi chtěl.

Na svědomí přivěšena k listu pečet knížecí. V Opavě v sobotu před květnou nedělí (15. dubna) 1520.

Jos. Zukal, Příspěvky k dějinám domácího řemesla. Č. M. M. 1877, 158. 159 z městské knihy.

Svůj řád volného trhu masařského vzala Opava, jak se podobá, ze Svidnice: položen totiž do městské knihy č. LVII. přepis řádu svidnického s vidimus svidnické rady z r. 1519.

Ens II. 52. — Biermann 257 (poukazuje na Ensa). 482. — V. Prasek, K dějinám řemesel ve Slezsku. Program česk. gymn. v Op. 1893 str. 18. 19. — Ottův Sl. N. l. c. 790. — Jos. Zukal, Das Stadtgebiet v. Troppau am Ende des 17. Jahrhunderts. Zeitschrift I. 54.: Paměti Opavské 15 násl.

LX. f. 72—74.

19. Ludvík, Uherský, Český, Dalmatský etc. král, markrabě Moravský, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě, oznamuje: Václav Litevský z Svinař předložil jemu celou a dokonalou smlouvu na pergameně s visutou pečeti Kazimíra, knížete Těšínského, učiněnou Kazimírem mezi purkmistrem a vši obcí města Opavy s jedné a masaři toho města s strany druhé, kteráž slovo od slova takto svědčí: Následuje čí s. LIX. Na prosbu purkmistra a vši obce i také masařů opavských, skrze jmenovaného Václava Litevského přednesenou, a chtěje, aby jeho poddaní a zvláště chudí „v žádné kúpi utiskáni nebyli“, potvrzuje Ludvík a upevňuje mocí královskou a jako nejvyšší kníže Slezské uvedenou smlouvu ve všech jejích artikulech, slovech, punktích a klausulích, tomu chtěje, aby v své celosti zachována byla ode všech obyvatelů jeho města Opavy. Na svědomí k listu přivěšena pečet královská. Na Budíně v čtvrtek po hodu sv. Žofie (16. května) 1521, království jeho Uherského, Českého šestého (roku).

Tillers Nachlass VII. z městské knihy.

LXI. f. 74. 75

20. Král Ludvík, titul ut supra, oznamuje: Obyvatelé knížetství Opavského na něho vznesli, že by židé tomu všemu knížetství velmi škodliví byli a jsou i také že skutek nešlechtný učinili nad krví křesťanskou, z kteréhož skutku neřádného i svědomí před ním ukázali, a jej jako krále a svého dědičného pána prosili, aby jich a to knížetství židů zbavil tak, aby se z města Opavy vyhostili a vyprodali a v něm na budoucí časy nikdy více nebyvali. Na tuto jejich prosbu i pro služby, kteréž jeho otci Vladislavu, Uherskému a Českému králi a markrabí Moravskému slavné

paměti, činili a jemu samému činiti nepřestávají, svoluje Ludvík mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské i Opavské a sebe sama i budoucí krále České nejvyšší knížata Slezská a Opavská zavazuje, aby více na budoucí časy nikdy židé v městě Opavě usedli, by tím a jiným vymyšleným obyčejem, nebývali a ti, kteříž domy v Opavě mají, aby se z města ve třech nedělích od datum listu tohoto konečně vyprodali a vyhostili pod uvarováním hněvu a velikého trestání královského. Pak-li by toho učiniti zanedbali, budou páni a rytířstvo spolu s měšťany opavskými mocí ty židy i k tomu přinutiti, aby se z města vyprodali a vyhostili, vyvezli a vyšli s statky svými beze všeho prodlévání. Avšak měšťané opavští mají to tak opatřiti, aby jemu i budoucím králům českým a nejvyšším knížatům Slezským a Opavským na platech a duchodech spravedlivých z těch domů, kteréž nyní židé drží, nic neucházelo, což na ty domy od starodávna uloženo jest. A jestliže by se kdy přihodilo z nevědomí neb z nepaměti aneb jakžkoli jinak na něčí zprávu co odporého proti tomuto obdarování a majestátu vydati, to žádné moci míti nemá, neb se to všecko tímto listem moří, kazí a v nivec obracuje. Na svědomí k listu přivěšena pečet královská. Na hradě Pražském v neděli po sv. Jakubu apoštolu (27. července) l. B. 1522, království jeho Uherského a Českého sedmého.

Tillers Nachlass VII.

Ens II. 53. poukazuje pouze na tento list, hodně přehání: „Die Troppauer Bürger schilderten ihm (dem König Ludwig) mit den schwärzesten Farben den Wucher und die Betrügereien der Juden und erhöhten die Verschwärzung noch durch die heigefügte Anklage. dass sie nach Christenblut dürsteten und daher christliche Kinder raubten und erwürgten, eine in jenen Zeiten allgemeine Anschuldigung gegen die Juden. Ludwig nahm ihre Klage gnädig auf und befahl, dass die Juden in Troppau ihre Häuser und andere unbewegliche Güter verkaufen und innerhalb drei Wochen die Stadt räumen sollten. Nicht bald drang ein Stadtrat schneller und mit mehr Eifer auf Vollziehung eines Befehls. Nach drei Wochen waren alle Juden rein zur Stadt hinausgeschafft, ihre Häuser an Christen verkauft, die Synagoge niedergerissen und der Gottesacker in einen Garten verwandelt.“ — Die rukopisu Worhsova potvrzuje Biermann 448 zprávu o zrušení hřbitova židovského r. 1523. — Ottův Sl. N. l. c. 790.

LXVI. f. 79. 80.

21. Král Ludvík, titul ut supra, jako král Český, markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské a Opavské schvaluje, stvrzuje a opevňuje purkmistru, konšelům i vši obci města Opavy všecky jejich listy, privilegia, obdarování, dobré i chvalitebné obyčeje, dále listy, kteréž spolu s pány a rytířstvem knížectví Opavského mají, jakož i majestát, jímž jeho otec připojil knížectví s městem Opavou ke koruně České a sebe i své potomky, krále České, zavázal, „toho knížetství s městem Opavou vod koruny České neodcizovati v ničem, v mále ani v mnoze, prodajem, zástavú, freimarkem ani kterou změnú“, jakž by to koli vymyšleno býti mohlo.⁸⁴⁾ Na svědomí přivěšena k listu pečet královská. Na hradě Pražském v neděli po sv. Jakubu ap. (27. července) 1522.

⁸⁴⁾ Viz pozn. k čís. 16.

Perg. orig. se zachovanou pečetí v zemsk. arch. v Op. Tillers Nachlass VII.

Ens II. 53. — Biermann 256.

LXIV. f. 78 a.

22. Král Ludvík, titul ut supra, napsal purkmistru a konšelům města Opavy, aby zase do města přijali a mezi sebe pustili židy, kteří v tom městě prvé bydlili, a to pod propadením 2000 zl.,⁸⁵⁾ slyšev však dostatečné svědomí, jaký skutek nešlechtný ti židé učinili, dává měšťanům opavským i všem stavům opavského knížetství dokonalé povolení, aby židův těch ani jiných v Opavě a v knížetství netrpěli a zase nepřijímali, než aby se vyprodali. Také moci královskou v Čechách, jako nejvyšší kníže Slezské a Opavské sprostuje a prázdny činí opavské měšťany oněch 2000 zl., aby jich ani jemu, ani žádnému jinému člověku dáti a platiti povinni nebyli. Pak-li by co proti tomuto propuštění vydal, nemá to míti žádné moci a platnosti. Na svědomí k listu přitištěna pečeť královská. Na hradě Pražském ve čtvrtek po sv. Jakubu (31. července) 1522.

Tillers Nachlass VII. z městské knihy.

Jar. Čelakovský 427.

LXVIII. f. 82—84 a.

23. Jiřík Nedvídek z Jakubčovic i s erby svými dobrovolně prodává a postupuje svou dědičnou ves Jakubčovice s pustou polovsí Přední Krabí v knížetství Opavském se vším příslušenstvím, totiž s dvorem, s rolí oranou i neoranou, lidmi platnými i neplatnými, kury, vajci i robotami, loukami, pastvami, pastvišti, s vodami tekutými i netekutými, mlýništi, rybníky, potoky, lesy, háji, chrástinami, horami, doly, hony, lovy, čížbami, křeminami, mezemi, hranicemi, mýtem, viny, poctami i s odúmrtí, zahradami, včelami a lesem medařským, jakož jest to od starodávna vyměřeno, vyhraničeno a od jiných dědin vysazeno, ku pravému zpupnému dědictví⁸⁶⁾ purkmistru a radě města Opavy i každému, kdož by tento list měl s jejich dobrou vůlí, za 370 zl. na bílých penězích českých varunku opavského, počítaje za každý zlatý 36 grošů a v groš 6 peněz bílých, kteréž peníze od nich úplně přijal. Jan Fulštejn ze Slavkova a na Bravinném, Sigmund Šeliha ze Zubric, Ondřej Loutka z Olbramic a na Košťálovicích, Jindřich Bzenec z Markvartovic a na Třebovici, Jošt z Tamfalu⁸⁷⁾ a na Bělé, Mikuláš z Červené Lhoty a na Leskovci jako rukojmí a spravedliví spoluslibci a zprávcí⁸⁸⁾ věci nahoře i dole psaných se jmenovaným Jiříkem a za něho i jeho erby slibují svou dobrou čistou vírou, rukou společní a nerozdílnou beze vsí zlé lsti a fortelů všelijakých svrchupsaným kupitelům i každému, kdož by tento list měl s jejich dobrou vůlí, když nejprve dcky zemské v knížetství Opavském budou otevřeny, na prvním sněmu aneb konečně na druhém ve dcky vepsati dáti a komu to zboží dckami zemskými zavázáno bude, vymazati a vypsati svým nákladem a svou prací, a po dckách vloženi plně tři léta zpravovati a osvoboditi

⁸⁵⁾ Listu toho neznáme.

⁸⁶⁾ Zpupným jmenováno dědictví úplně svobodné, nikomu nezávadné. V. Brandl, Gloss. 388; Kottův Sl. V. 641.

⁸⁷⁾ Dr. Jan Kapras, Desky zemské I. jmenuje se Jošt z Tamfeldu (Štamfaldy).

⁸⁸⁾ Zpráva, zpraviti místo záprava, zapraviti. V. Brandl, Kniha Tovačovská (Brno 1868) 136.

od každého člověka světského i duchovního i od sirotkův, od židův i od věnných práv, kolikrát by toho potřebí bylo, jakož země Moravská anebo knížetství Opavské za právo má. Zvláště pak slibují řečeným kupitelům za ssuti,⁸⁹⁾ aby vždy při tom zboží zůstali bez všelikého zmatku. Pak-li by toho neučinili a nedokonali, buď ve všem nebo na díle, ihned bez meškání, „kteráž by z nich dva rukojmí napomenuta byla od kupiteluov poslem, listem anebo ústně, jeden na druhého neukazuje ani se jeden druhým vymlouvaje“, mají a slibují vjeti a vlehnouti aneb každý místo sebe poslati panoše řádu rytířského s jedním pacholkem a se „dvěma koňma“ v pravé ležení⁹⁰⁾ do města Opavy aneb v desíti mílích odtud blíže nebo dále v dům ctného hospodáře, jim od kupitelův ukázaného. Kdyby prvním dvěma rukojmír v ležení 14 dní událo se ležeti a věci nahoře psané na všem neb na díle zpraveny a dokonány nebyly, potom mají vjeti a vlehnouti aneb místo sebe poslati v řečené ležení „druhá dva“ z rukojmí. Tak učiní až do posledních dvou rukojmí. Všichni slibují v ležení zůstatí, nikam nevyjížděti ani vychoditi žádným obyčejem, jako země Moravská a knížetství Opavské za právo má, tak dlouho, dokavad by kupitelům nezpravili a nedokonali věci svrchupsaných i se všemi škodami, kteréž na to nakládajce vzali, „buďto jizdě neb posly šle“. Kdyby také Pán Bůh některého z rukojmí, než léta zprávní přejdou a než to zboží bude ve dcky zemské vloženo a osvobozeno, smrti neuchoval, „čehož Pán Bůh ostřež“, mají zůstatí rukojmí jiného tak vzácného a mohutného v jednom měsíci od prvního dne napomenutí k sobě v rukojemství přistaviti a podle sebe postaviti a tento list v táž slova obnoviti, kolikrát toho potřebí bude. Na zdržení všech věcí svrchu psaných dobrovolně přivěsili k listu své pečeti jistec i řečení rukojmí. V Opavě v pátek po sv. Lucii (18. prosince) 1523.

LXX. f. 85. 86.

24. Ferdinand, Římský král, po všecky časy rozmnožitel říše, Uherský, Český, Dalmatský, Charvatský král, infant v Hispanii, arcikníže Rakouské, markrabě Moravský, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě, mocí královskou v Čechách a jako markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské a Opavské potvrzuje purkmistru a konšelům města Opavy koupi vsi Jakubčovic se vším příslušenstvím, což vše má býti od Opavských drženo beze všech lidí všelijakých překážek a odporností. Na svědomí přivěšena k listu pečet královská. Na hradě Pražském v sobotu po Božím na nebe vstoupení (20. května) l. B. 1531 a království jeho Římského prvního a jiných pátého.

K čís. LXVIII. LXX. — Tillers Nachlass VII. dle městské knihy. Ens II. 56. — Biermann 434. — Vlastivěda II. 237. 340. — Ottův Sl. N. XVIII. 790.

XCIII. XCIV. f. 117—125.

25. „L. B. 1534, v sobotu den sv. Antonína (17. ledna) stavu panského a rytířského s měšťany opavskými pře vedení“, kdež na základě přednesení strany jedné a námítek strany druhé Ferdinand, Římský i Uherský, Český král etc., jako král Český rozřešil tyto spory:

⁸⁹⁾ S s u t i znamená zde splacení zástav nebo jiných břemen na statku váznoucích. V. Brandl, Gloss. 321; Kottův Sl. III. 617.

⁹⁰⁾ O ležení V. Brandl, Kniha Tovačovská kap. 172. 174.

1. O domy a piva vaření:⁹¹⁾ Kteří z panského a rytířského stavu mají obdarování a výsady pořádné od králův Českých a knížat Opavských na domy v městě Opavě, na vaření piva a na grunty k těm domům příslušející a vysvobození ze šosův, mír a jiných poplatkův a povinností, ti všickni při tom zůstali a zachování býti mají bez překážky měšťanů opavských. Kteří by však od napřed psaných králů a knížat výsad a obdarování pořádných neměli, mají se v tom zachovati tak ve všem a s těmi povinnostmi, jako ostatní měšťané opavští. Kdož pak z domu svobodného dva udělá, nemá svobody než na jeden dům užívatí.

2. O skladu a clu: Poněvadž opavští měšťané privilegiem od Václava, někdy krále Českého, knížete Krakovského a Sadomířského, markrabě Moravského, prokázali, že v Opavě ustanovil sklad olova, vína, suken i všelijakého jiného kupectví, kteréž obecní silnicí k Opavě se veze, a páni a rytířstvo ničím neprokázali aniž odvedli, proč by opavští měšťané toho obdarování a skladu a obecní silnice i cla tu užíti neměli: J. M. královská zůstavuje opavské měšťany při tom majestátu, clu i silnici obecní, kteráž jde k Opavě, však bez újmy jiných cel a silnic, jakž kdo od starodávna čeho toho v užívání pořádném byl.⁹²⁾

3. O obilí mostním. Poněvadž páni a rytířstvo k tomu se znali, že jejich poddaní obilí mostní měšťanům opavským dávali, a ničím neprokázali, aby toho jim dávatí povinni nebyli: J. M. královská zůstavuje opavské měšťany při placení obilí mostního a v tom aby jim páni a rytířstvo žádné překážky nečinili ani svým poddaným činiti dopouštěli.⁹³⁾ Než chtějí páni a rytířstvo koho z toho cla, kteréž sobě Opavští nyní vybíratí začali, viniti, právo se jim nezavírá.

4. O předměšťáky. J. M. vypovídati ráčil: Poněvadž opavští měšťané mluvití dali, že předměšťáci při městě Opavě na jejich gruntech sídlo mají, a páni i rytířstvo proti tomu mluvili, že na tom předměstí

⁹¹⁾ Opavští tu prokázali se výsadou knížete Mikuláše I. z r. 1290, dle níž měli všechny živnosti městské i řemesla spravovati a k nim přihlídati. *Městská kniha* č. VIII. f. 5. — Biermann 98; *Vlastivěda* II. 101.

⁹²⁾ Opava měla ode dávna právo skladu, jež 3. dubna 1284 potvrdil kníže Mikuláš. *Městská kn.* č. VI. f. 3. — 14. listopadu 1296 poručil král Václav II., aby každý kupec, příjev do Opavy, svůj tovar měl nejméně po tři dni na opavském skladišti vyložený; potom teprv směl nastoupiti cestu další. *Městská kn.* č. IX. f. 6. Biermannu 246 (124 omylem „18. Dec. 1297).“ Dr. B. Dudík, *Dějiny Mor.* VI. 6 str. 176 nesprávně „18. pros. 1296“. *Vlastivěda* II. 109. — Právo skladu Opavě opět potvrdil král Vladislav a Opavanům dovolil zabratí zboží kupcům, kteří snažili se právu tomu uniknouti, „Quod si quis ausu temerario huiuscemodi praedecessorum nostrorum generalis transitus seu depositorii concessionem hancque nostram innovationem et approbationem infringere aut eidem quovis quaesito colore contraire tentaverit . . . aut eundem generalem transitum et depositorium civitati praedictae . . . datum et concessum pertransiverit vel quovis modo declinaverit, poterint (!) praefati cives Opavienses et eorum posteritas huiusmodi praeveritatores et rebelles una cum omnibus et singulis bonis et rebus ipsorum . . . in praefato ducatu Opaviensi . . . recipere, arrestare, detinere sicque arrestata, detenta et recepta iuxta iura et constitutiones desuper sancitas tractare et ad quos volunt usus convertere et hoc totiens, quotiens huiusmodi generalis transitus et depositorii transgressionem et declinationem per quoscumque fieri contingat . . . Budae sabatho ante Dominicam Palmarum (30. března) a. D. 1504“. *Městská kn.* č. XLV. f. 52. — List Vladislavův potvrdil Polský král, kníže Opavský Sigmund „sabatho ante Dominicam Palmarum (27. března) a. D. 1507“. *Městská kn.* č. XLVIII. f. 55. 56.

⁹³⁾ Jos. Zukal, *Troppauer Brückenborn*. Zeitschrift VI. 171.

své dědičné lidi také mají, z té příčiny kteřížkoli na gruntech toho města šosovných sedí, povinni jsou podle obyčeje a řádu města se zachovati, šosy a berně z těch gruntův dávatí, jakž od starodávna bývalo. Kteří by však z pánův a rytířstva při městě měli své svobodné aneb dědičné grunty, lidmi osazené, mají se lidé z nich s poplatky a jinými povinnostmi zachovati k nim jako ku pánům svým, v čemž jim měšťané opavští nemají žádné překážky činiti.

5. O nerovnosti berně. Poněvadž páni a rytířstvo ničím nedokázali, že Opavští se podrobili neb zavázali, aby rovný díl v sumě s pány a rytířstvem berně dávatí měli, ale k tomu se podvolili, přišla-li by jaká berně, že chtějí podle velikosti a malosti statkův a jmění berni dávatí, aby rovnost a spravedlnost v tom mezi pány a rytířstvem a jimi měšťany zachována byla. J. M. K. takovou rovnost za spravedlivou uznal a kdyby přišlo k jakým berním a daním, aby se k sobě páni a rytířstvo též i měšťané opavští tak zachovali. Pak-li by se při některé berni jinak svoliti dobrovolně chtěli, toho budou mítí vůli: avšak aby to svolení bylo bez umenšení berním J. Mti královské.

6. O zatýkání dlužníkův. Poněvadž v markrabství Moravském jest za právo, že osoby, kteréž na zemi statkův nemají, pohánějí se ze zatčení a na kolho gruntech táž osoba postižena bude, povinen jest jí ku právu ujistiti se,⁹⁴⁾ a práva téhož knížectví opavského s právy markrabství, Moravského se srovnávati mají: z té příčiny aby opavští měšťané při zatýkání tak se zachovali, jakž v markrabství Moravském za právo jest.

7. O vysazení krčem. Poněvadž opavští měšťané privilegium ukázali, že v míli od města Opavy žádný z obyvatelů krčem vysazovati nemá,⁹⁵⁾ a páni a rytířstvo proti tomu nic neodpírali ani co na odpor tomu pokázali: J. M. král opavské měšťany při privilegium zůstává tak, aby žádný z pánův ani z rytířstva ani jiný z obyvatelstva téhož knížectví v míli od města Opavy krčem a vinšenkův držeti a užívati nedopouštěl.

8. O svědky. Poněvadž se našlo, že od starodávna svědkové přijímání byli v městě Opavě, a páni i rytířstvo tomu neodpírali, než toliko sobě stěžovali na placení za své svědky, že by mimo spravedlnost tím obtěžováni byli: J. M. královská při tom toho ponechává, aby svědkové v Opavě přijímání byli a od jednoho svědka čtyři groše české aby od zapisování brali. Než co se svědomí dotýče, jež by se cti, hrdla a gruntův dotýkalo aneb samých purkmistra a konšelův i vsí obce města Opavy, ti aby přijímání byli při právě zemském.

9. O mordech. Poněvadž zřetelně opavští měšťané nepokázali, v čem a jací nepořádkové se dáli, co se mordův dotýče, a páni a rytířstvo proti tomu pověděli, že nevědí o žádných takových nepořádných mordích, aby se od koho z nich v městě (Opavě) státi měli, i protož J. M. královská to při vrchnosti své královské a při starobylém pořadu všecky stavy zůstává.

⁹⁴⁾ V. Brandl, *Knihla Tovačovská* kap. 47; *Knihla Drnovská* XLVIII: 26. 122.

⁹⁵⁾ Privilegium Přemysla Otakara I. z r. 1224, *Městská kn. č. I.* (Ensl připsal „Dem Original gleichlautend gefunden“). — *Vlastivěda* II, 30. — *Biermann* 487 seznam obci, kteréž byly zavázány pivo bráti z Opavy.

10. Mezi panským a rytířským stavem knížetství Opavského a měšťany Opavskými.⁹⁶⁾ Panský a rytířský stavové knížetství Opavského vinili měšťany opavské, že od některého teď času ku právu zemskému stávají nechťi, jemu se protiví, ačkoli jsou k témuž právu stávají povinni, poněvadž spolu s nimi majestát o srovnání soudu menšího s větším vyžádali.⁹⁷⁾

J. M. královská vypovídá ráčil: Poněvadž páni a rytířstvo výsadu a obdarování někdy kněze Mikuláše, knížete Opavského, ukázali, že k ní své povolení dal s přivěšením k tomu listu majestátu svého, i také jiných králův Českých, knížat a pánův Opavských, mnohá potvrzení a v té výsadě zřetelně stojí, že pánům a rytířstvu práva jejich vysazuje tím vším způsobem, jakž práva království Českého a markrabství Moravského vysazena jsou,⁹⁸⁾ a oni těch práv vždycky užívali: i také se našlo, že Opavští k tomu právu a soudu v témž knížetství pohánění bývali a k němu stávali, lidi stavěli i rozsudky trpěli, a opavští měšťané ničímž pořádně neodvolali, aby z věcí pozemských a těch, kteréž tomu soudu souditi náleží, stávají k témuž soudu povinni nebyli: z té příčiny Opavští jsou povinni ze všech věcí pozemských a těch, kteréž k zemskému právu příležejí, ku právu zemskému stávají a odpovídají i tím vším způsobem při právě zemském a k soudu zemskému knížetství Opavského se zachovají tak, jakž od starodávna bývalo. Než co se věcí šosovních a městských dotýče, z těch pohánění ani vinění před soud zemský býti nemají, ale při tom všem od pánův a rytířstva zachování býti mají tak, jakž od starodávna při jich právě zachováno bývalo. Kdož by však viniti chtěl všecku radu neb všecku obec města Opavy, tu viniti má před hejtmanem krále J. Mti v knížetství Opavském. Pak-li by se komu zdálo, že se jemu od hejtmana nějaká obtížnost stala, bude se moci na krále J. M. od-

⁹⁶⁾ V městské knize čis. XCIV. f. 125—127.

⁹⁷⁾ Stavové mini asi majestát krále Vladislava, daný v Opavě 21. dubna 1511, v němž se píše: „Jest na nás vzneseno ode všech stavův knížetství Opavského, kterak vždycky od starodávna v tomž knížetství dvoje právo zemské držáno bylo, jedno větší na suché dny po sv. Duše a druhé menší na suché dny po sv. Lucii. I prošení jsme od pánův a rytířstva tohož knížetství, abychom z toho menšího práva větší udělali a vysaditi ráčili: pak poněvadž jest věc slušná i spravedlivá, svolili jsme k tomu a tímto listem s dobrým rozmyslem, našim jistým vědomím, mocí královskou v Čechách a jakožto markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské svolujeme, vysazujeme a jím toho moc dáváme a to právo menší tomu většímu, kteréž po sv. Duše držáno bývá, rovné činíme, tak aby oni v časích budoucích v tomž knížetství při časích nahoře jmenovaných oboje právo neboližto soudy větší držané míti mohli“. Středovský VII. č. 28. (str. 44.) Dr. Jan Kapras, Desky zemské I. 161 č. 127. — Herzogtum Troppau 74; d'Elvert, Verfassung 80; Č. Č. M. 1865 str. 52; Biermann 249.

⁹⁸⁾ Mikuláš II., kníže Opavský, slibuje listem daným v Brně 19. července 1318 stavy Opavska ponechat v užívání všech svobod i výsad, jež měli stavové království Českého a markrabství Moravského. Orig. v zem. arch. v Opavě; Středovský VII. č. 6 (str. 5); Regesten č. 213. — Král Jiří opět v Olomouci 18. ledna 1461 potvrdil všeliká nadání Opavska a rovněž svolil, aby stavové užívali všech svobod, práv i zvyklostí království Českého a markrabství Mor. Orig. v zemsk. arch. v Opavě, Středovský VII. č. 15 (str. 26); Regesten č. 592. Herzogtum Troppau 35. 52.

volati.⁹⁹⁾ „Tomu na svědomí pečet naši královskú k těmto vejповědēm našim přivēsiti sme rozkázati ráčili. Dán v Znojmě v outerý po neděli postní, jenž slove Letare (9. března), l. 1535 a království našich Římského [pátého] a jiných devátého.“

Originál v zemsk. arch. v Opavě B. IV. 6. Otiskl Dr. J. Kapras, Srovnání sporů stavů opavských r. 1534. Věstník. XVIII. 4—16. — Vidimovaný opis z r. 1672 v zemském arch. mor. č. 2353. — Středovský VII. 61—73: z něho některé části Herzogtum Troppau 279 násl.

Herzogtum Troppau 90. 91: d'Elvert, Verfassung 85: Biermann 262 (do orig. se nepodíval: proto omylem rozlišuje listinu ze dne 17. ledna 1534 od perg. listu Ferdinandova ze dne 9. března 1535).

CIII. f. 145.

26. Král Ferdinand, titul ut supra, dává hejtmanu a jiným pánům, rytířům, vladykám, městům i všem obyvatelům a poddaným knížetství Opavského věděli, že purkmistr a konšelé města Opavy na něho vznesli, kterak proti jejich privilegii a výsadám i také přes výpověď jeho vlastní¹⁰⁰⁾ vozy s náklady jinudy jezdívají než silnicemi k Opavě, což jest clům a mýtům vrchnosti k znamenité ujmě a městu Opavě k nemalé záhubě. Proto jim přikazuje, aby svým poddaným i jiným rozkázali ne jinudy než silnicemi k Opavě jezdit a k tomu je skutečně přidržovali pod pokutami v privilegii a svobodách měšťanů opavských postavenými, Ve Vídni v pátek po neděli postní Judica (28. března) l. 1539 a království jeho Římského devátého a jiných třináctého.

Biermann 262 p. 3 (omylem „Nr. 115“).

LXXI. f. 86.

27. Král Ferdinand, titul ut supra, na prosbu, kterou jemu jako králi a pánu svému přednesli poslové purkmistra, konšelův i vší obce města Opavy, schvaluje, obnovuje a potvrzuje jako král Český a nejvyšší kníže Slezské městu Opavě čtyři majestáty i svobody v nich obsažené „ve všem jich znění, položení, v punktech, klauzulech a artikulech“, totiž list od Otakara, jináče Přemysla, krále Českého slavné paměti,¹⁰¹⁾ se dvěma visutými pečeti, a tři listy od Mikuláše knížete Opavského,¹⁰²⁾ též při každém jedna pečet visutá, a poroučí všem poddaným ze všech stavův obojího knížetství Slezského, aby obyvatele města Opavy při tom schválení, obnovení a potvrzení i při tom všem, což se v těch čtyřech listech píše, měli, drželi a neporušitelně nyní i v časech budoucích zachovali. Na svědomí přivěšena k listu pečet královská. V Novém Městě

⁹⁹⁾ V zachovaném orig. následuje ještě část 11. Strany zámku opavského mezi pány stavy a Voldřichem Cetrysem, a část 12. Strany úřadu hejtmanského mezi pány a rytířstvem a Jiřikem Cetrysem. Poněvadž se města Opavy přímo nedotýkají, nebyly do městské knihy vepsány.

¹⁰⁰⁾ Viz č. XCIII. č. O skladu a clu. — O obchodních cestách Opavskem Dr. B. Dudík, Dějiny Moravy. V. 133 násl.; Biermann 124; Vlastivěda III. 151. 152,

¹⁰¹⁾ Privilej z r. 1274. Městská kn. č. I.

¹⁰²⁾ Potvrzení privileji města Opavy z r. 1284. — „Confirmatio super Křipow et silvam adjacentem“ z r. 1288. — „Privilegium de mechanicis, quod consules habent potestatem regere omnes artifices. Etem supra silvam etc.“ z r. 1290. Městská kn. č. VI. VII. VIII. f. 4. 5.

Rakousích v sobotu po sv. Jiljí (4. září) l. B. 1540 a království jeho Římského desátého a jiných čtrnáctého.

V zemsk. arch. v Op. prostý opis. T ill e r s Nachlass IX. Č. Č. M. 1860 str. 416. 417 (jenom část).

LXXII. f. 87.

28. Král Ferdinand, titul ut supra, dává a vysazuje městu Opavě na prosbu purkmistra a konšelů k dosavadním, „jarmarkom ještě jeden jarmark roční“ ten úterý po P. M. Navštívení s frejunkem obyčejným,¹⁰³⁾ aby Opavští toho jarmarku tak, jako jiná města v knížetství Slezském svých jarmarkův užívají buď z práva neb z obyčeje, též užívati mohli, a přikazuje všem obyvatelům i poddaným ze všech stavů obojího knížetství Slezského, aby již psané obyvatele města Opavy při tom jarmarku ročním a milostivém dání měli, drželi a neporušitelně nyní i na budoucí časy zachovali. Nadání však toho jarmarku má býti jednomu každému bez ujmy na jeho spravedlnosti. Na svědomí k listu přivěšena královská pečet. V Novém Městě Rakousích v sobotu po sv. Jiljí (4. září) l. B. 1540 a království jeho Římského desátého a jiných čtrnáctého.

Mluví o tom E n s II. 56: Biermann 479.

LXXIII. „Vedle nadání krále Jiřího strany nápadův“¹⁰⁴⁾ f. 87. 88.

29. Výpověď z poručení krále Ferdinanda, titul ut supra, ve při vzniklé mezi Štěpánem Bruntálským z Vrbna na místě Jana Válka, jeho člověka poddaného s jedné a purkmistrem i konšely města Opavy se strany druhé.

Poněvadž se z předpisu privilegia slavné paměti krále Jiřího Opavským daného našlo a vyhledalo, že nápadové toliko na ty, kteříž by s městem Opavou břemena a poplatky trpěli, jíti mají,¹⁰⁵⁾ a Štěpán Bruntálský z Vrbna vedle práva neukázal, aby dotčený Jan Válek s městem Opavou trpící byl: z té příčiny Válek nemá užiti nápadu k statku po Klimkovi, synu někdy Jana Lazeckého pozůstalém, Actum v Brně v pondělí po neděli Jubilate (12. května) 1550.

¹⁰³⁾ Frejunkt trval po jarmarce ještě za některý den, někde i týden. Čeho v té době cizí kupec neprodal, musil z města vyvézti, poněvadž koncem frejunku ihned opěť nastala všecka obmezení řemeslnického díla i obchodu. Z. W i n t e r, Kult. obraz českých měst. I. 614. V. B r a n d l, Gloss. 49. 50.

¹⁰⁴⁾ N á p a d, t. právo k statku nebo statek sám, který po smrti jiného na někoho padne, K o t t, Slovník II. 51.

¹⁰⁵⁾ Listem daným v Kladsku dne 10. února 1464, udělil král Jiří obyvatelům města Opavy právo svobodně odkazovati majetek movitý i nemovitý příbuzným a přátelům, stala-li se závět za zdravé paměti před městským sudím a dvěma rady; s hotovými penězi směli naložiti libovolně. Umřel-li kdo bez závěti, majetek jeho měl přejíti na bližší příbuzné, kteří podléhali poplatkům a kontribucím městským. Obyvatelé, které držel král Jiří, jeho synové a dědicové zástavou, měli toho práva dotud požívat, dokud byli v zástavě; dědičným pak lidem knížecím uděleno pro všechny doby: „Civitas nostra Opavia superiori tempore vehementi ignis voragine exusta incidit in damna peñe irrecuperabilia. Ideo utilitatibus et restaurationibus ipsius consulere libenti animo desiderantes, ut sic facilius emendari et perdita recuperari possint, non per errorem aut improvide, sed animo deliberato, de certa nostra scientia, autoritate regia ipsi civitati Opaviae et eius incolis omnibus hanc gratiam specialem damus et concedimus gratiose, ut videlicet quilibet ipsorum res suas, bona mobilia et im-

LXXIV. f. 88,

30. List krále Ferdinanda, titul ut supra. Od Vavřince z Drahotouš, tehdaž hejtmana knížetství Opavského, byly 1552 na jeho obydlí Benešov obeslány z Opavy některé osoby, a s vůlí purkmistra a konšelů města jmenovaného postavili se před Vavřincem jako poslové vyslaní na Benešov, on pak je do vězení svého vzíti rozkázal a nechtěl jich na mnohé podání úřadu konšelského i vsí obce dotčeného města ani na rukojmě ani na zápis zase z vězení vydati, ale dosti dlouhý čas je v něm do vůle své držel, nemaje toho bez vědomí a jistého rozkazu krále proti Opavským tou měrou před se bráti. Po úvaze, konané na hradě Pražském s nejvyššími úředníky soudci zemskými a jinými radami království Českého Ferdinand uznává, že uvěznění oněch poslů, poněvadž stálo se bez hodné příčiny, není a nemá býti ani uvězněným ani úřadu konšelskému i vsí obci města Opavy k žádné ujmě a k urážce na poctivosti a dobré pověsti ani ke škodě jich svobodám a privilejiím. Na svědomí k listu přitisknuta pečet královská. Ve Vídni v úterý po sv. Šimoniši a Judu, apoštolých Božích (30. října) l. P. 1554 a království jeho Římského čtyřmecitného, Uherského osmmecitného a Českého devětmecitného¹⁰⁶).

mobilia ac possessiones quascunque habet, dum tamen rationis compos sit et deliberate illud disponat, propinquis suis et amicis quibuscunque libere dare, legare, assignare et testari valeat atque possit, semoto omni quorumcunque impedimento, sic tamen, ut illud faciat in praesentia iudicis civitatis et duorum de consulatu pro tempore existentium. Pecunias vero paratas praedicti cives et incolae cuicunque voluerint dare et legare, liberam habebunt facultatem. Si quem autem intestatum vitam excedere contigerit, decernimus bona sua ad propinquiores amicos, si illos habuerit, debere devolvi, ad illos tamen, qui oneribus et aliis contributiobinus civitatis eiusdem participant et sunt subjecti, Volumus etiam, ut incolae dictae civitatis, quos in pignus habemus, praedicta gratia tam diu fruuntur, quoad pignorati nobis, filiis et haeredibus nostris existent; qui autem nostri haereditarii sunt, perpetuis temporibus in futurum eadem gratia gaudeant et utantur". M ě s t s k á k n. č. XXVII. f. 32. Přilís stručně E n s II. 46. „Im nämlichen Jahre (1464) verordnete er . . ., dass es den Bürgern frei stehen solle, über ihr bewegliches und unbewegliches Gut nach Willkür zu verfügen, nur solle die Verfügung in Gegenwart eines Richters und zweier Ratsleute geschehen und der Erbe an den Gemeinlasten mittragen. Dieser Verordnung fügte er noch das Erbrecht ab intestato bei". B i e r m a n n 211. — Ustanovení o dědictví ab intestato potvrdil syn krále Jiřího, kníže V i k t o r i n : „volentes, ne in posterum litis occasio inter nostros subditos aut alios quoscunque consurgeret, quoquo modo quicquam post intestatum ad propinquiores amicos devolutionem conitingit, sic intelligi volumus, et hoc nostro edicto statuimus et sancimus, ut talis devolutio non ad alios nisi ad illos, qui in civitate nostra Opaviensi residentiam habent oneraque civitatis et contributiones sufferunt, devolvatur et deveniat . . . Datum Opaviae feria secunda Margaretae virginis (13. července) 1472". M ě s t s k á k n. č. XXVIII. E n s II. 48: „Das Erbrecht, welches König Georg festgesetzt hatte, wurde auf alle Insassen ausgedehnt und die Beschränkung, dasz nur die ab intestato erben können, welche an den Gemeinlasten teilnehmen, wurde aufgehoben" (?). — Na všechny obyvatelé opavské rozšířil nadání krále Jiřího 1485 král Matyáš: „Statuimus et ordinamus, ut praefati cives omnes et inhabitatores Opavienses et quilibet ipsorum in solidum privilegio quondam Georgii regis cuidam parti dumtaxat et non toti civitati super libera legatione bonorum, cui maluerint, et super rebus sine testamento decedentium perpetuo concessio, per omnia libere in perpetuum gaudeant et potiantur sine omni exceptione et cuiusvis contradictione et impedimento" M ě s t s k á k n. č. XXXI. f. 36.

¹⁰⁶) Viz dole č. 32.

Smlouva města Opavy s Ambrožem Puškramarem¹⁰⁷⁾. f. 93.

31. Purkmistr a rada na místě vsí obce města Opavy dopustili Ambroži Puškramarovi, spoluradnímu a obyvateli opavskému, u vody jménem Jaktarky stavěti za pilním mlýnem dvůr na místě, kteréž od starodávna k pastvištím opavským a obecním příslušelo. Dvora toho s jedním břehem vody Jaktarky bude Ambrož se svými erby moci užívati a s ním činiti, jakž se jemu zdáti bude: poněvadž však purkmistr a rada dali ku potřebě všemu městu u pilního a platnerského mlýna „kunšt a věži k vody vedení udělat“, dopouští „proti dání toho fleku, kde dvůr ustaven jest“, Ambrož sám za sebe i erby své na věčné časy, aby město Opava mohlo svobodně po jeho roli, kteráž k tomu dvoru přísluší, „růry neb trůby klásti, kdežbykoli toho potřeba byla, od toho kunštu až k špitáli sv. Vavřince“. Kdyby se na té roli roury strhały neb prohnoujily a stala by se skrze to Ambroži na setí nějaká škoda, bude město povinno podle slušnosti a uvážení ji nahraditi. Kdož by roli tu od Ambrože koupil nebo jinak dostal, bude rovněž povinen přes ni „růry“ dopustiti klásti tím obyčejem, jakž nahoře dotčeno. K tomu zavázán bude držitel role i tenkrát, kdyby ten dvůr na některé časy sešel aneb jakžkoli v nic obrácen byl. Pro lepší jistotu a zdržení přivěsili k té smlouvě purkmistr a rada pečef městskou a Ambrož svůj obyčejný sekret: pro širší pak svědomí připrosili pána Frydrycha Stoše z Kounic a na Branici a vladyku Petra Vlka z Konec-Chlumy a na Slavkově, že pečeti aneboli sekrety své podle jejich k tomu listu zavěsiti dali, sobě však, svým erbům i pečeti beze škody. V pondělí po sv. Trojici (10. června) 1555.

Jos. Zukal, Das Stadtgebiet. Zeitschrift I. 53.

LXXV. f. 89—92.

32. Vedle sročení mezi konšely města Opavy, zejména mezi Benešem Žákem, Prokopem Žibotickým, Ambrožem Puškramarem, Pavlem Pekařem a Janem Ekhartovským s jedné a Vavřincem z Drahotouš na Benešově se strany druhé o žalobu, již konšelé vznesli na J. M. královskou, že Vavřinec dal je na Benešově beze všeho slyšení uvězniti, poručila jemu J. M. královská, aby se po jejím příjezdu ve 4 nedělich na hrad pražský osobně a konečně, ničím se nevymlouvaje, před J. M. královskou a rady Jejich Milosti postavil a konšelům práv byl.

Při sročení Vavřinec především na to nastupoval, že žaloba je k vysokému ublížení J. M. královské, neboť on tenkrát byl v úřadě J. Mti královské hejtmanském a jako úřad byl obviněn. Také tehdy na poručení J. Mti podal zprávu, jak se ta věc zběhla: J. M. pak uváživši, že on jako hejtman jednal za hodnými příčinami, toho při tom zůstavila. Na to byl ještě 2 $\frac{1}{2}$ léta v úřadu hejtmanském, aniž byla žaloba opětována. Jakmile však vzal odpuštění z hejtmanského úřadu, žalobci přes uvážení J. Mti a proti právu knížectví Opavského na něho se navrátili; on pak nyní má svou osobou odpovídati za to, což jako hejtman byl vykonal.

Původové ukázali proti němu jeho psaní purkmistru a radě opavské o to učiněné, aby na jistý den vyslali k němu dva z purkmistrův a čtyři z rady. Dále čtena svědomí o řečeném uvěznění a psaní purkmistra i konšelů mšštanům opavským, na který způsob měli by uvěznění býti vyručeni. Čten i latinský list na pergameně s přepisem českým Mikuláše,

¹⁰⁷⁾ Zvláštního čísla nemá.

knížete Opavského, v němž práva čtyř měst, t. Opavy, Hlubčic, Krnova a Bruntálu potvrzuje, jim další milost činí, aby žádnému měšťaninu z dotčených měst žádné křivdy, útisky, moci a vězení bez práva a soudního rozeznání se neučinilo¹⁰⁸⁾; čteno dále potvrzení J. Mti čtyř majestátův a listů měšťanů Opavských¹⁰⁹⁾ a artikul z jiného listu latinského jmenovaného knížete Opavského¹¹⁰⁾.

Po přečtení toho všeho původově mluvili: Z ukázaných akt Jejich Mti vyrozuměli, proč do tak potupného vězení dáni byli, a vidí, že na ně jako vyslané z počtu konšelského ani dle předložených obdarování tak sahati neměl. Nemohl-li od nich dosáhnouti, čehož bylo potřeba měl je k oznámení toho pustiti k ostatním konšelům.

Předložili i některé listy posílací na doklad, že Vavřinec pro nějakého Roškovského, jehož nebyli hned bez vyslyšení potrestali, pojal proti konšelům hněv. Ukázali přepis odpovědi J. Mti královské vyslaným opavským o tom uvěznění, některá psaní mezi cechmistry, konšely a Vavřincem prošlá i články, v nichž Vavřinec jako hejtman Opavské vinil, podotýkajíce, že články ty, postrádajíce všeho důvodu, nemohou býti hodnou příčinou řečeného uvěznění. Rozlišuje-li Vavřinec svou osobu od úřadu, pravě, že úřad je trestal, nikoliv on, není patrné, jak by úřad, kterým osoba vládne, hřešiti měl: neb úřad vždycky dobrý a řádný zůstává, ale když osoba úřadu nepořádně užívá, k osobě se o to hleděti má. Také dali proti některým článkům onoho obvinění čistilisty posílací a svědomí.

Že by na tuto věc znovu nastupovali, nesrovnává se s pravdou. Nikdy nebyly strany o to slyšeny, ale stále to na J. M. královskou vznášely, hledajíce opatření; také výpověď, již J. M. opatřila jmenované konšely, jakož i úřad a všecku obec, jak to k újmě jich cti a proti privilegiím není a býti nemá, vztahuje se toliko na opatření jejich poctivosti, ale hlavní rozsudek nikdy se nestal.

Poněvadž pak skrze to vše od 52. léta utrpěli velikých škod, poroučejí se v tom všem J. Mti královské a Jejich Mtem k milostivému a spravedlivému opatření.

Následovala odpověď Vavřincova. Poněvadž byla vůle J. Mti královské, aby o tom znovu zprávu učinil, vypravoval: Když toho času Turecký císař, koho mohl, k tomu navozoval, aby v knížetství Opavském pálili, tu on, jako hejtman obeslav k sobě pány a rytířstvo, napomenul je, kterak by se před takovými škodami měli opatrovati. Předložil věc i Opavským, kteří připověděli, že své město náležitě opatří; ale odšedše domů, pověděli: „Hejtman nám toto rozkázal, však my také páni sme“ a přes napomenutí zachovali menší opatrnost než kdy prvé, pustivše do města mnoho chasy od chodcův a jiné zběře, z nichž mnohý mohl býti od nepřítele nastrojen, aby město vypálil, což se snadno mohlo státi, kdyby nebylo zvláštního opatrování božského. Také děla se od té zběře nemalá škoda při kostelích i jinak ve městě. Na doklad dal čísti svědomí i psaní purkmistra a konšelů jemu jako hejtmanu o těch věcech zasláná.

¹⁰⁸⁾ Městská kniha č. XI. f. 20 (GDM. V. č. 198 dle orig. v zemsk. arch. v Opavě).

¹⁰⁹⁾ Viz nahoře č. 27.

¹¹⁰⁾ Městská kniha č. VI. f. 4 (GDM. IV. č. 217).

I naléhali na něho lidé o tyto škody a nebezpečí; on pak napsal konšelům, aby ze sebe k němu vyslali, hodlají s nimi se poraditi, jakou měrou měli by to přetrhnouti. Jakmile vyslaní najíti se dali, rozkázal jim, jsa nemocen, jíti do jisté hošpody a tam počkati: oni oznámili, že toho neučiní, ať udělá s nimi, co chce. Stejně odbyli i druhé jeho vyzvání. Pro tuto zpuřnost a poněvaď před tím byli obec proti úřadu vzbouřili, kázal jim odebrati se do nějaké komory, kdež byli beze všeho zvláštního stížení a směli svobodně vycházeti. Jejich Milostem také dobře povědomo, co v sobě obsahují psaní od cechův z ponuknutí tehdejších konšelů jemu zasláná s pohružkou, že při konšlech, jež svými pány jmenovali, do hrdel i statkův státi chtějí.

Trestal-li je tedy za ty zlé věci, páchané ke zkáze města i proti úřadu J. Mti královské, neučinil nic nenáležitého.

Naposledy přidává, že výpovědi J. Mti královské pře byla přece ukončena, oni však ji opět zdvihají, což těžce zapovídá se zřízením i nálezy Opavského knížetství. A poněvaď jej původcové zbytečně přivedli k nemalým zaneprázdněním i útratám, prosí J. M. královskou i Jejich Milosti za opatření, aby jemu „toho slušnou opravu učinili.“

Ferdinand, titul ut supra, maje při sobě nejvyšší úředníky a soudce zemské, též rady J. Mti královské, jako král Český a kníže Slezské vypověděl: Poněvaď se z listu J. Mti k Opavským strany uvěznění některých konšelů zřetedně nachází, že dotčení konšelé a úřad konšelský i všecka obec města Opavy mají o to, co se mezi nimi a Vavřincem z Drahotouš zběhlo, jisté i dostatečné opatření; poněvaď Vavřinec spolu prokázal, že tak učinil nikoli od své osoby, nýbrž z povinnosti úřadu: z těch příčin ponechává J. M. královská Opavské při opatření listem předešlým a všecky rozepře i obeslání v té věci vzešlé ruší. Cožkoli se v té rozepři zběhlo, není a nemá býti žádné straně k újmě jich cti a dobrých pověstí. V pondělí po sv. Marku evangelistu (26. dubna) 1557.

„Tento vejpis této vejpovědi J. Mti královské vydán jest z registr královských soudu komorního království Českého z rozkázání a pod sekretem J. Mti královské“.

Zikm. Winter, Kult. obraz českých měst I. 705. 706 (str. 705 letopočet 1557 třeba opravit).

LXXVI, f. 93. 94.

33. Václav Zajíc z Hazenburku na Strakoncích, zákona rytířujícího Jerozolimitanského po Čechách, Moravě, Slezí, Polsce, Rakousech, Štýrsku a Korutanech nejvyšší mistr a království Českého nejvyšší dědičný truksas, potvrzuje s radou jiných spolubratrů zákonních na žádost rytíře Jiříka Lesoty ze Steblova, na ten čas kuntora u sv. Jana v Opavě, a purkmistra i rady města Opavy celou a dokonalou smlouvu, mezi nimi uzavřenou strany dvora, jenž slove Muchovský, u Opavy před branou jaktarskou, prisouzeného J. Mti královskou zákonu rytířujícímu a jeho domu opavskému. Ve Vídni tu neděli před sv. Janem Křtitelem Božím (20. června) 1557.

LXXVII, f. 94—96.

34. Král Ferdinand, titul ut supra, potvrzuje na proshu Jiříka Lesoty ze Steblova, kuntora u sv. Jana v Opavě a v Makově, a purkmistra i konšelů města Opavy smlouvu, o dvůr Muchovský mezi nimi v Opavě ve čtvrtek den sv. Prokopa (4. července) 1555 učiněnou skrze

Jiřka Tvorkovského z Kravař na Raduni, komorníka knížetství Opavského, a skrze Štastného Mošovského z Moravčina na Žiboticích, Mikuláše Lesotu ze Steblova na Blažejovicích, sudího knížetství Horního Hlohova, se strany kuntora, se strany pak měšťanů opavských skrze Hanuše Kotulínského z Kotulína, Jiřka Rozhona z Kopčic na Kočově a Jana Macáka, obyvatele města Opavy.

Smlouva je toho obsahu¹¹⁾: Již psaný kuntor měšťanům opavským pustil a postoupil od toho dvora a rolí všecko, čehož se svým spoluobyvatelem Prokšem na ten čas v držení a užívání byli, což však J. Mti královskou jemu jest přisouzeno. Ze dvora i rolí nadepsaných nemá kuntorovi nynějšímu ani budoucímu žádné jiné vrchnosti ani povinnosti náležeti než roční plat 3 zl. na minci dobré počtu opavského, počnouc na den sv. Václava nejprv příštího. Kterýž plat budou purkmistr a rada opavská povinni každého roku na den sv. Václava posílati na jeho obydlí do konventu a se dvorem i rolemi činiti mohou, jak se jim nejlépe zdáti bude, však bez újmy platu oněch 3 zl.

Za ten dvůr s rolemi i spravedlností dají purkmistr a rada kuntorovi 300 zl. na minci dobré počtu opavského v tyto časy: v pondělí příští 100 zl., na příští vánoce 50 zl. a tak na každé vánoce po 50 zl. až do vyplnění těch 300 zl.

A jakož purkmistr a rada byli podací oltáře sv. Mikuláše v kostele u sv. Jana v Opavě, oltář ten, jež na ten čas drží Daniel z Frydberku, i plat k němu náležitý pouštějí k podávání kuntorovi a zákonu sv. Jana v Opavě a všecky zápisy, spravedlnosti i registra, jakž kdo plat k oltáři vzdává, jemu odevzdají pod tou výminkou, že puštění oltáře na škodu jejich privilegiím býti nemá. Svým nákladem vyjedná jim kuntor revers na to a povolení J. Mti královské.

Oltář má býti kuntorovi ihned postoupen, jak by Daniel z Frydbergu jeho postoupil aneb jinak prázděn byl. Také plat, kterýž se vždy v ratouze i od jiných obyvatelů z města, předměstí neb vesnic držitelé oltáře dával, má býti vydáván beze všech odťahův a nesnází, jakož registra a listy ukazují.

U J. Mti královské i u nejvyššího mistra Českého převorství zákona sv. Jana kuntor i purkmistr a rada společně vyjednají povolení a potvrzení té smlouvy. V Opavě, ve čtvrtek den sv. Prokopa 1555.

‡ Schvaluje smlouvu tu mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské, král Ferdinand zároveň ji s královským potvrzením přikazuje komorníku a sudímu zemských desk knížetství Opavského bez všelijaké odporosti do desk vložiti a vepsati, jakmile obě strany za to požádají, a chce, aby kuntor u sv. Jana v Opavě 300 zl. ve smlouvě postavených k užítku a pro dobré téhož kuntorství i na skutky milosrdné vynaložil a nějaký statek nebo plat, kterýž by ročně vycházel, koupil a k řečenému kuntorství připojil. Na svědomí k listu přivěšena královská pečet. Ve Vídni v sobotu po sv. Vavřinci (14. srpna) l. B. 1557 a království jeho Římského sedmecitného a jiných 31.

Vinc. Prasek, Křižovníci sv. Jana na Opavsku, Program česk. gymn. v Opavě 1891 str. 24. 25. Jos. Zukał, Das Stadtgebiet. Zeitschrift I. 52 p. 2. Dr. K. Knaflitsch, Die Besitzungen des Johanniterordens in Troppau. Zeitschrift I. 106 (píše „Müncher Hoff“).

¹¹⁾ V listě uvedena smlouva doslovně.

LXXVIII. f. 97—101.

35. Král Ferdinand, volený Římský císař, další titul ut supra, dává purkmistru a konšelům města Opavy k jejich potřebě pod menší pečeti císařskou na pergameně dvě výpovědi, z nichž jedna učiněna byla komisaři do knížetství Opavského vyslanými a druhá skrze krále samého na hradě pražském.

První. Jindřich Berka z Dubé a na Dřevenicích, nejvyšší sudí království Českého, a Jiřík Gerštorf z Gerštorfu a na Žirči, hejtman hradu pražského, komisaři J. Mti královskou mezi stav panský a rytířský Opavského knížetství s jedné a měšťany opavské se strany druhé vyslaní pro nedorozumění výpovědi krále J. Mti, po vyslyšení obou stran poznali, že měšťané za to měli, jako by ku právu a soudu zemskému z ničeho pohanění býti neměli než toliko ze statků, kteréž na zemi mají; stav panský však a rytířský opět mínili, že měšťané ze všelijaké věci mohou pohanění býti před soud zemský. Nahlédše ve výpověď krále J. Mti, komisaři uznali, aby měšťané ze statků pozemských, z lidí aneb sirotků, z čeledi poběhlé, „ač jestliže by se přitrefilo, že by kdo při tomž městě a tu při právě koho svého postihl a žádal za ujištění a vydání takových lidí, a oni měšťané jestliže by se tak nezachovali“, z takových věcí budou povinni k pûhonûm soudu zemského státi, rozsudky trpěti a jim dosti činiti. Ale ve věcech šosovných a městských měšťané nemají k soudu zemskému pohanění býti, nýbrž před právo a soud městský¹¹²⁾. Obě strany přirklí tak se k sobě zachovati.

Co se skladu v Opavě aneb cel v knížetství Opavském dotýče, to se při výpovědi krále J. Mti zûstavuje.

Které výsady a obdarování na domy od krále J. Mti a knížat Opavských nevztahují se na vaření piva a jsou po obdarování měšťanû vyjednány, měšťané jim místa nedávají: proto se to na krále J. M. odkládá.

Měšťané neodpírají nesvobodným domûm, které pod šosem leží a mají stará obdarování na vaření piva. Jejich majitelé mohou vařiti, zejména Bernart Zvolský na pět marcû (Bernart ukázal také list sirotcû na 4 marce: tomu měšťané také neodpírají), Fabian Bzenec na jeden dûm a na 4 marce, Štastný z Moravcûna na 4 marce, Jindřich Donát z Veliké Polomě na 7 marcû, Jindřich Šip na jeden domek na 2 marce a Jakub Pasíř na 2 marce.

O mordech, kteří se přiházejí v Opavě. Poněvadž J. M. královská pozûstavil to při své vrchnosti a takové věci výtržné potřebují spěšného i skutečného opatření, vyslaní to J. Mti královské ihned předloží, aby měšťanûm psaním oznámil, kterak by se při takové věci zachovati měli.

Co se týče předešlých pûhonû, jimiž měšťané od některých osob stavu panského a rytířského před zemský soud pohnáni byli, dožádali se vyslaní na Hynkovi Bruntálském z Vrbna a na Bernartu Zvolském, aby pány i měšťany přátelsky srovnali, ač budou-li moci, tak aby měšťané oněch pûhonû byli prázdni a k nim nestáli.

Poněvadž vyslaní srozuměli, že zemský soud v knížetství Opavském není ve všem podle starobylého pořádku uspořádán, mají stavové o zřízení takového soudu králi J. Mti napsati, aby lidé ve svých spravedlno-

¹¹²⁾ Zikm. Winter, Kult. obraz česk. měst I. 97 pozn. 66.

stech těžkostí netrpěli. Vyslání také o tyto potřeby králi J. Mti napíše a přimluví se, aby rád i právo svůj průchod mělo,

Sjednání stalo se s vůlí obou stran a vyslaní dali každé straně po jednom opisu se svými sekrety. Stalo se ten pondělí po sv. panně Dorotě (8. února) 1536.

Druhá. Stav panský a rytířský Opavského knížetství s jedné a měšťané opavští se strany druhé vznesli na J. M. královskou rozepří pro nedorozumění při některých artikulech výpovědi a nálezů, kteréž před časy J. král. M. mezi nimi učinila a o které byli mezi ně jako komisaři krále J. Mti vysláni Jindřich Berka z Dubé na Dřevenicích, nejvyšší sudí krále J. Mti, a Jiřík Gerštorf z Gerštorfu a na Žirči, hejtman hradu pražského. Strany žádaly, aby ony artikuly vysloveny byly světleji.

Ferdinand jako král Český s pány a vladykami, J. král. Mti radami, vypověděl :

Artikulu o pùhonech před zemským soudem mají tak rozuměti: Jestliže by ze šosovných věcí neb jakžkoli nenáležitých měšťané pohnáni byli před soud zemský, budou povinni podle pùhonu státi a před soudem ukázati, že nejsou povinni odpovídati; soudcové pak vyrozumějíce, co by k zemskému soudu nenáleželo, nebudou toho k němu potahovati, ale mají pùhon zdvihnouti.

Staré pùhony mezi osobami panského i rytířského stavu a měšťany, rozsudky ještě nevykonané J. M. královská ruší.

Staré výsady od Jich Mti králů a knížat Opavských na některé domy v Opavě se ponechávají: pokud se však nevztahují na vaření piva, budiž od vaření na ty domy upuštěno.

Kdož stavu panského neb rytířského jsou v držení domů nesvobodných, které pod šos sluší, a nemají obdarování na vaření piva, chtějí-li na svůj dům vařiti, mají dbáti všech povinností, jako ostatní majitelé takových domů. Kteří však mají domy a na ně starší obdarování než měšťané, ti se při svých výsadách a obdarováních zůstávají. Novější privilegia na vaření piva J. M. královská zdvihá a v nic obrací.

Mordy, zranění a všelijaké věci výtržné. Když v knížetství nebo ve městě někoho zabije nebo zraní osoba stavu panského neb rytířského, osedlá a statek pozemský mající, bude od pána neb úředníka, od měšťanů neb kohož by gruntové byli, kde se to stalo, ctí a věrou zavázána a při nejprvnějším soudu zemském má se postavit, státi a dostáti. Pak-li se taková věc přihodí neosedlému, jenž statku pozemského nemá, bude v moc hejtmana krále J. Mti dodán, hejtman pak dostatečně se jím ujistě, vznese to při nejprvnějším soudu zemském, kdež bude jeho skutek vážen a dle uvážení i trestán. Přihodí-li se totéž osobě městské z Opavy, ku právu městskému bude postavena a purkmistr i konšelé se jí dostatečně ujistí a podle práva městského se k ní zachovají. V pondělí po sv. Vítě (21. června) 1537 na hradě pražském.

Výpovědi tyto vydává Ferdinand mocí královskou v Čechách a jako markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské, aby jich purkmistr a konšelé města Opavy k své potřebě užívati mohli. Na svědomí přivěšena k listu menší pečeť císařská. Ve Vídni v pátek po sv. Pavla na víru obrácení (26. ledna) I. P. 1560 a království jeho Římského 30. a jiných 34.

Ottův Sl. N. XVIII., 790. 791.

LXXIX. f. 101. 102.

36. Ferdinand, volený Římský císař, další titul ut supra, mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské potvrzuje purkmistru a konšelům na místě vsí obce města Opavy na prosbu posly jejich přednesenou užívání vlastních svobodných pastvisk k městu náležitých, kteréž od starodávna přes lidskou pamět mají přede všemi třemi branami městskými: dále plat i jiné povinnosti dle obecního pořádku ze zahrad i domů, jež na žádost některých spoluobyvatelů vystavěti a zdělati dopustili před branou Jaktařskou na místě řečeném Gansau, jakož i z domů a zahrad, kteréž od starodávna jsou v ulici Rybářské směrem ke kostelu sv. Trojice: pilu k řezání prken, mlýn k prachu, šlejfovnu, sloupy jirchářům k tříslu, kunšt k tříslu, kunšt k vody vedení do města, což vše před některými léty dali na pastviskách před branou Jaktařskou u vody Opavice zříditi k dobrému pohodlí netoliko města Opavy, ale i všeho knížetství: váhy v městě a což z toho platu přichází od starodávna pro opravu města; posudné a poplatky z bílých piv pšeničných, která pro pohodlí tak domácích jako cizích a zvláště nemocných, kteříž piv ječných — slovou marce — pít nemohou, i pro jiné neřády, páchané od lidu obecního, když jinam ven z města na pití chodí, před několika léty variti začali¹¹³⁾ a na obec v městě šenkují. Všeho toho mají Opavští k zlepšení svých příjmů i živností pokojně užívati beze vselike překážky, „však také aby poplatky a povinnosti z toho činěny a dávány byly.“ Na svědomí přivešena k listu pečet císařská. Ve Vídni v sobotu po sv. Jiří (26. dubna) l. B. 1561 a království jeho Římského 31. a jiných 35.

Opis v zemsk. arch. v Opavě; Tillers Nachlass IX.

Ottův Sl. N. l. c. 791. Jos. Zukał, Das Stadtgebiet. Zeitschrift I. 53. 54.

LXXX. „Podhorní mlejn ku špitálu sv. Antonína a poplatky ku městu“. f. 102. 103.

37. J. M. Římský císař a Uherský, Český král připojuje na prosbu a vznesení purkmistra i konšelů města Opavy k císařské confirmaci, dané 1561 při času sv. Jiří¹¹⁴⁾, a potvrzuje jim Podhorní mlýn, jemuž Pergkmyhl říká, za Jaktařskou branou a pod popravou při velikém rybníku kus role, na nějž svědčí list knížete Václava, pána Opavského, kterýž mlýn i role náleží ke špitálu sv. Antonína¹¹⁵⁾, aby to vše jako od starodávna k řečenému špitálu drželi. Slově pak v dotčeném potvrzení „však také aby poplatky a povinnosti z toho činěny a dávány byly“ má se tak rozuměti, že ty poplatky a povinnosti městu mají býti dávány k obecnému dobru. Jiné však dávky, berně a pomoci, jako šacunk, posudné buďtež jako od starodávna zpravovány a dávány J. Mti císařské a budoucím králům Českým a knížatům Opavským. Actum na hradě pražském v sobotu den slavného hodu Všechn Svätých (1. listopadu) 1561.

Tillers Nachlass IX.

¹¹³⁾ Pivovar zv. „unter der Linden“ na vaření piva pšeničného postaven 1550—1560. Jos. Zukał, Das Stadtgebiet. Zeitschrift I. 14 pozn. 3.

¹¹⁴⁾ Viz čís. předchozí.

¹¹⁵⁾ O špitálu sv. Antonína a mlýnu Podhorním Jos. Zukał, Das Stadtgebiet. Zeitschrift I. 53.

LXXXI. f. 103. 104.

38. Purkmistr a rada i všecka obec města Opavy koupili od spoluradního Jana Macáka za opavským předměstím k Jaktari nad samou cihelnou městskou „flek“ role (slove Němečkova role), již Macák s povolením rytíře Jiřka Lesoty ze Steblova, komendora u sv. Jana v Opavě a v Makově, jako jejího pána vrchního za 340 zl. mince a počtu opavského koupil od robotných a poctivých Martina Holle a Apoleny Petrové, děti a potomků nebožtíka Klimka Holleho a Anny Hollové, staré matere jejich, a dával z ní svatojanským komendorům 2 $\frac{1}{2}$ zl. na minci ročního platu. Opavští však přiřkli komendoru ročně dávat „dva zlatá červená na zlaté“, začož jim Jiřk Lesota z poručení J. Mti. císařské postoupil na té roli vrchnost i všecko právo své, ničehož tu ani sobě ani svým nástupcům nepozůstaviv kromě řečeného platu, ježž nynějšímu i budoucím komendorům budou ročně beze všech výmluv a odporů na den sv. Václava do jejich obydlí u sv. Jana v Opavě přinášeti. Na potvrzení komendator i purkmistr a rada přivěsili k smlouvě své pečeti. V Opavě v pátek po sv. Mikuláši (7. prosince) 1565.

V. P r a s e k l. c. 26.

LXXXIII. f. 105. 106.

39. Maximilian II., z Boží milosti volený Římský císař, po všecky časy rozmnožitel říše a Uherský, Český, Dalmatský, Charvatský král, arcikníže Rakouské, markrabě Moravské, Lucemburské a Slezské kníže a Lužický markrabě, na prosbu purkmistra a konšelů na místě vsí obce města Opavy schvaluje, obnovuje a potvrzuje jim mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské milosti, obdarování, výsady, chvalitebné dobré zvyklosti a práva, což dané a potvrzené mají od předešlých králů Českých a nejvyšších knížat Slezských i také což jim J. M. Římský císař Ferdinand, jeho otec slavné paměti, rozdílně potvrdil a výpověď, již v několika artikulech učinil mezi stavem panským a rytířským knížetství Opavského a nimi, opavskými měšťany.¹¹⁶⁾ Při tom všem mají býti bez všeliké překážky a odporosti od každého člověka držání a neporušitelně zachování. Na svědomí přivěšena k listu pečet císařská. Na hradě Pražském v pondělí po neděli Misericordia (14. dubna) l. B. 1567 a království jeho Římského 5., Uherského 4. a Českého 19.

Tillers Nachlass IX.

Biermann 266.

LXXXII. f. 104. 105.

40. Maximilian II., titul ut supra, na prosbu statečného Fridricha Cetryse z Kynšperka na Goldseifě mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské osvobozuje jemu i jeho potomkům dům v Opavě na hořejším rynku¹¹⁷⁾ podle domu Václava Štáblovského s jedné a Jakuba Šnellerera s druhé strany ležící, v němž ročně 5 marců se vaří a vystavuje, a to od pořádku městského i platů ročních kromě toho, co se na týž dům podle pořádku uloží na vychování ponocných. opravení kašen, vody vedení a vyčištění příkopu mlýnského, což držitelé toho domu povinni budou dávatí. Obyvatelé a poddaní ze všech stavů krá-

¹¹⁶⁾ Zde čís. 25.

¹¹⁷⁾ Sestavovatel obsahu k městské knize připojeného připsal: „Fridrich Cetriczen Haus ist an ico das Rathhaus.“

lovství Českého a knížetství Slezského, zvláště purkmistr a konšelé města Opavy nemají Fridrichovi Cetrysovi ani budoucím držitelům toho domu v řečeném osvobození žádných zmatků a překážek činiti. Na svědomí přivěsena k listu pečet císařská. Na zámku Prešpurce v sobotu po Navštívení P. M. (5. července) l. B. 1567 a království jeho jako v čís. 39.

Biermann 267. 435. — Jos. Zukał, K dějinám opavské radnice. Věstník VI. 21; Beiträge zur Häuser- und Bürgerchronik des Oberringes von Troppau. Jahresbericht der k. k. Staats-Oberrealschule in Troppau 1898 str. 10. 11.

LXXXIV. f. 106. 107.

41. Purkmistr a rada města Opavy s jedné, kněz Martin, zákona sv. Bernarda¹¹⁸⁾ kvardián u sv. panny Barbory před městem Opavou i s konventem se strany druhé, znajíce tak obecné dobré města jako i pilnou potřebu kláštera již všelijak na stavení a jiných opravách upadlého, učinili tuto smlouvu:

Kvardián s konventem za 150 zl. na minci obecné a počtu opavského prodal, pustil a postoupil svrchupsaným purkmistru a radě kus klášterní zahrady, jak již vyměřeno a parkanem založeno jest, při samém kostele a při ulici blíže městské brány, jež slove Ratibořská, k obecnímu křesťanských těl mrtvých pohřbu. Řečené peníze mají od kostelníků¹¹⁹⁾ pod dobrý počet obráceny býti a vydávány jenom na opravu kláštera a stavení klášterského. Polovice té sumy byla purkmistrem a radou na potřebnou opravu ihned vyplacena a v ruce dána kostelníkům Šimonu Tkadlci a Prokopu Solníkovi: druhá polovice splácena bude ročně o sv. Jiří po 10 zl.: poslední splátka obnášeti bude 15 zl. Kromě toho bude kvardiánovi vydáváno a z městského „ratúza“ do kláštera posláno ročního platu 4 zl. počtu a mince ut supra, a to „dva zlatá na každý sv. Jiří a druhá dva zlatá na každý sv. Václav“. Všechn ten plat dávatí a začítí se má na sv. Jiří příští roku 69. Pro lepší jistotu dána smlouva každé straně v jednostejném opise na listě pergamenovém s přivěsenou pečeti městskou i konventskou. „Obě straně“ připrosili rytíře Jiříka Lesotu ze Steblova, komendatora u sv. Jana v Opavě a v Makově, a Fridricha Cetryse staršího z Kynšperka, že k smlouvě pečeti své přitisknouti a přivěsiti dali. sobě a svým erbům beze škody. V konventě a klášteře svrchudotčeném 1568 den sv. Jiří, rytíře a mučedlníka Božlho (23. dubna).

Biermann 277. — V. Prasek l. c. 26. — Jos. Zukał, Osudy bos. řehole sv. Frant. v Opavě. Věstník XII. 13; Das Stadtgebiet. Zeitschrift I. 60: Paměti Opavské 38 násl.

LXXXV. f. 107. 108.

42. Maximilian II., titul ut supra, oznamuje: Purkmistr a konšelé na místě vsí obce města Opavy před některým létem J. Mti. slavné paměti císaři Ferdinandu, jeho otcí, tolikéž i jemu k ruce vyplatili opavský zámek, pro kterou příčinu musili se „ve dvamecítma tisíc vzdlužiti: nad to pak jest jim veliké i rozličné náklady i útraty z užitek toho

¹¹⁸⁾ Má býti „sv. Bernardina“.

¹¹⁹⁾ Kostelníci, t. správci záduší kostelního. Z. Winter, Život círk. v Čechách 534.

statku činiti.“ Poněvadž však mají v jistých letech zámek se vším příslušenstvím darmo a bez úplatků opět odstoupiti, prosili, aby císařským listem byli osvobozeni od berní, kolik by jich z berní, stavy knížetství Opavského proti Turku, nepříteli všeho křesťanstva povolených, na ten zámek a statek připadlo. Císař berně ty Opavským promíjí a výběrčímu v Opavském knížetství nynějšímu i budoucímu poroučí, aby jich z vyčtených berní nenapomínali, nýbrž je při milosti císařské bez přerušeni zachovali. Ale zámeční poddaní na opavském předměstí i ve vesnicích jsou povinni dávat ty berně podle obecného svolení. Na svědomí k listu přitisknuta pečet císařská. Ve Vídni v pondělí po neděli postní. Jež slove Laetare (21. března), l. B. 1569 a království jeho Římského VII., Uherského VI. a Českého XXI.

Tillers Nachlass IX. dle městské knihy.

Ottův Sl. N. XVIII. 791.

LXXXVI. f. 108. 109.

43. Maximilian II., titul ut supra, jako král Český, markrabě Moravský a nejvyšší kníže Slezské, povoluje purkmistru a konšelům města Opavy z kláštera sv. panny Barbory řádu sv. Františka na předměstí opavském, poněvadž v něm žádného bratra toho řádu není a on na stavení velmi spuštěn jest, s pomocí pobožných lidí pro pohodlí chudých, na zdraví nedostatečných lidí špitál vystavěti a k posluhování jim slovem Božím a svátostmi při kostele i špitálu chovati kněze neb kazatele víry katolické, kteréhož jim každého času biskup Olomucký nynější neb budoucí jako loci ordinarius podávati má. Na svědomí přitisknuta k listu pečet císařská.¹²⁰⁾ Ve Vídni v sobotu po sv. Martinu (13. listopadu) 1574, jeho království Římského a Uherského XII. a Českého XXVI.

Současný opis v ruk. Acta des Tropp. Schuldenwesens f. 385: Tillers Nachlass XI. z městské kn.

Ens II. 66. — Biermann 277. 457. 562. — V. Prasek l. c. 26. — Dr. G. Kürschner, Das Buch der Stiftungen zum ehem. Dominikaner-Kloster 7 pozn. — Jos. Zukaal viz při čís. 41. — Ottův Sl. N. l. c. 791.

LXXXVII. f. 109. 110.

44. Maximilian II., titul ut supra, dovolil purkmistru i konšelům města Opavy s výminkami, v listu na to daném ve Vídni v sobotu po sv. Martinu 1574 doloženými, vystavěti špitál z kláštera sv. panny Barbory řádu sv. Františka na opavském předměstí. Poněvadž se však v onom listu nestala žádná zmínka o zahradě a jiných důchodech ke klášteru od starodávna náležejících a mohli by o to nějak odporové povstati, císař dává jim mocí královskou v Čechách, jako markrabě Moravské a nejvyšší kníže Slezské jmenovanou zahradu i důchody, ročně 36 zl. „pro tím podstatnější vystavění špitálu a vychování chudých a na zdraví nedostatečných lidí. Na svědomí k listu přitisknuta pečet císařská. Ve Vídni ve čtvrtek po neděli postní, kteráž slove Judica (12. dubna)

¹²⁰⁾ Městská rada píše 20. října 1576 obci města Opavy: „Und dann zur Erlangung des Klosters zue S. Barbara zu einem gemeinen hospital haben wir dem minist. zue Znam (provinciálu ve Znojme) erstlich, dass er dazue seinen Consens gegeben, 150 fl. und in die Kanzlei für die Confirmation 320 fl. geben müssen.“ Acta des Tropp. Schuldenwesen f. 15. Biermann 277 pozn. 1 bez udání pramene.

l. B. 1576 a království jeho Římského XIV., Uherského XIII. a Českého XXVIII.

Současný opis v ruk. Acta des Tropp. Schuldenwesens f. 385: Tillers Nachlass XI. z městské kn.

Jos. Zukał, Osudy bos. řehole. Věstník XII. 13 p. 14.

Přídavek k čís. 43. 44.

Od nastoupení císař. Maxmiliána II. nikterak netajila se rada opavská svým smýšlením luteránským aniž vůbec splnila podmínky v listě č. 43 položené. Některé zprávy o tom v ruk. Acta des Tropp. Schuldenwesens zůstaly dosud bez povšimnutí.¹²¹⁾

První je list f. 387, zasláný Opavanům biskupem Stanislavem Pavlovským. „Jakož sme vás, píše biskup, již nejednou jak skrz psaní, tak i po dvakráte sami ústně, jsouce u vás v Opavě, jednou když sme od J. M. C. nařízeným komisařem mezi stavem panským a rytířským v rozepři vám vědomé byli a podruhé při dosazování na ouřad hejtmanský nebožtíka pana Ondřeje Bzence, napomenuli, abyste podle předešlého jistého slavné paměti J. Mti. císaře Maxmiliána vyměření a nařízení nám jakožto loci ordinario kněze pořádného katolického do kostela sv. panny Barbory na předměstí opavském, kterýž by tam ouřad farářský i kázání slova Božího vykonával, presentovali. Ale (že) posavad takového nařízení a vyměření J. Mti. císaře tak málo vážíte a na připověď svou nepamätujete, střízlivě a s podivením nemalým přichází. A protož ještě vás tímto psaním napomínáme, že bez dalších odkladuov a průtahuov nám jakožto loci ordinario kněze pořádného katolického do jmenovaného kostela sv. panny Barbory presentovati budete, tak aby čest a chvála Boží tu podle způsobu katolického jako od starodávna vykonávána byla. Jestliže by se to pak od vás nestalo, vězte o tom, že bychom již déle toho přehlídati nemohli, nýbrž na J. M. C. vaše takové J. Mti. C. pana otce sl. pam. křesťanského vyměření a nařízení přestoupení a zlehčení vzněsti a na vás sobě stížiti museli. Kdež jak další vuole vaše v tom jest, za oznámení po tomto poslu našem, abychom se čím správití věděli, žádáme. S tím se vám na všem dobře jmti vinšujeme. Datum na zámku našem Kroměříži 11. Maii 1596.“

Obec se požadavku biskupovu opřela německým listem f. 389. 390, zasláným městské radě již 22. května 1596: „Zdá se povážlivým a bolestným, napadá-li vás pan biskup za nynějších těžkých a nebezpečných dob válečných o kostel a špitál u sv. Barbory a vytýká vám, že jste dosud nedostáli své připovědi v příčině ustanovení katolického kněze při tom kostele. Divíme se, že městská rada bez vědomí, souhlasu a vůle obce slíbila změnití učení v řečeném kostele. Vzejde tím obci mnohá obtíž, neboť nepatrná nadace špitálu nevyživí ani nemocných a chudých; proto dvakráte do týdne sbírá špitálský hospodář almužny dům od domu ve městě i na předměstích a také týdně vybírají se almužny v kostele: z čeho bude za těch poměrů žiti špitálský kněz? Ale díky Bohu, máme v Opavě učené, dobré, pravé katolické predikanty, kteří káží slovo Boží přesné a čisté, jakž je obsahuje augšburská konfese a zachovalo se nám

¹²¹⁾ O náboženských bojích v Opavě za Maxmiliána II. a Rudolfa II. dle aktů v kn.-arcib. archivu v Kroměříži Ant. Gindely, Beiträge zur Gesch. der Zeit K. Rudolfs II. Sitzungsberichte der kais. Akademie der Wissenschaften XVIII. (1855) 5—34.

v písmech proroků a apoštolů i v obecném souhlasu neporušené, prastaré církve katolické. Poněvadž pak kází také u sv. Barbory, nemůžeme svoliti, aby se tu nějaká změna náboženství stala, neboť by poškodila město i měšťany. Doufáme, že nás císař, náš dědičný pán, při tom učení a našich ceremoniích zachová. Bude-li však za těchto dob, velmi zlých pro dlouhé války proti Turku a drahotu všelikých potřeb denních, Olomoucký biskup o ten kostel a špitál dále dotírati, obrátíme se o pomoc k císaři. Jako pokojní lidé kojíme se naději, že pan biskup nic nepodnikne proti starodávnému míru náboženskému, opětně potvrzenému posledním sněmém v Řezně¹²². Podpis „Eine gantze Gemeine in — und ausserhalb der Stadt Troppaw.“

Vzpomenuté sbírky asi málo vynášely: proto napomíná obec ve svých stížnostech ze dne 24. června t. r. f. 432. a městskou radu, aby o špitál u sv. Barbory i o jeho stavení pečovala bedlivěji než dosud, aby umlkly výtky biskupa Olomouckého a jiných nepřátel. (Dlouhá protestace podepsána „Ein erbar Ausschuss in — und ausserhalb der Stadt Troppaw samt der gantzen Gemeine dasselbsten.“)

Když biskup Stanislav 12. prosince 1596 jménem císařovým instaloval v Opavě Albrechta Sednického za zemského hejtmana Opavského knížetství, žádal opět, jak se píše v pozn. f. 447. a, městskou radu o kostel sv. Barbory. Rada vyžádala si dobu na rozmyšlení, aby mohla žádost přednésti také obci. Obec však odpověděla podobně, jako před tím 22. května: Mají prý nyní dobré katolické predikanty, kteří slovu Božímu učí dle písem prorockých a dle souhlasu pravé, prastaré církve katolické. Je také dostatečně o to postaráno, aby v onom kostele bylo chudým hlásáno slovo Boží a přísluhováno sv. svátostí. Rada má to biskupovi přednésti a spolu jej upozorniti na chudobu špitálu, v němž ošetřování bez almužen vůbec žíti nemohou. Obec ostatně doufá, že ji pan biskup za nynější dlouhé války s Turkem a pro veliké daně všech novot ušetří aniž jednati bude proti starodávnému míru náboženskému, který byl posledním sněmém v Řezně potvrzen. „Geben in Troppaw, den 12. Monatstag Decemb. des 1596 Jahres“ (f. 447. 448).

LXXXVIII. Confirmatio omnium privilegiorum. f. 110. 111.

45. Rudolf II., z Boží milosti volený Římský císař, po všecy časy rozmnožitel říše a Uherský, Český, Dalmatský, Chorvatský král, arcikníže Rakouské, markrabě Moravský, Lucemburské a Slezské kníže a Luožický markrabě, na prosbu purkmistra a konšelů na místě vsí obce města Opavy schvaluje, obnovuje a potvrzuje jim mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské milosti, obdarování, výsady, chvalitebné dobré zvyklosti a práva, kteréž mají od předešlých králů Českých a nejvyšších knížat Slezských, i také, což jim jeho děd císař Ferdinand a císař Maxmilian, jeho otec, rozdílně potvrdili, a výpověď, kterouž v několika artikulech učinil císař Ferdinand mezi stavem panským a rytířským knížetství Opavského a nimi Opavskými,¹²³) a přikazuje všem obyvatelům i poddaným ze všech stavů království Českého a knížetství Slezského, aby purkmistra, konšely i všecku obec města Opavy při tom obnovení a potvrzení drželi a neporušitelně zachovali. Na svědomí přivěšena k listu pečet císařská. V Olomouci v pondělí po památce sv. Petra a

¹²³) Viz č. 25.

Pavla, apoštolů Božích, (1. července) l. P. 1577 a království jeho Římského II., Uherského V. a Českého též II.

Prostý opis v zemsk. arch v Op. — Tillers Nachlass XI. z městské knihy.

Biermann 268.

XC. Wappenbrief der Stadt. f. 112. 113.

46. Rudolf II., titul ut supra, na prosbu purkmistra, konšelů i vsí obce města Opavy mocí královskou v Čechách a jako nejvyšší kníže Slezské polepšuje městu Opavě pečet¹²³⁾ a starý erb na ten způsob: Štít je od vrchu přímo dolů uprostřed rozdělen: pravá polovice červené neb rubínové a levá strana bílé neb stříbrné barvy. V pravé polovici půl orla bílé neb stříbrné barvy a v levé polovici štítu tři krovce červené neb rubínové barvy, rozdílně jedna po druhé špicemi dolů obrácené: ostatní díl levé strany štítu od vrchu až k spodku bílé neb stříbrné barvy. „To všecko rukou a vtípem umění malářského lépe a dostatečněji uprostřed listu jest vymalováno a barvami vysvětleno.“ Pečeti té mají purkmistr a konšelé města Opavy užívati ve všelijakých potřebách obecních a jí listy i jiné potřeby červeným voskem, jakž toho od starodávna v užívání byli, pečeti jako jiná města v království Českém, markrabství Moravském a knížetství Slezských. Všem úředníkům i poddaným ze všech stavů království Českého, markrabství Moravského a obojích knížetství Slezských se přikazuje, aby obyvatele Opavy při svrchupsané milosti a polepšení pečeti i erbů drželi a neporušitelně zachovali. Ale obdarování to a dotčené polepšení má býti jednomu každému bez ujmy na jeho spravedlnosti. Na svědomí k listu a majestátu přivěšena pečet císařská. Na hradě pražském v úterý po Obětování blah. P. M. (24. listopadu) l. B. 1579 a království jeho Římského V., Uherského VIII. a Českého též V.

Současný opis vložen do ruk. Acta des Tropp. Schuldenw. — Tillers Nachlass XI. — Rzehak, Die Wappen der Städte Troppau und Jägerndorf, Zeitschrift III. 89.

Biermann 431. — Ottův Sl. N. l. c. 791.

XCI. f. 114. 115.

47. Jan Stoš z Kounic a na Branici, Jan Lichnovský z Voštic a na Neplachovicích, sudí knížetství Krnovského, Jiřík Vlk z Konec-Chlumu a na Slavkově, hofrychtér J. Mli biskupa Olomouckého, Fridrich Cetrys z Kynšperka a na Hradci jakožto zmocnění od jiných rukojmí, kteří za Jiříka mladšího Cetrysa z Kynšperka, J. M. císaře Římského firšneidera (kraječe), byli ručili, vyznávají, že prodávají a postupují dům vlastní a svobodný jmenovaného Jiříka Cetrysa¹²⁴⁾ na Horním rynku mezi domem Václava Richtera a domem Jakuka Šnellara se vším plným právem a příslušenstvím purkmistru a radě i vsí obci města Opavy i každému, kdož by tento list měl s jejich dobrou a svobodnou vůlí, za sumu 3200 zl., za každý zl. 36 gr. a za groš 6 peněz bílých počítajíc, které hotově přijali. Svrchupsaní jistci a zprávcí a Fridrich Beřkovský ze Šebířova a na Kobylím, Jindřich st. Donat z Velké Polomě a na Buchvalovách, Jiřík

¹²³⁾ O staré pečeti praví se v obsahu: „Georg Krauss hat wegen schuldt das siegel missbraucht, derhalben ein Rath iczo nicht mebr gebraucht.“

¹²⁴⁾ V obsahu opět připsáno: „Georg Czetriczen haus an iczo Rathhaus.“

starší Cetrys z Kynšperka a na Posuticích, Karel Bítovský z Bítova a na Litulovicích, Jan Šamařovský z Rohova a na Chuchelné a „Mochové“, Albrecht Donatz Velké Polomě a na Nové Cerekvi jako rukojmí a spoluslibci se svrchupsanými jistci a zpravci slibují svou dobrou a čistou vírou, rukou společní a nerozdílnou řečeným kupitelům i každému, kdo by tento list měl s jejich dobrou vůlí, nadepsaný dům se vším jeho právem a příslušenstvím, kdy nejprve dcky zemské v Opavě otevřeny budou. při prvním soudu zemském aneb konečně při druhém ve dcky vložiti a vepsati a po dckách vloženi úplná tři léta pořad zběhlá zpravovati a osvobozovati od každého živého člověka světského i duchovního. od sirotků, židů i od věnných práv. Zvláště také slibují i za ssutí toho domu, aby kupitelé při něm vždy bez zmatků zůstali. Pak-li by toho všeho nevykonali, slibují obyčejné ležení.¹²⁵⁾ Pro lepší jistotu a zdržení toho přivěsili jistci i rukojmí k listu své pečeti. Na Slavkově ve čtvrtek den památky sv. Václava (28. září) 1580.

Biermann 435. — Jos. Z u k a l viz při č. 40.

(Dokončení.)

Zprávy a posudky.

Installace Václava Josefa Doležala, prvofaráře předslavského, roku 1787. Když dne 13. října 1767 v Předslavi u Klátov zemřel administrator fary kostela¹⁾ Jan Maria Grüner, magister filosofie, jenž začal psáti pamětní knihu farní, trvalo to 11 měsíců, než nový duchovní správce nastoupil. V tomto čase vystřídali se tu čtyři zatímni administratorové: Daniel Bidžovský, kaplan z Břeskovice; od 1. ledna 1768 P. Václav Seidler Ord. Praed. z konventu klatovského; od konce února t. r. P. Vincenc Roth Ord. Praed. a od června t. r. P. Guntherus Tichý Ord. min. s. Francisci z konventu horaždovického.

Od Františka Adama svob. pána Janovského z Janovic, pána na Předslavi, Otíně a Habarticích, praesentován byl pro beneficium předslavské jakožto nový duchovní správce Václav Josef Doležal, rodilý tuším z Nechanic, jenž byl teprve jáhnem v alumnátě u sv. Václava na Starém městě pražském a veškeré učení theologické ještě neabsolvoval. S dispensí arcibiskupkou na kněze posvěcen byl kooperátorem u sv. Martina v Praze, zpovědníkem pro tři města pražská a nedělním kazatelem, při čemž ve studiích theologických pokračoval. Po dokončení těchto nastoupil duchovní správu v Předslavi dne 12. září 1768. U patrona byl veice oblíben, jsa jeho miláčkem. Jako výborný zpěvák a znamenitý houslista cvičil mládež i dospělejší ve zpěvu a hře na housle a povznesl zpěv a hudbu chrámovou. Jak sám v pamětní knize farní píše (str. 12.), dávaly se za něho v předslavském kostele na počest přítomných hostí „opery“ zpívané nářečím italským, německým a českým.

Dnem 1. ledna 1786 rozdělena byla arcidiecése pražská a zřízena diecése Budějovická.

Dne 20. dubna 1787 byl kostel předslavský od Jana Prokopa hraběte Schaffgotsche, prvního biskupa budějovického, na farní povýšen a dosavadní administrator kostela a fary Václav Josef Doležal jmenován prvofarářem.

Dne 22. července t. r. byl s velikou slávou instalován u přítomnosti nového patrona Jana Vincence svob. pána Janovského z Janovic,²⁾ Jeho Cís. Veličenstva komořího a král. soudu appellačního rady, a chotí jeho Teresie roz. hraběnky Nugent de Waldesotto. Patron, jenž zmíněnému knězi ze vrozené své zvláštní k němu laskavosti (pro innata sua singulari in me

¹²⁵⁾ Viz č. 23.

¹⁾ Tak se dosud nazývali duchovní správce v Předslavi.

²⁾ Tento byl syn Františka Adama Janovského z Janovic, zemřelého 10. ledna 1779.

benignitate) již mnohé dobrodini prokázal³⁾, nabídl se, že mu svými nákladem slavnou instalací vystrojí a všechny hosty ve svém zámku Otíně skvěle pohostí. Což se také stalo. Kromě jmenovaného patrona a choti jeho byli slavnosti této přítomni: Filip hrabě ze Sinzendorffu, kommandator maltéžské komendy v Měcholupích: hrabě Dohalský, král. soudu appelačního rada, rytíř z Harnachu, colonellus u knížete z Württembergu; rytíř Antonín Běšin z Běšin a mnozí jiní šlechtici. Instalaci vykonal Antonín Steibach rytíř z Kranichsteina, arcikněz traktu klatovského a děkan Dněšicích. Parauymfou byl Frant. Novák, děkan v Němčicích a bisk. vikář. Kázání měl Ondřej Krška, vikář nepomucký a farář v Myslivě. Asistenti v dalmatikách byli čtyři, ostatní faráři z okolí přítomni byli v pluvialech. Patron vyžádal si k této slavnosti 50 vojáků pluku knížete z Koburku (z Klatov), kteří lid velmi čestně shromážděný od neslušné tlačence zdržovali měli.

Installator oslovil prvofaráře latinskou allokucí, ve které ho tituluje slovy: Venerabilis Domine Sponse et Proto — Curate! V další řeči praví:

„Ad pascendas et regendas oves tibi simul tria (quae pastoribus sunt necessaria) offero et presento, nempe canem, baculum et peram. Et quidem ideo canem, quia hujus proprietates est vigilare et latrare, ut inquam tu salutem animarum tibi commissarum invigiles easque predicatione divini verbi ad timorem et amorem Dei excites.⁴⁾ Ideo baculum: Quemadmodum David procedens contra Goliath tulit baculum suum, quem semper habebat in manibus, ut oviculis tuis praesens auctoritate et exemplo. Denique peram, quae contineat panem doctrinae christianae, qua populum tuum pascas et nutrias in vitam aeternam. Ad te igitur . . . dirigo verba Supremi Pastoris Jesu Christi ad Petrum: pasce oves meas. Pasce igitur Proto — Curate ut bonus Pastor omnes et singulas pretiosas Sanguine Christi redemptas, tuae curae spirituali in hocce novo territorio Parociano Przedslaviensi concreditas animas. — Esto Parens ac Pastor, et vigila! — Fove et pasce eas verbo Dei, bono exemplo et accurato ministerio Sacramentorum cum omni, quo aliunde per 19 annos ut Administrator consuevistis, nunc ut novus Curatus omni, quo vales, fervore et zelo Apostolico.

Multiplica sermones tuos: praedica verbum Dei, insta opportune impertune, argue, obseca in omni patientia et doctrina (II. Tim. 4, 2).

Ut de te nunc novo Curato illud Isaiae Cap. 5. to dici possit: Quam pulchri sunt super montes pedes annunciantis et praedicantis pacem.

Ut tandem oves tuas perducere possis ad hunc locum, ubi tantum erit unum ovile et unus Pastor“.

Tato allokuce, kterou installator pravděpodobně od oltáře čel, napsána jest od něho samého krásným čitelným písmem na 4 stránkách (čtvrtarchových) a uložena v pamětní knize farní.

Jestliže téhož roku 1787 dne 5. října konal biskup hrabě Schaffgotsch v Předslavi generalní kanovníckou visitaci.

Václav Josef Doležal, os. děkan a bisk. notář, zemřel dne 18. března 1808 stár 63 let 11 měsíců a 17 dní — na „vnitřní brandt“.

Frant. Zeman.

Podlaha dr. Ant. Tumbarius S. *Metropolitanae Ecclesiae Pragensis*. (Edit. archivii et bibliothecae s. f. metrop. capituli Pragensis sv. XIV.) Praha, k. a. tiskárna 1916. Str. I—68, 8°. Cena 3 K.

R. 1604 založil Jiří Barthold Pontan z Braitenbergu, probošt sv. vitský, knihu pamětní o úmrtí a pohřbech kanovníků a těch, kteří u sv. Víta byli pohřbeni. Začal zápisem archidiakona m. Adama z Víně a poslední zápis je o dru Tomáši Janu Hrdličkovi, kanovníku, r. 1781 a Matouši Schweibererovi. Činí se tu zmínky o kanovnících, arcibiskupech, oltářnících a vikaristech. Frant. Bartoň, děkan kapituly, r. 1769 uspořádal zápisy soustavně dle důstojenství zemřelých, přidal zápisy o šlechticích, u sv. Víta pohřbených, o jednateli v Římě

³⁾ Mezi jiným dal mu vymalovat kostel, zřídil 4 postranní oltáře (neb aspoň přispěl na to), dal opravit faru i zahradu, kterou o značnou část rozšířil.

⁴⁾ Sv. Řehoř, papež, praví: Někdy se v Písmě sv. slovem „psi“ vyzývají kazatelé. Neboť jazyk psů ránu hojí, mezitím co ji lízá: tak i svatí učitelé zatím co u vyznání hříchu našeho nás poučují, takoruka rány duše jazykem se dotýkají. (Homilie 40 na evang. o bohalci a chudém Lazaru Brev. Rom. fer. V. infra hebdom. II. Quadragesimae).

a ve Vidni, vikaristech, oltářnicích, poslich, kapelnících a zpěvácích, zvonících. Jsou tu návody, kterak se zachovati po smrti arcibiskupa, probošta, děkana a kanovníků. — Zajímavý jsou někde poznánky o zemřelých, pohřeb býval někdy hned druhého dne po smrti, také o obsahu závětí se dovidáme alespoň krátce — nejstručnější je závět arcidíakona Jana Hrobčického z Hrobčic na str. 35. Dobře poslouží v některých otázkách od r. 1600 do 1781. r.

P o d l a h a dr. Ant., Supplementum primum ad Seriem praepositorum et canonicorum s. f. metrop. capituli Pragensis. (Ed. arch. et bibl. s. f. metr. capit. XV.) Praha 1916, nákladem kapit. vel. 8°, str. 48 a 22 obrazových příloh. Cena 8 K.

Seznam členů v. v. metropol. kapitoly pražské vyšel již r. 1912 (viz S. H K XIII, 111) a jeho vydavatel doplňuje v novém díle zprávy o četných kanovnících. Doplněk tento vyniká hlavně přílohami, barevnou podobiznou Václ. Michala Pešiny, rytinou G. D. Goose představující Ondřeje z Brodu, rytinou Ant. Birkharta arcibiskupa Daniela Josefa, třemi rytinkami Jana Balzera, plaketou k 70. narozeninám J. Excel. dra Václ. Frinda od Plachta; další jsou fotografie J. Mil. p. gen. vikáře dra Jana Sedláka, dra Mořice Pichy a dra Ant. Franze. Je zde doplněn seznam spisů četných kanovníků jakož i novější zprávy o nich a pak závět arcibiskupa Daniela Josefa Mayera z Mayern. r.

T i s c h e r Frant., Generál Zikmund Myslík z Hiršova. Životopisný obraz z třicetileté války. Praha 1916, Českoslov. akc. tiskárna, vel. 8°, 27 s 5 obrázky.

K. a. archivář uveřejňuje přednášku, kterou měl ve schůzi Společnosti přátel českých starožitností. Postava generála Zikmunda vystupuje tu dosti plasticky, vidíme pohnutou dobu válečnou v letech 1639—1640. Do tohoto líčení vložen dojmavý obrázek rodinný o Alžbětě Johanně, dceři Jana staršího Černina z Chudenic a choti jeho Zuzanny. Líčení to dojmá tím více, že se tu ozývají neustále původní slova listů rodinných, svědčících o veliké lásce a přítulnosti všech těchto osob. Háje v souboji národ český uražený Frant. Bassompierem, zavraždil tohoto, začež byl potrestán. Zemřel 1666 v Pacově, odkázav jmění své bosým karmelitánům v Praze, jiným řádům i poddaným a služebníkům. Jsme vděčni za tuto vzpomínku na velikého Čecha a katolika. r.

Obsah ročníku XVIII.

<i>Kubiček dr. Ant.:</i> České listiny ve městské knize opavské . . .	107, 115, 175
<i>Minařík Klement:</i> Provinciálové františkánské provincie české v letech 1601—1750 . . .	54, 84
<i>Podlaha dr. Ant.:</i> Třetí díl rkp. sborníku Evermonda Jiřího Košetického .	39
<i>Roubíček Salesius:</i> Latinské školy při klášteře Želivském	1
— Regulae aneb pravidla k zachování od mládeže při alumnátu klášteře Želivského	13
<i>Straka Cyril A.:</i> Švédové na Strahově a obležení Prahy r. 1648	161
<i>Štědrý Frant.:</i> Pře o polovici statku odoumrlného, neřizeného a nekřařtovaného po Jakubovi Lhotovi ze Šebína	20, 71, 137, 170
<i>Teplý Frant.:</i> Vilém Slavata vybízi své o bratrance Kristófa Slavatu k návratu do církve katolické a do Čech	65
<i>Zeman Frant.:</i> Šlechtická jména ve farních matrikách předslavských .	96, 128
<i>Drobné zprávy:</i> Kovář dr. Matěj: Vysoký Hrádek	63
Zeman Frant.; Installace Václava Jos. Doležala faráře předslavského	206
<i>Posudky:</i> Časopis Moravského musea zemského r. XV.	64
Oliva Václav: Kanonisační bulla sv. Jana Nepom.	160
O blahořečení sv. Jana sv. Nepom.	160
Podlaha dr. Ant.: Dějiny arcid. pražské od konce stol. XVII. do poč. stol. XIX. (Díl I., část I.)	111
Tambarius S. Metropol. Ecclesiae Pragensis	207
Supplementum primum ad Seriem praepositorum, et . . . canonicorum s. f. metropol. capit. Pragensis	208
Tischer Frant.: Generál Zikmund Myslík z Hiršova	208